

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Radion COJOCARU
Locțiitor al șefului de catedră „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în drept
**Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate
producerii sau prelucrării substanțelor narcotice,
psihotrope sau a analoagelor lor (art.217³ CP al RM).....49**

Vasile FLOREA
Conferențiar universitar al catedrei „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în drept
**Problema responsabilității pentru infracțiunile
comise în stare de ebrietate alcoolică sau narcotică.....55**

Marian GHERMAN
Șef al catedrei „Investigații operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în drept, conferențiar universitar
Veaceslav GRATI
Șef al Institutului de Formare Profesională Continuă
și Cercetări Științifice Aplicative, doctor în drept, conferențiar universitar
Livrarea controlată de substanțe narcotice.....61

Iurie LARII
Prorector pentru știință al Academiei „Ștefan cel Mare”,
doctor în drept, conferențiar universitar
Probleme de profilaxie primară a narcomaniei în rîndul minorilor.....69

Iurie ODAGIU
Prim-prorector pentru studii al Academiei „Ștefan cel Mare”,
doctor în drept, conferențiar universitar
**Particularitățile pornirii urmăririi penale
și situațiile tipice ale urmăririi penale în
cazul cercetării infracțiunilor din domeniul drogurilor.....76**

В.І.ОРТИНСЬКИЙ
Ректор Львівського державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор
**Кримінальна відповідальність за контрабанду
наркотичних засобів та психотропних
речовин (порівняльно-правовий аспект).....80**

Silvia ȘAPTEFRAȚI
Conferențiar universitar interimar al catedrei „Științe socio-umane”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în filosofie
Învățământul și educația în cadrul profilaxiei consumului de droguri.....84

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA “ȘTEFAN CEL MARE”**

**ROLUL SOCIETĂȚII ȘI AL ORGANELOR
DE DREPT ÎN CONTRACARAREA
NARCOMANIEI**

*Materialele Conferinței științifico-practice internaționale,
9 octombrie 2008*

CHIȘINĂU 2008

CZU 351.761.3(082)=135.1=161.1
R68

Aprobată și recomandată pentru editare de Consiliul Editorial al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Colegiul de redacție:
Andrei POGURSCHI, viceministru al afacerilor interne al Republicii Moldova
Dr. Simion CARP, rector al Academiei „Ștefan cel Mare”
Dr. Iurie ODAGIU, prim-prorector pentru studii al Academiei “Ștefan cel Mare”
Dr. Iurie LARII, prorector pentru știință al Academiei “Ștefan cel Mare”
Ghenadie CHIRIȚA, prorector pentru instruirea combatantă, șef al statului major
Victor MIHAILESCU, ajutorul rectorului pentru personal și educație
Dr. Veaceslav GRATI, director al Institutului de formare profesională continuă și cercetări științifice aplicative
Dr. Viorel BERLIBA, șef al catedrei „Drept penal și criminologie”
Dr. Igor TROFIMOV, șef al catedrei „Drept civil”
Dr. Marian GHERMAN, șef al catedrei „Investigații operative”
Ruslan CONDRAT, șef al secției redacțional-editoriale și planificare

Redactor: **Gheorghe BERBECARU**
Corectură: **Nicolae COSTANDA**
Procesare computerizată: **Svetlana COJUHARI**

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

“Rolul societății și a organelor de drept în contracararea narcomaniei”, conf. șt.-practică intern. (2008; Chișinău). Rolul societății și a organelor de drept în contracararea narcomaniei: Materialele conf. șt. -practice intern., 9 oct. 2008/ col. red.: Andrei Pogurschi, Simion Carp, Iurie Odagiu [et al.]. - Ch.: S.n., 2009 (Tipogr. Acad. “Ștefan cel Mare” a MAI)
Anteit.: Acad. “Ștefan cel Mare” a MAI a RM. - Texte: lb. rom., rusă. - Bibliogr. la sfârșitul art. - 100 ex.
ISBN 978-9975-930-91-8

351.761.3(082)=135.1=161.1
R68

© Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM

Responsabilitatea pentru conținutul științific al articolelor revine autorilor

ISBN 978-9975-930-91-8

CUPRINS:

Andrei POGURSCHI
Viceministru al afacerilor interne al Republicii Moldova
Mesaj de salut.....9

Simion CARP
Rector (comandant) al Academiei “Ștefan cel Mare” a MAI,
doctor în drept, conferențiar universitar
Mesaj de salut.....11

Виктор Николаевич БЕСЧАСТНЫЙ
Начальник Донецкого юридического института Луганского государственного университета внутренних дел, кандидат наук, доцент
Криминологическая характеристика наркопреступности в Украине и деятельность органов внутренних дел по ее предупреждению.....13

Anatolie BULGAC
Șef al Secției medico-sanitare a Academiei “Ștefan cel Mare” a MAI,
doctor în medicină
Aspectele medico-sociale ale consumului de droguri și recomandări practice pentru evitarea acestui fenomen.....23

Simion CARP
Rector (comandant) al Academiei “Ștefan cel Mare” a MAI,
doctor în drept, conferențiar universitar
Caracteristicile personalității infractorului implicat în fenomenul narcomanie și narcobusiness criminal.....29

Oleg CASIADI,
Șef al catedrei „Științe socio-umane” a Academiei „Ștefan cel Mare”,
doctor în filosofie, conferențiar universitar
Constantin BOEȘTEANU
Șef al Direcției analiză, monitorizare și planificare strategică a MAI,
doctor în drept
Referințe istorice privind apariția și combaterea consumului de droguri: aspecte naționale și internaționale.....35

Radion COJOCARU
Locțiitor al șefului de catedră „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în drept
Constantin TALOȘ
Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope (concurs ori concurență dintre norme incriminatorii omogene).....42

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Andrian PALADII Lector al catedrei „Drept penal și criminologie” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Sergiu CERNOMOREȚ Lector al catedrei „Drept penal și criminologie” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor.....	234
Constantin RUSNAC Lector asistent al catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Geneza traficului de droguri.....	240
Dumitru RACOVÎȚĂ Student, Academia „Ștefan cel Mare” Rolul serviciului vamal în prevenirea și combaterea traficului de droguri... 	245
Tatiana SĂIANU Studentă, Academia „Ștefan cel Mare” Rolul organizațiilor non-guvernamentale în reabilitarea bolnavilor narcomani.....	251
Ion SLISARENCO Student, Academia „Ștefan cel Mare” Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a analoagelor lor cu sau fără scop de înstrăinare.....	256
Svetlana ȚURCAN Studentă, Academia „Ștefan cel Mare” Pericolul social al narcomaniei: metode, oportunități de prevenire.....	262
Klaus WALTRICH Leiter Polizeipräsidium Schwaben-Nord Bekämpfung der drogenkriminalität am beispiel der Grossstadt augsburg mit ihren angrenzenden Gemeinden.....	266
Torsten WITTKE Polizeiliche Rauschgiftbekämpfung In Einem Sozial- Und Rechtsstaat.....	273
Violeta ZMUNCILĂ, Studentă, Academia “Ștefan cel Mare” Obiectul infracțiunilor de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor.....	280

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

Alexandru ZOSIM Conferențiar universitar al catedrei „Drept penal și criminologie” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctor în drept Controverse vizând calificarea infracțiunilor legate de droguri în dependență de obiectul lor material.....	90
Anatol ANDRONACHE Lector superior al catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Valoarea probantă a înregistrărilor audio și video la cercetarea cauzelor penale privind traficul ilicit de droguri.....	95
Grigore ARDELEAN Lector-asistent al catedrei „Drept civil” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Limitarea persoanei fizice în capacitatea de exercițiu ca urmare a consumului de droguri.....	102
Eugeniu AXENTIEV Comisar general al poliției mun. Chișinău Profilaxia și combaterea narcomaniei în mun. Chișinău.....	107
Iurie BULAI Lector al catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Rodica BULAI Lector al catedrei „Științe reale și tehnologii informaționale” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în tehnologii informaționale Strategii și viziuni de combatere a traficului ilicit de droguri.....	110
Corneliu BURBULEA Lector superior al catedrei „Procedură penală și criminalistică”, a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Particularitățile audierii bănuیتului, învinuitului în cazurile infracțiunilor ce țin de traficul ilicit de droguri.....	119
Ion CAMINSCHI Lector al catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Unele aspecte ale particularităților și originii consumului de droguri.....	127

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei	
Ghenadie COSOVAN Șef al Departamentului serviciilor operative a MAI Mariana CARABANOV Lector asistent al catedrei “Investigații operative” a Academiei „Ștefan cel Mare” Rolul informației în combaterea narcomaniei.....	
134	
Dumitru COSOVAN Student al Academiei „Ștefan cel Mare” Locul și rolul poliției în prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri.....	
138	
Victor CEBOTARI Lector-asistent al catedrei “Drept civil” a Academiei “Ștefan cel Mare”, magistru în drept, Eficiența controlului vamal în combaterea traficului de droguri și de alte substanțe stupefiante.....	
141	
Mihai CIUPAC Lector superior al catedrei „Investigații operative” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Prevenirea contrabandei cu droguri pe teritoriul Republicii Moldova.....	
144	
Ian DOGOTARI Lector al catedrei „Drept polițienesc” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Anatolie CANANĂU Lector al catedrei „Drept polițienesc” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Profilul psihologic al consumatorului de droguri (aspecte psihosociale).....	
149	
Sergiu GOLOVACI Viceministru al afacerilor interne al Republicii Moldova Sergiu NESTOR Șef interimar al catedrei „Procedură penală și criminalistică”, a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Particularitățile efectuării cercetării la fața locului și regulile efectuării percheziției în procesul investigării traficului de droguri.....	
156	
Valeriu GROSU Lector superior al catedrei „Investigații operative” a Academiei „Ștefan cel Mare” Concepte, viziuni și ipoteze ale aspectelor naționale și internaționale de incriminare și contracarare a narcomaniei și de combatere a narcobusinessului.....	
163	

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale	
Evghenia GUGULAN, Lector al catedrei „Drept civil” a Academiei “Ștefan cel Mare”, doctorand Reglementarea juridică a circulației licite de droguri.....	
183	
Veaceslav GUȚAN Lector superior al catedrei „Investigații operative” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Considerațiuni generale privind criminalitatea organizată și traficul ilicit de droguri.....	
190	
Alexei GUȚU Lector superior al catedrei „Drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand Unele modalități de eliminare a coliziunilor juridice prevăzute de legislația Republicii Moldova.....	
193	
Ilie JECICOV Șef adjunct al Direcției antidrog a Departamentului serviciilor operative al MAI al R. Moldova, magistru în drept Aprecierea situației criminogene în domeniul traficului de droguri în Republica Moldova.....	
204	
Lilian LUCHIN Lector superior al catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Drogurile — flagelul societății.....	
208	
Victor MIHAILESCU Ajutorul rectorului Academiei “Ștefan cel Mare” pentru personal și educație, magistru în drept Sergiu CRUDU Lector superior al catedrei „Drept polițienesc” a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept Prevenirea narcomaniei și toxicomaniei.....	
212	
Marius-Ioan MUREȘAN, doctorand Motivul și scopul diferitor tipuri de infracțiuni în cadrul participației și individualizării pedepsei penale.....	
220	
Marian NUCU, doctorand Percheziția în cazurile traficului de droguri.....	
225	

Astfel, investigațiile științifice de rigoare constituie un element de bază în eliminarea decalajului dintre evoluția noilor forme și manifestări ale infracționalității și eficiența activității de prevenire și contracarare a acesteia.

De remarcat, că forul științific de astăzi constituie un pas sigur în depășirea acestor probleme, acțiune, care va permite punerea lui în valoare atât de potențialul teoreticienilor, cât și al practicienilor.

În numele Academiei „Ștefan cel Mare” exprim gratitudine tuturor participanților la lucrările conferinței științifico-practice internaționale în problemele prevenirii și combaterii narcomaniei și narcobusinessului, asigurându-vă, că potențialul intelectual al instituției noastre se va manifesta în permanență prin activitatea sa de asigurare științifică a măsurilor de contracarare a criminalității, fiind mereu deschis pentru colaborare fructuoasă cu funcționarii organelor de drept.

Vă mulțumesc pentru atenție!

Andrei POGURSCHI,
viceministru al Afacerilor Interne
al Republicii Moldova, colonel de poliție

DOMNILOR ȘI DOAMNELOR,
ONORATĂ ASISTENȚĂ, STIMAȚI OASPEȚI !

Am onoarea să vă salut prezența și participarea la Conferința științifico-practică internațională cu genericul „Cooperarea societății cu organele de drept în contracararea narcomaniei”.

De asemenea, țin să menționez că este binevenită participarea la lucrările actualei Conferințe a experților, reprezentanților instituțiilor de drept, a savanților și practicienilor, care își aduc contribuția la asigurarea drepturilor omului și sprijină eforturile organelor de drept în activitatea de prevenire și combatere a fenomenului narcomaniei și narcobusinessului criminal.

Prevenirea și combaterea criminalității, printre care se numără și traficul ilicit de droguri, a devenit o direcție prioritară pentru Republica Moldova. În acest context țara noastră desfășoară o largă colaborare cu Uniunea Europeană, Consiliul Europei, cu Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud Est și alte organisme internaționale de profil.

Stimați colegi! Tematica luată în discuție în cadrul actualului for științifico-practic este de actualitate incontestabilă, dacă ținem cont, în primul rând, de conjunctura social-economică și politică europeană în ansamblu și, în mod particular, de cea condiționată de factorii interni din țara noastră, urmărind scopul realizării unui schimb de informații utile, de cunoștințe și experiență în acest domeniu.

Fără îndoială, organizarea prezentei conferințe are un substrat bine motivat. Deși în ultimul timp s-a obținut stoparea dinamicii infracționale, starea criminalității în republică mai provoacă neliniște. Atât timp, cât viața și sănătatea oamenilor sunt puse în pericol de atentatele criminale, societatea are tot dreptul să fie îngrijorată și să ne ceară nouă, colaboratorilor organelor afacerilor interne, acțiuni corespunzătoare față de fiecare caz de încălcare a ordinii de drept și a securității publice. Unele infracțiuni, cum ar fi circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope, a precursorilor și a analogilor lor, organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul acestor substanțe etc., infracțiuni, care pun în pericol viitorul țării, cer conjugarea tuturor forțelor de menținere a ordinii de drept în acțiunile de prevenire și combatere a acestor infracțiuni. În acest context, Ministerul Afacerilor Interne, reieșind din sarcinile trasate de conducerea țării și fixate în programele și strategiile de activitate naționale, își concentrează toate eforturile în vederea

eficientizării activității subdiviziunilor centrale și teritoriale privind contracararea criminalității, în general, și a narcobusinessului criminal, în special.

Preocupându-ne de bunăstarea întregii societăți, trebuie să pornim de la valorile general-umane: onestitatea și demnitatea persoanei, protejarea și educarea în spiritul legii a tinerii generații și a populației în ansamblu.

O condiție necesară a dezvoltării și prosperării statului de drept este prevenirea și combaterea reușită a fenomenului narcomaniei prin determinarea principiilor și sarcinilor fundamentale, a direcțiilor și formelor principale de colaborare și cooperare a organelor de drept cu alte instituții ale statului și neguvernamentale din țară și de peste hotare.

Suntem siguri, că numai prin implicarea plenară a tuturor factorilor de decizie din comunitatea internațională, în cooperare strânsă și în temeiul unui parteneriat durabil, am putea obține cele mai bune rezultate în ceea ce privește prevenirea și combaterea acestui flagel.

În final, permiteți-mi să Vă urez succese, activitate rodnică și elaborarea unor propuneri și recomandări constructive în cadrul reuniunii de astăzi.

Vă mulțumesc pentru atenție!

Simion CARP,
rector (comandant) al Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI al RM

Onorată asistență, stimați oaspeți!

Permiteți-mi să vă salut din partea conducerii, corpului profesoral-didactic și studenților Academiei „Ștefan cel Mare” și să vă adresez cele mai sincere mulțumiri pentru bunăvoința de a participa la această reuniune de nivel internațional.

Actualul for științifico-practic este extrem de important, având drept obiectiv principal elaborarea unor concluzii și recomandări teoretico-practice în vederea implementării lor ulterioare în activitatea de contracarare a noilor forme și manifestări ale infraționalității în domeniul traficului și consumului ilegal de droguri. Aceste forme ale criminalității, generate de mai mulți factorii economici și socio-culturali, amenință nu numai individul, ci și societatea în ansamblu, sacrele ei valori morale și democratice.

Astfel, conjugarea eforturilor personalului științifico-didactic în problemele prevenirii și combaterii noilor forme și manifestări ale criminalității a devenit un imperativ al timpului. În acest context, personalul Academiei „Ștefan cel Mare”, dar și al altor instituții de învățământ superior cu profil juridic simt necesitatea unei colaborări mult mai strânse cu funcționarii organelor de drept, menite să consolideze activitatea de cercetare, care constituie, la rândul său, o sursă teoretică argumentată pentru practicieni.

Fără o asemenea implicare în studiul profund al diverselor aspecte ale infraționalității, dar și în elaborarea unor măsuri menite să realizeze obiectivele prevenirii și contracarării acesteia, devine irealizabilă activitatea de constituire a unui stat de drept.

Acțiunile de ținere sub control a criminalității, mai ales a celei din sfera narcobusinessului criminal, reies dintr-un ansamblu de cunoștințe teoretice bine argumentate. Cunoașterea factorilor, care generează noile forme și manifestări ale acestui fenomen, oferă posibilitatea unor previziuni științifice, modelarea și realizarea activităților oportune de prevenire și combatere a flagelului respectiv.

Ministerul Afacerilor Interne, precum și celelalte organe de drept, ca instituții ale statului, specializate în contracararea infraționalității, trebuie să beneficieze de un înalt randament al activității pe segmentul „știință - activitate practică”, determinându-și activitatea în conformitate cu informația obiectivă despre situația criminogenă.

органов внутренних дел; в-третьих, особую озабоченность вызывает слабое обеспечение охраны наркотикосодержащих посевов, мест складирования отходов, остающихся на полях и в уборочных агрегатах, а также незаконный посев и выращивание наркотикосодержащих растений.

Неотъемлемой составной частью повышения эффективности противодействия органами внутренних дел наркомании и незаконному обороту наркотических средств, психотропных веществ, прекурсоров и их аналогов, по нашему мнению, является установление ими тотального контроля за всем наркооборотом (как легальным, так и противоправным). Эта задача предусматривает осуществление подразделениями ОВД ряда специфических мер, связанных с предусмотренными законодательством гласными и негласными формами работы оперативных подразделений, направленных на недопущение, а в случае совершения – и пресечения преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств. К таким формам мы относим:

1) определение основных тенденций как в сфере незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ, прекурсоров и их аналогов, так и в сфере немедицинского потребления этих препаратов;

2) накопление, систематизация и обобщение данных о процессах, происходящих в сфере оборота наркотических средств (выявление мест изготовления и реализации наркотических средств, установление каналов их транспортировки, диагностирование ассортимента предлагаемых наркотиков, изучение лиц, занимающихся подобной деятельностью и т.д.);

3) определение и планирование способов реализации оперативных данных с целью предупреждения незаконного оборота наркотических средств.

На выполнение задач по предупреждению незаконного оборота наркотических средств направлена деятельность всех подразделений украинской милиции, которые выполняют правоохранительные функции (подразделения уголовного розыска, следствия, участковых инспекторов милиции и т.д.). Вместе с тем в ее структуре функционируют подразделения по борьбе с незаконным оборотом наркотиков, которые специально созданы для противодействия преступлений в сфере оборота наркотических средств.

Обобщение опыта подразделений БНОН Украины свидетельствует, что противодействие незаконному обороту наркотических средств осуществляется путем выполнения ряда задач,

Виктор Николаевич БЕСЧАСТНЫЙ,
начальник Донецкого юридического института
Луганского государственного университета
внутренних дел, кандидат наук, доцент

КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НАРКОПРЕСТУПНОСТИ В УКРАИНЕ И ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ПО ЕЕ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ

В последнее время в Украине, как и во всех цивилизованных странах мира, остро стоят проблемы распространения наркомании и увеличения связанной с ней преступности. Заслуживает внимания криминологическое исследование количественных и качественных показателей, характеризующих состояние, уровень и динамику преступности, связанной с незаконным оборотом наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров, причин и условий данного негативного социального явления, меры борьбы, применяемые правоохранительными органами. На основании этого исследования будут предложены научно обоснованные рекомендации по повышению роли органов внутренних дел в профилактике наркомании и наркопреступности.

Несмотря на существующую в Украине разветвленную систему противодействия незаконному обороту наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров, которая включает соответствующую нормативно-правовую базу и широкий перечень субъектов предупреждения, ее эффективность вызывает серьезную критику как со стороны ученых, так и со стороны практиков, что подтверждается данными уголовно-правовой статистики.

Так, согласно статистическим данным МВД Украины, на протяжении последних 15 лет в нашей стране отмечается постепенное обострение ситуации в сфере злоупотребления наркотическими средствами и связанной с этим наркопреступностью. Количество лиц, находящихся на учете за употребление наркотиков, увеличивается в геометрической прогрессии. Если в 1997 году в Украине было зарегистрировано 56 тыс. наркоманов [14, стр. 105], то в 2002 году – 112 тыс., а за 8 месяцев 2008 г. выявлено 179,7 тыс. человек, злоупотребляющих наркотическими и одурманивающими средствами [2]. Таким образом, в Украине через каждые 5-6 лет стабильно

наблюдается двукратное увеличение количества лиц, злоупотребляющих наркотическими средствами ¹. И это при том, что по оценкам специалистов реальное количество наркозависимых в стране может быть в 10-15 раз больше официальных показателей.

Динамика наркопреступности в Украине за последние 11 лет (1997 — первое полугодие 2008 гг.) также свидетельствует о стойких тенденциях к увеличению количества зарегистрированных наркопреступлений: если в 1997 г. таких преступлений было зарегистрировано 38 тыс., то в 2007 их насчитывалось 45,1 тыс, а за 8 месяцев 2008 г. их уже совершено 46,2 тыс [2]. В общей структуре преступности по Украине, преступления в сфере незаконного оборота наркотических средств занимают второе место после преступлений против собственности и имеют удельный вес на уровне 12-13%.

Среди широкого круга субъектов предупреждения незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров важное место принадлежит органам внутренних дел. Именно эти органы, имеющие разветвленную систему, способны эффективно противодействовать незаконному обороту наркотиков [13, стр.124-125]. По существующим законодательным и другим нормативно-правовым актам Украины основными задачами ОВД в сфере противодействия незаконному обороту наркотических средств являются:

- профилактика наркомании и правонарушений, связанных с незаконным оборотом наркотиков;
- оперативное сопровождение субъектов хозяйствования, деятельность которых связана с изготовлением, производством, хранением, перевозкой, приобретением, пересылкой, ввозом, вывозом, отпуском, уничтожением наркотических средств или с культивированием, использованием растений, содержащих наркотические средства, для промышленных целей;
- предупреждение, раскрытие и расследование преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств;
- выявление причин и условий, способствующих незаконному обороту наркотиков;
- проведение комплексных и специальных операций, направленных на противодействие незаконному обороту наркотических средств;
- информационное обеспечение борьбы с незаконным оборотом наркотических средств [13, стр. 125].

Проводимые органами внутренних дел мероприятия осуществляются в целях общей и индивидуальной профилактики, а

также предупреждения и пресечения преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств. Обще-профилактическими мероприятиями является деятельность, направленная на выявление причин и условий распространения наркомании и преступного наркобизнеса, а также применения мер по их устранению. Получение информации о таких причинах и условиях правоохрательными органами Украины осуществляется в результате изучения:

- уголовных дел;
- данных административно-профилактической деятельности;
- учетов подразделений уголовного розыска, подразделений по борьбе с незаконным оборотом наркотиков (далее БНОН), милиции общественной безопасности, подразделений по борьбе с организованной преступностью и т.д.;
- материалов социологических и оперативно-криминологических исследований;
- опросов общественного мнения.

В целях выявления лиц, допускающих немедицинское употребление наркотических и других средств, влекущих одурманивание, а также установление лиц, занимающихся распространением наркотиков, органами внутренних дел Украины проводятся специальные операции типа «Допинг», «Мак», «Конопля».

Большое значение в борьбе с наркоманией и наркобизнесом придается индивидуальной профилактике, заключающейся в выявлении потребителей наркотических и других одурманивающих средств, а также лиц, занимающихся их распространением, и применение к ним мер воспитательно-профилактического или уголовно-правового воздействия. В связи с этим органы украинской милиции выявляют каналы распространения наркотических средств, места сбора наркоманов (железнодорожные вокзалы, автовокзалы, рынки, кафе, дворовые площадки и т.д.)

В работе по противодействию незаконному обороту наркотических средств у милиции Украины возникает целый ряд проблем: во-первых, в районных и городских ОВД не хватает аппаратуры для выявления и анализа наркотиков, а в большинстве случаев, там где она есть, уже морально устарела и во многом не соответствует технологиям, используемым для изготовления новых наркотических средств; во-вторых, определенную сложность вызывает быстрое приспособление наркомафии к приемам и способам, используемым в борьбе с наркоманией и наркомафией сотрудниками

В учебный процесс вузов системы органов внутренних дел необходимо внедрять специальные курсы по обучению студентов и курсантов современным методам борьбы с наркоманией и наркопреступностью, где значительное внимание следует уделять заимствованию опыта правоохранительных органов зарубежных стран по профилактике данных явлений, а также особенностям выявления, пресечения и документирования таких фактов противоправной деятельности.

Важным профилактическим эффектом, по нашему мнению, обладает укрепление деловых и профессиональных контактов органов внутренних дел Украины, в том числе на уровне высших учебных заведений системы МВД, с зарубежными партнерами. Опыт взаимодействия Донецкого юридического института с правоохранительными органами Германии, Российской Федерации, Китая, Республики Молдова, Грузии и других стран свидетельствует о том, что на этом уровне может решаться целый ряд задач. Во-первых, ознакомление с передовым опытом борьбы с наркобизнесом в соседних государствах; во-вторых, внедрение прогрессивных технологий по выявлению наркотических средств в собственный учебный процесс, и, как следствие, в практическую деятельность; в-третьих, налаживание дружественных связей по обмену информацией, представляющей интерес с точки зрения противодействия незаконному обороту наркотиков (путем проведения совместных конференций и т.д.).

Подводя итог сказанному, в целом хотелось бы отметить, что для улучшения организационных основ предупреждения, пресечения и раскрытия преступлений органами внутренних дел, совершаемых наркоманами и преступным наркобизнесом, и особенно организованными преступными группами, необходимо более профессионально использовать меры оперативно-поискового характера с большим использованием возможностей всех оперативных служб ОВД при тесном взаимодействии с аналогичными структурами других государств.

Следует повышать степень профессиональной специализации сотрудников ОВД, ведущих борьбу с незаконным оборотом наркотических средств. Это возможно путем создания на базе ВУЗов системы МВД специальных курсов по подготовке и переподготовке специалистов, которые будут осуществлять противодействие незаконному обороту наркотических средств.

Реалии сегодняшнего дня вызывают необходимость создания специального межрегионального и межгосударственного информационного банка криминологических данных о темпах

связанных с систематическим анализом и оценкой оперативной обстановки в сфере незаконного оборота наркотических средств; выявлением наиболее вероятных мест изготовления, транспортировки, приобретения и сбыта наркотических средств; прогнозирование и выявление тенденций данного вида преступности; четкое обозначение приоритетных направлений борьбы с незаконным оборотом наркотических средств; комплексное планирование деятельности подразделений милиции и БНОН как на общегосударственном, так и на региональном уровнях; обеспечение контроля за выполнением запланированных мероприятий; выявление и устранение причин и условий наркопреступности; освещение результатов предупредительной деятельности в средствах массовой информации.

Важное место в противодействии незаконному обороту наркотических средств украинскими специалистами отводится взаимодействию между подразделениями БНОН и другими подразделениями городских и районных органов внутренних дел. Именно налаживание эффективного взаимодействия, по мнению наших ученых, даст возможность добиваться лучших результатов в предупреждении, пресечении и раскрытии преступлений данной категории, ибо именно она выступает в роли основы объединения усилий для целенаправленного ведения работы, умелого обозначения ее основных направлений, устранения случаев дублирования, обеспечения использования возможностей каждой службы, что в целом даст возможность обеспечить системность и комплексность в реализации запланированных мероприятий [15, стр. 163-166].

Не менее важным предупредительным значением обладает мониторинг органами внутренних дел рынка незаконного предложения и спроса наркотических средств по выявлению новых видов наркотиков, а также способов незаконных действий по их обороту с целью оперативного инициирования соответствующих изменений в действующее уголовное законодательство.

В связи с этим показательным является тот факт, что до недавнего времени (за последние 2-3 года) в Украине очень остро стояла проблема немедицинского потребления трамадола и трамалгина, которые, как известно, обладают сильным наркотическим эффектом, но украинским законодателем не были отнесены к наркотическим средствам. И, как следствие, это обстоятельство негативно влияло на наркоситуацию в стране: украинские аптеки были буквально заполнены указанными препаратами, а наркодельцы, пользуясь этим обстоятельством, втягивали в наркоманию огромное количество лиц. По инициативе

некоторых народных депутатов Украины и МВД республики во взаимодействии с ведущими юристами, медиками и учеными, в том числе и специалистами Донецкого юридического института, 4.06.2008 года Кабинетом Министров Украины эти препараты были отнесены к наркотическим средствам, что дало возможность установить уголовную ответственность за противоправные действия с ними. Это обстоятельство положительно сказалось на наркоситуации в стране и буквально в течении нескольких месяцев описанные препараты исчезли из незаконного оборота, а украинская милиция полностью взяла под контроль ситуацию.

Перспективным направлением повышения эффективности противодействия незаконному обороту наркотических средств мы также считаем улучшение взаимодействия украинских правоохранительных органов с правоохранительными органами других государств.

Такое взаимодействие может осуществляться в следующих формах:

- 1) совместная разработка и проведение комплексных мероприятий профилактического и оперативного характера на территориях нескольких государств;
- 2) совместное планирование отдельных мероприятий, обусловленных динамикой изменений оперативной обстановки в сфере незаконного оборота наркотических средств;
- 3) использование помощи правоохранительных органов иностранных государств по выявлению и пресечению деятельности лиц, занимающихся незаконным оборотом наркотических средств на их территориях;
- 4) обмен оперативной информацией относительно тенденций изменения количественных и качественных показателей наркопреступности;
- 5) обмен передовым опытом по повышению эффективности противодействия преступности в сфере оборота наркотических средств.

По оценкам наших специалистов серьезной угрозой для Украины выступают наркотические средства и психотропные вещества растительного и синтетического производства, которые поступают из Западных и Центральных регионов Украины, а также и из стран ближнего и дальнего зарубежья – из Российской Федерации, Средней Азии, Закавказья, Турции, Болгарии, Таиланда, Колумбии, Эквадора, Панамы и т.д. [16, стр. 28; 14, стр. 122].

Эти данные требуют от органов внутренних дел Украины соответствующей реакции по активизации работы в этом направлении.

В аспекте усовершенствования работы по предупреждению преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств, мы считаем необходимым прежде всего направлять работу органов внутренних дел не только на внутренний, но и на внешний преступный наркобизнес. В связи с этим профилактическая работа должна носить плановый целенаправленный характер и комплексно воздействовать как на сферу потребления, так и на сферу предложения наркотических средств, психотропных веществ, прекурсоров и их аналогов.

В связи с этим серьезное значение мы отводим усилению работы правоохранительных органов среди иностранных граждан из стран Западной Европы, Юго-Восточной Азии, Ближнего и Дальнего Востока. Также следует усовершенствовать механизм контроля за деятельностью объектов химико-фармацевтической промышленности, научно-исследовательских институтов, лабораторий и химических предприятий, осуществляющих деятельность, связанную с оборотом наркотических средств и психотропных веществ. Важное профилактическое значение мы отводим усилению контроля за сельхозпредприятиями, которые осуществляют лицензионное выращивание снотворного мака и конопли, а также за жителями сельской местности, допускающими противоправное культивирование наркотикосодержащих растений с последующим их сбытом заготовителям наркотического сырья.

По нашему мнению следует возродить систему всестороннего правового образования общества с участием работников оперативных подразделений и участковых инспекторов милиции. Кроме этого необходимо осуществить научные разработки и внедрить в практику современные технические средства и технологии для раннего выявления наркотиков в организме человека и поиска их на расстоянии, внедрить новейшие научно обоснованные методы лечения и реабилитации наркоманов.

Необходимо также обобщать отечественную практику и международные достижения в борьбе с незаконным оборотом наркотических средств, профилактике наркомании среди молодежи и взрослого населения. С учетом этого специалистами в области медицины и в сфере борьбы с незаконным оборотом наркотических средств должны быть созданы специальные пособия о вреде наркотических средств, психотропных веществ, прекурсоров и их аналогов а также описаны способы выявления лиц, потребляющих эти средства, особенности ранней диагностики и лечения наркозависимых лиц.

consumul de droguri, sunt: curiozitatea, presiunea grupului/anturajului, tentația „fructului oprit”, dorința de a încerca senzații tari, imaturitatea și iresponsabilitatea, problemele personale sau din familie, disperarea, singurătatea, lipsa prietenilor, plictiseala, absența unor preocupări interesante/attractive, integrarea dificilă într-un grup sau colectiv, teribilismul, dorința de a ieși în evidență. Alături de aceste cauze mai intervin (facilitant) disponibilitatea drogurilor (în unele zone pot fi găsite cu multă ușurință), personalitatea și mediul social (drogul poate reprezenta un mod de evadare dintr-o realitate dură) și, nu în ultimul rând, mas-media (unii idoli ai tinerilor consumă droguri și beneficiază de o publicitate deosebită).

Astăzi provoacă neliniște răspândirea narcomaniei în rândurile adolescenților și tinerilor. Cauzele utilizării drogurilor de către aceștia sunt variate: unii încep să se drogheze din curiozitate, dorind să verifice efectul stupefiantelor pe propria-le piele, fără, însă, a cunoaște consecințele, alții din întâmplare, imitându-l pe cineva, care consumă droguri. Însă chiar și dozele neînsemnate pot conduce la deznodăminte tragice, iar după trei-patru prize poate apărea și dependența de droguri.

Un rol important la răspândirea narcomaniei în mediul adolescenților îl joacă persoanele, care deja se droghează. Este știut, că fiecare narcoman tinde să implice cât mai multe persoane. Cei slabi de caracter și ușor influențabili, se lasă convinși, dar numai din motivul, că nu dețin informațiile necesare și sunt iresponsabili cu sănătatea lor.

Cu începere din anul 1986 răspândirea narcomaniei în Republica Moldova a căpătat nuanțe dramatice. În conformitate cu datele Dispensarului Republican de Narcologie, de la începutul anului curent au fost înregistrate circa 530 persoane afectate de narcomanie, dintre care 11% au vârsta de până la 18 ani. La finele anului 2007 incidența prin narcomanie constituia 15,1 la 100.000 populație (14,3 în anul 2006), cazuri de narcomanie fiind înregistrate în toate raioanele republicii.

În prezent sub supravegherea medicală a secțiilor consultative ale instituțiilor medico-sanitare publice se află aproximativ 9.500 persoane afectate de narcomanie. Majoritatea lor au vârsta până la 30 ani, aproximativ 90 la sută dintre ei fiind bărbați. Riscurile pentru sănătate variază în funcție de tipul drogului, de modul de administrare și de statutul afectiv fizic și nutrițional al consumatorului.

Consumul cronic de opiacee poate produce afecte hepatice, infecții și afecțiuni neurologice. Dependența de opiacee, în special de heroină, se asociază cu mortalitate, retard de creștere fetală și morbiditate neonatală. Morbiditatea și mortalitatea asociate cocainei sunt mai frecvente în cazul produsului injectabil față de prizare (inhalație pe căile nazale). În cazul unei supradoze poate apărea decesul prin stop cardiac sau hemoragie cerebrală. Decesul, în cazul drogurilor deprimante ale sistemului nervos central, poate apărea în urma administrării accidentale sau voluntare (suicid) a unei supradoze. În cazul crizelor de sevraj, cu gravitate mare,

наркотизации, о лицах, потребляющих наркотики и занимающихся преступным наркобизнесом.

Необходимо также наладить и более оперативно осуществлять обмен информацией о лицах, занимающихся преступным наркобизнесом, проживающих в различных регионах и государствах ближнего и дальнего зарубежья.

В целом необходимо помнить, что победить наркоманию и преступность возможно только при условии согласованных действий всех правоохранительных органов, государственных учреждений и всего общества во взаимодействии с другими государствами.

Ссылка:

1. Современные показатели количества зарегистрированных в Украине лиц, злоупотребляющих наркотическими средствами, к сожалению подтверждают прогноз специалистов Донецкого юридического института о том, что до 2010 года в Украине может ежегодно регистрироваться свыше 200 тыс. наркозависимых лиц. (См.: Бабенко А.М. Запобігання органами внутрішніх стран незаконному культивуванню наркотиковмісних рослин: Дис...канд..юрид.наук. Київ, 2007, стр. 251-253).

Библиография:

1. Радченко В.И. Некоторые вопросы применения судами законодательства об ответственности за преступления, связанные с наркотическими средствами, психотропными, сильнодействующими и ядовитыми веществами./ Юридический мир. 1998 г., №7, стр.53.
2. Довідка щодо основних показників боротьби з наркобізнесом в Україні за 1993-1998 рр. – К.: МВС України, 1999. – 29с.
Довідка щодо основних показників боротьби з наркобізнесом в Україні за 1997-2001 рр. – К.: МВС України, 2002. – 32 с.
Состояние правопорядка в Украине. Основные результаты деятельности ОВД в 2003 году. Аналитические материалы. – К.: МВД Украины, 2004. – 11 с.
Звіт про результати боротьби із злочинністю в Україні у 2005 році. – К.: МВС України, 2006. – 25 с.
Довідка про результати виявлення, постановки на облік осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків та психотропних речовин за 12 місяців 2005 року. – К.: МВС України, 2006. – 15 с.

- Звіт про результати боротьби зі злочинністю в Україні у 2006 році. – К.: МВС України, 2007. – 26 с.
- Стан боротьби з незаконним обігом наркотиків за даними МВС України за 8 місяців 2008 р. – К.: МВС України. Департамент боротьби з незаконним обігом наркотиків, 2008.
3. Курс советской криминологии. М., Юр.лит., 1985 г., Т.1, 356 стр.
 4. Криминология. – М.: Манускрипт, 1992. – 346 с.
 5. Лунеев В.В. Индивидуальная профилактика преступлений с учетом их мотиваций // Вопросы борьбы с преступностью. – М.: Всесоюзный НИИ проблем укрепления законности и правопорядка, 1988. – Вып. 47. – С. 163-164.
 6. Лихолоб В.Г., Филонов В.П. Криминология: Учебник для высших учебных заведений МВД Украины). – Киев-Донецк, 1997. – 398 с.
 7. Волков В.Н. Медицинская психология в ИТУ. – М.: Юрид. лит., 1989. – 178 с.
 8. Кудрявцев В.Н. Причинность в криминологии. О структуре индивидуального преступного поведения. – М.: Юрид. лит., 1968. – 156 с.
 9. Дидковская С.П., Фесенко Е.В., Гарницкий С.П. Наркомания: уголовно-правовые и медицинские проблемы. – К.: Выща школа, 1989. – 155 с.
 10. Статистичний щорічник України за 2005 рік. – К.: Техніка, 2006. – 1256 с.
 11. Зелинский А.Ф. Криминология: Курс лекций. – Х.: Прапор, 1996. – С.43.
 12. Криминология: Учебное пособие / М.Н. Голоднюк, Ю.Г. Козлов, Н.Ф. Кузнецова. Под ред. Н.Ф. Кузнецовой. – М.: Зерцало, 1988. – 358 с.
 13. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: Науково-практичний посібник / за ред. А.П. Закалюка. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 296 с.
 14. Филонов В.П. Актуальные проблемы современной криминологии: Монография. – Донецк: Издательство «Донеччина», 1997. – 288 с. С.105
 15. Бабенко А.М. Запобігання органами внутрішніх стран незаконному культивуванню наркотиковмісних рослин: Дис... канд. юрид. наук. – Київ, 2007. - С.251-253
 16. Фесенко Є.В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони. Монографія. – К.: Атака, 2004. – 280 с.

Dr. Anatolie BULGAC,
șef al Secției medico-sanitare
a Academiei “Ștefan cel Mare”

**ASPECTELE MEDICO-SOCIALE ALE CONSUMULUI
DE DROGURI ȘI RECOMANDĂRI PRACTICE
PENTRU EVITAREA ACESTUI FENOMEN**

O singură dată înseamnă apoi mereu

Există o strânsă legătură între patologia provocată de consumul de droguri și patologia spiritului. Toxicodependentul, prin fuga de sine și de realitate, își anulează sensul profund al existenței.

Consumul de droguri reprezintă una din marile provocări, cu care se confruntă umanitatea. Pentru societatea noastră fenomenul a început să devină o problemă odată cu schimbările social-politice de după renunțarea la totalitarism și începutul democratizării societății. După limitarea controlului rigid al autorităților asupra libertăților individuale fenomenul consumului de droguri a devenit o practică tot mai frecventă. Narcomania nu este altceva, decât o stare de „sărăcie” a celor „bogați”. Societatea noastră indubitabil progresează, dar alături de progres, lumină și frumos se cuibăresc viciul, întunericul, urâtul. Și acest viciu este narcomania, care frânează dezvoltarea regnului uman.

Consumul și distribuția drogurilor constituie marea provocare a educației în secolul al XXI-lea. De cele mai multe ori, dacă nu se intervine rapid și eficient, consumul și dependența de droguri devin cale sigură de pierdere ireversibilă a personalității și sănătății. Consumul de droguri și traficul ilicit cu substanțe stupefiante trebuie să pună în gardă întreaga comunitate internațională.

Problema consumului de droguri și narcomania în Republica Moldova ia proporții, devenind factor de influență negativă a dezvoltării societății și, deci, o amenințare la adresa sănătății publice. Principala categorie de populație vulnerabilă la consumul de droguri este, fără îndoială, tineretul nostru. Spre deosebire de populația matură, tinerii sunt deschiși noului, predispuși să experimenteze, aceasta comportând anumite riscuri. Din nefericire, asistăm și la o adevărată explozie a informației vehiculate pe piața audiovizualului, majoritatea cetățenilor devenind ținta unui bombardament mediatic masiv (filme, videoclipuri, anumite genuri de muzică etc.), unde consumul de droguri este prezentat ca o alternativă (indezirabilă) a dificultăților vieții. În opinia multor tineri, principalele cauze, care determină

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

diminuării celor de risc în cazul consumului de droguri.

- Oferirea de programe preventive, care să le permită părinților să devină activi în cadrul luptei pentru prevenirea consumului de droguri în familie.

- Dezvoltarea unor programe informative și educative adresate tuturor persoanelor aflate în serviciul militar, precum și altor categorii profesionale, care implică responsabilitate și risc public.

- Realizarea unor acțiuni educative în mediul copiilor și tinerilor;
- Îmbunătățirea dispozițiilor legislative pentru implementarea măsurilor de protecție anti-drog a sporturilor.

- Controlul asupra producției și distribuirii produselor farmaceutice.
- Controlul asupra producerii, comercializării sau utilizării drogurilor.
- Pedepse aspre pentru comercianții ilegali de droguri, dar mai ales pentru persoanele, care incită minori să procure sau să consume droguri (un exemplu elocvent în acest sens sunt China și Iranul, unde traficanții de stupefiante sunt condamnați la moarte). Îmbunătățirea prevederilor legislative pentru implementarea măsurilor de protecție anti-drog la nivel de stat.

BIBLIOGRAFIE:

1. Legea Republicii Moldova nr. 1409 din 17.12.1997 “Cu privire la medicamente”, Monitorul Oficial nr. 052 din 11.06.1998.
2. Legea Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 “Cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor”, Monitorul Oficial nr. 073 din 15.07.1999.
3. Legea Republicii Moldova nr. 1456 din 25.05.1994 “Cu privire la activitatea farmaceutică”, Monitorul Oficial nr. 059 din 15.04.2005.
4. Hotărârea Guvernului nr. 128/06.02.2006 „Cu privire la aprobarea cerințelor tehnice față de încăperile și obiectivele în care se păstrează substanțe narcotice, psihotrope și / sau precursori”, Monitorul Oficial nr. 28-30/171 din 17.02.2006.
5. Ardeleanu N. ș.a., Drogurile și toxicomanii, Ed. Europrint, Oradia, 2001.
6. Geopolitica drogurilor, Culegere de documente, Ed. Civic Education Project, Chișinău, 2004.
7. [www.Referat.ro/traficul ilegal de droguri](http://www.Referat.ro/traficul%20ilegal%20de%20droguri)

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

pot apărea convulsii și o stare de rău epileptic. În cazul halucinozenelor, anumiți consumatori rămân într-o stare psihotică și comportamentul lor nu se deosebește de cel al unui schizofren cronic. Moartea poate surveni accidental sau prin suicid, atunci când drogurile „gândesc” în locul persoanei.

După cum putem observa, narcomania este o deprindere proastă, o pasiune bolnăvicioasă, clar pronunțată, pentru unele substanțe toxice, care acționează asupra sistemului nervos central, provocând grave tulburări psihice și fizice. Se manifestă prin necesitatea organică de a consuma tot noi și noi cantități de stupefiante și tendința de a le obține cu orice preț.

În prezent narcomania este cercetată ca un fenomen social negativ, incluzând consecințele negative pentru sănătatea și comportamentul oamenilor. Ea devine obiect al examinării nu numai din partea organelor statale naționale, dar și a unor organisme internaționale. Menționăm, că narcomania este un fenomen social periculos, care apare în rezultatul consumului intenționat, ilegal și sistematic a stupefiantelor, asupra cărora se răspândesc măsurile de control juridic național și internațional, determinând infectarea periodică sau cronică, dăunătoare persoanei, și care este un clar pericol social.

Deci, nu este întâmplător, că în ultimul sfert de veac au devenit obiect al urmăririi organelor de drept ale statului și obiect al cercetărilor științifice infracțiunile condiționate, direct sau indirect, de consumul nemedical de stupefiante.

După aspectul său medical narcomania ca boală, provocată de schimbările patologice din organismul omului, se caracterizează prin „sindromul narcomaniei”, care include:

- schimbarea modului normal de funcționare a organismului, adică reducerea capacității lui de a rezista și de a nu căpăta dereglări esențiale în urma folosirii sistematice a unor cantități de droguri, care depășesc dozele mortale (toleranța);

- dependență psihică, adică starea de insatisfacție, când gândurile se focusează pe consumul de droguri;

- dependență fizică, adică modificarea funcțiilor organismului, care s-a deprins deja cu actele de intoxicare permanentă, și, numai consumând stupefiante, organismul obține condiții de funcționare relativ satisfăcătoare.

După aspectul său social narcomania face din om o ființă socialmente periculoasă, distrugându-i psihicul, impunându-l să treacă la un mod de viață antisocial. Narcomania se răspândește ca o epidemie și dăunează sănătății poporului. Pentru lichidarea cauzelor și condițiilor narcomaniei sunt necesare nu doar forțele organelor de drept, ale organelor medicale, dar și implicarea eforturilor întregii societăți.

După aspectul său juridic dintre toate substanțele narcotice, care provoacă dependență, au fost selectate cele mai periculoase dintre ele și incluse în lista

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Mijloacelor Narcotice, adoptată prin Ordinul Ministrului Sănătății al Republicii Moldova.

Îmbolnăvirea de narcomanie are grave consecințe sociale. Cercul de prieteni și cunoscuți al narcomanilor se limitează la persoanele, care consumă substanțe narcotice; se reduce gradul activismului lor social; se produce degradarea personalității, care determină acceptarea de către persoană a modurilor de comportament antisocial, chiar criminal. Trebuie să scoatem în evidență cauzele îmbolnăvirii, să o acceptăm și să o apreciem, pentru ca apoi să reușim identificarea singurei soluții definitive de tratament a omului și de combatere a problemei drogurilor.

E clar că există mai multe motive, pentru care oamenii recurg la droguri, însă ele sunt simptomele unei probleme mult mai grave, a cauzei principale. Există numeroși factori, care contribuie la amplificarea consumului de droguri. Indivizii, cărora le vine greu să lege relații cu semenii, recurg la droguri pentru a putea face față situațiilor din societate. Ei cred, că drogurile îi ajută să aibă mai multă încredere în sine, îi fac să se simtă agreabili, plini de umor și isteți. Alții pur și simplu consideră, că e mai ușor să consume droguri, decât să preia controlul asupra propriei lor vieți, asumându-și responsabilitățile, pe care le implică viața.

E timpul să conștientizăm, că sănătatea noastră este în mâinile noastre. Deci, scopul strategic ar fi mobilizarea eforturilor întregii societăți pentru asigurarea sănătății pe o perioadă cât mai îndelungată — de la naștere până la adânci bătrâneți. În loc să consumi droguri și să te călcești, mai bine fă sport, mergi la spectacol, citește o carte, asculta muzică, dansează, desenează... sau îndrăgostește-te!

Deși flagelul acesta înmulțește consecințele nefaste la nivelele individual și social, iar societatea încă nu este pregătită suficient de bine sub aspect teoretic, moral și practic pentru a face față acestui val ucigaș (mai bine zis - sinucigaș), considerăm, că fiecare din noi ar trebui să mediteze cu maximă responsabilitate asupra rolului, pe care l-ar putea juca personal în lupta contra invizibilei „morți albe”, dar și asupra felului în care s-ar putea implica activ în acțiunile de combatere a traficului și consumului de stupefiante. Instituțiile statului, cele civile, educaționale și religioase de unele singure nu vor fi în stare să facă față acestei lupte. Mai este nevoie de implicarea directă a fiecăruia dintre noi. Doar narcomania este una dintre fațetele așa-numitei „lumi civilizate”, fațetă, pe care refuzăm categoric să o „importăm” în spațiul nostru mioritic!

Noi v-am prevenit, voi decideți.

Sfaturi utile pentru învingerea tentației de a consuma droguri:

- În nici un caz nu ceda tentației de a încerca drogurile - și prima încercare comportă riscuri. Știi, că dependența se poate contacta de la prima drogare?
- Fii foarte atent, când îți alegi prietenii, și nu ezita să-i respingi atunci,

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

când pricepi, că au preocupări delincvente (consum de alcool, de droguri, absentism, abandon școlar etc.).

– Unele propuneri venite din partea prietenilor s-ar putea să fie imorale sau ilicite. Vei dovedi, că ești suficient de responsabil și ai o personalitate puternică, dacă vei respinge aceste propuneri.

– Deprinde-te să fii tu însuși, chiar dacă cei din jurul tău au altă opinie.

– Informează-ți prietenii și cunoștințele asupra consecințelor consumului de droguri și încearcă să-i determini să nu consume aceste substanțe, prezentându-le pericolul, la care se expun.

– Consumul de droguri te poate determina să comiți infracțiuni în scopul procurării unor noi doze și riști să devii tu însăși tâlhar, hoț, criminal sau distribuitor.

– Nu intra în rețeaua traficantilor de droguri, oricâte avantaje ți s-ar promite, gândește-te la implicațiile finale ale tranzacțiilor cu stupefiante.

– Nu ezita să ceri sprijinul celor din anturaj (părinți, prieteni, profesori, medici, psihologi, poliție, asistenți sociali) pentru a scăpa de păcatul stupefiantelor.

– Contribuie și tu la prevenirea, combaterea și reducerea delincvenței legate de droguri - fii sigur de confidențialitatea informației.

Recomandări practice pentru prevenirea și combaterea narcomaniei în societate:

– Nu minimizezi însemnătatea avertismentelor venite din partea școlii, prietenilor, cunoștințelor și vecinilor despre eventualele modificări ale comportamentului adolescentului (tânărului) dumneavoastră.

– Controlați bugetul copiilor (fiului) dumneavoastră. Evitați să lăsați la îndemâna copiilor (tinerilor) sume mari de bani;

– Apelați imediat la ajutorul specialiștilor atunci, când observați, că copilul (fiul) dumneavoastră are probleme. Prioritar este copilul, și nu opinia cuiva.

– Explorați universul copilului dumneavoastră pentru a-i identifica și îndruma adecvat preocupările și hobby-urile. Încurajați interesul copilului pentru activitățile extrașcolare (gen lectură, informatică (atenție la dependența de calculator!), sport,... sprijinindu-l și manifestând consecvență în actul educativ, orientați-l să-și petreacă timpul liber în mod util și benefic.

– În cazul unor discuții abordați subiectele considerate în mod tradițional „tabu”, deoarece numai un tânăr bine informat și pregătit va rezista tentațiilor societății moderne.

– Dezvoltarea unor atitudini și practici la nivelul întregii populații, aflate în forme educaționale programate în scopul adoptării unui stil de viață sănătos, fără tutun, alcool și droguri.

– Dezvoltarea unor programe de informare și formare a părinților (societății) în vederea sporirii gradului de influență al factorilor de protecție și al

mare, asemenea categorie de infractori sunt referiți la alte tipuri de participanți ai traficului ilicit de droguri, însă de cele mai multe ori - la realizatorii de droguri cu amănuntul.

Personalitatea *realizatorului de stupefiante cu amănuntul* este studiată insuficient în plan criminologic. În localitățile urbane ale Republica Moldova (în special este vorba de Chișinău, Bălți și Ungheni) acesta se caracterizează prin două varietăți. Prima categorie de infractori o reprezintă așa numiții „*realizatori de stupefiante din stradă*”, care fac parte din unele formațiuni criminale create în baza etniei, scopul principal al cărora fiind practicarea narcobusinessului (țigani, azerbajani, africani, persoane de etnie asiatică etc.).

De regulă, aceștia realizează zilnic substanțe narcotice unui cerc vast de solicitanți în locurile de concentrare a narcomanilor (discoteci, baruri, piețe, cămine, instituții de învățământ și alte locuri publice de agrement).

Bazându-se pe susținerea complicilor și pe experiența criminală acumulată, ei reduc până la minim riscul reținerii în flagrant, iar în cazurile când sunt reținuți se folosesc de imperfecțiunile legislative și de eșecurile măsurilor aplicate în scopul contracarării acestui fenomen. De cele mai multe ori, acest fapt le permite să se eschiveze de la răspundere pentru comercializarea substanțelor narcotice, survenind răspunderea doar pentru păstrarea lor. O bună parte din ei sunt narcomani sau consumatori de droguri începători, însă date statistice exacte sau care reies din anumite sondaje sociologice cu privire la acest fapt lipsesc.

O altă categorie de realizatori de stupefiante cu amănuntul sunt narcomanii ce fac parte din numărul băștinașilor, care, de regulă, comercializează droguri unui cerc de persoane cunoscute în care au încredere. De aceea, mulți din ei comercializează substanțele narcotice în apartamentele sau casele lor private. Unii din ei, fiind mai prudenți, închiriază în acest scop spații locative pentru a nu fi depistați de organele de drept. De asemenea, relația realizatorului cu consumatorul oferă celui din urmă posibilitatea de a consuma drogurile imediat la locul procurării. Deseori, asemenea localuri devin spelunci pentru narcomani, aflându-se în scurt timp în vizorul poliției.

Asupra riscului legat de realizarea permanentă a stupefiantelor influențează necesitatea majorării zilnice a dozei, menținerea căreia constituie, în esență, sensul vieții narcomanilor, care sunt, în același timp, și realizatori de droguri cu amănuntul.⁷ Printre ei sunt mulți cu antecedente penale, însă acestea sunt determinate de infracțiunile legate de droguri, deoarece activitatea lor criminală este limitată în mare măsură la sfera circulației ilicite a substanțelor narcotice.

Criminologia autohtonă practic nu dispune de informații care caracterizează *personalitatea infractorilor ce practică realizarea de droguri angro*. Din experiența subdiviziunilor care au menirea de a contracara fenomenul narcomanie

Dr. Simion CARP

Rector (comandant) al Academiei “Ștefan cel Mare”,
conferențiar universitar

**CARACTERISTICILE PERSONALITĂȚII INFRACCTORULUI
IMPLICAT ÎN FENOMENUL NARCOMANIE ȘI
NARCOBUSINESS CRIMINAL**

Abuzul de substanțe narcotice, condiționat de existența la o parte din populație a necesității stabile de schimbare a stării ei psihice, ocupă un loc deosebit printre devianțele sociale cu caracter negativ. Administrarea în scopuri nemedicinale a unor asemenea substanțe generează în multe situații o astfel de patologie ca narcomania.

Deci, *narcomania* este o patologie care apare în legătură cu consumul substanțelor narcotice și se caracterizează prin apariția unor simptome, ce se manifestă prin crearea dependenței psihice și fizice față de droguri și care au drept urmare istovirea treptată a funcțiilor organismului uman.¹ Narcomania, la fel ca și alcoolismul, este condiționată de „un caracter plăcut”, care constă nu doar în posibilitatea eliminării sindromului abstenenței pe calea consumului de droguri, dar și în eschivarea de la soluționarea unor probleme sociale și de altă natură. Asemenea particularitate a narcomaniei impune abordarea ei atât în calitate de patologie psihofiziologică, cât și în calitate de problemă socială deosebită, care cauzează prejudicii enorme personalității și societății în ansamblu.

Așadar, pentru prevenirea și combaterea eficientă a narcomaniei este deosebit de important cunoașterea trăsăturilor specifice personalității celor implicați în acest fenomen. Asemenea constatări vor contribui la relevarea mai amplă a cauzelor și condițiilor ce favorizează narcotizarea populației, precum și particularitățile caracteristice comportamentelor criminogene și săvârșirii infracțiunilor.

În vederea analizei profunde a personalității celor implicați în fenomenul *narcotizării* urmează de evidențiat cinci tipuri ale acestora (în funcție de majorarea gradului de pericol social): consumatorul de droguri începător, infractorul narcoman, realizatorul de droguri cu amănuntul, realizatorul de droguri angro și organizatorul narcobusinessului criminal.

Asemenea tipologie nu numai că reglementează cunoștințele acumulate, dar introduce și anumite noțiuni noi necesare organelor afacerilor interne pentru aprecierea situației operative și a calității contracarării consumului și traficului ilicit de substanțe narcotice.

Prin urmare, *consumatorul începător* este cel mai răspândit tip de participanți ai traficului ilicit de droguri. În mare parte aceștia sunt adolescenți și tineri, care au început să consume stupefiante sau care le consumă o perioadă neîndelungată. Ei au nevoie de asemenea substanțe de la caz la caz și în doze neesențiale. De regulă, consumatorii începători mențin relațiile sociale normale cu micromediul și anturajul (familia, școala, serviciul), iar banii cu care procură droguri sunt câștigați de cele mai dese ori pe cale legală. Marea lor majoritate încep a fuma țigări cu conținut narcotizant derivat din cânepă. În continuare, o parte din ei se adaptează destul de repede la consumul altor categorii de droguri, care generează degradarea foarte rapidă a personalității. De asemenea, în multe cazuri, aceștia au puțini cunoscuți printre narcomani și persoane care realizează substanțe narcotice. De aceea, necunoscând tehnologiile preparării stupefiantelor până la faza de consum, ei sunt nevoiți să le procure la un preț foarte ridicat de la narcomanii mai experimentați sau de la așa numiții „realizatori din stradă”. Toată activitatea ilicită a acestora se reduce în esență la procurarea (transportarea, păstrarea etc.) epizodică a drogurilor în scopul administrării personale (uneori, acestea pot fi folosite de soț, soție, concubină, prieten etc.).

În general, personalitatea consumatorului începător de stupefiante nu diferă vădit de cea a persoanelor din micromediul care îl înconjoară, din care considerente, este dificilă depistarea și punerea la evidență a acesteia. Prin urmare, latentitatea sporită a narcomaniei la etapa inițială generează anumite dificultăți în prevenirea fenomenului respectiv.

În literatura de specialitate se acordă atenție deosebită studierii personalității *infractorului narcoman* care a comis infracțiuni legate de stupefiante, relevându-se, îndeosebi, caracteristicile social-demografice cum ar fi sexul, vârsta, starea familială, nivelul de educație și statutul social.

Evoluția narcomaniei la personalitate are loc treptat. La început individul consumă o doză neesențială de stupefiante, după care se simte vioi, plin de forță, rațiunea devinându-i destul de clară; ulterior el devine copleșit de lumea iluziilor și retrăirilor fantastice, deseori, percepând denaturat unele lucruri.²

Consumul sistematic de substanțe narcotice generează narcomanului așa numitul „element tolerant”, care caracterizează evoluția narcomaniei.

E de menționat faptul, că printre narcomani prevalează numărul bărbaților. Totuși, în ultima perioadă de timp se observă un ritm enorm de narcotizare a femeilor, în special a celor tinere, constituind aproximativ 30% din numărul total de narcomani înregistrați oficial. Persoanele în vârstă de până la 30 ani formează cota de aproximativ 65-70%. Printre aceștia este foarte înalt numărul persoanelor necăsătorite. Conform datelor prezentate de A. Gabiani, narcomanii căsătoriți constituie doar 30,2%.³

Savantul rus A. Grișco, în baza studiului realizat, consideră necesar de a diviza un tip nou de infractor. Relevând portretul social al narcomanului care a săvârșit infracțiunea și care își ispășește pedeapsa penală, a constatat că acesta este un bărbat în vârstă de 26 ani, de regulă, necăsătorit, cu nivel redus de educație și calificare, recidivist, încălcător permanent al disciplinei, incorijabil.⁴

Reieșind din caracteristica juridico-penală a personalității infractorului narcoman, se constată că aproximativ 40 % din ei au început să consume stupefiante în perioada de ispășire a pedepsei sub formă privativă de libertate. Acest fapt denotă că fenomenul narcomanie este destul de răspândit în instituțiile de detenție. În acest context, este necesar de menționat că aproximativ 55 % din condamnații narcomani au săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate narcotică.

Aflându-se în libertate, acest tip de infractor este în căutarea permanentă a surselor bănești în scopul procurării substanțelor narcotice. Specializându-se în domeniul săvârșirii unui anumit gen de infracțiuni, este nevoit să fie tot mai activ din cauza necesității organice de majorare a dozei zilnice de stupefiante.

Din punct de vedere psihologic, narcomanii sunt închiși în sine, triști, deseori plâng, amenință, sunt predispuși spre orice promisiuni, înșelăciuni și sunt gata să comită orice fapte infracționale, prin cele mai crâncene metode în scopul obținerii dozei necesare de stupefiante.⁵

Printre particularitățile psihologice ale narcomanilor este relevant și faptul că mulți din ei sunt personalități accentuate și, ulterior, datorită consumului abuziv de droguri, dobândesc un anumit tip de psihopatie. Astfel, printre bolnavii de narcomanie care au fost supuși investigației clinice, psihopatia a fost depistată la 28,9%.⁶

Ca și în cazul alcoolismului, narcomania influențează negativ asupra proceselor psihice ale individului. În special, este vorba despre dereglarea proceselor de excitație și inhibiție, care au rolul abținerii persoanei de la realizarea reală a acelor „porniri josnice” caracteristice oricărui individ. De regulă, în cazul ebrietății alcoolice sau narcotice persoana devine supraexcitată și iritată, iar aceste „porniri josnice” care erau inhibitate în starea de trezie, răbufnesc în sistemul de relații sociale în cazul stării de ebrietate respectivă prin săvârșirea infracțiunilor sau altor fapte delincvente.

În caracterul narcomanului prevalează deseori egoismul, lipsa de voință, starea de nehotărâre, minciuna, indiferența față de apropiați și cei care îl înconjoară. Evident că o mică parte a narcomanilor nu este predispusă să săvârșească infracțiuni grație particularităților individual-psihologice ale acestora. Din aceste considerente, pentru a se asigura cu doza respectivă de stupefiante, ei se ocupă cu realizarea activă a acestora la un preț mai mare decât cel cu care le procură. În baza acestui element criminologic, care denotă, de fapt, un pericol social mai

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

cunoscute cu proprietăți halucinogene, care induc o stare de transă și de furie deosebită, urmată de un somn profund).¹

Macul poate fi considerat pe bună dreptate un adevărat Ianus vegetal, el îmbinând proprietățile de o excepțională valoare cu cele malefice.² El este o foarte veche cunoștință a omenirii.

În ordinea menționării lor, cele mai vechi mărturii scrise despre stupefiante le avem din tăblițele șumerienilor, din Mesopotamia, în urmă cu circa 7000 de ani. Ele vizau macul, din care se produce opiul și derivatele sale. Ca preparat medicinal opiul a fost menționat de Scriponius Largus în anul 46 î.H.³

Dezvăluindu-și de foarte timpuriu calitățile terapeutice deosebite, opiul a căpătat o importanță tot mai mare în practica medicală din toate timpurile și la toate popoarele. Interesul terapeutic pentru această substanță s-a păstrat aproape neștirbit până azi. În 1804 chimistul J. Sequine,⁴ un ofițer al armatei napoleoniene, și farmacistul F. Serturner, în 1805, vor izola, din opiu, MORFINA. În 1817 R.J.Robiquet⁵ va izola NARCOTINA și tot el va fi cel va reuși să extragă CODEINA. În 1828, firma „Mercks” din Darmstadt începe fabricarea morfinei, iar în 1948, G. Fr. Merck izolează PAPAVERINA.

În 1897, chimistul german H. Dreser descoperă HEROINA, el fiind convins, că a găsit, în sfârșit, remediul împotriva tuberculozei, care făcea ravagii la acel sfârșit de secol. Dar heroina va fi, dintre toate drogurile cunoscute, cea care dă naștere cu cea mai mare ușurință toxicomaniei, euforiei extrem de rapide și intense, pe care o provoacă, făcând-o, în ochii consumatorilor, cel mai apreciat derivat al morfinei. În plus, se obține cu eforturi relativ mici, prin acetilarea morfinei.⁶

Hașișul este un alt tip de drog cunoscut din vechime, produs al plantei Cannabis Sativa L., știută mai ales sub denumirea de cânepă indiană.⁷ Drumul hașișului este redat în legendele orientale, fiind descris drept o substanță halucinantă și euforică. Astăzi cannabisul, cu varietățile și numeroasele sale produse și subproduse, este utilizat pe toată planeta. Potrivit documentelor publicate ONU,⁸ milioane de ființe umane, încă de acum patru sau chiar cinci mii de ani, fumează, prizează, amestecă aceste substanțe cu diverse băuturi.

Prima referință la folosirea MARIJUANEI datează din anul 2737 î. H. și aparține împăratului chinez Shen Nung, care recomanda folosirea drogului pentru tratarea reumatismului, malariei și constipației.⁹

Un alt furnizor natural de droguri este cocaierul¹⁰, un arbust cu frunze perene (Erytroxylan coca), care crește în vestul Americii de Sud. Frunzele sale sunt masticate, de multe secole, în anumite regiuni ale Americii Latine, în special de locuitorii munților și ai platourilor înalte. Cocaina, din punctul de vedere al abuzului, are o răspândire extraordinară, depășind cu mult aria geografică tradițională și cucerind Europa, Orientul Mijlociu, Asia. Mai mult, cocaierul a fost aclimatizat în arhipelagul indonezian, în Sri Lanka, Hawai.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

reiese că în calitate de comercializatori angro ai drogurilor apar de cele mai multe ori cetățenii fostelor republici socialiste, în special din Rusia, Ucraina, Azerbajan, Cazastan și Asia Mijlocie, dar și din alte țări, cum ar fi Turcia și Afganistan. Aceștia se caracterizează prin conspirație, activitate infracțională bine chibzuită și prezența unei legende argumentate în caz de reținere în flagrant. De regulă, ei evită relațiile cu consumatorii de droguri, limitându-se la cunoașterea câtorva (doi, trei) realizatori de stupefiante cu amănuntul, cărora le comercializează marfa cu ridicata la un preț mult mai redus decât cel cu amănuntul. În esență, acesta este unul din tipurile de personalități implicate în narcobusinessul ilegal, din care fac parte persoane care, de regulă, nu consumă substanțe narcotice, precum și persoane care au îmbogățit din contul comercializării lor. La fel ca și realizatorii de droguri cu amănuntul, aceștia se divizează în două subgrupe: 1) care fac parte din componența unui grup criminal mic și care practică asemenea activitate epizodic; 2) care fac parte din componența unor structuri criminale organizate, practicând traficul ilicit de droguri într-un mod profesionist. Pentru aceștia din urmă le este caracteristic un volum imens de activitate criminală, caracterul transnațional al acesteia și subordonarea organizatorilor narcobusinessului.

În ceea ce privește *persoanlitatea organizatorului narcobusinessului criminal*, urmează de accentuat faptul că aceasta este însoțită de un pericol social sporit și, de asemenea, este insuficient cercetată de știința criminologică. La grupul acestor persoane se referă atât autoritățile criminale care conduc cu formațiunile infracționale ce practică narcobusinessul, cât și organizatorii unor laboratoare chimice clandestine de preparare a drogurilor sintetice. De regulă, aceștia din urmă nu au antecedente penale, iar caracteristicile personalității lor nu diferă vădit de cele ce se referă la contingentul de persoane noninfractorice.

Astfel, grație abordării științifice a caracteristicilor criminologice a personalității infractorilor implicați în fenomenul narcomanie și narcobusiness criminal poate fi constatată corelația dintre narcomanie și persoanele care consumă stupefiante cu criminalitatea; pot fi elaborate recomandări privind relevarea persoanelor consumatoare de droguri care săvârșesc infracțiuni; sunt posibile elaborarea unor măsuri de prevenire și combatere a narcomaniei și a infracțiunilor legate de acest fenomen deosebit de prejudicios pentru societate.

Referințe:

- 1 *Криминология*. Учебник для юридических вузов. Под ред. В.Н. Бурлакова, В.П. Сальникова и С.В. Степашина. Санкт-Петербург: Изд-во «Лань», 1999. С. 577.
- 2 Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е.

Криминология: учебник. Киев: изд-во Национальной Академии Внутренних Дел Украины, 1997. С. 325.

3 Citat de: Гилинский Я.И.,Афанасьев В.С. *Социология девиантного (отклоняющегося) поведения*: учебное пособие. Санкт-Петербург, 1993. С. 69-71.

4 Гришко А.Я. *Правовые и криминологические проблемы социальной реабилитации хронических алкоголиков и наркоманов*. Рязань, 1993. С. 31.

5 Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е. *Криминология*: учебник. Оп. cit, p. 326.

6 Пятницкая И.Н. Клиническая наркология. Москва, 1975. С. 189.

7 Омигов В.И. *Криминологические и правовые проблемы борьбы с наркоманией и наркотизмом*. Москва, 1992. С.43.

Dr. **Oleg CASIADI**,
șef al catedrei „Științe socio-umane”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, conferențiar universitar

Dr. **Constantin BOEȘTEANU**,
șef al Direcției analiză, monitorizare
și planificare strategică a MAI, colonel de poliție

REFERINȚE ISTORICE PRIVIND APARIȚIA ȘI COMBATERICA CONSUMULUI DE DROGURI : SPECTE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

Acum, la începutul mileniului al III-lea, nu mai poate fi ignorată trista realitate, că în toată lumea se constată perfecționarea și “profesionalizarea” mediilor criminale implicate în traficul de droguri, generate de consolidarea structurilor de tip mafiot.

Dorința autorităților de pretutindeni de a se opune consumului abuziv de droguri datează nu din secolul trecut, cum se acreditaseră ideea greșită. Începuturi ale contracarării acestui fenomen dăunător observăm încă acum câteva secole, ceea ce acreditează ideea de timpurie și necesară stabilire a caracterului nociv al acestor substanțe și produse. Trebuie subliniat, însă, că obârșia consumului de droguri este contemporană cu cea a nașterii practicilor mistico-religioase, cu apariția primelor altare de cult, ele constituind o parte intrinsecă a culturii religioase a multor popoare, inspirând, uneori, ritualuri ciudate, exotice, de care s-a făcut uz vreme îndelungată. Acordând drogurilor esență divină, omul credea, că prin consumul lor poate accede în lumea zeităților responsabile de viața și sănătatea lui.

Acest fenomen a cunoscut, însă, o evoluție în timp, dar efectele lui le conștientizăm abia acum. Strămoșii noștri, geto-dacii, fiind un popor înfloritor cu participare largă la schimburile comerciale și culturale ale timpului, au cunoscut și ei drogurile, acestea fiind folosite, cu predilecție, în cadrul ritualurilor religioase, dar la vindecarea unor boli.

Cunoștințele despre proprietățile plantelor, precum și anumite practici erau transmise din generație în generație, unele dintre ele regăsindu-se și astăzi în medicina populară sau în tradiții. Astfel, prin cunoașterea proprie sau prin schimbul de informații cu alte civilizații, strămoșii noștri au descoperit proprietățile unor plante, cărora le-au dat și denumiri pe măsură, cum ar fi iarba-bună, macul-bun (din care se puteau extrage opiu, morfină și heroină), cânepa sălbatică (cannabis), bureții veninoși, buretele șerpilor (denumiri date unei specii de ciuperci bine

Activând în scopul reducerii pericolului crescut al fenomenului infracțional transfrontalier, s-au întreprins măsuri concrete de asigurare a conlucrării în domeniul specific de competență cu reprezentanții misiunii EUBAM în Moldova și Ucraina.

Referitor la cadrul internațional de cooperare în domeniul combaterii traficului ilicit de droguri, Parlamentul Republicii Moldova, în anul 1994, a ratificat Convenția ONU din 1961 „Cu privire la substanțele narcotice”, Convenția ONU din 1971 „Cu privire la substanțele psihotrope” și Convenția ONU din 1988 „Cu privire la traficul ilicit de substanțe narcotice și psihotrope”. Conform misiunilor încredințate și având obiectivul reducerii pericolului crescut al fenomenului infracțional trasfrontalier, Ministerul Afacerilor Interne a întreprins măsuri concrete de asigurare a conlucrării în domeniul specific de competență cu organele și subdiviziunile similare ale organelor de drept din alte state. În scopul lărgirii spectrului de activități comune de contracarare a narcomaniei și traficului interregional și internațional de droguri, Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii au semnat șase Amendamente privind combaterea narcobusinessului. Totodată, colaborarea pentru combaterea în comun a traficului ilicit de droguri este stipulată în Acordurile de colaborare semnate cu diferite state, inclusiv Bulgaria, Cehia, Slovacia, Statul Israel, Letonia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Turcia, Ungaria. Acordul privind cooperarea statelor-membre ale CSI în lupta contra traficului ilicit de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor reglementează cooperarea cu Ucraina, țară ce are frontieră comună cu Republica Moldova.

În scopul extinderii relațiilor de colaborare interstatală în vederea respectării convențiilor internaționale privind circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și/sau a precursorilor, la care Republica Moldova este parte, precum și îmbunătățirii mecanismelor de coordonare dintre organele de drept ale țărilor membre SECI, se efectuează un permanent schimb de informații statistice și operative despre persoanele implicate în traficul ilicit de droguri, se face schimb de materiale didactice și legislative.

Referințe

- 1 J. Dragan. *Aproape totul despre droguri*. București, Editura Militară, 1994, pag. 75.
- 2 Savenko V. G., Sergheiev A. N., Poluektov S. S., Sorokin V. I., Filipov N. A., Siomkin E. P. *Răspândirea narcoticelor*. Moscova, Editura „MAI”, 1992, pag. 14.
- 3 Grigorescu E. *Din ierburi s-au născut medicamentele*. București, Ed. Albastros, 1987; Drăgan J. *Aproape totul despre... DROGURI*. București, Ed. Militară, 1994, pag. 16.

LSD, care a fost sintetizat în 1938, iar efectele lui nocive au fost constatate abia peste 5 ani, când A. Hofman i-a descoperit proprietățile psihotrope, având și el o istorie bogată în referiri și fiind responsabil de numeroase victime.¹¹

Drogurile apar mereu, ca... ciupercile. Un nou drog, numit ICE, obținut din METAMFETAMINĂ, 12 a sosit de curând pe piața ilicită din Hawai și are efecte mai intense și de o durată mai lungă decât ale crack-ului, creând 14 ore de paranoia, violență și halucinații, însă cu un preț mai mare decât al celui din urmă.

În esență, utilizarea drogurilor, indiferent de tipul lor, era practică în activități religioase sau rituale.¹³

Mai târziu, factorul plăcere a căpătat un rol hotărâtor, în timp ce practicarea cultului a dispărut complet. Aparent, regiunea Extremului Orient a fost cea mai afectată de abuzul de opiu, deoarece la mijlocul sec. al XIX-lea acolo s-a declanșat războiul opiului, care viza deschiderea piețelor chinezești comerțului cu opiu, provenit din India britanică. În timpul războiului american de secesiune (1861–1865) consumul de morfină, derivată din opiu, crescuse îngrijorător, iar în 1900 și-a făcut apariția și heroina.

Acestea sunt împrejurările, în care are loc prima tentativă de constituire a unui control internațional asupra stupefiantelor. Prima conferință internațională privind stupefiantele a avut loc în anul 1900 la Shanghai, 14 din inițiativa Guvernului Statelor Unite ale Americii. La ea au participat 13 state, prilej cu care au fost adoptate 9 rezoluții privind diverse aspecte ale problemei opiului.

România¹⁵ s-a arătat preocupată constant de îndeplinirea obligațiilor asumate prin semnarea Convențiilor internaționale privind drogurile, lucru, care se poate constata prin succesiunea actelor normative în materie. Astfel, Decretul nr. 1578, din 21 iunie 1928, reda prevederile Convenției internaționale de la Geneva din 19 februarie 1925 și ale Protocolului anexat. La redactarea textului art. 312 din Codul penal al României, abrogat prin Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, s-a ținut seama și de prevederile Convenției internaționale privind opiul, din 19 februarie 1925, și ale Convenției de la Geneva, din 13 iulie 1931, referitoare la limitarea fabricării și distribuiri stupefiantelor.¹⁶

Datorită faptului, că majoritatea substanțelor incluse în clasa stupefiantelor sunt naturale,¹⁷ nu există un nomenclator sistematizat. În consecință, drogurile, care oferă aparenta și înșelătoarea stare de extaz și în care individul e cuprins de mirajul voluptății, nu pot fi grupate în anumite clasificări stricte. Aceasta se datorează atât multitudinii acestor substanțe¹⁸ și, deci, caracteristicilor diferite ale grupurilor specifice, cât și dificultăților corelării grupului chimic al acestora cu efectul produs asupra organismului uman.

Substanțele psihoactive și cu caracter dependogen pot fi clasificate, în viziunea autorilor, în funcție de anumite criterii de ordin științific, medical și juridic,

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

căutând de fiecare dată să se determine și să se diferențeze efectele, pe care le au asupra individului și, ca atare, gradul lor de pericol social.

O clasificare realizată în funcție de acțiunea acestor substanțe asupra psihicului, apreciată de specialiști ca fiind clasică, aparține marelui toxicolog Louis Lewin, care propune cinci grupuri:

- Euphorica – substanțe, care oferă subiectului o stare agreabilă de bine fizic și psihic;¹⁹
- Phantastica – substanțe cu proprietăți halucinogene;
- Inebantica – substanțele îmbătătoare: alcoolul, eterul, benzenul etc.;
- Hypnotica (agenții inductori ai somnului) – cloratul, barbituricele etc.;
- Excitantia (substanțe cu proprietăți stimulente și tonifiante) – drogurile cafeinice.

Clasificarea lui L. Lewin este de natură psiho-farmacologică, evidențiind, înainte de toate, aspectul acțiunii substanțelor și produselor respective asupra sistemului nervos central, fără a face, însă, același lucru și cu efectele secundare, care, uneori, le pot estompa chiar pe cele principale.

Cât privește Republica Moldova, ea parcurge o serie de transformări de ordin social-economic, politic, administrativ radicale și dinamice, care își lasă amprenta evidentă asupra mentalității și stării spirituale a societății.

Extinderea consumului de droguri și traficul ilicit de substanțe stupefiante necesită o atenție sporită în scopul formării unui sistem bine gândit de combatere și de profilaxie a narcomaniei, folosirii largi a programelor speciale de reabilitare psihologică și socială. La apariția și dezvoltarea acestui fenomen nociv în Republica Moldova au contribuit mai mulți factori, printre care putem menționa:

- starea social-economică precară, creșterea migrațiunii, șomajul etc.;
- accesibilitatea drogurilor, materia primă (macul opiaceu, cânepa indiană) fiind cultivată pe tot teritoriul republicii;
- factorul geografic: Republica Moldova este situată la hotarul dintre Asia (producătoare de materii prime) și Europa (consumătoare de droguri) etc.

Considerând problema narcomaniei și cea a traficului de droguri ca fiind de interes social major, conducerea statului întreprinde măsuri de ordin legislativ și administrativ de preîntâmpinare și reprimare a traficului ilicit de droguri, a abuzului cu ele. Întru respectarea angajamentelor internaționale asumate s-au înfăptuit activitățile enumerate mai jos.

În scopul reducerii influenței negative a drogurilor asupra dezvoltării societății, Guvernul a aprobat hotărârile nr. 166, din 15.02.2005, și 314, din 17.03.2007 cu privire la Planul de acțiuni pentru combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2005-2006 și 2007-2009.

- Măsurile în cauză au următoarele compartimente și conțin 70 de activități:
- modificarea și completarea bazei normative;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- măsuri organizatorice și de drept;
- profilaxia consumului de droguri;
- tratamentul, reabilitarea psihosocială și reintegrarea în familie și socială a persoanelor dependente de droguri;
- asigurarea controlului asupra distribuirii substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor.

În Republica Moldova în calitate de organ coordonator la nivel politic activează Comisia Interdepartamentală de combatere a narcomaniei și narcobusinessului, care monitorizează implementarea și coordonează activitățile organelor de specialitate în domeniul profilaxiei narcomaniei și reprimării traficului cu droguri.

În cadrul măsurilor aprobate, în scopul respectării angajamentelor asumate în fața organismelor internaționale privind implementarea Convenției ONU din 1988 contra traficului ilicit de substanțe narcotice și psihotrope, completării cadrului juridic intern în domeniul reglementării activităților, ce țin de circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor, Parlamentul Republicii Moldova a operat modificări și completări în Codul penal, Codul de procedură penală și Codul cu privire la contravențiile administrative, care cuprind norme juridice de reprimare a traficului și consumului ilicit de droguri în conformitate cu cerințele stipulate în art. 3 al Convenției ONU din 1988.

Guvernul Republicii Moldova, urmărind scopul implementării prevederilor Convențiilor ONU din 1961, 1971 și 1988 cu privire la substanțele narcotice, psihotrope și combaterea traficului ilicit al acestor substanțe, a elaborat și aprobat următoarele acte normative:

Hotărârea Guvernului privind tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova al substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor;

Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Cerințelor tehnice față de încăperile și obiectele, în care se păstrează substanțe narcotice, psihotrope și/sau precursori;

Hotărârea Guvernului privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora;

Hotărârea cu privire la implementarea Sistemului informațional automatizat “Nomenclatorul de stat al medicamentelor”

Hotărârea privind aprobarea Regulamentului cu privire la reglementarea activităților de cultivare a plantelor, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.

Pentru a avea un program clar de acțiuni în domeniul drogurilor, MAI a elaborat și implementează Conceptul strategic al profilaxiei narcomaniei, preîntâmpinării și reprimării traficului ilicit de droguri pe o perioadă de trei ani, care a fost aprobat prin Ordinul MAI.

componentei analizate, se înțelege „locul în care persoanele se adună în mod repetat pentru a consuma substanțe narcotice sau psihotrope” [4, pag. 736]. În același sens autorii *Iu. Skuratov* și *V. Lebedev* definesc spelunca ca fiind „încăperea locuibilă sau nelocuibilă pusă în mod sistematic la dispoziția persoanelor pentru consumul substanțelor narcotice” [5, pag. 531]. O accepțiune identică este susținută și de autorul *A. Mihlin*, potrivit căruia „spelunca reprezintă locul destinat consumului regulat (sistematic) a substanțelor narcotice sau psihotrope” [6, pag. 278].

Autorul *R. Galiakbarov* susține, că în calitate de speluncă pot figura atât încăperile destinate traiului permanent sau provizoriu al persoanei (apartament, vilă, casă etc.), cât și alte încăperi nelocuibile (garaj, depozit, subsol, hambar etc.) [7, pag. 495]. În accepțiunea lui *Z. Neznamov*, spelunca poate fi extinsă și asupra terenurilor special amenajate în acest scop, cum ar fi bordeiele și colibe din masivele forestiere [8, pag. 571].

Pentru a considera o încăpere ca fiind „speluncă” nu are importanță amplasarea ei sau dacă aceasta este ori nu locuibilă, fiind necesar doar ca respectiva încăpere să fie destinată, amenajată în scopul consumului regulat (sistematic) a substanțelor narcotice sau psihotrope, la adăpost de vigilența autorităților.

Nu constituie speluncă încăperea, care a fost folosită o singură dată în scopul consumului de substanțe narcotice sau psihotrope, subiectul neurmărind intenția de a folosi regulat încăperea în asemenea scop.

6. Prima modalitate normativă de săvârșire a infracțiunii examinate o constituie *organizarea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope*.

Potrivit p. 12 al hotărârii CSJ *Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației privind infracțiunile legate de mijloacele narcotice și substanțele cu efect puternic și toxice* din 27.03.1997 „organizarea unei asemenea spelunci înseamnă activitatea unei sau mai multor persoane, îndreptată spre crearea sau care a condus la crearea unei spelunci pentru consumul de mijloace narcotice (găsirea localurilor, pregătirea dispozitivelor pentru consum de substanțe narcotice, alegerea clienților sau a complicilor, angajarea lor, elaborarea sau pregătirea unor măsuri conspirative etc.)” [9, pag. 360].

Din punct de vedere faptic, acțiunile de organizare a speluncilor pot fi obiectivate prin următoarele forme: căutarea încăperilor sau a altor locuri, care pot fi folosite ca spelunci, adaptarea unor asemenea încăperi (procurarea mobilei, seringilor, substanțelor narcotice etc.), căutarea mijloacelor financiare în aceste scopuri, selectarea potențialilor clienți ai speluncii, recrutarea complicilor, elaborarea unor măsuri conspirative pentru ca spelunca să nu fie descoperită de autorități etc.

În această modalitate infracțiunea incriminată la art. 219 al CP se prezintă în forma unei componente formal-reduce, consumându-se din momentul demarării procesului de organizare a speluncii, indiferent dacă aceasta a început sau nu să

- 4 Supra 4.
- 5 Ibidem.
- 6 Drăgan J. *Dicționar de droguri*. București, Ed. Națională, 2000, pag. 121-122.//Gorun G. Ș. *Paradisuri artificiale – Toxicomaniile*. București, Ed. „Viața Medicală Românească”, 2003, pag. 150-159.
- 7 Drăgan J. Op. cit., pag. 117// Savenko V. G. ș. a. Op. cit., pag. 10.
- 8 Organizația Națiunilor Unite. // www.un.org/legal/library/www.usm.md/bcu/cid-onu
- 9 Drăgan J. Op.cit., pag. 95//Savenko V. G. ș.a. Op. cit., pag. 10.
- 10 Gorun G. Ș. Op.cit., pag. 100-115.
- 11 Ardelean H. ș.a. *Droguri și toxicomani*. Oradea, Ed. Europrint, 2001, pag. 84; Dima T. *Traficul și consumul ilicit de droguri*. București, Ed. Lumina-Lex, 2001, pag. 15.
- 12 Gorun G. Ș. Op. cit., pag. 161-167.
- 13 Alecu Gh. *Criminalistica*. Constanța, Editura Ex Ponto, 2001, pag. 53.
- 14 www.unodo.org/unodoc/en/resolution_1957-05-01_3.html
- 15 Drăgan J., Alecu Gh., Țipișcă M. *Dreptul Drogurilor*. Constanța, Ed. Dobrogea, 2001, pag. 41.
- 16 Dima T. *Traficul și consumul ilicit de stupefiante*. București, Ed. Lumina-Lex, 2001, pag. 26.
- 17 Drăgan J. Op. cit., pag. 118.
- 18 Ibidem.
- 19 Lewin L. *Les paradis artificials*. Paris, Ed. Payot, 1928, pag. 40, citat după Drăgan J., Alecu Gh., Țipișcă M. Op. cit., pag. 16.

Bibliografie:

1. Doru Dumitrescu, Valeriu Bujor. Traficul de droguri, reglementări internaționale și naționale. Chișinău, 2004.
2. Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri. Chișinău, 2004.
3. Sergiu Nestor, Iurie Odagiu. Metodica cercetării infracțiunilor privind traficul de droguri. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2003.
4. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, 25-26 mai 2005. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2005.

Dr. Radion COJOCARU,
locțiitor al șefului de catedră „Drept penal și criminologie”,
Academia „Ștefan cel Mare”
Constantin TALOȘ, doctorand

**ORGANIZAREA ORI ÎNTREȚINEREA SPELUNCILOR
PENTRU CONSUMUL SUBSTANȚELOR NARCOTICE
SAU PSIHOTROPE (CONCURS ORI CONCURENȚĂ DINTRE
NORME INCRIMINATORII OMOGENE)**

1. Cadrul de sancționare a faptelor penale, care implică traficul ilicit de droguri, este instituit la art. 217-219 (Cap. VIII) ale Părții speciale a NP al Republicii Moldova, legiuitorul consacrand în total nouă componente ale infracțiunilor de acest tip. Normele consfințite la etapa actuală în materie sunt rezultatul unei concepții de reevaluare și de reactualizare a politicii penale în domeniul prevenirii traficului ilicit de droguri, implementată de legiuitor prin Legea nr.277-XVI din 04.11.2005.

Printre infracțiunile legate de traficul ilicit de droguri se înscrie și fapta de organizare ori întreținere a speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope, incriminarea găsindu-și loc în art. 219 al CP. Potrivit textului legii, infracțiunea constă în *„organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope, precum și punerea la dispoziție a localurilor în aceste scopuri...”*. La alin.(2) al art.219 este dozată răspunderea penală pentru *„aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală...”*.

2. Legiuitorul a evaluat gradul pericolului social al organizării sau întreținerii speluncilor pentru consumul de droguri la nivelul unei fapte infracționale atât în legislația penală anterioară, cât și în legislația în vigoare. Incriminarea își are izvorul în CP din 24.03.1961, la art.225⁴, introdus prin Ucazul SS al R.S.S.M. din 05.07.1975, având o noțiune legală similară celei din legislația penală în vigoare.

La evaluarea gradului prejudiciabil al faptelor, pe care legiuitorul le introduce în sfera ilicitului penal, este luată în considerație starea de neliniște și insecuritate socială, pe care o faptă o creează prin caracterul său de fraudă sau de indisciplină socială. Referindu-ne la incriminarea stipulată la art. 219 al CP, legiuitorul a considerat, că atât organizarea, cât și întreținerea speluncilor pentru consumul ilegal de droguri sunt fapte infracționale, care pun într-un pericol grav sănătatea publică, atribuindu-le gradul prejudiciabil aferent faptelor infracționale.

3. *Obiectul nemijlocit* al infracțiunii de organizare sau întreținere a speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope îl constituie ansamblul

relațiilor sociale, a căror existență, dezvoltare și normală desfășurare sunt condiționate de protejarea sănătății publice. Prin instituirea răspunderii penale pentru o asemenea faptă legiuitorul a pretins să apere relațiile din domeniul sănătății publice, care pot fi grav afectate de activitatea de organizare sau întreținere a unor locuri specialmente destinate consumului ilicit de droguri.

Sănătatea publică este o valoare socială deosebit de importantă. În doctrina penală sănătatea publică a fost definită ca fiind, pe de o parte, totalitatea condițiilor și măsurilor menite să asigure cât mai complet sănătatea unui grup social organizat – comună, oraș etc., iar, pe de altă parte, starea de pericol, pe care acel grup o are sub aspectul sănătății sale [1, pag. 525]. Statul, prin mijloace de drept penal, trebuie să asigure apărarea igienei și a sănătății publice, păstrarea și dezvoltarea calităților fizice și mintale a persoanei pentru a-i permite participarea eficientă și reală la întreaga viață politică, economică, socială și culturală.

În acest sens legiuitorul nostru a considerat, că protejarea sănătății publice trebuie realizată și prin prisma pedepsirii faptelor de organizare sau de întreținere a speluncilor pentru consumul de droguri.

Infracțiunea analizată nu are obiect material, întrucât, pe de o parte, nici substanțele narcotice sau psihotrope, iar, pe de altă parte, nici localurile în care sunt organizate sau întreținute speluncile nu figurează în calitate de entități materiale, asupra cărora trebuie să acționeze făptuitorul pentru a periclita relațiile sociale din domeniul protejării sănătății publice.

4. Sub aspectul *laturii obiective* infracțiunea incriminată la art.219 al NP se realizează printr-un comportament activ, pozitiv, presupunând încălcarea prin acțiune a interdicției de a organiza sau de a întreține spelunci pentru consumul drogurilor. Acțiunea poate fi manifestată prin trei modalități normative prevăzute expres în dispoziția incriminatorie:

- organizarea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope;
- întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope;
- punerea la dispoziție a localurilor în scopul consumului substanțelor narcotice sau psihotrope.

5. Aplicarea normei prevăzute la art. 219 al CP presupune interpretarea termenului de „speluncă” utilizat de legiuitor la descrierea faptei. În vorbirea curentă prin speluncă înțelegem „local public rău famat...” [2, pag. 1088] sau „local public rău famat, unde se adună drojdia societății...” [3, pag. 788].

Plecându-se de la semnificația termenului speluncă, legiuitorul, în sensul normei de incriminare, are în vedere nu orice „loc rău famat”, ci doar locul destinat consumului substanțelor narcotice sau psihotrope.

Doctrina de specialitate susține, că prin speluncă, în limitele aplicațiunii

și realizării de interese economice, financiare sau politice”. În corespundere cu alin.(2) al art. 47 al CP infracțiunea se consideră săvârșită de o organizație criminală, dacă a fost comisă de un membru al acesteia în interesul ei sau de o persoană care nu este membru al organizației respective, la însărcinarea acesteia.

Calificarea faptei în baza agravantei prevăzute la art. 219 alin.(2) se va face indiferent de contribuția, pe care membrul organizației criminale sau persoana care acționează la însărcinarea ei o are la comiterea faptei (autor, instigator sau complice).

Referințe:

1. V. Dobrinioiu, Gh. Nistoreanu, I. Pascu, I. Molnar, Al. Boroi, V. Lazăr. Drept penal, Partea specială. București, 1994.
2. Dicționar explicativ al limbii române. Ed. Univers Enciclopedic, ediția a V-ea, București, 1996.
3. Dicționarul limbii române moderne. Ed. Academiei Republicii Populare Române, București, 1958.
4. Комментарий к уголовному кодексу РФ, с постатейными материалами и судебной практикой. Под ред. Никулина С.И. Изд. Менеджер, Москва, 2000 г.
5. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации. Под ред. Скуратова Ю.И., Лебедева В.М. Изд. Норма-Инфра, Москва, 1998 г.
6. Уголовное право: Часть Общая. Часть Особенная. Вопросы и ответы (Серия «Подготовка к экзамену»). Под ред. Михлина А.С. Юриспруденция, Москва, 2000 г.
7. Уголовное право России, Особенная часть. Под ред., Кругликов Л. Л. Изд. ВЕК, Москва, 1999 г., стр.495.
8. Уголовное право, Особенная часть. Учебник для ВУЗОВ, под ред. Козаченко И. Я., Незнамова З. А., Новоселова Г. П. Изд. Норма-Инфра, Москва, 2001 г.
9. Culegere de hotărâri explicative. Chișinău, 2002.
10. Уголовное право: Часть Общая. Часть Особенная. Учебник, под ред. Гаухмана Л.Д., Колодкина Л.М., Максимова С.В. Изд. Юриспруденция, Москва, 2001 г.
11. Brânză S., Ulianoschi X., Stati V., Țurcanu I., Grosu V. Drept penal. Vol II, Chișinău, Carrier juridic, 2005.

funcționeze. Reieșind din particularitățile elementului material, infracțiunea nu cunoaște o fază a pregătirii și a tentativei.

Organizarea speluncilor în scopul indicat la art. 219 al CP reclamă problema delimitării acesteia de la infracțiunea de organizare a consumului ilicit de substanțe narcotice sau psihotrope, incriminată la art.217⁵ alin.(2) al CP. În cazul primei infracțiuni, actul de organizare este strict determinat și se exprimă doar prin organizarea „speluncilor” pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope. Prin urmare, organizarea speluncilor constituie o formă specifică a organizării consumului ilegal de substanțe narcotice sau psihotrope. Potrivit regulilor instituite la art.116 alin. (2) al CP, în cazul concurenței dintre o normă specială și una generală, fapta urmează a fi calificată conform normei speciale, care în cazul dat este stipulată la art.219 al CP.

Comparând sancțiunile din art. 217⁵ alin.(2) și art. 219 ale CP, putem sesiza, că regimul de sancționare a primei infracțiuni este mai aspru, decât al ultimei. O asemenea soluție o considerăm inoportună, care nu corespunde gradului prejudiciabil al faptelor vizate. În opinia noastră, organizarea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope constituie o formă de organizare a consumului de droguri mai periculoasă în raport cu celelalte. Această teză poate fi dedusă în primul rând din poziția legiuitorului nostru de a incrimina într-o normă distinctă fapta de organizare a speluncilor pentru consumul substanțelor respective. În al doilea rând, fapta de organizare a unor astfel de localuri denotă un grad prejudiciabil mai sporit, creându-se condiții prielnice și propice consumului drogurilor și prin aceasta contribuie la expansiunea fenomenului narcomaniei. În vederea lichidării acestui dezacord de evaluare al gradului prejudiciabil al faptelor vizate, considerăm, că legiuitorul ar trebui fie să prevadă o pedeapsă mai blândă pentru fapta de organizare a consumului ilegal de substanțe narcotice sau psihotrope, fie să înăsprească regimul de pedepsire a infracțiunii de organizare sau întreținere a speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope.

7. A doua modalitate normativă de comitere a infracțiunii — *întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope* presupune realizarea unor acțiuni de asigurare a funcționabilității acesteia.

Activitatea de întreținere a speluncilor poate fi exprimată prin: îngrijirea încăperilor pentru asigurarea unei atmosfere propice speluncii, asigurarea clienților cu instrumentele necesare consumului drogurilor, primirea clienților, punerea în aplicare a măsurilor de conspirație etc.

Doctrina susține, că infracțiunea săvârșită astfel se consideră consumată din momentul începerii exploatării speluncii în scopul consumului substanțelor narcotice sau psihotrope [10, pag. 877; 4, pag. 736] sau săvârșirii măcar a unei acțiuni, care urmărește scopul menținerii în bune condiții a funcționării speluncii [11, pag. 374].

Este posibil ca acțiunea de organizare și de întreținere a speluncii să fie săvârșită de una și aceeași persoană. După cum susține autorul *A.Mihlin*, întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope presupune posesia în fapt sau administrarea încăperii destinate consumului de droguri, dacă persoana nu este organizator al infracțiunii [6, pag. 278]. Fapta, însă, se consideră consumată din momentul realizării activității de organizare, iar instanța de judecată la individualizarea pedepsei penale, în limitele stabilite de sancțiunea care se conține la art. 219 al NP, va lua în considerație împrejurarea după care făptuitorul nu a comis o acțiune, ci două acțiuni descrise în norma de incriminare.

8. Ultima modalitate normativă de comitere a infracțiunii analizate o constituie *punerea la dispoziție a localurilor în scopul consumului substanțelor narcotice sau psihotrope*.

Pentru această acțiune este supus răspunderii penale proprietarul, posesorul, locatarul sau administratorul unui local, care oferă unuia sau mai multor consumatori de droguri spațiul aferent acestuia în scopul consumării substanțelor narcotice sau psihotrope. Noțiunea de local, în sensul art. 219 al CP cuprinde atât speluncile propriu-zise, cât și alte localuri (bar, discotecă, restaurant, cinematograf, WC public etc.). Pentru existența faptei nu are relevanță, dacă făptuitorul a pus la dispoziția consumatorilor de droguri întregul spațiu al localului sau doar o parte a acestuia.

Infracțiunea este considerată din momentul, în care făptuitorul a consimțit, și-a dat acordul ca localul să fie folosit în vederea consumului de substanțe narcotice sau psihotrope, neavând relevanță, dacă în fapt s-a produs sau nu un asemenea consum. Prin urmare, sub aspectul configurării semnelor laturii obiective infracțiunea are o componentă formală, considerându-se consumată din momentul săvârșirii faptei.

Plecând de la ideea, că elementul material presupune darea acordului de utilizare a localului în scopul descris de norma de incriminare, infracțiunea este executarea promptă, neputându-se manifesta în forma tentativei.

9. Pentru existența infracțiunii incriminate la art. 219 al CP nu importă, dacă substanțele narcotice sau psihotrope sunt procurate de consumatori ori cel, care organizează sau întreține spelunca în scopul consumului substanțelor narcotice. De asemenea, nu are importanță dacă persoanele în cauză sunt consumatori primari sau narcomani inveterați. De multe ori infracțiunea de organizare sau de întreținere a speluncilor poate fi precedată sau însoțită de săvârșirea altor infracțiuni legate de traficul de droguri. Cel mai frecvent fapta analizată poate fi însoțită de punerea la dispoziția consumatorilor a substanțelor narcotice sau psihotrope. În asemenea situații făptuitorul poate fi supus răspunderii penale în concurs cu infracțiunea incriminată la art. 217¹ al CP, care instituie răspunderea penală pentru fapta de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor în scop de înstrăinare.

10. Din punctul de vedere al *laturii subiective* infracțiunea se săvârșește cu intenție directă, făptuitorul conștientizând gradul prejudiciabil al faptei de organizare, întreținere a speluncilor sau de punere la dispoziție a localurilor în vederea consumului substanțelor narcotice sau psihotrope și dorește să acționeze în acest mod.

Scopul comiterii infracțiunii este calificat, fiind obligatoriu ca făptuitorul să realizeze în vederea asigurării posibilității consumului substanțelor narcotice sau psihotrope prin acțiunile indicate în textul legii. Pentru existența faptei nu are relevanță, dacă făptuitorul, post factum, a realizat sau nu acest scop, lucru, însă, de care se va ține cont la aplicarea pedepsei penale.

Motivele de comitere a infracțiunii nu condiționează existența faptei, însă stabilirea acesteia are însemnătate pentru individualizarea și stabilirea unei pedepse echitabile în limitele fixate de sancțiunea art. 219 al CP. Acesta se poate prezenta în diferite forme: interes material, testarea unei substanțe narcotice sau psihotrope, satisfacerea propriei necesități de consum de droguri împreună cu alte persoane etc.

11. *Subiectul infracțiunii* analizate este general și poate fi persoană fizică, responsabilă, care la momentul comiterii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani.

Participația în forma organizării săvârșirii infracțiunii nu este posibilă, întrucât legiuitorul incriminează înseși acțiunea de organizare a speluncilor ca modalitate normativă de comitere a infracțiunii. Instituirea celorlalte legături funcționale între participanți apare ca posibilă și se manifestă în următoarele forme: coautorat; instigator-autor/coautori; complice-autor/coautori; instigator-complice-autor/coautori.

12. La alin.(2) al art. 219 al CP este agravată răspunderea penală în ipoteza comiterii infracțiunii de un grup criminal sau de o organizație criminală.

Noțiunea de grup criminal organizat este prevăzută la art. 46 al CP. Potrivit textului legii, „grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane, care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni”. Cu raportare la art. 219 al CP infracțiunea urmează a fi calificată în baza prezentei circumstanțe agravante atunci, când două sau mai multe persoane s-au reunit în prealabil pentru a comite mai multe fapte de organizare sau întreținere a speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope.

La rândul ei, definiția legală a criminalității organizate este prevăzută la art. 47 al CP, potrivit căruia „se consideră organizație (asociație) criminală o reuniune de grupuri criminale organizate într-o comunitate stabilă, a cărei activitate se întemeiază pe diviziunea, între membrii organizației și structurile ei, a funcțiilor de administrare, asigurare și executare a intențiilor criminale ale organizației în scopul exercitării de influență asupra activității economice și de altă natură a persoanelor fizice și juridice sau de a o controla, în alte forme, în vederea obținerii de avantaje

Transmiterea materialelor sau utilajelor menționate presupune acțiunea prin care făptuitorul le oferă unei alte persoane pentru uz temporar, fără însă a ceda și dreptul de proprietate asupra lor. Infrațiunea se consideră consumată din momentul în care obiectele respective au fost remise unei alte persoane pentru folosință temporară sau în alte scopuri.

Acțiunea de *transportare* presupune deplasarea materialelor sau utilajelor destinate producerii și preparării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor dintr-un loc în altul săvârșită cu ajutorul unui mijloc de transport, indiferent de tipul acestuia (terestru, aerian, maritim, naval etc.). Transportarea în proporții mari a materialelor sau utilajelor amintite peste frontiera vamală a Republicii Moldova, prin una dintre metodele caracteristice infrațiunii de contrabandă urmează a fi încadrată în baza art.248 alin.(1) CP al RM. Când condiția de proporții nu este îndeplinită fapta urmează a fi încadrată conform art.217³ CP al RM.

În viziunea noastră, plecându-se de la pericolul pe care îl prezintă circulația ilegală a materialelor sau a utilajelor destinate producerii sau preparării drogurilor ori cultivării plantelor care le conțin, considerăm, că de lege ferenda, este necesar ca textul incriminator al art.248 alin.(2) CP al RM să fie extins și la acestea din urmă. Prin operarea acestei modificări legislative, transportarea ilegală a materialelor sau utilajelor destinate producerii sau preparării drogurilor peste frontiera de vamală a Republicii Moldova, săvârșită prin una dintre metodele caracteristice contrabandei, va cădea sub incidența art.248 alin.(2) CP al RM, indiferent de proporția acestora.

Acțiunea de *înstrăinare* este opusul procurării materialelor și utilajelor consemnate și presupune transmiterea acestora cu titlu gratuit sau oneros în proprietatea unor altor persoane prin diferite metode (vânzare, dare cu împrumut, donare, schimb etc.). Înstrăinarea se consideră consumată din momentul în care obiectele respective sunt trecute efectiv în posesia altei persoane.

Pentru existența componenței de infrațiune este necesar ca acțiunile enumerate mai sus să fie realizate ilegal, adică de către o persoană care nu are autorizația eliberată în condițiile fixate de lege de a exercita acțiuni legate de circulația substanțelor narcotice sau psihotrope ori a analoagelor acestora.

Din punct de vedere al configurării semnelor laturii obiective, infrațiunea analizată are o componență formală și se consideră consumată din momentul în care făptuitorul a săvârșit una dintre acțiunile menționate. Dacă fapta incriminată la art.217³ CP al RM a fost precedată sau urmată de comiterea unei dintre acțiunile prevăzute la art.217 sau 217¹ CP al RM, subiectul urmează a fi tras la răspunderea penală în baza unui concurs real de infrațiuni. În ipoteza, în care făptuitorul acționează în vederea creării unor condițiilor prielnice pentru ca o altă persoană să producă sau să prepare substanțe narcotice, psihotrope sau analoagele

Dr. **Radion COJOCARU**,
locțiitor al șefului de catedră „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”

**CIRCULAȚIA ILEGALĂ A MATERIALELOR ȘI UTILAJELOR
DESTINATE PRODUCERII SAU PRELUCRĂRII SUBSTANȚELOR
NARCOTICE, PSIHOTROPE SAU A ANALOAGELOR LOR
(ART.217³ CP AL RM)**

1. Expansiunea traficului ilicit de droguri a determinat comunitatea internațională să întreprindă anumite intervenții, inclusiv și cu caracter legislativ, orientate spre reprimarea și prevenirea acestuia. Evaluând pericolozitatea fenomenului, pe plan internațional au fost elaborate și puse în aplicare un șir de acte normative cum ar fi: *Convenția unică asupra stupefiantelor din 30.03.1961; Convenția ONU asupra substanțelor psihotrope din 21.02.1971; Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 20.12.1988 etc.*

Ratificarea actelor internaționale consemnate a stat la baza inițierii unui proces de perfecționare a normelor de drept intern, în sensul racordării lor la prevederile internaționale. Din rândul acestor transformări de drept fac parte și cele cu caracter juridico-penal, prin care s-a urmărit incriminarea unor fapte antisociale, ce comportă pericol pentru sănătatea publică.

2. În acest context, prin Legea nr.277-XVI din 04.11.05 [1], la categoria infrațiunilor legate de traficul ilicit de droguri a fost inclusă fapta de *circulație ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor (art.217³ CP al RM).*

Incriminarea acestei manifestări de pericol își are ca suport de referință prevederile art.3 alin.(1) al Convenției ONU din 20.12.1988, potrivit cărora: „Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a stabili caracterul de infrațiuni penale, în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat: a) ...fabricării, transportului sau distribuirii de echipament, material... utilizate în/sau pentru cultura, producția sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope...; c) iii) ...deținerii de echipament, materiale... utilizate în/ sau pentru cultura, producerea sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope” [2]. În același sens, conform art.13 al Convenției: „Părțile iau măsurile pe care le consideră potrivite pentru a preveni comerțul și deturnarea de materiale și echipamente în scopul producerii sau fabricării de stupefiante și substanțe psihotrope și vor coopera în acest scop” [2].

Textul de lege consacrat la art.217³ alin.(1) CP al RM descrie varianta tipică a infracțiunii, sub următoarea formulă legislativă: „*Producerea, fabricarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transmiterea, transportarea sau înstrăinarea materialelor ori a utilajelor destinate producerii, preparării sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor ori cultivării plantelor care conțin aceste substanțe...*”. La alin.(2) al art.217³ CP al RM legiuitorul agravează răspunderea penală pentru aceeași faptă săvârșită: „...*a) repetat; b) de două sau mai multe persoane; c) cu folosirea situației de serviciu...*”. O pedeapsă mai aspră este instituită la alin.(3) al art.217³ CP al RM, pentru faptele prevăzute la alin.(1) și (2) săvârșite: „...*a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acesteia; b) pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora; c) cu folosirea situației de serviciu...*”.

3. Obiectul juridic nemijlocit al infracțiunii examinate este reprezentat de relațiile sociale privitoare la sănătatea publică a căror ocrotire implică circulația legală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor ori a plantelor care le conțin. Săvârșirea unei asemenea fapte creează premise pentru trafic ilegal, mai ales în condițiile în care la moment a luat amploare fenomenul punerii în circulație a substanțelor narcotice sau psihotrope de origine sintetică, pentru fabricarea și producerea cărora sunt utilizate materiale, utilaje și echipamente special destinate în acest scop. Din atare considerente, legiuitorul a înțeles să protejeze acest segment al relațiilor sociale prin incriminarea actelor de circulație ilegală a materialelor sau utilajelor destinate producerii sau preparării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor acestora.

Obiectul material îl constituie materialele și utilajele destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor ori cultivării plantelor care conțin aceste substanțe. În ipoteza în care materiale și utilajele menționate sunt produse sau fabricate de către făptuitor acestea constituie produs al infracțiunii și nu obiect material.

În sensul avut în vedere de art.217³ CP al RM prin materiale și utilaje se are în vedere totalitatea uneltelor, aparatelor, dispozitivelor destinate asigurării procesului de producere sau preparare a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor ori de cultivare a plantelor care le conțin. Condiția nu este îndeplinită în cazul anumitor obiecte de uz casnic [4] sau de altă natură, care pot fi folosite în calitate de elemente ajutoare în procesul de producție sau preparare a substanțelor consemnate ori de cultivare a plantelor care le conțin (veselă, obiecte de protecție, obiecte destinate lucrărilor agricole etc.).

Pentru existența faptei nu are însemnătate dacă aceste obiecte sunt de fabricație industrială sau artizanală. Din categoria materialelor sau utilajelor destinate producerii și preparării substanțelor narcotice sau psihotrope fac parte: concasorul (se are în vedere mașina destinată fărâmițării materiilor din care se obțin drogurile); malaxorul (mașină cu ajutorul căreia sunt amestecate materiile din care se obțin drogurile); extractorul; centrifuga; coloana de distilare; etuvă de uscat; dulap uscător; mecanismul utilizat la încapsularea în fiole a substanțelor narcotice sau psihotrope. Materiale și utilajele destinate pentru cultivarea plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, vizează diferite agregate fabricate sau adaptate într-un asemenea mod încât să se asigure îngrijirea sau recoltarea lor.

4. Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea poate fi săvârșită prin una dintre acțiunile alternative prevăzute în norma incriminatoare și anume, producerea, fabricarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transmiterea, transportarea sau înstrăinarea materialelor ori a utilajelor specificate de textul de lege.

În contextul infracțiunii examinate, acțiunea de *producere*, presupune realizarea unei activități orientate spre obținerea materialelor sau utilajelor respective, pe când *fabricarea* este activitatea similară orientată spre producerea în serie a acestora care, de regulă, are un caracter industrial. În ambele modalități infracțiunea se consideră consumată din momentul în care sunt obținute materialele sau utilajele destinate producerii sau preparării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor.

Prin *procurare* se are în vedere săvârșirea unei acțiuni prin care făptuitorul intră în posesia materialelor sau utilajelor destinate producerii substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor acestora. Procurarea poate fi rezultatul cumpărării, schimbului pe alte bunuri, luării cu împrumut, însușirii, găsirii acestora etc. Infracțiunea se consideră consumată din momentul trecerii substanțelor narcotice în posesia celui vinovat.

Păstrarea materialelor sau utilajelor destinate producerii sau preparării substanțelor menționate ori cultivării plantelor care le conțin, presupune posesia faptică a lor de către subiect (asupra sa, în încăperi, locuri special adaptate, mijloace de transport etc.). Va exista infracțiune și atunci, când făptuitorului i-au fost conferite materiale sau utilajele respective pentru depozitare temporară. Răspunderea pentru păstrare survine indiferent de durata ei. În această formă, infracțiunea are un caracter continuu, consumându-se în condițiile stabilite de art.28 alin.(2) CP al RM.

Expedierea este acțiunea de trimitere prin colete, bagaj, cu ajutorul transportului sau prin intermediul unor persoane (curieri) a materialelor și utilajelor stipulate de art.217³ CP al RM, fără participarea directă a expeditorului. Infracțiunea se consideră consumată din momentul în care persoana a trimis respective lucruri, indiferent de faptul dacă au ajuns sau nu la locul de destinație.

monstruoase, sunt agresive, pline de cruzime. În felul acesta toate pornirile nemotivate, lipsite de sens, pe care le observăm la persoanele în stările de ebrietate ușoară și medie, capătă forme mult mai primejdioase în starea gravă de ebrietate.

Problema responsabilității apare în starea gravă de ebrietate (fiziologică), deoarece ea are unele semne comune cu ebrietatea patologică, care este o psihoză intensă, de scurtă durată, și persoanele care au comis fapte prejudiciabile în stare de ebrietate patologică sunt recunoscute iresponsabile. Ebrietatea patologică în practica expertizei psihiatrice legale se întâlnește foarte rar -- unul-două cazuri la mii de expertize.

În forme deosebit de grave ebrietatea simplă (fiziologică) se manifestă la persoane, care suferă de alcoolism cronic, psihopatie, diverse forme de epilepsie, la cei care în trecut au avut comotii cerebrale.

Care sunt trăsăturile caracteristice ale formelor atipice de ebrietate simplă (fiziologică)? Una dintre ele este păstrarea capacității de orientare în spațiu și în timp, în anumite circumstanțe.

O altă trăsătură ține de caracterul diferențiat al acțiunilor agresive, acțiuni deosebit de răutăcioase, pline de cruzime, de acostarea oamenilor întâlniți întâmplător, de înjurături la adresa celor din jur, de distrugere a bunurilor.

Următoarea trăsătură reiese din prezența, în majoritatea cazurilor, a aspectului exterior al ebrietății: mersul nesigur etc. Pentru delimitarea corectă a ebrietății simple în stare gravă, când persoana este recunoscută responsabilă, de cea patologică trebuie să ținem cont de toate trăsăturile lor simptomatice, luate în ansamblu.

Consumul sistematic de băuturi spirtoase în multe cazuri conduce la o boală grea - alcoolismul. Simptoamele bolii se apar din cauza, că alcoolul este un narcotic. Și, ca oricare narcotic, alcoolul trezește atracția de a-l consuma în doze tot mai mari. Se formează dependența biologică. Bolnavul nu poate exista normal fără doza de alcool obișnuită. Însă narcoticul, în care bolnavul își caută ușurare, ocrotire, o schimbare în bine în situațiile încâlcite ale vieții, în realitate devine o formă de înrobire, o „armură” obținută pe un preț prea scump. Beția sistematică se transformă treptat în alcoolism, care în forme mai grave se manifestă prin psihoze alcoolice.

Una dintre cele mai des întâlnite forme de psihoză alcoolică acută este delirul alcoolic («белая горячка»). El se manifestă în primul rând prin tulburări mintale. Bolnavii nu înțeleg unde se află. Spitalul li se pare un restaurant sau un cămin, persoanele din jur le apar ca tovarăși de pahar, presupun în ei cunoscuți mascați în halate de spital, chipurile, angajați pentru a-i supraveghea. Bolnavilor le apar halucinații vizuale.

Persoanele, care au comis fapte prejudiciabile în stare de psihoze alcoolice, de regulă sunt recunoscute iresponsabile și față de ele se aplică măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de art. 99 și 103 ale Codului penal.

acestora, activitatea infracțională urmează a fi încadrată ca complicitate la art.217 sau art.217¹ CP în concurs cu art.217³ CP al RM.

5. Latura subiectivă a infracțiunii se exprimă prin intenție directă, adică făptuitorul își dă seama de destinația pe care o au materialele sau utilajele vizate și dorește realizarea în privința acestora a uneia dintre acțiunile incriminate. Pentru încadrare nu are relevanță scopul sau motivul de comitere a infracțiunii. Atunci când subiectul fabrică, produce, procură materialele sau utilajele menționate, urmărind scopul producerii sau preparării efective a substanțelor narcotice, psihotrope sau analoage ori de a cultiva plantele care le conțin, acesta urmează a fi tras la răspundere penală suplimentar și pentru pregătirea infracțiunii prevăzute de art.217 sau 217³ CP al RM.

6. Subiect al infracțiunii poate fi persoana fizică, responsabilă care a atins vârsta de 16, precum și persoana juridică, care întrunește semnele prevăzute de art.21 alin.(3) și (4) CP al RM.

7. În ipoteza formei agravantei prevăzute la art.217³ alin.(2) lit.a) CP al RM este dozată răspunderea penală pentru perseverența antisocială a făptuitorului manifestată prin săvârșirea repetată a faptei. Luând în considerație norma definitorie prevăzută la art.31 alin.(1) CP al RM, semnul repetării va fi prezent atunci când făptuitorul a comis anterior una sau mai multe fapte prevăzute de art.217³ alin.(1) CP al RM, cu condiția că nu a fost condamnat și nu a expirat termenul de prescripție al răspunderii penale.

Contribuția a două sau a mai multor persoane la săvârșirea infracțiunii, prin conjugarea nemijlocită a eforturilor în acest sens, constituie temei de agravare a răspunderii penale în baza art.217³ alin.(2) lit.b) CP – *săvârșirea faptei de două sau mai multe persoane*. Pentru aplicarea agravantei este necesar ca măcar două dintre persoanele participante la săvârșirea infracțiunii să posede semnele subiectului infracțiunii (condiția de vârstă și responsabilitate) și să execute, în baza unei intenții comune, integral sau parțial latura obiectivă a infracțiunii.

În cazul semnului circumstanțial „*cu folosirea situației de serviciu*” (art.217³ alin.(2) lit.c) CP al RM) subiectul este special și poate fi o persoană cu funcție de răspundere (art.123 CP CP al RM) sau o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau nestatală (art.124 CP CP al RM). Pentru existența agravantei este necesar la săvârșirea faptei subiectul să fac uz de situația sa de serviciu, adică să comită o acțiune sau inacțiune care face parte din sfera atribuțiilor funcționale contrar intereselor de serviciu. În speță se exclude posibilitatea încadrării faptei în baza unui concurs ideal de infracțiuni cu referire la art.327 sau, după caz, la art.335 CP al RM.

8. Împrejurarea cu efect agravant prevăzută de art.217³ alin.(3) lit.a) CP al RM este prezentă atunci când fapta este comisă de către un *grup criminal organizat sau o organizație criminală ori în favoarea acestora*. Pentru aplicarea

agravantei este necesar de a se constata prezența semnelor definitorii ale formelor de participare consemnate la art.46 și 47 CP al RM. Norma devine funcționabilă și atunci când infracțiunea a fost comisă de către o persoană care nu este membru al grupului criminal sau a organizației criminale, însă subiectul a acționat în favoarea acesteia.

În ipoteza agravantei prevăzute la art.217³ alin.(3) lit.b) locul de săvârșire a faptei devine un semn circumstanțial obligatoriu, fiind necesar ca aceasta să fie *săvârșită pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor; unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora*. Prin loc de agrement se are în vedere locul de utilitate publică sau un alt loc în care se desfășoară anumite acțiuni sociale, culturale, educative sau de altă natură la care participă mai multe persoane.

La art.217³ alin.(3) lit.c) CP al RM este formulată reiterativ aceeași agravantă prevăzută la alin.(2) lit.c) și anume, săvârșirea *faptei cu folosirea situației de serviciu. Fiind vorba de o lacună tehnică a legiuitorului, propunem de lege ferenda* excludea acestei norme din textul de lege.

Referință:

1. Monitorul Oficial al R.Moldova nr.161-163/795 din 02.12.2005.
2. Aderat prin Hot. Parl. Republicii Moldova privind aderarea la unele convenții internaționale în domeniul ocrotirii sănătății nr. 252-XIII din 03.11.1994 // Monitorul Oficial al R.Moldova nr.16/172 din 01.12.1994.
3. A se vedea Уголовный кодекс Украины, Научно-практический комментарий, 3-е издание, Отв. ред. С.С. Яценко, Изд. А.С.К., Киев, 2003, p.818.

Dr. **Vasile FLOREA**,
conferențiar universitar al catedrei “Drept penal
și criminologie” a Academiei “Ștefan cel Mare”

**PROBLEMA RESPONSABILITĂȚII PENTRU
INFRAȚIUNILE COMISE ÎN STARE DE EBRIETATE
ALCOOLICĂ SAU NARCOTICĂ**

In 1971 World Health Organization proposed a classification of drugs: alcohol, parbiturice, cannabis, opiacees, cocaine, chat, hallucinuous, inhaling solvents.

Articolul 24 al Codului penal al Republicii Moldova prevede, că „persoana, care a săvârșit o infracțiune în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe, nu este liberată de răspundere penală...”. Analogice după conținut sunt și art. 23 al CP al Federației Ruse și art. 21 al CP al Ucrainei. Doar că în aceste două articole se precizează, că se are în vedere și starea de ebrietate narcotică.

De ce a fost necesară păstrarea acestor articole în codurile penale noi? Mulți infractori, care au comis infracțiuni în stare de ebrietate, a doua zi se cutremură ei înșiși de gravitatea celor săvârșite, dar încearcă să se justifice, declarând, că își recunosc vinovăția, însă nu țin minte cum au comis aceste infracțiuni, deoarece erau în stare de ebrietate.

Savanții juriști și medicii psihiatri au investigat profund problema. Profesorul psihiatru *L. Strelciuk* a descris suficient de convingător cele trei stadii ale ebrietății.

În *stare de ușoară ebrietate* se face observată dispoziția euforică; persoana își supraapreciază forțele, posibilitățile și capacitățile. Buna dispoziție, sub influența chiar a unor observații neînsemnate din partea anturajului, se poate schimba ușor în iritare, persoana își iese din fire, dă dovadă de agresivitate, se face observată reducerea vitezei de reacție, a ingeniozității, a inteligenței.

În *starea medie de ebrietate* persoana este veselă, lipsită de griji. Ea poate intra în vorbă și chiar lega relații „prietenești” cu persoane necunoscute, vorbește cu voce tare, discută, repetă și insistă asupra unor afirmații de cele mai dese ori absurde, cântă, intervine nepoftită în vorba celor din jur. Asemenea persoane sunt necumpătate, lipsite de tact, cicălitoare, plictisitoare, chiar grosolane. Deseori își pierd rușinea, sentimentul demnității omenești. În multe cazuri cei turmentați sunt predispuși la fapte reprobabile, sunt impulsivi, se pot mutila pe sine sau pe cei din jur.

Persoanele în *stare gravă de ebrietate* sunt apte de acțiuni și mai

- pag. 213-217.
7. *Судебная психиатрия*. Редактор Б.В. Шостакович. Изд-во «Зерцало», Москва, 1997 г., стр. 220-236.
 8. В.Флоря. *Ответственность за совершение преступления в состоянии опьянения*. Автореферат канд. дисс. Москва, 1974 г., 22 стр.
 9. S.V.Vieru, V.N.Florea. *Speranțe înecate în pahar*. Editura „Cartea moldovenească”, Chișinău, 1987, pag.7-66.
 10. J.Drăgan, Gh.Alecu, M.Țipișcă. *Elemente introductive în dreptul drogurilor*. Editura Dobrogea, România, 2001, pag. 5-24.
 11. Gh.Alecu. *Manual de educație antidrog*. Editura Companiei Naționale Administrația Porturilor Maritime. S.A. „Constanța”, 2003, pag. 13-48.
 12. C.Bulai. *Manual de drept penal. Partea generală*. Editura ALL, București, 1997, pag. 259-261.
 13. *Codul penal al României și 10 legi uzuale*. Ediția. a 3-a. București, editura Hamangiu, 2006.

Am rezervat un spațiu mai mare beției și alcoolismului, deoarece alcoolul este clasificat și el ca fiind un drog.

Din punct de vedere farmaceutic drogul este o materie primă de origine vegetală, animală sau minerală, care servește pentru prepararea unor medicamente. Drogarea cu alcool conduce la obișnuință, la necesitatea măririi permanente a dozei, fapt care are repercusiuni nefaste asupra organismului, de exemplu, morfinism, eteromanie etc.

În anul 1971 Organizația Mondială a Sănătății a propus următoarea clasificare a drogurilor: alcool, amfetamină, barbiturice, cannabis, opiacee, cocaină, chat, halucinogeni, solvenți inhaladili.

Narcomania, ca și alcoolismul, este inclusă în clasificarea internațională a bolilor -- 10 în titlul „Deregări psihice și de comportament ca rezultat al administrării (folosirii) substanțelor psihoactive”.

În psihiatrie, în dependență de substanța narcotică administrată, este cunoscută *narcomania opiatică*. Morfina este o substanță opiatică (promedolul, heroina). Opiul se obține din capsulele speciei de mac, care sunt crestăte înainte ca plantele să ajungă la maturitate.

Cocainomania — cocaina este un alt drog, foarte puternic, obținut din frunzele de coca, cultivată în America de Sud, India, Indochina.

Hașișomania — cea mai răspândită formă de narcomanie. Hașișul (cânepa indiană, cannabisul) este cunoscut și sub denumirea de marihuană, plan, anașa.

Toxicomania se formează în rezultatul administrării diferitelor substanțe chimice: a lichidelor folosite pentru curățirea obiectelor (acetonă), cleiurilor, lacurilor, vopselelor, benzinei, gazelor pentru brichete, diferiților aerosoli, lacurilor pentru păr etc.

Influența drogurilor, a substanțelor narcotice și toxice asupra psihicului personalității are foarte multe trăsături comune cu influența alcoolului, descrisă mai sus.

Calificarea juridică și aprecierea psihiatrico-judiciară a infracțiunilor comise în stare de ebrietate narcotică sau toxică este aceeași ca și în cazul celor comise în stare de ebrietate alcoolică. Persoanele, care au comis infracțiuni în stare de ebrietate narcotică sau toxică, în majoritatea cazurilor sunt recunoscute responsabile.

Cu totul altfel este reglementată această problemă în România.

Art. 49 al CP al României, intitulat „Beția”, este inclus în capitolul V „Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei” și are următorul conținut:

„(1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvârșirii faptei, se găsea, datorită unor împrejurări independente de voința sa, în stare de *beție* completă, produsă de alcool sau de alte substanțe.

(2) Stare de beție voluntară completă produsă de alcool sau de alte substanțe nu înlătură caracterul penal al faptei. Ea poate constitui, după caz, o circumstanță atenuantă sau agravantă”.

După părerea noastră, savanții penaliști români nu fac deosebire între stare de ebrietate și beție, deși sunt două stări diferite. C. Bulai definește beția ca „starea psihofizică anormală, în care se găsește o persoană din cauza efectelor, pe care le au asupra organismului sau și asupra facultăților sale mintale anumite substanțe excitante sau narcotice consumate de aceea persoană ori introduse în corpul său”.¹

Toate aceste semne caracteristice se referă mai degrabă la starea de ebrietate, dar nu la beție. Folosirea alcoolului (nu vorbim de narcotici) în proporții mici la o nuntă, petrecere, festivitate, reuniuni prietenești, familiale este o necesitate normală și nu se condamnă nici de lege, nici de societate. Dar și aceste proporții mici au drept consecință starea de ebrietate, pe care, însă, nu putem să o apreciem ca beție, iar pe toate persoanele, care consumă băuturi alcoolice în proporții mici, ca pe bețivani.

Considerăm, că beția nu este starea psiho fizică anormală a persoanei, dar este un fenomen social, pe care noi îl definim ca folosire abuzivă a alcoolului ori consumarea lui în cantități, condiții și împrejurări, care cauzează prejudicii persoanei, membrilor familiei lui și întregii societăți, condiționează comiterea infracțiunilor și a altor încălcări ale legii ori creează pericolul survenirii acestor consecințe.²

O asemenea definiție a beției reiese și din art. 103 alin. 5 al CP al Republicii Moldova, care are următorul conținut:

„(5) Dacă infracțiunea a fost săvârșită de o persoană, ***care abuzează de alcool*** (dar nu-l folosește ocazional și în proporții mici – *nota V.F.*) și prin aceasta își pune familia într-o situație materială grea, instanța de judecată, concomitent cu aplicarea pedepsei neprivative de libertate pentru infracțiunea săvârșită, este în drept, la cererea colectivului de muncă sau a rudelor apropiate ale persoanei în cauză, să o pună sub curatelă”.

C. Bulai clasifică felurile stării de beție (de ebrietate – *notă V.F.*) după atitudinea persoanei față de provocarea stării de beție ca beție accidentală și beție voluntară. Beția accidentală, denumită și beția fortuită, este starea de beție provocată independent de voința persoanei în cauză, datorită unei întâmplări, unei ocazii.³

Legislația și doctrina penală a Republicii Moldova și altor țări ale CSI nu cunosc o asemenea delimitare a stării de ebrietate și, indiferent de circumstanțele în care persoana se află în stare de ebrietate și a comis o infracțiune, nu este liberată de răspundere penală. Din acest motiv și art. 24 al CP nu este inclus pe lista cauzelor, care înlătură caracterul penal al faptei.

Este greu să ne imaginăm, ca o persoană, care a comis o infracțiune în stare de ebrietate accidentală, să fie liberată de răspunderea penală, lucru recunoscut

în cadrul unor discuții private și de savanții români. Din această cauză tot ce se referă la starea de ebrietate accidentală servește mai mult de obiect de discuții teoretice abstracte, academice, decât de activitatea practică a organelor de ocrotire a normelor de drept.

În literatura de specialitate se discută și problema responsabilității persoanei, care a comis o infracțiune în stare gravă, completă de ebrietate simplă (fiziologică). Anterior am arătat, că și în această stare infractorul este responsabil și este tras la răspundere penală.

Tocmai din acest motiv nu putem fi de acord cu C. Bulai, care afirmă, că starea de beție completă poate să-l lipsească pe făptuitor de posibilitatea de a-și da seama de fapta sa.⁴ Anume la acest soi de afirmații recurg persoanele, care au comis infracțiuni în stare de ebrietate, afirmând, că nu țin minte cum au comis infracțiunea.

Acestea sunt divergențele principale în aprecierea stării de ebrietate (de beție) în legislația și doctrina penală a Republicii Moldova și României. Considerăm că art. 24 al CP al RM apreciază mai reușit aceasta stare, decât art. 49 al CP al României.

Referințe:

- 1 Costică Bulai. Manual de drept penal. Partea generală. Editura ALL, București, 1997, pag. 259.
- 2 В. Флоря. Ответственность за совершение преступления в состоянии опьянения. Автореферат канд. дисс., Москва, 1974 г., стр.7.
- 3 C. Bulai. Op. cit., pag. 259-260.
- 4 C. Bulai. Op. cit., p. 261.

Bibliografie:

1. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu.* Sub red. dr. A. Barbăneagră. Editura ARC. Chișinău, 2003, pag. 81-82.
2. *Комментарий к УК Российской Федерации. Под ред. А. Наумова.* Изд-во «Юрист», Москва, 1997 г., стр.83-84.
3. *Уголовный кодекс Украины.* Изд-во «А.С.К.», Киев, 2001 г., стр.18.
4. *Курс уголовного права.* Учебник для вузов, том 1. Общая часть. *Учение о преступлении.* Под ред. Н.Ф.Кузнецовой и И.М.Тяжковой. Изд-во «Зерцало», Москва, 2002г., стр.288-291.
5. S.Botnaru, A.Șavga, V.Grosu, M.Grama. *Drept penal. Partea generală.* Vol. I. Ediția a II. Editura Cartier juridic, Chișinău, 2005, pag. 185-188.
6. I.Hadîrcă. *Drogul - accepțiune socială și juridică. Clasificarea.* Analele științifice ale USM. Seria “Științe socio-umanistice”. Vol. I. Chișinău, 2002,

S-au întâmplat cazuri, când, după sosirea încărcăturii, șoferul efectuează și alte livrări pe alte adrese sau, după plecarea șoferului, încărcătura este strămutată în altă încăpere. Deci, persoana responsabilă pentru succesul operațiunii trebuie să dispună de variante alternative de acțiune.

Este știut, că cele mai accesibile livrări controlate sunt cele curate, însă volumul încărcăturii și procedeele de camuflare fac uneori imposibilă ridicarea și schimbarea obiectului livrării. Deși în aceste cazuri se poate încerca efectuarea livrării controlate, totuși există riscul descifrării acțiunii. Prin urmare, mai binevenită este ridicarea substanțelor narcotice, decât pierderea controlului asupra lor.

Organizarea livrării controlate în cazul descoperirii substanțelor narcotice într-un colet poștal are tangențe cu organizarea livrării controlate împreună cu mărfurile transportate. În acest caz este mai ușor să se păstreze informația în taină, dar este mai simplă ridicarea și schimbarea substanțelor narcotice. Această acțiune devine posibilă în cazul descoperirii substanțelor narcotice în trimerile poștale (colete, pachete, banderole), dar și în scrisorile cetățenilor, în procesul sortării la întreprinderile poștale. În acest scop pot fi folosiți cu suficient succes câinii de serviciu special antrenați.

Un moment foarte important al livrării controlate în coletele poștale: coletul să și păstreze aspectul exterior în cazul deschiderii și înlocuirii substanțelor narcotice.

Livrarea trebuie efectuată în colaborare cu serviciile poștale și trebuie să se ia toate măsurile în vederea respectării termenelor și metodelor caracteristice teritoriului dat. Nu trebuie să uităm, că coletele poștale, trimise din străinătate, pot fi primite de serviciile poștale numai după înregistrarea lor în punctele vamale de control, stabilite pe itinerarul poștal, care nu întotdeauna coincid cu itinerarul curierului.

Concomitent este necesar să acumulăm informații și să organizăm supravegherea bănuților, deoarece majoritatea contrabandiștilor, care utilizează serviciile poștale, vor examina orice reținere neplanificată a livrării așteptate, interpretându-l drept semnal de alarmă, refuzând primirea coletului și evitând posibilitatea arestării substanțelor narcotice, a căror destinatar va rămâne necunoscut. De obicei, în cazul contrabandei poștale datele inițiale ale destinatorului de pe colet nu corespund cu numele lui real, dar sunt destul de asemănătoare pentru a îndreptăți primirea coletului sau pentru a-l refuza. Trebuie prevăzută din timp marcarea conținutului coletului cu substanțe colorante.

La etapa finală a operațiunii vor apare greutăți deosebite pentru alegerea momentului pătrunderii deschise în încăperea, unde au fost transportate substanțele narcotice. De obicei, tactica contrabandiștilor ce readuce la aceea, că destinatarul coletului nu-l va deschide imediat, ci după scurgerea a 2-3 ore, când se va convinge, că nu-l mai paște nici un pericol. Deci, reușita realizării operațiunii de livrare controlată în mare măsură va depinde de eficiența utilizării posibilităților operative ale subdiviziunilor tehnico-operative la toate etapele — atât pentru obținerea

Dr. **Marian GHERMAN**,
șef al catedrei „Investigații operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, conferențiar universitar
Dr. **Veaceslav GRATI**,
șef al Institutului de Formare Profesională Continuă
și Cercetări Științifice Aplicative, conferențiar universitar

LIVRAREA CONTROLATĂ DE SUBSTANȚE NARCOTICE

Teoria și practica combaterii traficului de droguri demonstrează, că pentru reținerea traficantilor este necesară realizarea unui amplu complex de măsuri operative de investigații cu implicarea mai multor colaboratori atât a organelor afacerilor interne, cât și ai altor organe ale statului, abilitate cu combaterea criminalității, inclusiv a traficului de stupefiante.

Una dintre operațiunile complexe de reținere a traficantilor de droguri este livrarea supravegheată de droguri, prevăzută ca acțiune operativă de investigații de art. 6 alin. 2, p. 2, litera f) al Legii privind activitatea operativă de investigații.¹

Potrivit Convenției ONU (1988) livrarea supravegheată de droguri reprezintă o metodă, în cadrul căreia se admite importul, exportul sau tranzitarea teritoriului unei sau mai multor țări cu loturi ilicite sau suspecte de droguri cu știrea sau sub supravegherea organelor competente în scopul demascării persoanelor participante la săvârșirea infracțiunii.

Posibilitatea aplicării acestei măsuri operative de investigație este prevăzută de p. „b” al art. 1 al Acordului de colaborare a ministerelor afacerilor interne în combaterea traficului ilicit de substanțe narcotice și psihotrope, semnat la Kiev la 21 octombrie 1992. La realizarea acestei acțiuni se violează frontiera vamală, din care motiv este necesară interacționarea cu organele vamale.

S-a format o opinie greșită, precum că livrările supravegheate de droguri trebuie realizate doar de colaboratorii operativi. Însă lucrurile nu stau tocmai așa. Practica statelor membre ale CSI demonstrează, că participarea ofițerului de urmărire penală la organizarea acestor livrări face să crească eficiența desfășurării lor și facilitează atingerea scopului propus. Totodată, statutul de serviciu al anchetatorului rămâne înalt în procesul realizării livrării supravegheate de droguri atât pe plan extern, cât intern.

Livrările externe supravegheate de droguri țin de depistarea lotului de contrabandă sau de recepționarea informației respective de către orane competente din afara țărilor destinate. Din acest motiv țările colaborante convin în prealabil să permită livrarea lotului și însoțirea lui secretă pe itinerarul din țara destinatară.

Aplicarea acestei metode este posibilă și în cazul transportării drogurilor în

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

interiorul țării. Livrările interne supravegheate de droguri țin de depistarea lotului de contrabandă sau recepționarea informației respective de către țara destinatară, după care ea poate decide coordonarea acțiunilor cu autoritățile țării de origine pentru a se asigura trecerea nestingherită a lotului și (sau) a colaboratorilor organelor de drept, care îl însoțesc, după caz.

În activitatea practică metoda livrării supravegheate se realizează și în cazul expedierii loturilor de droguri ca transmițeri poștale, dar și deplasarea acestora cu orice tip de transport. În parcursul transportării drogurilor procesul penal, de regulă, nu se intenționează.

De o deosebită importanță este problema asigurării inviolabilității loturilor de droguri depistate. Persoanele, care supraveghează operațiunea, trebuie să știe, că contrabandiștii pot să planifice acțiuni de blocare a drogurilor înainte de începutul livrării supravegheate, din care motiv trebuie să fie gata de anticiparea unor asemenea tentative.

Prioritare sunt așa-zisele livrări supravegheate de droguri substituite sau pure. Această metodă înlătură riscul pierderii drogurilor, oferă posibilități mari de manevrare pentru organizarea supravegheții, fără a atrage atenția infractorilor, care ar putea organiza contrasupravegherea ascunsă. În acest caz trebuie studiată minuțios documentația de import în scopul identificării persoanelor implicate în trafic și acumulării de informații asupra lor. Dacă este posibil, trebuie să se organizeze supravegherea operativă pe adresa destinatarului încărcăturii în scopul identificării persoanelor, care au profitat de această adresă, sau cercul cunoștințelor lor, iar după sosirea lotului supravegherea în mod obligatoriu va continua.

Cele mai favorabile pentru livrările controlate sunt situațiile, când persoana responsabilă (lucrător operativ, inspector vamal) descoperă substanțele narcotice, psihotrope sau alte mărfuri și obiecte, a căror liberă circulație este interzisă, în marfa neescortată de curier, de exemplu: în marfa transportată, în bagajele de mână, în mijloacele de transport sau în pachetele poștale. Dacă metoda livrării controlate nu se aplică, atunci descoperirea substanțelor narcotice va conduce doar la sechestrarea contrabandei, dar nu vor fi descoperite persoanele responsabile de organizarea contrabandei.

Iată de ce lucrătorii organelor de drept trebuie să analizeze fiecare caz în parte și, în dependență de circumstanțele concrete, să aplice o anumită tactică de efectuare a livrării controlate, care presupune o totalitate de procedee, metode, tehnici, mijloace și recomandări bazate pe experiența înaintată a activității serviciilor operative pentru combaterea criminalității. Tactica este cea mai rațională cale de realizare a sarcinilor concrete de prevenire, curmare, descoperire a infracțiunilor, care cuprinde și comportamentul ofițerului operativ în diferite situații, ce țin de realizarea acțiunilor operative. Astfel, în esență sa, tactica presupune acumularea, analiza și sinteza experienței pozitive de prevenire, curmare, descoperire a crimelor,

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

în baza căreia se elaborează recomandări științifice și practice pentru activitatea serviciilor operative. În acest sens, tactica prevede modul de desfășurare a măsurilor de aplicare a procedeele tactice, în dependență de situația operativă concretă.²

Pe marginea majorității măsurilor, ce urmează să fie realizate, toate întrebările discutabile trebuie decise în complex. De mare însemnătate este problema cu privire la păstrarea informației. Facerea publică înainte de termen a faptului descoperirii substanțelor narcotice va face inoportună livrarea controlată. De mare importanță este și problema asigurării inviolabilității substanțelor narcotice descoperite. Persoanele, care supraveghează desfășurarea operațiunii, trebuie să știe, că contrabandiștii pot planifica acțiuni de blocare a substanțelor narcotice înainte de începerea livrării controlate și să țină cont de această probabilitate.

Atunci când este posibil, despachetarea mărfii, ridicarea substanțelor narcotice, marcarea, schimbul și reîmpachetarea trebuie realizate într-un loc sigur. Mai trebuie să se respecte regula păstrării tuturor probelor, cum ar fi urmele papilare, care mai târziu pot deveni probe dintre cele mai importante. Scopul operațiunii constă în ridicarea substanțelor narcotice și înlocuirea lor cu substanțe nepericuloase, ca mai apoi lotului să i se redea înfățișarea exterioară inițială.

Prioritare trebuie să fie livrările controlate înlocuite sau curate. Această metodă înlătură riscul pierderii substanțelor narcotice, oferă vaste posibilități de manevră în cazurile urmăririi mărfii, fără a atrage atenția contrabandiștilor, care la rândul lor pot organiza o urmărire proprie.

De asemenea, trebuie studiate bine actele de intrare în scopul stabilirii persoanelor implicate în transportare și obținerii informației despre ei. Când este posibil, trebuie să se organizeze urmărirea tănuită a localului de la adresa primirii mărfii în scopul stabilirii persoanelor, care utilizează această adresă.

Trebuie contactați agenții comerciali importatori pentru a le da însărcinări în vederea efectuării unor proceduri obișnuite, de exemplu, preluarea legăturii telefonice pentru obținerea instrucțiunilor asupra livrării. Experiența demonstrează, că traficanții de stupefiante pot efectua livrări curate de control pentru studierea tuturor procedurilor în scopul evitării unor situații imprevizibile.

Transportarea finală a încărcăturii trebuie efectuată în colaborare cu firmele angrenate specializate. Colaboratorul, aflat pe rol de coleg de muncă al șoferului, trebuie să se afle în automobilul, care efectuează livrarea, urmat de alte mijloace de transport, care să-i asigure susținerea. Încăperile destinate primirii încărcăturii trebuie urmărite, iar în momentul livrării trebuie să se ia măsuri în vederea stabilirii personalității oamenilor, care au primit livrarea, făcând fotografii sau filmări.

După realizarea livrării urmărirea trebuie continuată. Alegerea momentului oportun de vânzare deschisă în încăpere în scopul efectuării percheziției întotdeauna prezintă unele greutăți, dar are o însemnătate hotărâtoare.

Referințe:

- 1 Legea Republicii Moldova privind activitatea operativă de investigație Nr. 45-XIII din 12.04 1994, articolul 6 aliniatul 2 punctul 2, litera f);
- 2 А.Ю.Шумилов. «Краткая сыскная энциклопедия». Москва, 2000 г., стр. 48.
- 3 «Оперативно-розыскная деятельность». Учебник /Под ред. К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, А. Ю. Шумилова. Москва, 2002 г., стр. 353.
- 4 В.Б.Рушайло. «Основы оперативно-розыскной деятельности». Санкт-Петербург, 2000 г., стр. 148.
- 5 „Drug Enforcement Handbook” U.S.Department of Justice Drug Enforcement Administration. Chapter V pag.5
- 6 В.И.Михайлов. «Контролируемая поставка как оперативно-розыскная операция». Москва, 1998 г., стр 78.

informației operative, cât și pentru documentarea activității criminale a subiecților traficului ilegal de stupefiante.

Efectuând livrarea controlată exterioară, trebuie să ținem cont și de următoarele momente. Foarte important este să facem contact cât mai repede cu reprezentanții puterii de stat ai țării, unde au fost descoperite substanțe narcotice, dar și cu reprezentanții respectivi ai țării destinate sau ai țării, pe care o va tranzita livrarea.

Vom lua în considerație următorii factori:

- corespunderea normelor juridice ale țării, prin care se efectuează livrarea;
- existența unui segment de timp necesar coordonării planului operațiunii cu organele corespunzătoare ale tuturor statelor implicate în efectuarea livrării;
- posibilitatea asigurării unui control riguros și urmărirea mărții pe întregul ei itinerar;
- posibilitatea identificării persoanelor principale și a organizatorilor livrării;
- existența mijloacelor de legătură, necesare asigurării contractului cu organele corespunzătoare pe parcursul operațiunii.³

Ținând cont de faptul, că după depistarea substanțelor narcotice totdeauna se face simțită o criză de timp, este necesar ca între toate statele participante la operațiune să fie coordonat în prealabil planul acțiunilor în cazul modificării situației pe parcursul efectuării livrării controlate.⁴

Posibilitatea efectuării livrării însoțite de curier apare atunci, când substanțele narcotice sunt descoperite în bagajele de mână ale pasagerilor aeronavelor. În aeroporturile internaționale, pe rutele de tranzit, substanțele narcotice în bagajele pasagerilor pot fi descoperite de personalul vamei. Bagajele de mână, care, de obicei, nu se supun controlului vamal în aeroportul, de primă decolare, pot fi verificate în timpul sortării lor pentru transportarea cu ruta de tranzit. Colaboratorii vamei pot depista gențile cu fund dublu, studiindu-le exteriorul, pipăindu-le și cântărindu-le. În punctele de tranzit pot fi folosiți cu succes și câinii dresați. Dacă în bagajele de tranzit sunt descoperite substanțe narcotice, atunci, în colaborare cu administrația aeroportului, pot fi identificați respectivii pasageri, astfel încât aceștia nici să nu bănuiască interesul lucrătorilor vamali. În plus, jumătate din eticheta bagajelor se anexează biletului pasagerului.

Controlul secret poate fi înfăptuit și în momentul prezentării biletelor până la finalizarea zborului. Este importantă alegerea rutei pentru realizarea unei asemenea acțiuni, deoarece mijloacele nu permit cuprinderea completă a întregului lot de bagaje în tranzit, iar controlul general poate genera și alte complicații nedorite.

Verificările regulate efectuate de personalul calificat al organelor vamale sau utilizarea datelor computerizate referitoare la rezervarea biletelor până la aterizarea navelor în zonele producătoare de substanțe narcotice vor permite stabilirea pasagerilor tranzitari.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

După descoperirea substanțelor narcotice și identificarea stăpânului este necesar să se intre imediat în contact cu organele respective ale statului, spre care zboară aeronava. În asemenea cazuri este aproape imposibilă efectuarea livrării controlate curate. Hotărârea organelor puterii, care au descoperit stupefiantele de a confisca, la această etapă, și de a aresta curierului sau de a încerca efectuarea livrării controlate exterioare depinde de o serie de factori:

- reglementările legislative ale statului, unde au fost descoperite substanțele narcotice, și ale statului destinatar;
- existența unui segment de timp suficient pentru pregătirea planului operațiunii de către organele corespunzătoare ale statului, unde au fost depistate substanțele narcotice, și ale statului destinatar;
- gradul de securitate, care poate fi garantat pe parcursul tranzitului bagajelor transportate;
- posibilitatea țării destinatare de a asigura desfășurarea operațiunii, care ar crea condiții reale pentru identificarea și stabilirea persoanei coordonatoare a traficului de substanțe narcotice.⁵

Nu ar avea rost să irosim mijloace și forțe pentru realizarea livrării controlate exterioare, dacă unicul ei rezultat ar fi doar confiscarea substanțelor narcotice și arestarea curierului în altă țară, decât în cea unde au fost descoperite inițial substanțele narcotice. Din acest motiv fiecare caz de descoperire a stupefiantelor trebuie studiat în parte.

În cazul luării deciziei de efectuare a livrării controlate este necesar ca, imediat după decolarea aeronavei, să se transmită organelor respective ale țării destinatare cea mai amplă informație despre personalitatea și aspectul exterior al pasagerului, descrierea bagajelor acestuia, locul aflării numărului rutei și timpul probabil al sosirii.

Cea mai răspândită variantă de contrabandă în tranzit de către pasageri se reduce la aceea, că contrabandistul cumpără bilet pentru ruta, care ajunge în primul aeroport internațional de tranzit, unde bagajele lui, de obicei, se aduc în sala controlului vamal. Însă la această etapă, până la efectuarea controlului vamal, contrabandistul va prezenta reprezentanților companiei aeriene un alt bilet pentru continuarea zborului și va ruga să i se transporte bagajele anume cu această rută. Din punctul de vedere al contrabandistului, acest procedeu este convenabil din considerentul, că la sosire în punctul final pe bagajele lui vor figura etichete, care vor confirma zborul direct dintr-un aeroport în altul, iar pe ele nu va fi nici o inscripție cu privire la tranzitul țării producătoare de substanțe narcotice.

Dacă reprezentanții companiei aeriene sunt înformați despre aceste „șiretlicuri” ale contrabandiștilor, atunci ei îi vor informa pe colaboratorii organelor vamale despre asemenea rugăminți de continuare a zborurilor, survenite din partea pasagerilor. Aceasta ar permite organizarea livrării controlate în colaborare cu

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

țara destinatară, deși la etapa inițială va fi dificilă stabilirea existenței substanțelor narcotice în bagaje.

Atunci când în trimiterea poștală sunt depistate droguri, anchetatorul va documenta faptul depistării și va efectua cercetarea probelor materiale. Reținerea persoanelor implicate în trafic se va organiza după regulile expuse mai sus.

În procesul desfășurării măsurilor operative pot fi utilizate mijloace tehnice inofensive pentru sănătatea omului. În special, la folosirea aparatelor de înregistrare sonoră trebuie să fie respectate anumite reguli. Audiocasetă va fi ascultată de martori asistenți întru confirmarea faptului, că pe ea este lipsă orice alt fel de informație. Apoi lucrătorul operativ va dicta pe ea condițiile, locul, caracterul acțiunii preconizate, iar asistenții – datele lor de anchetă. În continuare caseta se va introduce în receptorul de casete al magnetofonului, care se va sigila, și despre care fapt se va întocmi un act.

După înfăptuirea acțiunii operative, în prezența cetățenilor, caseta se va extrage din magnetofon, se va sigila, despre care fapt se va mai întocmi un act. Împreună cu toate documentele enumerate caseta se va remite anchetatorului, care, în prezența martorilor asistenși, conform normelor CPP, va cerceta și va audia caseta, va întocmi procesul-verbal de cercetare, precum și procesul-verbal de descifrare (stenograma) a înregistrării sonore, care va fi anexat la procesul-verbal de cercetare a casetei.

Modalitatea descrisă de fixare documentară a acțiunii, în unele cazuri, va exclude necesitatea efectuării expertizei, iar autenticitatea datelor se va confirma prin depozițiile lucrătorilor organului de drept și a martorilor asistenți.

În timpul audierii lucrătorului operativ, care a participat la această acțiune, lui i se pot adresa următoarele întrebări :

- în legătură cu care fapte a fost realizată acțiunea?
- în privința cui a fost realizată acțiunea?
- când a fost începută și realizată acțiunea?
- a fost oare primită aprobarea prevăzută de legislație în aceste cazuri?
- cine a participat la realizarea acțiunii?
- au fost oare folosite mijloace tehnice atunci, când a fost perfectat acest act?
- ce anume au observat și au auzit lucrătorii operativi?
- care document a fost întocmit în rezultatul acțiunii operative?
- în timpul utilizării mijloacelor tehnice au apărut oare dificultăți de ordin

tehnic? Dacă da, atunci de ce fel anume și din ce cauză?⁶

Metoda principală de fixare și verificare a informațiilor cuprinse pe obiectele materiale este cercetarea lor. La fel ca și fonograma, vor fi cercetate peliculele video, fotografice și cinematografice, iar în procesul-verbal de cercetare se vor descrie amănunțit toate circumstanțele importante pentru cauză.

părinților și ale pedagogilor. În acest scop copilului trebuie să i se asigure următoarele condiții de viață și educație:

- să aibă camera sau ungherul său;
- să posede mijloace de autodezvoltare (loc de lucru, bibliotecă, instrumente muzicale, inventar sportiv etc.);
- obiecte ce țin de pasiunile minorului (utilaj foto, instrumente de desen și pictură, utilaje radio-electronice, aparatură muzicală, instrumente de tâmplărie, diferite colecții etc.);
- colecții de ediții periodice (ziare, reviste);
- diferite obiecte de uz personal.

Este considerat a fi un factor pozitiv de exercitare a influenței profilactice asupra minorilor și prezența, la domiciliu sau la școală, a celor mai diferiți reprezentanți ai florei și faunei.

Măsurile de influență educativă, realizate de părinți și pedagogi, ar putea fi următoarele:

- educarea elevilor în baza exemplului personal, când pedagogii și părinții luptă ei înșiși cu viciile lor (cum ar fi, de exemplu, cu fumatul, consumul băuturilor alcoolice etc.), fac sport și demonstrează în cazurile necesare atitudinea lor negativă față de consumul de substanțe narcotice;
- explicarea consecințelor dăunătoare, care survin în rezultatul abuzului de droguri, prezentându-se unele exemple concrete;
- încurajarea exemplelor pozitive în scopul autoeducației, când copilul se poate simți matur și independent (practicarea sportului sau a altor hobby-uri);
- demonstrarea filmelor instructive și a diferitelor expoziții, care să denote influența distructivă a stupefiantelor asupra sănătății fizice și psihice a omului.

Este rațional să apelăm și la experiența altor țări cu privire la activitatea profilactică în rândul minorilor. De exemplu, proiectul elaborat de un grup de colaboratori ai Serviciului de consultanță în problemele muncii cu tineretul și ajutorului narcologic din Russelhaim (Germania, landul Hessen) cuprinde următoarele măsuri:⁹

- la baza profilaxiei este pusă nu lupta contra drogurilor și a altor substanțe narcotizante, ci activitatea de reducere a cererii pentru aceste substanțe;
- îmbinarea componentelor de informare rațională și emoțională în scopul trecerii de la cunoștințe la convingeri, această informație urmând să fie însușită în mod obligatoriu de minori și adolescenți;
- alegerea resurselor omului în calitate de sprijin pentru formarea unui mod de viață sănătos: stimularea dezvoltării personale, deprinderea dexterităților de comunicare, ajutor pentru conștientizarea propriilor dificultăți și învingerea izolării, stresurilor, a presiunii de grup etc.;
- îmbinarea informării cu treningurile în formă de joc (jocuri cu roluri pe

Dr. **Iurie LARII**,
prorector pentru știință al Academiei „Ștefan cel Mare”,
conferențiar universitar

**PROBLEME DE PROFILAXIE PRIMARĂ A NARCOMANIEI
ÎN RÎNDUL MINORILOR**

Pentru ca activitatea de profilaxie în mediul minorilor care fac abuz de substanțe narcotice să fie eficientă, este necesar de a cunoaște primii indici care denotă acest fapt. În cazul administrării stupefiantelor de către minori, se observă următoarele modificări esențiale în comportament: reducerea inopinată și nemotivată a capacității de muncă, pierderea bruscă a oricărui interes pentru studii, reușita slabă la învățătură, neatenția, indiferența, apatia, înrăutățirea memoriei, nefrecventarea lecțiilor. Narcomanii minori devin necomunicativi, rezervați, ignoră interesele colectivului, intră permanent în conflict cu colegii și pedagogii și devin libertini sub aspect sexual.¹

Unii părinți mai remarcă o serie de simptome de modificare a comportamentului, pe care copiii le manifestă în intermediul familiei: stări nemotivate de veselie sau de plâns, irascibilitate sporită, stări de depresiune, de indolență, lipsă de inițiativă, plecări dese pentru mult timp de acasă.²

Astfel, este bine ca pedagogii și părinții să cunoască substanțele narcotice pe care le consumă de obicei adolescenții, precum și tehnologia fabricării, cum arată ele și care este efectul lor asupra organismului și psihicului omului, în special asupra minorului.

Prin urmare, cel mai răspândit stupefiant consumat de minori este marijuana, care ține de grupul celor mai ușoare substanțe narcotice, obținută din frunzele și tulpinile cânepei. Planta, fiind uscată până la o anumită condiție, este tocată, porționată și împachetată în pachete speciale de hârtie (a câte patru-șase doze), de cele mai multe ori de mărimea unei cutii de chibrituri. Marijuana este consumată în mod diferit, dar în fond se fumează. Dacă în buzunarele minorului vor fi găsite și alte țigări, în afară de cele din tutun, nu este exclus că acesta fumează marijuana. Substanța narcotică respectivă se mai consumă și prin inhalarea fumului, care se formează în rezultatul prăjirii cânepei în tigăi sau în alte recipiente metalice, precum și îngurgitării infuziei de cânepă.

Persoanele care consumă marijuana au ochii somnoroși, râd fără nici un motiv, privesc obtuz anturajul și, deseori, nu pot desluși sensul vorbelor pronunțate.³

După gradul de răspândire hașișul este următorul stupefiant, care se referă la categoria substanțelor narcotice cu efect puternic. El se fabrică din polenul și

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

secrețiile cânepii și se împachetează în calupuri, care reprezintă o substanță presată sfărâmicioasă de culoare cafenie. Se consumă în amestec cu tutunul, fiind fumată. Consumul hașișului provoacă dependență psihologică și poate genera dereglarea psihicului, mai ales al minorilor. Majoritatea absolută a narcomanilor au pășit pe calea degradării anume după ce au început să consume această substanță narcotică de proveniență vegetală.⁴

Este important de menționat și faptul că minorii, de obicei, consumă cânepa și stupefiantele derivate din cânepă în grupuri de copii de aceeași vârstă, din care cauză dispoziția fiecărui minor depinde de dispoziția grupului în ansamblu. Anume din acest motiv în mediul grupului de minori care au consumat marijuană pot apărea de cele mai multe ori stări de panică în cazurile în care unuia dintre ei i s-a părut că există un oarecare pericol, sau o stare de veselie se poate transforma imediat în alta de irascibilitate sau agresiune.

Un semn tipic de intoxicare cu preparate din cânepă este pofta de mâncare sporită, care, de regulă, apare la sfârșitul etapei de excitație narcotică, în care caz minorul mănâncă foarte mult. După starea de excitație narcotică vine, de obicei, starea de apatie, moleșeală, indispoziție, iar uneori apar amețeli. Toate acestea sunt însoțite de irascibilitate, impulsivitate, plâns, capricii, stări de încordare, neliniște și insomnie. Consumul substanțelor narcotice în doze mari generează înrăutățirea sănătății pe parcursul etapei de abstenență și imediat după ea. Bolnavul simte fiori, îl varsă sudori reci, îl dor încheieturile, uneori are psihoze cu halucinații specifice bolnavilor de shizofrenie.⁵

Unul din stimulatorii cei mai puternici este cocaina, care se fabrică din frunzele de coca – o plantă cultivată în zona tropicală a Americii Latine și a Asiei.

Cocaina este un praf de culoare albă, inspirat prin nas sau injectat în vene sub formă de soluție preparată din timp. Ea provoacă excitarea sistemului nervos central, determină stimularea întregului organism, face să scadă resimțirea durerii și să apară o stare, în care omul nu mai poate aprecia adecvat lumea înconjurătoare. Unii narcomani consumatori de cocaină pot ignora chiar și pericolul ce vine de la un automobil care se deplasează cu viteză accelerată ori altă situație de pericol asemănătoare. În plus, inspirarea cocainei distruge structura nasului, pentru restabilirea căruia se recurge la intervenții chirurgicale cosmetice destul de complicate. Individul care încearcă de sine stătător să înceteze consumul cocainei poate avea halucinații, depresii paranoide, adică manifestă frică și neîncredere față de cei din jur, devine irascibil și nervos.

Heroina, fabricată din mac somnifer, este nocivă prin aceea, că sub influența ei în psihicul narcomanului se produc unele schimbări fiziologice, în rezultatul cărora acesta nu mai poate trăi fără stupefiante. După consumul acestui stupefiant, excitația narcotică trece într-o puternică stare de abstenență fizică, însoțită de suferințe fizice și dureri chinuitoare. Practica curativă a înregistrat un număr mare de cazuri

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

de deces al narcomanilor consumatori de heroină, din cauza supradozelor. Acest tip de stupefiant comportă cel mai mare pericol social, deoarece puterea lui de atracție constă în aceea, că în starea de euforie apare senzația de fericire exagerată incomparabilă cu altceva. Chiar după prima injectare cu astfel de substanțe începe formarea dependenței narcotice.

Semnele consumului de heroină pot fi următoarele: reducerea bruscă a greutății consumatorului, pupilele ochilor la întuneric nu se mai dilată, agerimea vederii scade, se face observată uscăciunea pielii, apare senzația de mâncărime (pe față și pe tors), devin nefirești mersul și gesticulația.⁶

Foarte atenți trebuie să fim cu lucrurile personale ale narcomanului, deoarece el are nevoie de obiecte specifice pentru a-și pregăti și consuma drogul (un cordon din elastic pentru stoparea circulației sângelui în mână, o linguriță pentru încălzirea heroinei, o seringă etc).

Ulterior, euforia trece în altă stare, care se caracterizează prin somnolență neobișnuită în cele mai nepotrivite momente. Individul care a consumat heroină este predispus la depresii și se dedă iluziilor. Fiind în stare de repaus, el adoarme, trezindu-se de mai multe ori, reacționează când este strigat, intervine în discuție, dar se fac observate vorbirea târăgănată, reveniri la cele spuse anterior. Când starea de somnolență îi trece, narcomanul pentru un timp devine vioi, spiritual, comunicativ, glumeț, îngăduitor, conciliant, poate produce impresia unui om distrat sau îngândurat. Starea de abstenență amintește semnele bolilor virale acute sau ale dereglărilor gastrointestinale și începe cu dilatarea bruscă a pupilelor, moleșeală, indispoziție, fiori și transpirație abundentă. Narcomanul este chinuit de guturai, stări de vomă, iar unii strănută în permanență.⁷

Părinții și pedagogii, pentru a exercita la timp influența profilactică asupra copiilor minori, este bine să cunoască vârsta cu probleme, de la care aceștia încep să consume droguri. Cercetările efectuate arată că persoanele care pentru prima oară au consumat substanțe narcotice având vârsta până la 10 ani, constituie 1,5% dintre cetățenii chestionați, de 11-14 ani – 40,3%, de 15-17 ani – 50,7%, de 18-20 de ani – 7,2%, de 21-24 ani – 0,3%, de 25 ani și mai mari – 0,1%. Deci, reiese că cei mai predispuși la consumul de stupefiante sunt adolescenții cu vârsta între 11 și 17 ani.⁸

În scopul profilaxiei narcomaniei printre minori și adolescenți se impune înfăptuirea unui complex de măsuri de ordin social-pedagogic.

Grupul măsurilor sociale de exercitare a influenței profilactice ține, mai întâi de toate, de crearea condițiilor propice de viață și educație a copilului în mediul familiei și a școlii, care să contribuie la dezvoltarea calităților lui pozitive, la formarea personalității, la creșterea gradului de însemnătate socială și a rolului acestuia în cadrul relațiilor familiale și sociale. Succesul în această direcție este, însă, garantat doar în cazul în care se exercită o influență armonizată și se îmbină reușit eforturile

Dr. Iurie ODAGIU,
prim-prorector pentru studii
al Academiei „Ștefan cel Mare”,
conferențiar universitar

**PARTICULARITĂȚILE PORNIRII URMĂRIRII PENALE
ȘI SITUAȚIILE TIPICE ALE URMĂRIRII PENALE
ÎN CAZUL CERCETĂRII INFRAȚIUNILOR
DIN DOMENIUL DROGURILOR**

Pornirea urmăririi penale constituie o etapă importantă, deloc formală, a procesului cercetării infracțiunii, acordă temeiuri juridice efectuării actelor procedurale și permite realizarea în volum deplin a procesului probațiunii. Urmărirea penală pornește odată cu depistarea semnelor infracțiunii. În cazul drogurilor vorbim despre semnele infracțiunilor, care pun în pericol sănătatea publică și conviețuirea socială.

De regulă, în cazul infracțiunilor legate de droguri izvoarele informației despre semnele infracțiunii sunt următoarele:

— reținerea în flagrant sau reținerea administrativă în rezultatul activității poliției;

— materialele pregătite de organele împuternicite să efectueze activitate operativ-investigativă. În rezultatul acestor măsuri se acumulează informații despre martori, locurile de cultivare, păstrare, transmitere, transportare, preparare etc. a drogurilor. Această informație servește drept temei pentru pornirea urmăririi penale și se încadrează în p. 4 al art. 262 CPP (depistarea infracțiunii nemijlocit de organul de urmărire penală);

— materialele verificărilor preliminare a informațiilor rezultate din conținutul denunțurilor și plângerilor cetățenilor despre fapte ce țin de păstrarea, pregătirea, vânzarea, întrebuințarea drogurilor (mai rar întâlnite în activitatea practică);

— materialele altor cauze penale, în procesul cercetării cărora s-au depistat substanțe narcotice.

În procesul pornirii urmăririi penale procurorul și ofițerul de urmărire penală vor presupune întemeiat, că există semne ale unei infracțiuni legate de droguri, dar procesul probațiunii începe abia la etapa cercetării (urmăririi).¹ Adoptarea hotărârii de pornire a urmăririi penale sau refuzul de a porni urmărirea penală în mod obligatoriu necesită argumente, temeiuri. Această cerință legală nu poate fi respectată fără a verifica informației inițiale, adică verificarea informației referitoare la infracțiune reprezintă o formă specifică procesului probațiunii, aplicat

cele mai diferite teme ale situațiilor complicate din viață);

- atragerea părinților, oglindirea muncii efectuate în ziare, la radio și televiziune, sprijinirea pe contribuția organelor autoadministrării publice locale și căutarea sponsorilor locali;

- contactul cu pedagogii practicieni (învățători, educatori ai instituțiilor preșcolare), cu specialiștii în domeniul muncii cu tineretul, interacțiunea cu grupurile organizate de elevi aflate în locurile de odihnă ale adolescenților;

- influențarea conștiinței adolescenților și poziția democratică a educatorului (adultul recunoaște predispunerea minorului către risc și încălcarea regulilor general acceptate de conduită, a normelor și valorilor perene, dar este obligat să-l avertizeze asupra pericolului, să-i expună posibilele consecințe pentru ca adolescentul să poată lua decizii bine gândite).

Unii cercetători¹⁰ ai problemei profilaxiei narcomaniei în rândul minorilor consideră că pedagogii nu sunt pregătiți de multe ori pentru munca profilactică consecventă și sistematică în mediul elevilor, deoarece o bună parte dintre ei sunt încorsetați în mrejele unor iluzii-idei preconcepuate destul de răspândite.

Prima iluzie destul de răspândită a pedagogilor constă în faptul că dacă minorului i se va relata din timp, detaliat și convingător despre dauna substanțelor narcotice, dacă va fi intimidat, atunci consumul acestora practic nu va avea loc.

Această abordare este utopică, deoarece pedagogul mizează pe aceea, că demonstrează „forța” inamicului. Este și firesc că elevul în acest caz va simți dorința de a se „lupta” cu acest gigant, de a ieși învingător. Cu regret, inamicul se dovedește a fi bine mascat și viclean. Psihologii afirmă că la copii predomină sentimentul propriului exclusivism, a unicități, invulnerabilități și chiar a eternități sale. În fața pericolului îmbolnăvirii și morții adolescentul are propriile mecanisme de protecție: „anume mie așa ceva nu mi se poate întâmpla nici o dată; așa ceva nu se poate întâmpla nici azi, nici mâine, nici altă dată; sunt medici, specialiști, care mă vor salva; de obicei adulții exagerează de multe ori; doar voi încerca, iar când voi simți pericolul – mă voi opri...”.

O altă greșală a pedagogilor rezidă în faptul că a cunoaște caracterul dăunător al stupefiantelor încă nu înseamnă a te pricepe să eviți cazurile de consum al lor, deoarece sensul termenelor „cunoaștere” și „pricepere” nu este același. Cunoștințele, în cazul în care nu sunt asimilate de individ, devin obiectul unor experimente, al unor manipulări și pot prezenta pericol atât pentru minor, cât și pentru anturajul său.

Această eroare ține de o altă iluzie destul de răspândită – cunoașterea generează interesul, iar curiozitatea te determină să încerci, să experimentezi. Cugetând astfel, se ajunge la o altă concluzie greșită: în activitatea educativă desfășurată cu copiii e mai bine să nu aducem vorba despre droguri și atunci daunele vor fi mult mai mici.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Evitând subiectul respectiv, pedagogul pierde astfel timpul care ar putea fi utilizat pentru profilaxia primară a narcomaniei sociale, care presupune, la rândul său, următoarele:

- formarea unei atitudini adecvate față de un important fenomen social (narcomanul este o persoană respingătoare, penibil pentru cei din jur, periculos pentru el înseși, pentru care consumul de stupefiante devine un scop în sine, distrugându-i personalitatea);
- cultivarea deprinderilor de a rezista presiunii externe, de a nu se conforma (să te deprinzi să rezisti presiunii, să spui „nu”, să fii independent);
- cultivarea la adolescenți a unor alese calități personale (autorespect, conștientizarea unicității sale, deprinderea de a înțelege propriile dificultăți, de a cere ajutor și de a le învinge în comun);
- formarea deprinderilor de a avea un mod sănătos de viață.

Profilaxia narcomaniei este doar una, deși foarte importantă, dintre direcțiile unui amplu proces educativ. Dificultatea acestui proces constă în faptul că nu este suficient să constatăm „răul” și să descoperim „tumoarea”, care frânează formarea personalității minorului. Deci, acest deficit trebuie compensat cu ceva. E inutil, de asemenea, să i se spună individului că este prea modest și timid, din care motiv este un ratat – el trebuie ajutat.

Programul profilaxiei primare trebuie structurat pe o solidă bază metodică, dar care să excludă constrângerea: comunicarea prin dialog, interacțiunea permanentă a pedagogului și elevului pe rol de parteneri egali, educatorul nu va accepta un ton autoritar; stilul democratic al instruirii și educației, întemeiat pe sinceritate, încredere, transparență și parteneriat cu drepturi egale; soluționarea de către minor a următoarelor sarcini:

- determinarea sumei factorilor pozitivi și negativi (ce e bine și ce e rău);
- formarea deprinderilor de autoapreciere pozitivă, a sentimentului demnității personale, a atitudinii față de sine ca față de o persoană independentă, de sine stătătoare și responsabilă;
- formarea deprinderilor de a adopta decizii responsabile și de a insista asupra propriilor convingeri și poziții;
- cunoașterea factorilor și situațiilor de risc, a regulilor comportamentului responsabil și adaptiv în asemenea situații, a metodelor de evitare a riscului, inclusiv în condiții de presiune exterioară;
- consolidarea deprinderilor de comunicare constructivă și pozitivă cu părinții și pedagogii;
- crearea unor reprezentări adecvate despre sentimente, emoții, dispoziții și despre influența lor asupra comportamentului, „dirijarea” sentimentelor și învingerea stresurilor;
- formarea atitudinii valorice față de propria sănătate, față de regulile de

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

comportament sănătos și cuviincios, a responsabilității personale.

Este evident că realizarea unor asemenea măsuri profilactice va influența pozitiv asupra minimalizării riscului de implicare a minorilor și adolescenților în fenomenul narcomanie. În acest context, conlucrarea organelor de drept, în special a celor polițienești, cu pedagogii instituțiilor preuniversitare și universitare, precum și cu familiile minorilor vulnerabili va avea drept efect diminuarea considerabilă a consumului de droguri.

Referințe:

- 1 Караханов Ю.А., Клиника гашишной интоксикации у детей и подростков, Дис. ... канд. мед. наук, Москва, 1995, с. 122-123.
- 2 Гольцова Л.И., Преступная болезнь // Законность, № 3, 2007, с. 31.
- 3 Караханов Ю.А., *op. cit.*, p. 125.
- 4 Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю., Наркомания: психология, клиника, реабилитация, Санкт-Петербург, 2001, с. 13.
- 5 Пятницкая И.Н., Наркомания: Руководство для врачей, Москва, 1994, с. 16.
- 6 Ведищева М.М., Рыбакова Л.Н., Цетлин М.Г., Ранняя профилактика наркотизма: проблемы и подходы к их решению // Педагогика, № 1, 1997, с. 16.
- 7 Наумчик В.Н., Ранняя профилактика наркомании, алкоголизма и табако-курения // Вестник Академии МВД Республики Беларусь, № 2, 2002, с. 163.
- 8 Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю., *op. cit.*, p. 56.
- 9 Рыбакова Л.Н., Панова Е.И., Подросток и наркотики // Педагогика, № 2, 1998, с. 45-48.
- 10 Ведищева М.М., Рыбакова Л.Н., Цетлин М.Г., *op. cit.*, p. 38-43.

В.Л. ОРТИНСЬКИЙ,

ректор Львівського державного університету
внутрішніх справ, доктор юридичних наук,
професор, генерал-лейтенант міліції

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОНТРАБАНДУ
НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ
РЕЧОВИН (ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)**

Одним із завдань кримінально-правової науки є вивчення кримінального законодавства зарубіжних держав. Для всебічного аналізу правових підстав організації боротьби із незаконним обігом наркотичних засобів, відповідальності за таку поведінку недостатньо дослідження лише Кримінального кодексу України (КК), або будь-якої іншої окремо взятої держави. На нашу думку, дослідження зарубіжного кримінального законодавства та порівняння вітчизняного КК із відповідними кодексами інших держав дасть можливість вдосконалити власне кримінальне законодавство, що відповідало б вимогам сучасності в боротьбі з окремими видами злочинів та із злочинністю взагалі, уніфікувати правові підстави протидії наркозлочинності. Предметом цієї доповіді є проблема відповідальності за контрабанду наркотичних засобів та психотропних речовин за кримінальним законодавством зарубіжних держав.

За КК України відповідальність за контрабанду передбачена двома статтями, а саме ст. 201 КК України – «Контрабанда» і ст. 305 КК України «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

Відповідальність за контрабанду як загального виду, так і наркотичних засобів передбачена і в КК зарубіжних держав. При цьому вказаний злочин розміщений в різних розділах або главах. Так, КК України відніс контрабанду до злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, КК РФ, КК Литовської республіки, КК Киргизької Республіки, КК Республіки Казахстан - до злочинів проти економічної діяльності, КК Грузії, КК Болгарії – до злочинів проти митного режиму.

Наркотичні засоби та психотропні речовини поряд із іншими предметами є предметом контрабанди у більшості держав. При порівнянні санкції статей можна зробити висновок, що відповідальність

la faza pornirii urmăririi penale.

În altă situație, de exemplu, dispunem de informația operativă, că cet. A. vinde droguri. Mai există și declarația cet. B., care arată, că cet. A. că i-a vândut asemenea substanțe. În acest caz există motive de pornire a urmăririi penale, însă aceste semne ale infracțiunii sunt insuficiente, din care motiv se va recurge la verificarea informației pe căi operative în vederea fixării faptului vânzării drogurilor prin transmiterea lor și încasarea plății sau prestarea unor servicii. Cu alte cuvinte, informația despre pregătirea infracțiunii sau despre o infracțiune deja săvârșită, perfectată în conformitate cu rigorile legii, reprezintă un motiv pentru pornirea urmăririi penale, dar acest motiv urmează, inițial, a fi supus unei analize complexe sau chiar unei verificări preliminare în scopul depistării temeiurilor – un minimum de semne ale infracțiunii concrete.

Menționez, că la pornirea urmăririi penale verificării preliminare a informației îi revine rolul principal. Perfectarea corectă a raportului polițistului, care a depistat semnele infracțiunii legate de droguri, procesul verbal de cercetare la fața locului și de cercetare a obiectelor, procesul verbal de percheziție corporală, ambalarea și sigilarea inițială corectă a mijloacelor materiale, care ulterior vor fi recunoscute ca fiind corpuri delictive, — toate acestea constituie premisa principală a succesului procesului de probațiune.

Analiza cauzelor penale pornite și a materialelor de respingere a cererilor de pornire a urmăririi penale indică o serie de neajunsuri admise de procurori și ofițerii de urmărire penală. Pe de altă parte, aceștia consideră, că în cazurile cercetării infracțiunilor legate de droguri nu există suficiente pârghii de administrare rapidă și oportună a probelor.

De exemplu, există cazuri, în care în cadrul efectuării achizițiilor de control a drogurilor, organizate sub supravegherea și controlul lucrătorilor operativi, se efectuează percheziții camuflate la domiciliul infractorilor sub pretextul cercetării la fața locului. Acest lucru, de regulă, atrage după sine declararea nulității probelor acumulate. Pe de altă parte, lucrătorii poliției afirmă, că legislația nu este perfectă și nu le permite să efectueze unele acțiuni efective și oportune.

Vorbind despre depistarea drogurilor, devin evidente semnele infracțiunilor de păstrare, transportare, cultivare, preparare etc. (art. 217 al CPP). În cazul pornirii urmăririi penale trebuie să se constate, că substanța depistată constituie drog. Acest lucru se va realiza prin ordonarea unei constatări tehnico-științifice sau prin ordonarea unei expertize judiciare a drogului. Aici readucem în discuție problema de bază, care a fost actuală și în contextul reglementărilor procesuale ale CPP din anul 1961, dar a rămas actuală și în CPP al RM în vigoare din 2003.

Legiuitorul, în comparație cu CPP din 1961, a majorat esențial numărul actelor procedurale, care pot fi efectuate până la pornirea urmăririi penale. Astăzi avem posibilitatea să facem cercetări la fața locului, percheziții corporale și ridicări

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

în cazuri flagrante, rețineri, toate acestea fiind un cumul de acte procedurale, care au lărgit mult drepturile și arsenalul poliției în combaterea criminalității, inclusiv și celei din domeniul drogurilor. Dar o problemă a rămas să persiste – posibilitatea efectuării constatării tehnico-științifice și medico-legale până la pornirea urmăririi penale. Anume în cazul drogurilor această problemă devine foarte actuală și importantă. Pentru a demonstra, că o anumită substanță este drog, precursor, analog sau substanță psihotropă, este necesară o constatare, dar dacă aceasta va fi efectuată în procesul verificării informației, pînă la pornirea urmăririi penale, rezultatul ei va fi declarat nul de instanța de judecată, dat fiind faptul, că nu s-a respectat procedura. În cazul care a fost pornită urmărirea penală, reținute persoane, aplicate măsuri preventive, chiar și arest preventiv, și se va constata ulterior, că substanțele nu conțin droguri, sau dacă conțin, totuși proporțiile nu permit tragerea la răspundere penală, organul de urmărire penală se va pomeni într-o situație neplăcută și se va alege cu cereri în judecată de restituire a pagubelor morale, materiale etc. persoanei anterior reținute.

Deci, pledăm pentru operarea de modificări în legislația procesual penală, care să permită efectuarea constatărilor tehnico-științifice și medico-legale până la pornirea urmăririi penale. Legiuitorul a permis efectuarea percheziției corporale în cazuri flagrante, a permis perchezițiile la domiciliu fără autorizația judecătorului de instrucție în cazuri, care nu suferă amânare, și credem că efectuarea constatărilor tehnico-științifice până la pornirea urmăririi penale nu va știrbi din drepturile părții acuzate în procesul penal. Drept temei pentru această modificare servește faptul, că forța probatorie a acestui act poate fi la orice etapă a procesului penal supusă analizei și, în cazul existenței unor rezerve, se va ordona și o expertiză judiciară cu respectarea procedurii prevăzute de lege. Potrivit art. 279 alin. 1 al CPP, organul de urmărire penală efectuează acțiunile de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legii și numai după pornirea urmăririi penale, cu excepția acțiunilor prevăzute în art. 118 (cercetare la fața locului) și în art. 130 (percheziția corporală sau ridicarea), care pot fi efectuate și până la pornirea urmăririi. Însă în conformitate cu alin. (3) al art. 141 al CPP, în cazul participării specialistului la efectuarea procedurilor probatorii de către organul de urmărire penală, rezultatele constatărilor tehnico-științifice și medico-legale se includ în procesul-verbal al acțiunii respective. De aici conchidem, că în mod indirect legiuitorul permite efectuarea acestei acțiuni până la pornirea urmăririi penale, dar cu condiția, că concluziile vor fi incluse în procesul verbal de cercetare la fața locului sau alt proces verbal, însă nu separat. În consecință, devine necesară și se cere o adăugare la alin. 1 al art. 279 al CPP, unde să fie inclusă și constatarea tehnico-științifică și medico-legală.

Cum a evaluat acest aspect în legislația altor state? Evident, în spațiul CSI s-a moștenit fosta legislație sovietică, iar la temelia legislațiilor țărilor CSI stau

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

aceleași norme juridice interpretate uniform pentru toți. Astăzi, de exemplu, în Ucraina una dintre acțiunile de urmărire penală, care pot fi efectuate până la pornirea cauzei penale, este cercetarea la fața locului (art. 178, 182 al CPP al Ucrainei).

Germania s-a dovedit a fi o țară mai conservatoare sub aspectul operării de modificări în legislație. Sistemul de urmărire penală este diferit de cel al țărilor CSI prin faptul, că punerea sub învinuire, de exemplu, este înțeleasă ca începerea acțiunii penale. În vigoare este CPP din 1877 cu schimbările ulterioare din 1992, generate de necesitatea combaterii criminalității organizate și a celei din domeniul drogurilor. Sperăm, că reprezentanții Germaniei ne vor răspunde la întrebările, ce țin de esența acestor modificări ale CPP german, care se încadrează în tematica conferinței de astăzi.

Referință:

- 1 Масленникова Л.Н., *Процессуальное значение результатов проверочных действий в доказывании по уголовному делу*. Автореферат диссертации канд. юрид. наук. М., 1990, стр. 13.

Dr. **Silvia ȘAPTEFRĂȚI**,
conferențiar universitar interimar a
catedrei „Științe socio-umane” a
Academiei „Ștefan cel Mare”,

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ȘI EDUCAȚIA ÎN CADRUL PROFILAXIEI CONSUMULUI DE DROGURI

În căutarea soluțiilor de combatere a consumului de droguri în practica internațională s-au conturat două modele, două atitudini diferite și ambigue. Un model propune legalizarea consumului de stupefiante, principiul distribuirii controlate a metadonei (substituit medical al heroinei) consumatorilor de droguri. Alt model, represiv, clasic, este intransigent atât față de traficul de stupefiante, cât și față de consumul acestora. Care model din cele existente este mai eficient? Cred că asupra acestei întrebări retorice meditează nu doar juriștii, ci și oamenii politici, economiștii, psihologii, pedagogii etc. Deși legislația tolerantă (aprobată în Olanda) referitoare la toxicomanie este învinuită de imoralitate, „scopul ei este să anihileze narcocrația, să reducă corupția și criminalitatea, să garanteze „calitatea vieții” intoxicaților prin produse netraficate”¹. Scopul urmărit de politica liberală față de fenomenul drogului coincide, fiind la fel de nobil, ca și cel al politicii represive împărtășite de majoritatea țărilor lumii, inclusiv de Republica Moldova. Punct comun al celor două atitudini față de problema drogurilor (cel liberal – experimental – pragmatic și cel prohibiționist) constă în faptul, că ambele sunt concentrate pe soluționarea problemei ofertei drogurilor, tinzând să diminueze fenomenul traficului de droguri, vânzării ilicite a substanțelor stupefiante. Or, conform mecanismului economic, importantă în procesul vânzării-cumpărării este cererea, care generează și susține oferta. Atât timp cât va exista cererea de substanțe narcotice, va exista, fie ilicit, fie legal, și oferta lor.

Deci, problema importantă a oricărei societăți constă în micșorarea, diminuarea cererii, „nevoii” de drog, în dezvoltarea conștiinței individuale a fiecărui cetățean, în decelarea cauzelor, care conduc la consumul de droguri, și încercarea de a le diminua, acest lucru indirect influențând și diminuând oferta.

În procesul complex de reducere a cererii de droguri un rol primordial revine instruirii și educației copiilor. În reviurile sistematice internaționale, care analizează problema prevenirii consumului de droguri, întâlnim opinii controversate cu privire la educația antidrog. Elaborarea și derularea programelor educative școlare și evaluarea ulterioară a atitudinii audiențelor cursurilor date este alarmantă. Nu numai că numărul consumatorilor de droguri, în unele cazuri, nu scade, ci

за контрабанду вищевказаних речовин посилюється порівняно із відповідальністю за контрабанду інших предметів в більшості держав, як і за українським законодавством (КК РФ, КК Республіки Болгарія, КК Грузії, КК Республіки Казахстан). За КК Литовської республіки відповідальність за контрабанду наркотичних засобів та інших предметів є однаковою.

Найсуворіше покарання за вчинення контрабанди настає за КК Китайської Народної Республіки за ч.2 ст. 347 особа може бути позбавлена волі на строк п’ятнадцять років, довічним ув’язненням або смертною карою в якості додаткового покарання може бути застосовано конфіскацію майна за вчинення: 1) контрабанди, торгівлі, перевезення, виробництва наркотиків одної тисячі грам і більше опіуму, п’ятдесяти грам і більше героїну або амфетаміну або інших наркотиків у великій кількості; 2) контрабанди, торгівлі, перевезення, виробництва наркотиків керівниками угруповань; 3) озброєного прикриття контрабанди, торгівлі, перевезення, виробництва наркотиків; 4) контрабанди, торгівлі, перевезення, виробництва наркотиків із застосуванням насильства, опір слідству, затриманню, арешту при обтяжуючих обставинах; 5) за участь в організованому наркобізнесі [1].

За КК Франції за Ст.222-34. – Керівництво групуванням або організація групування, що має метою виробництво, виготовлення, ввезення, вивезення, транспортування, збереження, пропозицію, передачу, придбання або незаконне вживання наркотиків передбачає покарання у вигляді по життєвого кримінального ув’язнення і штрафом [2].

За КК Республіки Сан-Маріно в ст. 250. Необережне невиконання приписів в питаннях наркотичних засобів передбачено за ввезення на територію Республіки, розповсюдження або збереження з метою розповсюдження наркотичних засобів без додержання припису владних органів настає відповідальність за вчинення злочину тільки з необережності. Кримінальним законодавством Норвегії також передбачається, що злочини, пов’язані з наркотиками може бути вчинено як умисно так і з необережності [3].

За КК Японії кримінальна відповідальність настає тільки за ввезення опію або приладів для куріння опію, вивезення вказаних предметів не є кримінально-караним. За вивезення з території Республіки наркотичних засобів не настає кримінальна відповідальність і за КК Сан-Маріно.

За КК Литовської республіки і КК Франції відповідальність за контрабанду наркотичних засобів несе і юридична особа.

Проаналізувавши кримінальне законодавство таких держав як

Австрії, Республіки Польща (РП), Голландії, ФРН, Швеції, Італії, досліджено, що КК вищевказаних держав не містять норми про відповідальність за контрабанду наркотичних засобів, тому як в цих країнах є окремі закони по боротьбі з наркотиками, в яких і передбачено кримінальну відповідальність за контрабанду. Так, наприклад поряд з КК у РП діє Закон про попередження зловживання наркотиками [4,с.55]. Система кримінального законодавства Австрії включає низку кримінальних законів, до яких відноситься і Закон про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори (1997 р.) [4,с.56]. В Голландії поряд з загальним кримінальним кодексом діють особливі кримінальні закони – одним з них є Опіумний закон (1928 р.) [4,с.57]. В Італії з метою боротьби з організованою злочинністю і тероризмом створюється так зване „надзвичайне законодавство” до якого відноситься Закон № 685 (1975 р.) що стосується злочинів, пов’язаних з наркотиками [4, с.59]. В ФРН визнаються найважливішими джерелами кримінального законодавства і інші закони, до яких відноситься Закон про обіг наркотичних засобів [4,с.66].

Отже, відповідальність за контрабанду за кримінальним законодавством зарубіжних держав закріплена по-різному і їх можна поділити по групам, а саме держави, в яких відповідальність за контрабанду наркотичних засобів:

1) не виділяється в окрему норму, а передбачена як обставина, яка обтяжує відповідальність (КК РФ, Литовської Республіки, Латвійської республіки, Республіки Болгарія, Естонської Республіки);

2) передбачена окремою нормою (КК України, Республіки Казахстан);

3) передбачена альтернативним діянням об’єктивної сторони складу злочину щодо вчинення незаконних дій з наркотичними засобами (КК Франції, Японії, Республіки Сан-Маріно, Данії, КНР, Норвегії);

4) передбачена не в кримінальному законодавстві, а в інших законах держави де передбачено відповідальність за вчинення дій щодо незаконного обігу наркотичних засобів взагалі і контрабанди зокрема (КК Австрії, РП, Голландії, ФРН, Італії, Швеції).

Література:

1. Ахметшин Х.М., Ахметшин Н.Х., Петухова А.А. Современное уголовное законодательство КНР. –М.: ИД “Муравей”. – 432с.
2. Уголовный кодекс Франции (Науч. редактирование канд. юрид. Наук, доц. Н.Е.Крыловой. перевод с французского и предисловие канд.

юрид. Наук, доц. Н.Е.Крыловой. – СПб.: Издательство “Юридический центр Пресс”, 2002. – 650с.

3. Уголовный кодекс Республики Сан-Марино// Научное редактирование, вступительная статья вице-президента Восточно-Европейского отделения Международной академии наук Республики Сан-Марино, профессора Московского института МВД РФ, докт. юрид. наук С.В.Максимова. Перевод с итальянского В.Г. Максимова. - СПб.: Издательство “Юридический центр Пресс”, 2002. – 253с.
4. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 1048с.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

abuzul de droguri devenind adesea nu numai o „modă”, dar și o modalitate de a se identifica cu alții, de a se autoafirma, de a se integra și de a comunica, de a-și facilita relațiile cu semenii. Prezentarea stilurilor vicioase de viață a starurilor adorate conduce la preluarea de către adolescenți a falselor valori și la abandonul stilului sănătos de viață în dorința de identificare cu „idolul preferat”.

Cu toate acestea, este de remarcat, că în cadrul Televiziunii și Radioului Național sunt prezente mai multe emisiuni tematice interactive despre prevenirea consumului de droguri, la care sunt invitați experți din diferite domenii (medical, juridic, asistență socială, reprezentanți ai ONG-urilor, tineri interesați de problemă). Adesea sunt lansate concursuri pentru copii și tineret în vederea propagării modului sănătos de viață. Pentru 26 octombrie a.c. este prevăzută etapa finală de evaluare a concursului cu genericul: „Cresc un copil deștept și sănătos”, prevăzut pentru elevii ciclului gimnazial.

Dacă educația antidrog în clasele primare și gimnaziale este axată pe prezentarea efectelor nocive ale consumului de droguri și pe cultivarea la nivel intuitiv a aversiunii față de acest consum, care ar fi prioritățile educative la nivelul claselor liceale și în învățământul superior?

Experții din domeniu sunt mai sceptici în ceea ce privește educația adolescenților, vârstă la care unii elevi au încercat să consume droguri, unii sunt consumatori de droguri și au formată atitudinea personală față de această problemă. La acest nivel putem propune următoarele strategii și obiective:

- în cadrul disciplinelor de studii elevilor trebuie să li se cultive valorile general umane și tradiționale ale comunității, în care trăiesc: umanism, demnitate, respect față de sine și față de alții, toleranță etc.;
- trebuie să se depună eforturi în vederea conștientizării de către tineri a faptului, că consumatorii de droguri sunt victime ale traficului ilicit, sănătatea și viața lor fiind cheazăia unui business, care prosperă semănând moarte;
- să li se explice adevărata semnificație a valorilor vitale pentru existența umană, prezentându-se cazuri concrete și consecințele grave ale consumului de droguri asupra sănătății. O strategie în acest context ar fi antrenarea tinerilor în acțiunile de voluntariat pe lângă școlile de copii cu handicap fizic și psihic, pentru a înțelege, că sănătatea este cel mai de preț dar, pe care îl posedă și pe care trebuie să-l păstreze, dar și pentru a conștientiza posibilele consecințe ale consumului de droguri asupra generațiilor viitoare;
- să se realizeze jocuri de roluri în baza cazurilor concrete, în care adolescenții trebuie să prezinte argumente contra consumului de droguri, încercând să-l convingă pe pseudoconsumator de nocivitatea acestora. Căutând personal argumente „contra” consumului de droguri, tinerii își consolidează propria atitudine față de acest flagel;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

crește exponențial numărul celor, care au început să consume droguri după activitatea în cadrul programelor antidrog (Ex. Programul „Narconon” SUA). Efectul advers al educației antidrog este menționat explicit de Theodor Dalrymple în lucrarea „*Fantezii opioide: minciuna farmacologică și birocrăția vicioasă*”, în care autorul menționează, că educația antidrog a falimentat. Anume în cadrul programelor antidrog elevii capătă primele cunoștințe despre tipurile drogurilor, modul de administrare, efectele halucinogene ale acestora, modalitățile de procurare etc. Mânați adesea de curiozitate, proprietate definitorie a copiilor și adolescenților, aceștia pot recurge la „încercarea” substanțelor „paradisice”. Critica aspră este îndreptată și împotriva clasificării întâlnite în literatura de specialitate a drogurilor în droguri ușoare (canabisul, tutunul, halucinogenele etc.) și droguri tari (heroina, morfina, cocaina etc.). Clasificarea dată încurajează consumul inițial, subiecții începători fiind siguri, că vor putea oricând abandona consumul, fiind în afara riscului dependenței.

Atitudinii pesimiste față de educația antidrog i se opune atitudinea optimistă, împărtășită de majoritatea experților și cercetătorilor din domeniu (N. McBride, Institutul național de cercetări în domeniul drogurilor din Australia; cercetătorii de la Institutul național al abuzului de drog din SUA etc.). Experții optimiști susțin, de comun acord, că efortul de prevenire a consumului de droguri trebuie să dea start în fragedă copilărie, adică la școala elementară. Studiul realizat de cercetătorii de la Universitatea „G. Washington” elucidează faptul, că educația poate fi eficientă doar atunci, când este realizată la nivel intuitiv. La vârstă fragedă (5-10 ani) copiii încă nu pot, din punct de vedere cognitiv, să asimileze informații despre tipurile drogurilor, cauzele utilizării, efectele fiziologice, psihologice, sociale etc. ale drogurilor. Programele inițiate la această vârstă urmăresc scopul de a crea convingeri și atitudini negative față de utilizarea drogurilor, făcând apel la efectele lor nocive asupra sănătății (afectarea gândirii, memoriei, controlului asupra corpului, expunerea la multiple maladii). În acest fel la copii se dezvoltă de timpuriu o atitudine de aversiune față de acest flagel, atitudine ce se păstrează la majoritatea copiilor implicați în respectivul program educațional pentru toată viața.

În viziunea cercetătorilor educația antidrog trebuie realizată în baza unor curricule minuțios elaborate, care să se bucure de prioritate majoră pentru a fi eficiente. Referindu-ne la realitatea din Republica Moldova, trebuie să menționăm, că în consens cu practicile internaționale rolul educației populației în spiritul abstenenței și modului sănătos de viață este stipulat în Legea Republicii Moldova, nr. 713-XV din 06.12.2001, privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope. În cadrul „Măsurilor de combatere a narcomaniei și narcobusinessului în anii 2005-2006”, aprobate prin Hotărârea Guvernului, nr. 166 din 15.02.2005, sarcina de desfășurare a activităților de prevenire a consumului de droguri în societate este înaintată atât în fața Ministerului Afacerilor Interne, cât și în fața Ministerului

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Educației și Tineretului, a întregii societăți. Astfel, activitatea de prevenire a utilizării drogurilor și educația în spiritul modului sănătos de viață devine o prioritate strategică a învățământului din Republica Moldova.

Reieșind din cele trei niveluri de prevenire a consumului de droguri, indicate în literatura de specialitate (prevenirea primară, prevenirea secundară și prevenirea terțiară)², înțelegând importanța prevenirii primare, realizarea cu succes a căreia conduce la reducerea grupurilor de risc și la diminuarea necesității prevenirii secundare și terțiare, care necesită mai mult efort, mai multe mijloace financiare, tratament costisitor, consiliere individuală etc., specialiștii din domeniul învățământului public au elaborat un curs, în cadrul căruia era prevăzută și abordarea problemei nocivității consumului de droguri.

Începând cu anul 2005, în curricula instituțiilor de învățământ preuniversitar din Republica Moldova a fost inclus cursul obligatoriu „Deprinderi de viață”, care prevedea un capitol cu privire la educația în domeniul prevenirii consumului de droguri. Elaborarea acestui curs și editarea manualelor au fost susținute financiar de grantul Fondului global de combatere SIDA, tuberculozei și malariei. În urma reacțiilor critice la anumite compartimente ale cursului din partea unor reprezentanți ai părinților, elevilor, cultelor, cursul a trecut din categoria celor obligatorii în categoria celor opționale, fiind înlocuit cu tradiționalul curs „Educația moral-spirituală”. Este de remarcat, că în cadrul cursului „Educația moral-spirituală” temele dedicate educației antidrog lipsesc, această tematică rămânând la discreția dascălului. Atitudinea critică față de cursul „Deprinderi de viață” s-a datorat: inadaptabilității conținutului cursului la condițiile locale (tradiții, valorile promovate, concepțiile religioase, condiții de ordin social, economie etc.); abordării unor teme tabu pentru societatea noastră; prejudecăților existente etc. Așa ori altfel, acest curs nu ar fi adus rezultatele scontate în educația antidrog, deoarece experiența internațională demonstrează, că cele mai eficiente programe sunt cele continue, cele deschise spre perfecționare, cele adaptate condițiilor locale și celor car se bucură de sprijinul întregii comunități și, în special, al părinților. O problemă acută a traducerii în viață a acestui curs a fost și problema formatorilor, de care depinde succesul sau eșecul educației antidrog. Educatorii fără experiență în domeniu pot comite greșeli ireparabile, deoarece tehnicile și programele agresive pot genera efecte adverse, sporind curiozitatea celor antrenați în audierea cursurilor similare.

Trecerea cursului „Deprinderi de viață” în categoria cursurilor opționale nu desemnează faptul, că în Republica Moldova educația antidrog este abandonată. Orele de clasă dedicate acestei teme sunt prezente. La lecții sunt invitați medicii narcologi, reprezentanții MAI și ai societății civile. O activitate intensă realizează psihologii școlii și reprezentanții ONG-urilor, care prin realizarea trainingurilor adaptate pentru elevii de vârstă diferită încearcă nu numai să-i familiarizeze pe aceștia cu pericolul utilizării drogurilor, dezvoltându-le o atitudine critică față de

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

acest flagel, dar tind să depisteze elevii, care se află în așa-zisul „grup de risc” — cei care sunt predispuși să încerce consumul de droguri și cei care au devenit deja consumatori ocazionali sau permanenți.

În rezultatul activității psihologilor școlari s-a stabilit, că elevii din familiile cu probleme (familii monoparentale; familii în proces de divorț; familii în care s-a înregistrat un înalt grad al violenței exercitate asupra copiilor; familiile în care părinții sunt consumatori cronici de alcool sau substanțe narcotice) intră în categoria de risc, prezentând predispoziții pentru antrenarea în consumul de droguri. Adeseori consumul de droguri (pentru aceasta categorie de copii) este determinat nu de motivații hedoniste, ci reprezintă un fel de „automedicație”, menită să aplaneze dificultățile și frământările sufletești generate de dramele familiale. În acest context este binevenită preluarea experienței țărilor europene, care au desfășurat multiple programe antidrog cu implicarea activă și a părinților, acestea bucurându-se de succes (de exemplu, Programul „Proiect Star” derulat în mai multe țări europene).

Un program similar s-a desfășurat și în Republica Moldova de ONG-ul „Tinerii pentru dreptul la viață” în anul 2005 în cadrul grantului oferit de Programul BUMAD în școlile din mun. Bălți. Alături de compania pilot de prevenire a consumului de droguri, reprezentanții acestui ONG au organizat evenimente sportive, care aveau drept mesaj prevenirea consumului de droguri, au difuzat în aria de acoperire a mun. Bălți un videoclip având drept scop prevenirea consumului de droguri. Din păcate rezultatele programului nu au fost evaluate.

Același ONG desfășoară în prezent programul moldo-suedez antidrog cu genericul „Organizațiile din Moldova împotriva consumului de stupefiante” în colaborare cu Asociația pentru o societate fără droguri (Suedia) pe termen de 20 de luni, urmărind reducerea consumului de droguri în rândul adolescenților.

ONG-ul „Jurnaliștii din medicină” în anul 2007 a efectuat traininguri, seminare cu consumatorii de droguri, urmărind scopul decelării cauzelor consumului de droguri, măsuri de prevenire terțiară, consiliere și reabilitare, cât și relevarea efectelor nocive ale fenomenului stigmatizării consumatorilor de droguri în Republica Moldova. Rezultatele au fost mediatizate, organizându-se concursul cu tema: „Impactul narcomaniei asupra vieții și sănătății cetățenilor”.

Este de menționat, că ONG-urile nu se ocupă doar de măsurile de prevenire inițială, având și scopul realizării acțiunilor de consiliere în grup și individuală, tratament și reabilitare. Printre ONG-urile, care urmăresc această finalitate, merită nominalizată asociația „Narcologia” cu sediul în incinta spitalului de psihiatrie Costiujeni, cât și ONG-urilor antrenate în strategiile de reducere a noxelor (în 2005 fiind înregistrate 18 ONG-uri cu acest obiectiv).

Un rol major în educația antidrog revine televiziunii, mass-media și showbusinessului. Din păcate, anume mijloacele de informare în masă, industria cinematografică și muzicală oferă, indirect, publicitate consumului de droguri. Adolescenții doresc tind să se conformeze eroilor din filmele „Dogma”, „Extazy”,

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

evitarea răspunderii penale.

Istoria cunoaște asemenea precedente. La Sanct-Petersburg a fost creat 3-metilfentanila, care depășea, prin efectul său, de 5.500 de ori influența exercitată de morfină și de 100 de ori pe cea exercitată de heroină. O situație similară s-a creat la timpul său și referitor la efedrină. În prezent mai multe categorii de fentanilă încă nu sunt incluse în respectivele liste.

Legiuitorul a încercat, cu mijloace penale, să combată acest fenomen, introducând în cod noțiunea de analogi ai substanțelor narcotice și psihotrope, care în realitate se deosebesc de ele doar prin faptul, că nu sunt introduse încă în listele respective. În acest context nu suntem de acord cu opinia autorilor Bujor V. și Dimitrescu D., care consideră, că ele „formal nu sunt interzise de lege”⁸. Constatăm, totuși, că, din moment ce articolele 217 și 217/1 ale CP incriminează activitățile ilicite cu aceste substanțe, iar alin.2 al art. 134/1 al CP le definește, ele din punct de vedere formal sunt interzise de lege. De facto, însă, deoarece organele competente constată obiectul material nu pur și simplu, ci în baza stabilirii de către expertiză, că substanța ridicată de la bănuít este inclusă în listele corespunzătoare, atunci diferitele operațiuni cu analogii sunstanțelor narcotice și psihotrope, descrise în latura obiectivă a acestor componente de infracțiuni, rămân nepedepsite din simplul motiv, că lor nu le este recunoscută calitatea de obiect material al infracțiunilor în cauză.

Astfel legiuitorul a creat mai multe probleme datorită faptului, că actele menționate mai sus nu numesc substanțele, care ar nimeri în categoria analogilor. Este absolut clar, că listele naționale și internaționale ale substanțelor aflate sub control nu pot fi lărgite într- atât, încât să fie considerate exhaustive, și această slăbiciune este folosită de infractori.

Însă există și multe opinii, în conformitate cu care este inadmisibil să se tragă la răspundere penală o persoană, care efectuează diferite operațiuni cu substanțele, care oficial nu sunt interzise pe teritoriul Republicii Moldova. Poziția acestor specialiști pare argumentată, deoarece mai întâi se descoperă substanța la infractor, apoi se apreciază natura ei ca fiind analog al celor interzise pentru circulație de legea penală, astfel încălcându-se principiul interzicerii analogiei în dreptul penal. Absolut imposibil este și a determina proporțiile acestor analogi, iar acesta este un semn calificativ important.

Totuși, legea penală lasă mai multe semne de întrebare la aprecierea instanțelor de judecată (de exemplu, stabilirea caracterului substanței, urmările grave etc.). Din acest punct de vedere considerăm, că regimul juridico-penal al analogilor substanțelor narcotice și psihotrope ar trebui să difere de cel al substanțelor narcotice și psihotrope incluse pe listele respective. Astfel, sugerăm idea incriminării separate a faptelor legate de circulația lor ilegală doar în scopul înstrăinării și doar în condițiile stabilirii, că vinovatul cunoaște calitățile nocive ale

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

– să se prezinte clar unitatea dintre libertate și responsabilitate, explicându-li-se că pentru orice opțiune (inclusiv și cea a consumului de droguri) responsabilitatea este doar a lor. În acest context ar trebui schimbat stereotipul social al narcomanului, care trebuie prezentat nu doar ca victimă a circumstanțelor, ci ca persoană responsabilă pentru faptele sale;

– să se explice „efectul fericirii paradoxale” obținut în rezultatul consumului de droguri și a-l contrapună consecințelor grave ale acestuia;

– să se demonstreze, cu exemple reale, faptul că cel care vinde droguri nu o face dezinteresat, urmărind posibilitatea de a „cumpăra” cu banii preluați o nouă „priză”, lărgindu-și rețeaua de influență;

– tinerii să fie convinși, că există activități mult mai interesante și mai utile, decât consumul de droguri, în care adolescenții își pot manifesta și evalua capacitățile (cenacluri literare, cercuri științifice, artistice, victorine de inteligență, activități sportive);

– activitățile antidrog trebuie orientate spre formarea atitudinii negative a elevilor și studenților față de droguri și nu spre simpla lor informare. În aceste situații se vor resimți și efectele secundare ale educației, adolescenții antrenați în activitățile antidrog încercând să-i influențeze pe cei care nu au avut ocazia să participe la activități similare.

Problema consumului de droguri nu este una doar de ordin juridic sau medical. Problema drogurilor este una socială. „Explozia socială a drogurilor este determinată de slăbirea factorilor de coeziune la nivelul societății, fractura socială crescând concomitent cu creșterea rețelilor criminale internaționale”. Reprezentând o subcultură privată adesea de „legitimitate colectivă”, izolată deliberat de societate, narcomania va putea fi minimizată doar cu eforturile comune ale școlii, familiei, bisericii, cu implicarea specialiștilor în consiliere psihologică, cu promovarea unui stil sănătos de viață, dar și prin promovarea toleranței față de consumatorii de droguri, prin evitarea stigmatizării și marginalizării lor.

Referințe

1. J. Lipovetsky. *Amurgul datoriei*. București, Ed. Babel, 1996, pag. 125.
2. Vezi: O. Isac. *Sociologia devianței*. Tipografia Centrală, Chișinău, 2004.

Bibliografie:

1. Isac O. *Sociologia devianței*. Tipografia Centrală, Chișinău, 2004.
2. Lipovetsky J. *Fericirea paradoxală*. Ed. Polirom, Iași, 2007, pag. 218.
3. Lipovetsky J. *Amurgul datoriei*. București, Ed. Babel, 1996, pag. 125.
4. Monitorul Oficial 36-38/208, 14.03.2002.
5. Monitorul Oficial 42-45/294, 21.03.2005.
6. www.pubmed.com

Dr. **Alexandru ZOSIM**,
conferențiar universitar al catedrei
„Drept penal și criminologie” a
Academiei „Ștefan cel Mare”

CONTROVERSE VIZÂND CALIFICAREA INFRAȚIUNILOR LEGATE DE DROGURI ÎN DEPENDENȚĂ DE OBIECTUL LOR MATERIAL

Lupta contra oricărui fenomen social negativ, inclusiv contra narcomaniei, presupune realizarea unui complex de măsuri de ordin economic, social, politic și ideologic. Un rol deosebit în cadrul acestui proces revine mijloacelor juridico-penale. Reprimarea juridico-penală a faptelor, ce țin de circulația ilegală a drogurilor, se realizează cu ajutorul normelor juridico-penale, care în dispozițiile lor formulează semnele infracțiunilor respective, iar în sancțiuni – măsurile de constrângere statală a persoanelor, care le-au săvârșit. Specificul infracțiunilor legate de circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a analogilor lor a creat în permanență dificultăți la reglementarea răspunderii pentru comiterea lor și instabilitate la aprecierea juridico-penală a consumului lor ilegal. Aceasta, la rândul său, generează erori în activitatea de aplicare a dreptului la etapa calificării infracțiunilor, precum și exercită influență asupra asprimii practicii represive referitoare la persoanele, care răspândesc și consumă droguri.

Prin Legea nr. 277-XVI din 04.11.2005 pentru modificarea și completarea Codului cu privire la contravențiile administrative, a Codului penal al Republicii Moldova și a Codului de procedură penală al Republicii Moldova legiuitorul a introdus în legislația penală 6 componente noi de infracțiuni legate de circulația ilegală a drogurilor și le-a modificat pe cele existente.

Totuși există contradicții esențiale în formularea componentelor infracțiunilor cercetate, care împiedică calificarea lor corectă. Cele menționate evidențiază importanța cercetării construcției noilor componente de infracțiuni, iar în particular — a problemelor legate de determinarea corectă a obiectului material al acestor infracțiuni.

Obiectul material reprezintă semnul obligatoriu al infracțiunilor legate de circulația ilegală a drogurilor. Autorii V.Bujor și D.Dimitrescu consideră, că problema determinării corecte a obiectului material al infracțiunilor legate de substanțele narcotice, psihotrope sau de precursori are importanță atât teoretică, cât și practică¹. Existența sa este premisa esențială a stabilirii componentelor cercetate de infracțiuni.

Majoritatea specialiștilor contemporani definesc obiectul material ca fiind

o entitate materială, acționând asupra căreia vinovatul realizează atentatul asupra obiectului infracțiunii².

Legiuitorul a legat existența componentelor de infracțiune prevăzute de art.217, 217/1, 217/2, 217/4, 217/5, 217/6 direct de prezența anumitor substanțe, circulația cărora este limitată, iar indirect – și a celor prevăzute de art. 217/3, 218 și 219 CP.

Vom sublinia aici, că în știința criminalistică se deosebesc și purtătorii materiali ai acestor substanțe (obiecte utilizate pentru producerea lor: site, mașini de tocat, cuțite, linguri etc.; obiecte utilizate pentru păstrarea lor: cutii, pachete de polietilenă, flacoane etc.; obiecte utilizate pentru consumul lor: seringi, tampoane, țigări etc.)³. Acestea, însă, nu constituie obiectul material al infracțiunilor în cauză, având importanță doar pentru stabilirea lui, deoarece este purtător al urmelor acestuia.

În prezent nici una dintre convențiile internaționale adoptate în materia drogurilor nu definește noțiunea de substanțe narcotice, ci doar le enumeră pe acele, care țin de ele. Astfel, conform Convenției unice asupra stupefiantelor și Protocolului de modificare a acestei Convenții, din 30.03.61, termenul „*stupefiant*” înseamnă toate substanțele din tabelele I și II, fie ele naturale sau sintetice⁴. Legiuitorul Republicii Moldova a mers mulți ani la rând pe aceeași cale.

Însă în corespundere cu modificările recente ale Codului Penal prin substanță narcotică sau psihotropă se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică și preparatul conținând-o astfel de substanță, care provoacă dereglări psihice și dependență fizică de consumul lor abuziv.

Prin „*precursor*” se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică utilizată ca materie primă pentru producerea de substanțe narcotice sau psihotrope.

Prin „*analog*” al substanței narcotice sau psihotrope se înțelege substanța care, conform componentei sale și efectului pe care îl produce, se asimilează substanței narcotice sau psihotrope⁵.

Apreciind din punctul de vedere al practicii judiciare, vom menționa, că această recentă modificare a legii penale nu a ușurat, dar nici nu a complicat procesul cercetării acestor categorii de infracțiuni. Conform alin. 4 al art. 134/1 al CP listele substanțelor narcotice, psihotrope și ale precursorilor se aprobă de Guvern⁶. Natura substanțelor ridicate de la infractori este apreciată ca și mai înainte, reieșind din faptul, dacă este inclusă sau nu în aceste liste. Dacă, conform opiniei unor teoreticieni și practicieni⁷, anterior aceste liste, cel puțin de jure, aveau caracter de recomandare, astăzi, însă, legiuitorul, prin lege, a indicat, că doar substanțele incluse în listele date se recunosc ca fiind psihotrope și narcotice.

Evident, criminalitatea în sfera dată capătă noi aspecte odată cu progresul tehnico-științific. Nu sunt excluse cazurile inventării de noi substanțe, care ar poseda calitățile celor narcotice sau psihotrope. Infractorii manifestă un interes deosebit față de aceste noi substanțe, deoarece, în rezultatul unor operațiuni cu ele, se ating două scopuri: stupefiantul nou permite obținerea de venituri mai mari, dar și

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

refac cu ajutorul probelor traseul infracțional, în așa fel încât el să exprime convingerea că reprezintă adevărul, că există o concordanță deplină între cele stabilite și relatarea obiectivă a faptelor.

Pentru comiterea infracțiunilor din domeniul traficului ilicit de droguri infractorii se asociază, se organizează după reguli stricte, cu promisiuni și jurăminte semnate privind nedenunțarea infracțiunii, sprijinirea și acordarea ajutoarelor familiilor în caz de descoperire. Pentru comiterea acestor fapte infractorii folosesc metode și mijloace, care să prevină descoperirea lor, șterg și distrug urmele infracțiunilor, compromit actele de descoperire întreprinse de organele de urmărire penală, iar la nevoie întreprind acțiuni de intimidare ori acționează agresiv și în mod deschis cu dotări de ultimă oră (arme, muniții, mijloace de transport, mijloace de comunicații etc.). Sunt și cazuri în care alte persoane sunt plătite să comită fapte social periculoase. Efectele unor asemenea acțiuni produc distanțe mari în timp pentru a fi descoperite, iar infractorii dispar pentru perioade lungi de timp.

De aceea, descoperirea rapidă și deplină a infracțiunilor, demascarea vinovaților, asigurarea aplicării corecte a legii, dar mai ales dovedirea activității infracționale devine un obiectiv de prim ordin al organelor judiciare. De aici, necesitatea perfecționării activității de prevenire a comiterii unor asemenea fapte, impune modernizarea măsurilor operative, a procedeelelor probatorii și mijloacelor de probă în strânsă legătură cu asemenea realități.

Evident că în această confruntare, plină de riscuri, de urmări imprevizibile, sursele folosite trebuie diversificate și protejate, în așa fel ca documentarea procesuală a acțiunilor de urmărire penală să fie cât mai calitativă.

De calitatea documentării procesuale a acțiunilor de urmărire penală efectuate pe cauzele penale din domeniul traficului ilicit de droguri depinde temeinicia probelor acumulate și rezultatul final-pedepsirea sau nu a făptuitorilor.

În cadrul urmăririi penale a infracțiunilor din domeniul traficului ilicit de droguri trebuie să fie probate următoarele circumstanțe:

- dacă a avut loc faptul procurării, păstrării, desfacerii, fabricării și transportării mijloacelor narcotice și conform cărui articol din Codul Penal pot fi încadrate acțiunile respective;
- unde, când și în ce circumstanțe a fost săvârșită infracțiunea;
- cine a săvârșit infracțiunea; dacă anterior această persoană a fost atrasă la răspundere penală sau administrativă pentru fapte similare; prezența circumstanțelor agravante și atenuante;
- care este cantitatea și categoria substanțelor narcotice ridicate;
- scopul procurării, păstrării, sustragerii sau fabricării;
- metodele și sursa de procurare;
- unde erau investite mijloacele obținute în urma desfacerii drogurilor;
- locul recoltării mijloacelor narcotice;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

substanței date. Evident, este inadmisibil să se formuleze reguli referitoare la proporții. Suplimentar este necesar să se stipuleze, prin lege, criterii clare pentru cetățeni, în corespundere cu care o substanță poate fi recunoscută drept analog al substanțelor narcotice și psihotrope.

O altă problemă este aprecierea juridică a precursorilor. Mai mulți savanți consideră, că circulația ilegală a acestor substanțe prezintă un pericol mai redus, decât circulația drogurilor, și reieșind din faptul dat legiuitorul a făcut o delimitare clară între regimul juridic al substanțelor narcotice de cel al precursorilor și l-a incriminat separat în circulația ilegală a lor, stabilind pentru aceasta și o pedeapsă mai blândă. Dar nu toate substanțele utilizate în calitate de precursori au fost introduse în aceste liste. Aceasta se explică prin aceea, că există mai multe substanțe, care se utilizează chiar în bucătăriile cetățenilor. Deci, nu poate fi vorba despre analogi ai precursorilor. Dar ni se pare incorect, că nu sunt prevăzute circumstanțe agravante de tipul „proporții mari” etc.

Un alt moment, asupra căruia intenționăm să atragem atenția cititorului, îl constituie momentul transformării plantelor conținând substanțe narcotice în substanțe narcotice. Mai multe plante sunt considerate substanțe narcotice din momentul recoltării lor. De exemplu, lista menționată include „masa verde de cânepă”. În acest sens în activitatea practică este greu de delimitat acțiunile de cultivare a cânepii de acțiunile de obținere a substanțelor narcotice. Ar fi oare corect să considerăm narcotic cânepa verde sau doar o plantă oarecare? Poate ar fi mai reușit să se excludă din textul articolului acțiunile de cultivare a acestor plante? A doua părere pare a fi mai corectă, deoarece în activitatea practică apare și problema investigării cazurilor referitoare la cânepa verde – nu rareori pe parcursul cercetării dosarului, până la obținerea rezultatelor expertizei, mai ales în localitățile rurale, cânepa reușește să se usuce. În acest sens ar trebui să se propună reguli speciale de ridicare, care ar include descrierea detaliată, fotografierea, cântărirea.

Legislația penală veche stipula concret, care soiuri de cânepă și mac sunt interzise spre cultivare. Doar nu toate speciile conțin substanțe narcotice în egală măsură, iar cât privește macul, doar macul somnifer este recunoscut de către specialiști ca plantă, ce conține aceste substanțe.

Prezintă dificultăți aprecierea cantității substanțelor narcotice sau psihotrope în situațiile, în care vinovatul deține mai multe categorii de substanțe narcotice în cantități mici, dar intuitiv cantitatea totală a cărora pare să poată fi considerată mare sau chiar deosebit de mare. Considerăm, că în această situație experții ar putea propune criterii unice, reieșind din care ar putea fi apreciat efectul lor total asupra organismului omului, așa cum recomandă Plenul CSJ. Cercetând literatura de specialitate, am întâlnit comparații ale diferitelor substanțe, precum cea prezentată mai sus: substanța x este mai puternică decât z de n ori. Acceptând substanța x drept punct de referire, am putea aprecia ușor proporțiile în situațiile arătate.

Apreciem ca nereușită poziția legiuitorului de a agrava răspunderea penală pentru operațiuni cu substanțele narcotice sau psihotrope inutilizabile în scopuri medicale. Dacă cercetăm lista acestora, nu vom descoperi printre proprietățile lor semne, care ar demonstra, că ele prezintă un pericol sporit în comparație cu celelalte.

Considerăm oportună modificarea conținutului art. 217, deoarece răspunderea penală pentru diferite acțiuni comise cu una și aceeași substanță narcotică sau psihotropă fără scop de înstrăinare este prevăzută în două componente independente — alin.2 al art.217 și alin. 3 al art. 217. Aceasta are drept consecință calificarea acțiunilor consecutive ale vinovatului cu aceeași substanță narcotică în proporții mari sau deosebit de mari ca un concurs de infracțiuni prevăzute la alin. 2 și alin. 3 ale art. 217 al CP, în rezultatul cărui fapt va crește cuantumul pedepsei. O situație similară avem și în cadrul art. 217/1 al CP. Pentru a evita asemenea încadrări juridice propunem stabilirea unei norme penale cu următorul conținut:

„În art. 217, 217/1, 217/3, 217/4, 217/6, 218 se consideră repetate acele infracțiuni, care au fost săvârșite de o persoană, care, anterior, a comis una dintre infracțiunile prevăzute de diferite aliniate ale articolelor 217-219, dar nu a fost condamnată pentru aceasta. Calificarea urmează a fi efectuată conform articolului, care prevede pentru repetare o pedeapsă mai aspră”.

Referințe:

1. Dimitrescu D., Bujor V. *Traficul de droguri: reglementări internaționale și naționale*. Chișinău, 2004, pag. 64.
2. Vezi de ex.: Курс уголовного права. Общая часть. Том 1. Учение о преступлении. Учебник для вузов. Под редакцией Кузнецовой Н. Ф. и Тяжкова И. М. М.: ИКД «Зерцало-М», 2002, нăд.216; Botnaru S., Șavga A., Grosu V., Grama M. *Drept penal. Partea generală*. Vol. I. Chișinău, 2005, pag. 151
3. *Судебно-экспертное исследование вещественных доказательств*. Под. общ. ред. Дятлова О. М. Минск: изд. Амалфея, 2003, стр. 635-636.
4. Convenția Unică a Stupefiantelor de la New York din 30.03.1961.
5. alin. 1-3 art.134/1a Codului Penal al Republicii Moldova, Legea nr. 985-XV, din 18.04.2002 // Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129 din 13.09.2002
6. 4 alin. 4 art. 134/1a Codului Penal al Republicii Moldova, Legea nr. 985-XV, din 18.04.2002 // Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129 din 13.09.2002
7. Романова Л. И. Наркомания и наркотизм. СПб.: изд. «Юридический Центр Пресс», 2003, pag. 317; Богомолов Вю Перекос в борьбе с наркоманией. // Законность. 1998. № 36
8. Dimitrescu D., Bujor V., op.cit., pag. 64.

Anatol ANDRONACHE,
lector superior al catedrei
„Procedură penală și criminalistică”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand

VALOAREA PROBANTĂ A ÎNREGISTRĂRILOR AUDIO ȘI VIDEO LA CERCETAREA CAUZELOR PENALE PRIVIND TRAFICUL ILICIT DE DROGURI

Modificarea legislației procesual-penale în direcția democratizării și concordanței cu tratatele internaționale s-au efectuat în virtutea ideilor consacrate în concepția reformei judiciare. Urmărirea penală, spre deosebire de alte faze, este cea care a suportat schimbări radicale, actele de urmărire penală constituind fundamentul procesului probatoriu, deoarece atingerea scopului procesului penal (art. 1 alin.2 C. pr. pen. al R. Moldova) în *general* și al urmăririi penale în *special* este de neînchipuit fără efectuarea actelor de urmărire penală, acțiuni care ocupă cea mai mare parte a timpului urmăririi penale.

Abordarea din punct de vedere teoretico-științific cât și practico-juridic a problematicilor urmăririi penale este determinată și de necesitatea alinierii legislației naționale la exigențele impuse de apartenența Republicii Moldova la Consiliul Europei, precum la ratificarea unor convenții și tratate internaționale cu efecte asupra reglementărilor penale și de procedură penală.

În orice societate modernă, în fiecare stat care tinde a fi unul de drept, liniștea și libertatea cetățenilor trebuie respectate și apărute. Orice faptă, care potrivit legii penale constituie o infracțiune, trebuie descoperită și probată în mod complet, în cel mai scurt timp, iar autorul acesteia trebuie identificat și pedepsit potrivit vinovăției sale. Nu se concepe ca o persoană nevinovată să fie pe nedrept pedepsită, adică trasă la răspundere penală. Însumate, toate aceste deziderate definesc *scopul procesului penal*. Acest scop întrunește o activitate complexă care este desfășurată de organele specializate și au o importanță mare pentru bunul mers al societății. Reputatul penalist N. Volonciu menționa în acest sens că procesul penal constituie un proces de cunoaștere în care organele judiciare trebuie să ajungă la aflarea adevărului. În activitatea de stabilire a adevărului, elementele care conduc la realizarea cunoașterii sunt dovezile”.¹

În cadrul probațiunii judiciare pe cauzele penale privind traficul ilicit de droguri organele de investigație operativă, cele de urmărire penală, procurorul au de stabilit fapte concrete, săvârșite anterior, urmând să procedeze la cunoașterea inversă, de la cunoscut la necunoscut. Pe baza informațiilor primare aceste organe

procesele-verbale ale acțiunilor de urmărire penală (art. 260 C.pr.pen.) deoarece procesul-verbal al acțiunii de urmărire penală reprezintă o condiție obligatorie de fixare a rezultatelor, însă în corespundere cu alte forme de fixare a rezultatelor care au un caracter facultativ, nu au valoare probantă. Astfel spus, procesul-verbal al acțiunilor de urmărire penală poate fi întocmit fără înregistrarea audio-video dar nu altfel, cum ar fi înregistrările audio-video fără procesul-verbal al acțiunilor de urmărire penală.

Aplicarea înregistrărilor video și audio în timpul efectuării acțiunilor de urmărire penală nu este pe deplin reglementată de Codul de procedură penală și despre posibilitatea aplicării ei se menționează foarte puțin. De aceea în practica judiciară, la rezolvarea unor probleme de acest ordin sunt aplicate dispozițiile art. 115 și 164 din Codul de procedură penală.

Înregistrarea video și audio ca mijloc de fixare a procesului și rezultatelor acțiunii de urmărire penală se desfășoară după posibilitățile tehnice. De exemplu, înregistrarea audio poate fi aplicată în general la audierea părților și persoanelor. Conform Codului de procedură penală (art. 115 C.pr.pen. al R. Moldova) organul de urmărire penală sau instanța de judecată, la audierea bănuیتului, învinuitului, inculpatului, părții vătămate, a martorilor la cererea acestora sau din oficiu pot aplica înregistrări audio sau video,⁴ dar aplicarea înregistrărilor video poate fi foarte eficientă, practic la toate acțiunile de urmărire penală spre exemplu:

- la efectuarea cercetării la fața locului, în acest sens art. 118 al. 3 C.pr.pen. specifică că în anumite cazuri, persoana care efectuează urmărirea penală, dacă este necesar, execută diferite măsurări, fotografieri, filmări, întocmește desene, schițe, face mulaje și tipare de pe urme de sine stătător sau cu ajutorul specialistului în materia respectivă;

- cu prilejul efectuării reconstituirii faptei (art. 122 C.pr.pen.) când apare necesitatea fixării traseului deplasării și locul săvârșirii infracțiunii, în aceste cazuri se pot face măsurări, filmări, fotografieri, întocmi desene și schițe;

- în caz de necesitate, organul de urmărire penală este în drept să utilizeze diferite mijloace tehnice la efectuarea experimentului de urmărire penală, conform al. 2 art. 123 C.pr.pen.;

- la efectuarea percheziției pot fi utilizate mijloace tehnice, când este necesară fixarea informației video cu privire la modul de tăinuire a bunurilor materiale și a uneltelor infracțiunii, specificul construcției ascunzishului folosit de către infractor, fapt ce va fi menționat în procesul-verbal; (al. 8 art. 128 C.pr.pen.)

Reieșind din conținutul articolelor menționate ale Codului de procedură penală ajungem la concluzia că, în unele cazuri, utilizarea mijloacelor tehnice nu este prevăzută de lege în mod direct, dar necesitatea aplicării lor reiese din acțiunile care trebuie întreprinse în cadrul diferitor acțiuni de urmărire penală.

Gh.Golubenco, în anul 2002, analizând proiectul Codului de Procedură

- filierele de transportare și desfacere;
- scopul și motivele săvârșirii infracțiunii;
- cauzele și condițiile care au favorizat comiterea acestei infracțiuni.

Pentru ca tragerea la răspundere penală a făptuitorului să poată fi materializată în secțiunea prevăzută de legea penală, este nevoie de organe specializate ale statului, specialiști calificați în diferite domenii, utilaje performante, precum și folosirea corectă și după destinație a acestora, care să realizeze activitatea de soluționare a conflictelor între stat și făptuitor.

Utilizarea mijloacelor tehnice pe parcursul efectuării acțiunilor de urmărire penală au dat și dau rezultate pozitive în prevenirea, descoperirea și cercetarea tuturor infracțiunilor și în particular la cele legate de traficul ilicit de droguri.

Principalul subiect împuternicit cu efectuarea urmăririi penale pe asemenea categorii de cauze penale este ofițerul de urmărire penală, care este persoana cu funcție de răspundere din cadrul organelor de urmărire penală care, în limitele competenței sale și în strictă conformitate cu legislația procesual penală, efectuează urmărirea penală în cauzele penale.

Activitatea ofițerului de urmărire penală mereu necesită a fi perfecționată în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, fiindcă succesul combaterii criminalității depinde de modul de implimentare în practică a mijloacelor tehnice la cercetarea infracțiunilor și, în primul rând, a profesionalismului și corectitudinii aplicării înregistrărilor audio și video în activitatea de probațiune pe cauzele penale.

Înregistrările audio-video fac parte din categoria acelor mijloace tehnico-științifice care au legătură cu procesul probatoriu din cadrul procesului penal. În ultimii ani rolul acestor mijloace tehnico-științifice a crescut mult și în timpul de față aceste mijloace joacă un rol important în cadrul procesului de probațiune.

În ultimii ani aceste mijloace tehnico-științifice devin cele mai importante mijloace de fixare a mijloacelor de probă și a procedeele probatorii.

Pentru ca înregistrările audio și video alături de procesele-verbale ale acțiunilor de urmărire penală să constituie mijloace de probă acestea trebuie să fie admise de lege, să aibă legătură cu soluționarea cauzei penale, să aibă un rol hotărâtor la examinarea cauzei și să fie necesară administrarea lor.

Aplicarea corectă a înregistrărilor audio și video la cercetarea cauzelor penale privind circulația ilegală a substanțelor narcotice dă posibilitatea de a prezenta în fața instanței de judecată circumstanțele faptei în mod obiectiv și real, ceea ce ar fi imposibil de obținut doar prin descrierea în mod verbal și în scris. Această metodă ne permite de a percepe vizual și auditiv realismul faptei comise, influențând asupra instanței de judecată în vederea primirii deciziei legale.

Dintre procedeele de administrare a probelor, înregistrările audio și video dețin o poziție bine conturată în ansamblul tacticii criminalistice, însă sunt mai puțin abordate în activitatea de procedură penală.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Utilizarea înregistrărilor audio sau video este bazată pe legislația în vigoare a Republicii Moldova. Printre principalele legi care reglementează utilizarea înregistrărilor în diferite domenii de activitate a organelor de drept putem menționa:

- Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 ;
- Legea Republicii Moldova privind activitatea operativă de investigații nr. 45-XIII din 12 aprilie 1994 (modificată);
- Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990;
- Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996;
- Legea privind organizarea judecătorească nr.514-XIII din 06 iulie 1995, alte acte normative subordonate legilor;
- Legea telecomunicațiilor nr.520-XIII din 07.07.1995, republicată în M.O. nr.56 din 23.04.2002.

Faptul că această activitate este reglementată de mai multe acte normative demonstrează valoarea juridică a înregistrărilor audio/video în activitatea organelor de drept ale Republicii Moldova. În art.93 (p.2) al C.pr.pen. se menționează că în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

1. declarațiile bănuțului, învinutului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;
2. raportul de expertiză;
3. corpurile delictelor;
4. procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;
5. documentele (inclusiv cele oficiale);
6. înregistrările audio sau video, fotografiile;
7. constatările tehnico-științifice și medico-legale.

În aceeași ordine de idei, în p.3 al acestui articol, se menționează că elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobândite de organul de urmărire penală sau de altă parte în proces cu respectarea legii procesual-penale. Vorbind despre valoarea probatoare a înregistrărilor audio/video, efectuate la desfășurarea acțiunilor de urmărire penală trebuie să ținem cont de cerințele art.115 din C.pr.pen. (Aplicarea înregistrărilor audio sau video la audierea persoanelor) și art.260 C.pr.pen. (Procesul-verbal privind o acțiune de urmărire penală), în care sunt descrise minuțios atât procedura de efectuare a acestora cu aplicarea înregistrărilor audio/video, cât și consemnarea lor.

Datele de fapt, inclusiv înregistrările audio sau video care se conțin în mijloacele de probă (enumerare în art.93 al C.pr.pen.), pentru a fi recunoscute în calitate de probe, trebuie să întrunească cerințele probelor – admisibilitatea,

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

pertinența, concludența și utilitatea.

Înregistrările audio și video au importanță deosebită pentru soluționarea justă a cauzelor penale privind traficul ilicit de droguri, deoarece în procesele-verbale ale diferitor acțiuni de urmărire penală nu pot fi redate în amănunte toate evenimentele, circumstanțele, împrejurările derulării activității de urmărire penală, însă acestea pot fi reflectate în întregime de înregistrările audio și video.

Înregistrările audio și video redau pe lângă cele ce pot fi consemnate în scris în procesele-verbale și anumite momente ce nu pot fi expuse în formă scrisă, cum ar fi emoțiile, atitudinile, stilul de a se comporta în acel moment. De exemplu la studierea fonogramelor video ale audierii părților și persoanelor poate fi urmărită în ce stare se află acea persoană la punerea unor întrebări ce au importanță pentru cauza penală, de asemenea aceste date pot servi ca mijloc de analiză psihologică.²

La folosirea mijloacelor de înregistrare audio și video trebuie respectate anumite condiții ce asigură legalitatea administrării lor ca mijloc de probă, acestea fiind:

- respectarea cu strictețe a prevederilor legale și a regulilor criminalistice de aplicare a lor;
- procesele-verbale trebuie să conțină referiri exacte, amănunțite și explicate cu privire la toate înregistrările făcute și la condițiile exacte în care au fost realizate;
- cu toată perfecțiunea lor tehnică mijloacele de înregistrare nu pot servi pe deplin la stabilirea adevărului decât în condiții de folosire și de interceptare a rezultatelor cu maximă competență și obiectivitate;³
- Importanța probatorie a înregistrărilor audio și video este legată și de izvorul de obținere a lor și anume:
- efectuate în strictă corespundere cu legislația procesual penală;
- administrate de organe de urmărire penală;
- acumulate în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală.

Conform prevederilor legii procesual-penale metoda sus numită este o metodă utilă deoarece în activitatea practică de cercetare a cauzelor penale privind traficul ilicit de droguri folosirea înregistrărilor audio-video ne permite de a fixa acțiunile petrecute. Legalitatea procesuală de folosire a înregistrărilor audio-video este reglementată de alin.6 art. 260 C.pr.pen. al R. Moldova unde este prevăzut că „la procesul-verbal se anexează schițele, peliculele, casetele audio și video, mulajele și tiparele de urme executate în cursul efectuării acțiunilor de urmărire penală. Înregistrările audio-video au fost reglementate în legislația procesual penală și sunt folosite ca probe dacă au fost anexate la procesul-verbal al acțiunilor de urmărire penală.

Materialele audio-video care au fost obținute în cadrul acțiunilor de urmărire penală obligatoriu trebuie să fie anexate la procesul-verbal al acțiunilor de urmărire penală. După natura probațiunii înregistrările audio-video urmează a fi anexate la

Pot fi limitate în capacitatea de exercițiu persoanele, care au atins vârsta majoratului, dar ținem să atenționăm, că în temeiul aceluiași motive pot fi limitați și minorii, care au dobândit capacitatea de exercițiu deplină până la atingerea vârstei majoratului fie prin căsătorie, fie prin emancipare. Acestor persoane li se aplică regulile generale referitoare la persoanele, care dispun de capacitate de exercițiu deplină.

Limitarea capacității de exercițiu constituie intervenția majoră în statutul juridic al persoanei. Din acest motiv ea este admisă doar în cazurile și în condițiile rigid stabilite de lege, care vor fi determinate și calificate doar de instanță.

Analizând conținutul posibilităților juridice stabilite de lege persoanelor limitate în capacitatea de exercițiu și comparându-l cu cel al minorilor cu vârsta de la 14 până la 18 ani, conchidem, că capacitatea primelor este chiar mai restrânsă.

Minorul poartă răspundere atât pentru actele juridice cotidiene încheiate personal și nestingerit de nimeni, dar și pentru actele încheiate cu acordul curatorului. Pe lângă aceasta el dispune și de capacitate delictuală completă. Legea nici nu stabilește o formă specifică de răspundere a acestuia pentru actele lui, prin care a cauzat prejudicii, în acest caz aplicându-se regulile generale ale răspunderii delictuale.

Prin această măsură de limitare legiuitorul a urmărit atingerea a două scopuri: apăra familia ca celulă de bază a societății contra diminuării patrimoniului acesteia în rezultatul cheltuirii lui pentru procurarea drogurilor și contribuie la combaterea fenomenului narcomaniei.

În urma limitării capacității de exercițiu persoana nu poate încheia convenții, prin care să dispună de bunuri, precum și să primească salariu, pensie sau alte feluri de venituri și să dispună de ele, decât cu consimțământul curatorului, cu excepția unor mici convenții, ce țin de viața lui de toate zilele [4, pag. 6]. În cazurile în care se dispune de informația, cum că persoana fizică a încetat să mai facă abuz de alcool sau să consume droguri ori alte substanțe psihotrope, instanța, la cererea aceluiași cerc de persoane care a inițiat procedura, va anula limitarea capacității de exercițiu. Anularea trebuie să urmeze și în cazul în care familia celui declarat cu capacitatea de exercițiu limitată a încetat să mai existe (divorț, deces) și, în consecință, a decăzut obligația acestei persoane de a-i acorda mijloace pentru întreținere. Prin aceeași hotărâre se va anula și curatela instituită, persoana redobândind capacitatea de exercițiu deplină.

Limitarea capacității de exercițiu a persoanei fizice în urma consumului de droguri contribuie esențial la prevenirea și combaterea narcomaniei, care este aplicată pe larg de către instanțele judecătorești. Procesul în aceste cauze, din motivele cercetate, poate fi intentat la cererea membrilor familiei, a organului de tutelă și curatelă sau a procurorului [5, pag. 3]. Astfel, la 19.04.2005 Judecătoria Centru a mun. Chișinău a pronunțat în numele legii Hotărârea pe dosarul 2-1170,

Penală al Republicii Moldova, susținea că acesta ar trebui să conțină un singur articol care să prevadă utilizarea, în cursul efectuării actelor de urmărire penală, a mijloacelor tehnice de fotografiere, înregistrare audio-video, tehnicii de calcul, utilajelor de detectare, reactivelor chimice, întocmirea schițelor, confecționarea mulajelor și copiilor de pe urme, totodată menționând faptul că poate fi utilizată doar tehnica validată științific și numai în cazul când aceasta este inofensivă pentru mediu, sănătatea și viața persoanelor. Prezența unui astfel de articol ar înlătura necesitatea enumerării în repetate rânduri, uneori controversat metodele și mijloacele tehnice în diferite articole ale Codului de Procedură Penală al Republicii Moldova.⁵ Cu regret, aceste propuneri nu au fost luate în considerație.

În această ordine de idei autorii rusi Gazizov V. A. și Filipov S. A. în lucrarea „Aplicarea înregistrărilor video la efectuarea acțiunilor de anchetă”, își exprimă opinia precum că la etapa actuală nu este justificată enumerarea concretă a mijloacelor tehnice care pot fi utilizate la efectuarea acțiunilor de urmărire penală. Mai rațional ar fi, după părerea autorilor, adoptarea de către legiuitor a unei norme generale comune, care să permită utilizarea acelor mijloace tehnice ce nu contravin principiilor democratice ale unui stat de drept și care sunt aprobate și recomandate de către organele competente pentru utilizarea lor în domeniul criminalisticii. În scopul optimizării probațiunii ar putea fi utilizate numai mijloacele și metodele care sunt validate din punct de vedere științific, care au trecut un control experimental și sunt acceptate de activitatea practică.⁶

Referințe:

- 1 Nicolae Volonciu, *Tratat de procedură penală*, Partea specială, vol. I, Ediția II-a, revizuită și adăugată, Ed. Paiepa, București, 1996, pag. 53.
- 2 Газизов В.А., Филиппов С.А. Видеозапись и ее использование при производстве следственных действий. Москва, 1997, стр. 57
- 3 Быховский И.Е. Процессуальные и тактические вопросы системы следственных действий. Автореферат докторской диссертации. Москва, 1976, стр. 67
- 4 Codul de procedură penală al Republicii Moldova (14 martie 2003), art. 115
- 5 Revista științifico-practică Avocatul poporului nr. 7-9, Chișinău, 2002, p. 31-32 /Gh. Golubenco, Proiectul Codului de procedură penală: aspecte criminalistice.
- 6 Газизов В.А., Филиппов С.А. Видеозапись и ее использование при производстве следственных действий. Москва, 1997, стр. 57

Grigore ARDELEAN,
lector-asistent al catedrei „Drept civil”,
a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistrul în drept

**LIMITAREA PERSOANEI FIZICE ÎN CAPACITATEA DE
EXERCİȚIU CA URMARE A CONSUMULUI DE DROGURI**

Civil law is the branch of law where the regulation of juridical capacity is most needed; being of vital significance in the frame of all civil law institutions. This proves the necessity of a special regulation of “capacity” in the civil law, notions which are overtaken also by other law branches.

Dezvoltarea economică și socială, din nefericire, este însoțită de așa fenomene urâte, cum este alcoolismul, narcomania și alte vicii sociale. Acest fenomen într-o anumită măsură condiționează lenta evoluție a domeniului social-cultural ca parte componentă necesară dezvoltării societății. Și este natural, că în scopul evitării unui proces de amplificare a fenomenului societatea a fost nevoită să aplice măsuri pentru combaterea lui.

Acutizarea problemei narcomaniei în Republica Moldova este evidentă și necesită reglementări neîntârziate referitoare la participarea organelor de stat la opera de prevenire și combatere a consumului de droguri. Din acest considerent au fost implicate în procesul combaterii acestui fenomen toate organele statului, abilitate cu implementarea programelor și măsurilor privind combaterea consumului de droguri.

Un rol deosebit de important a revenit organelor afacerilor interne, care participă direct și efectiv la elaborarea tacticii de combatere și prevenire a consumului de substanțe narcotice. Ba mai mult, la combaterea acestui fenomen participă întreaga societate. În lupta acesta s-au inclus și alte instituții de drept împuternicite de stat cu emiterea unor reglementări și acte normative, menite să contribuie la combaterea narcomaniei, cum ar fi Codul penal, Codul civil, Codul contravențional ale Republicii Moldova, alte acte normative, care conțin reglementări referitoare la curmarea consumului de droguri.

Încă romanii au stabilit posibilitatea limitării capacității de exercițiu prin hotărârea instanței de judecată. Legea celor XII Table specifică o categorie de persoane limitate în drepturi - risipitorii (prodigus). Persoana putea fi recunoscută *prodigus* doar în temeiul unei hotărâri a magistratului, în temeiul căreia se instituia curatela. Din momentul, în care persoana era declarată prodigus, ea pierdea

posibilitatea, ca în lipsa unui *consensus curatoris*, să încheie acte juridice de dispoziție (care determină reducerea patrimoniului). Ele puteau încheia doar contracte neimportante cu caracter uzual sau acte juridice, care nu aveau nici o atribuție patrimonială, de exemplu, căsătoria. Ele erau responsabile pentru delictele comise, dar nu puteau dispune de patrimoniul lor prin testament. Odată cu încetarea consumului irațional a mijloacelor patrimoniale, această limitare putea fi ridicată prin hotărârea pretorului [1, pag. 4].

Art. 25 al CC al Republicii Moldova tratează limitarea capacității de exercițiu a persoanei fizice ca urmare a consumului de droguri. Limitarea capacității de exercițiu este lipsirea persoanei fizice de posibilitatea de a-și dobândi prin acțiunile sale drepturi și de a-și asuma obligații, pe care în baza legii le-ar putea dobândi și asuma [2, pag. 2]. Adică persoanei i se reduce capacitatea de exercițiu. Această normă se referă numai la persoanele, care posedă capacitatea de exercițiu deplină. Persoana, care în urma consumului de substanțe narcotice crează familiei sale situație materială grea, poate fi limitată, de instanța judecătorească, în capacitatea de exercițiu și ei i se instituie curatela.

Trebuie să accentuăm următorul lucru: Codul civil nu indică asupra consumului abuziv de droguri; suficient este să se indice doar faptul consumării lor. Vom mai accentua, că este imposibilă limitarea capacității de exercițiu a persoanei doar în temeiul recunoașterii ei ca fiind alcoolică sau narcomană.

Limitarea capacității de exercițiu a persoanei fizice în aceste cazuri necesită concretizarea expresă a temeiurilor limitării – abuzul de alcool sau consumul de droguri și alte substanțe psihotrope. Alte vicii și abuzuri ale persoanei, cum ar fi risipirea banilor la jocurile de noroc sau unele defecte fizice, nu vor constitui temei pentru limitarea capacității de exercițiu. Risipitorii, conform legislației naționale, vor fi limitați în capacitatea de exercițiu doar în cazul, în care acest viciu este însoțit de consumul abuziv de alcool sau consumul de droguri și altor substanțe psihotrope, înrăutățind astfel starea materială a familiei.

Abuzul de alcool sau consumul de droguri prezintă pericol atât pentru persoana consumatoare, cât și pentru cei din anturajul ei, situație care explică temeiul statului de a se implica în acest raport. Legea civilă nu urmărește scopul combaterii alcoolismului sau sancționării acestor abuzuri. Implicarea juridică civilă a statului în aceste situații este posibilă doar în situațiile în care persoana prin aceste acțiuni aduce prejudicii situației materiale a familiei sale. Limitarea capacității de exercițiu în aceste cazuri este orientată spre susținerea materială a intereselor membrilor familiei persoanei, a cărei capacitate de exercițiu se limitează.

Limitarea capacității de exercițiu depline determină stabilirea limitelor capacității de exercițiu a persoanei fizice, care, în urma consumului abuziv de alcool sau de droguri și de alte substanțe psihotrope, agravează starea materială a familiei sale [3, pag. 5].

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

45 g); extasi – 86 pastile (a.p.— 0); opiu acetalat – 734 ml (a.p. — 178 ml).

Cele mai răspândite substanțe narcotice în teritoriul mun. Chișinău sunt atât cele de origine autohtonă, cum ar fi: marijuana, opiul acetalat, cât și cele importate, cum sunt heroina, cocaina, hașișul, uleiul de canabis, extasi, tramadalolul, anfetaminele etc.

În ultimii ani se atestă o creștere esențială a numărului plantațiilor descoperite cu plante cu conținut narcotic. Problema este generată, în primul rând, de situația social-economică precară a cetățenilor din localitățile rurale, care fără să-și de-a seama de consecințele răspunderii penale pentru încălcarea flagrantă a legislației în vigoare. Numai în cadrul operațiunilor speciale, efectuate în temeiul informațiilor operative de investigare, au fost depistate 845 loturi înșămânțate cu plante cu conținut narcotic, cum ar fi cânepa și macul, care au fost nimicite pe loc. Pentru aceste delictе au fost trase la răspundere administrativă 795 persoane.

În contextul celor menționate se organizează în permanență emisiuni radiofonice și televizate pentru informarea cetățenilor, se țin lecții de familiarizare a studenților instituțiilor de învățământ superior, colegiilor, elevilor liceelor, gimnaziilor și școlilor profesionale despre pericolul narcomaniei și consecințele ei.

O atenție deosebită se acordă colaborării organelor poliției cu Dispanserul Narcologic Republican, care tine evidența persoanelor consumatoare de droguri. Conform unor date statistice, în prezent în mun. Chișinău avem 5.674 persoane consumatoare de droguri, inclusiv 237 minori, fapt ce denotă o creștere a numărului persoanelor dependente de droguri, care provin din familii cu venituri mai mari.

În prezent în mun. Chișinău este implementat programul „METADONA”, care include, pentru tratament, 209 narcomani. Lor zilnic li se administrează doza necesară de metadonă „în scopuri de tratament”, dar practica arată, că ei, pe parcursul zilei, consumă și alte droguri, iar în cazul reținerii lor de către angajații poliției, ei nu pot fi trași la răspundere nici penală, nici administrativă, deoarece sunt incluși programul „METADONA”.

Consumul de droguri este problema tuturor societăților moderne. Progresul tehnologic, șubrezierea valorilor tradiționale, fenomenele de marginalizare socială și economică, lipsa perspectivei sigure pentru tineri – toate acestea au condus la accentuarea stărilor de nesiguranță, de alarmă, care, la rândul lor, au generat intensificarea consumului de droguri.

De la începutul anului curent angajații poliției municipale au întocmit 1.936 procese-verbale pentru procurarea sau păstrarea ilegală de substanțe narcotice și psihotrope în cantități mici sau pentru consumul de substanțe narcotice și psihotrope fără prescripție medicală.

Această situație trebuie să-i pună în gardă pe toți cei implicați în prevenirea și contracararea acestui fenomen, deoarece în urma analizei efectuate se atestă o

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

la cererea Procurorului sectorului Centru, privind limitarea în capacitatea de exercițiu a I.F. În calitate de intervenient a fost atrasă mama acestuia, care a confirmat, că fiul ei consumă abuziv substanțe narcotice, fapt care înrăutățește situația materială a întregii familii. Instanța a hotărât să-l recunoască pe I.F. limitat în capacitatea de exercițiu, cu interdicția de a încheia acte juridice cu privire la dispunerea de patrimoniu, primirea și dispunerea de salariu, pensie și de alte tipuri de venituri. În același timp, instanța a dispus obligarea organului de tutelă și curatelă să stabilească lui I.F. un curator.

În același timp nu pot iniția astfel de procese soții divorțați, persoanele care nu se află în căsătorie legală, cu excepția cazurilor în care aceste cauze sunt intentate de ei în interesul copiilor minori, al căror părinte abuzează de băuturi alcoolice, substanțe narcotice și de alte substanțe psihotrope. Persoana, care abuzează de băuturi alcoolice și substanțe narcotice, va prelua o calitate procedurală concretă, fiind considerată subiect al raportului procedural survenit, fapt care se deosebește de procedura de declarare a incapacității persoanei. Pârâtul în pricinile de limitare a capacității de exercițiu este persoana, care urmează să răspundă în justiție pentru încălcarea comisă – înrăutățirea stării materiale a familiei sale în urma abuzului de alcool sau a consumului de droguri și alte substanțe psihotrope.

Chiar dacă Hotărârea Plenului CSJ nr. 1 din 14 mai 1979, cu modificările introduse prin Hotărârea Plenului CSJ nr. 10 din 25.11.1991, și Hotărârea Plenului CSJ nr. 38 din 20.12.1999 „Despre practica judiciară în cauzele civile privind limitarea capacității de exercițiu a cetățenilor, care fac abuz de băuturi spirtoase sau substanțe narcotice”, indică asupra faptului, că soluționarea oportună și corectă a acestor cauze contribuie la combaterea beției, alcoolismului și narcomaniei, noi considerăm că adoptarea acestei norme de drept în legislația civilă determină în primul rând protejarea intereselor familiei persoanei limitate, dar totodată și a ei însăși [6, pag. 7].

La p. 6 al Hotărârii CSJ este evidențiat rolul poliției în asigurarea procesului de judecare a cazurilor privind limitarea persoanei fizice în capacitatea de exercițiu, care constă în momentul punerii la dispoziție a probelor (procesele-verbale privind contravenția de consum de substanțe narcotice fără prescripția medicului, cauze penale privind păstrarea și comercializare drogurilor etc.)

În esență, este evident, că un rol important în lupta contra narcomaniei o au organele de drept, inclusiv organele afacerilor interne, care activează întru atingerea scopului comun.

Bibliografie:

1. *Constituția Republicii Moldova*, adoptată la 29.07.1994. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1;

2. *Codul civil al Republicii Moldova* din 06.06.2002. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.82-86/661 din 22.06.2002;
3. *Codul de procedură civilă al Republicii Moldova* din 30.05.2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 111-115 din 2003;
4. Хвостов В.М. Система римского права. Учебник. Москва, Спарк, 1996, 522 стр.;
5. Sergiu Baieș. *Drept civil*. Chișinău, 1997, pag. 118;
6. Beleiu Gh. *Drept civil. Persoanele*. București, Lumina Lex, 1982, 144 pag.
7. Hotărârea Plenului CSJ nr. 1 din 14 mai 1979 cu modificările introduse prin Hotărârea Plenului CSJ nr. 10 din 25.11.1991 și Hotărârea Plenului CSJ nr. 38 din 20.12.1999 „Despre practica judiciară în cauzele civile privind limitarea capacității de exercițiu a cetățenilor, care fac abuz de băuturi spirtoase sau substanțe narcotice”.

Eugeniu AXENTIEV,
comisar general al Comisariatului General de Poliție
mun. Chișinău

PROFILAXIA ȘI COMBATAREA NARCOMANIEI ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Profilaxia și combaterea narcomaniei a fost și rămâne una dintre cele mai actuale și importante sarcini ale activității organului de poliție, dat fiind faptul că apropierea Uniunii Europene de hotarele Republicii Moldova a generat orientarea traficantilor estici de droguri spre piața europeană, utilizând teritoriul Republicii Moldova ca țară de tranzit.

Traficul și consumul de droguri continuă să influențeze negativ atât situația infracțională, cât și sănătatea populației. Luând în calcul răspândirea largă a narcomaniei în țară, dar și în mun. Chișinău, în ultimul timp serviciile de resort și-au concentrat eforturile pe relevarea și documentarea căilor de pătrundere a drogurilor pe teritoriul nostru, precum și a filierelor de cultivare a plantelor cu conținut narcotic și de distribuire a stupefiantelor.

În ansamblul activităților infracționale traficul și consumul ilicit de droguri este unul dintre domeniile importante ale activității criminalității organizate, care se datorează gradului de pericol și veniturilor ilicite enorme. În scopul diminuării acestui fenomen angajații Comisariatului General de Poliție Chișinău și ai subdiviziunilor din subordine au relevat 555 infracțiuni, ce țin de producerea ilegală, realizarea și traficul ilicit de droguri.

În condițiile dinamismului înalt al proceselor sociale, inclusiv ale fenomenului infracțional, se cere implicarea activă în acțiunile lichidare a filierelor, de reținere a distribuitorilor, de depistare a cetățenilor cultivatori de plante cu conținut narcotic etc., precum și colaborarea eficientă cu alte organe competente pentru asigurarea asistenței sociale necesare persoanelor dependente de droguri și a tratamentului lor medical specific.

În cadrul raziilor desfășurate pe parcursul a 9 luni ale anului curent din 555 infracțiuni relevate în 487 cazuri a fost depistată păstrarea substanțelor narcotice, inclusiv 64 cauze penale pentru păstrarea substanțelor narcotice în proporții mari, 65 — pentru realizarea substanțelor narcotice, 6 — pentru întreținerea speluncilor de consum de droguri, fiind documentate și 25 filiere de trafic ilicit de droguri.

A fost ridicată și scoasă din circuit o cantitate mai mare de droguri în comparație cu anul precedent, și anume: marijuana — peste 46 kg (în anul precedent — 35 kg); tramadol — 130 pastile (a.p. — 73 pastile); heroină — 332 g (a.p. —

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

comprimatelor și medicamentelor psihotrope. La toate acestea se adaugă faptul, că adevăratele dimensiuni ale consumului de droguri sunt greu de evaluat nu numai la noi, dar și în țări, unde acest flagel a căpătat proporții alarmante.

Din examinarea cauzelor, condițiilor și împrejurărilor, care au generat, favorizat sau înlesnit traficul, deținerea și consumul de droguri, putem trage următoarele concluzii:

- 1) necunoașterea de către marea majoritate a populației și, în mod deosebit, de către tineri, a prevederilor legale, care reglementează regimul juridic al drogurilor;
- 2) necunoașterea consecințelor, la care se expun consumatorii de droguri, și a urmărilor consumului de droguri sau substanțe anabolizante;
- 3) traficanții și dealerii de droguri se orientează în general spre tineri – elevi sau studenți, pentru plasarea drogurilor, vizând școli, licee, facultăți, baruri, discoteci, locuri de distracție frecventate de tineri;
- 4) se înșeală buna credință și se agravează situația economico-financiară precară a locuitorilor din mediul rural prin cultivarea de plante din categoria celor care conțin droguri (câneapă indiană, opiacee etc.);
- 5) se exploatează dorința unor sportivi de a obține rezultate deosebite la competițiile interne și internaționale, care, implicit, poate conduce și la obținerea unor recompense importante;
- 6) existența în centrele universitare a unor studenți și alți cetățeni străini, consumatori sau dependenți de droguri din toate categoriile, care depun eforturi pentru asigurarea dozelor zilnice și, implicit, pentru obținerea de venituri din plasarea de droguri, care să le ușureze traviul propriu în obținerea de droguri;
- 7) instituțiile statului, abilitate conform reglementărilor legale cu atribuții în acest domeniu, sunt insuficient pregătite și superficial dotate logistic pentru a putea stăpâni situația criminogenă;
- 8) lipsă de fermitate și neglijența în cadrul controlului asupra eliberării rețetelor medicale și a circulației medicamentelor din categoria celor supuse regimului drogurilor.

În contextul general al concentrării comunității internaționale asupra criminalității organizate ce ține de droguri, autoritățile Republicii Moldova și-au asumat obligația să lupte împotriva traficului și consumului ilicit de droguri ca o prioritate, adoptând o manieră de abordare concretizată, coordonată și multisectorială. Combaterea unui fenomen atât de complex, cum este traficul de droguri, ap fi fost imposibilă fără elaborarea și implementarea Strategii naționale antidrog pentru anii 2008-2014. Amploarea acestui fenomen, pe fondul dezvoltării rețelelor criminalității organizate transnaționale, impune o nouă strategie, integrată pe plan intern și internațional, ca reacție în fața acestei amenințări. Continuare firească a unui proces în desfășurare, Strategia națională antidrog trebuie elaborată în concordanță cu prevederile noii Strategii Europene în domeniu, care stabilește

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

creștere esențială a numărului infracțiunilor săvârșite de persoane consumatoare de droguri cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 ani. Se înregistrează și reducerea vârstei medii a consumatorilor, ea ajungând la 14-15 ani. Voi accentua, că în mun. Chișinău avem cea mai complicată situație, municipiul fiind un focar real de răspândire a narcomaniei în rândurile generației în creștere. Anume din aceste considerente organele poliției în mod sistematic verifică localurile de agrement – discoteci, disco-baruri, alte localuri publice de organizare a odihnei tineretului.

Luând în calcul, că în ultimii ani în cadrul circulației ilicite a drogurilor locul principal l-au ocupat substanțele narcotice sintetice și heroina, a apărut necesitatea strigentă de elaborare a unor tehnologii moderne de constatare a acțiunii stupefiantelor și de tehnică specială, care de acum se utilizează în alte țări. Simțim lipsa tehnicii speciale moderne, a metodologiilor și substanțelor narcotice în stare pură, necesare pentru comparație în cadrul expertizării substanțelor narcotice în formă de pastile, cum ar fi extasi, anfetamina, pervetina.

Problema prevenirii și contracarării narcomaniei pe teritoriul mun. Chișinău în permanență se află în atenția conducerii Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău, care depune multe eforturi întru dezrădăcinarea fenomenului.

Iurie BULAI,

lector al catedrei „Procedură penală și criminalistică”

a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept

Rodica BULAI,

lector al catedrei „Științe reale și tehnologii informaționale”

a Academiei „Ștefan cel Mare”,

magistru în tehnologii informaționale

**STRATEGII ȘI VIZIUNI DE COMBATERE
A TRAFICULUI ILICIT DE DROGURI**

„Problemele privind controlul asupra drogurilor la nivel internațional sunt printre cele mai complexe probleme, cu care ne confruntăm, probleme, care nu pot fi rezolvate cu măsuri superficiale”.

Hamid Ghodse, președintele Organului Internațional de Control al Stupefiantelor

Combaterea traficului ilicit de droguri este, la nivel mondial, una dintre cele mai arzătoare probleme ale omenirii, asimilată frecvent cu crima organizată, dat fiind faptul că compun serie celor mai greu de soluționat și, totodată, mai profitabile activități criminale extinse la scară planetară, cuprinzând atât zonele sărace, unde se cultivă plantele din care se extrag stupefiantele, cât și zonele bogate ale lumii, unde sunt valorificate produsele finite. De asemenea, în traficul ilicit de droguri sunt implicate milioane de persoane, începând cu simplul țăran columbian sau afgan, și terminând cu minorii sau elevii din Republica Moldova, care își cumpără dozele zilnice de heroină.

În prezent Programul Națiunilor Unite pentru Controlul Internațional al Drogurilor (PNUCID) estimează la 200 milioane numărul persoanelor, care consumă droguri. Se mențin la cote ridicate suprafețele loturilor, pe care se cultivă plante cu conținut narcotic, crescând în paralel și producția de droguri de sinteză.

Îngrijorător este și faptul, că cererea pe piața drogurilor, mai ales în statele Europei de Est, este asigurată de tineri, predispuși la folosirea experimentală a acestor substanțe. În urma studiilor efectuate de Interpol, numărul elevilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 16 ani, care au experimentat deja drogurile, s-a dublat în ultimii cinci ani. Este periculoasă combinarea de către tineri a consumului de droguri cu consumul de tutun și alcool, de unde s-a format și caracteristica acestora

ca „bombe cu ceas”, aluzie la efectele în timp asupra celor, care devin dependenți, și influența fenomenului asupra societății în ansamblu [1].

Deși legislația penală a Republicii Moldova prevede sancțiuni pentru diferite acțiuni ilegale specifice traficului de droguri, art.217-219 [2], totuși aceasta nu reduce ponderea fenomenului din motivul profitului considerabil obținut în urma acestor activități, fapt care suscită perfecționarea legislației în vigoare.

Profiturile considerabile obținute în urma traficului ilicit de droguri permit actualmente organizațiilor criminale să dețină mii de hectare de teren arabil utilizat pentru cultivarea plantelor cu conținut de stupefiante, tehnică modernă și specialiști în domeniul bancar, economico-financiar etc. Traficanții dețin cele mai moderne sisteme informatice, radare dintre cele mai performante și mijloace de transport sigure și rapide [3]. Dotarea cu armament a miilor de angajați necesari protecției acestor organizații este adesea superioară celei a forțelor poliției, cu care se confruntă.

Asistăm în prezent, odată cu globalizarea consumului de droguri, la o cooperare tot mai strânsă între organizațiile criminale, dar și la specializarea acestora pe diverse tipuri de drog. Organizațiile criminale speculează orice breșă în sistemul de autoapărare al statelor [4], exploatând atât vidul legislativ, cât și neputința forțelor poliției sau ale altor structuri cu atribuții în contracararea traficului de droguri. Acestea au spații de acțiune și trasee bine stabilite, cu variante de rezervă și metode de ripostă, în cazul în care sunt depistate. De exemplu, transportul drogurilor din Turcia către restul Europei se face pe două trasee, denumite rute balcanice, respectiv:

— Tadjikistan — Ucraina — Republica Moldova — Ungaria — România — Germania;

— Turcia — Bulgaria — România — Republica Moldova — Ucraina — Federația Rusă.

Rutele balcanice pot fi deviate în funcție de eventualele măsuri luate de autoritățile de control, variantele de rezervă putând fi:

— România — Republica Moldova — Ucraina — Polonia — Germania — Federația Rusă etc.

Astăzi, drept urmare a acțiunilor unor factori multipli, cum ar fi informarea insuficientă a populației privind riscurile consumului de droguri, lipsa unui buget corespunzător alocat măsurilor de prevenire și combatere a traficului și consumului ilicit de droguri, necorelarea legislației [5] impuse de controlul drogurilor etc., Republica Moldova a devenit o piață de desfacere și, implicit, de consum de droguri. Astfel, în prezent, dozele sunt comercializate în locuințele dealerilor, discoteci, baruri, instituții de învățământ și pe stradă. În centrele universitare se consumă mai ales opiacee, cocaină și droguri sintetice, în timp ce în mediul elevilor se consumă cu precădere cannabis. Se consumă și droguri sintetice în forma

de consum a drogurilor în mediul populației (studii demografice speciale), prevalența și stabilirea modelelor de consum problematic a drogurilor, decese ca urmare a consumului de droguri și mortalitate în rândul consumatorilor de droguri. Indicatorii de ofertă și sociali sunt: disponibilitate și ofertă de droguri pe piața ilicită, prețul drogurilor la nivelul străzii, puritatea drogurilor la nivelul străzii, criminalitatea asociată drogurilor, arestările înregistrate, numărul capturilor și cantitatea de droguri capturată de toate agențiile de aplicare a legii, excluderea socială, costurile sociale asociate consumului.

Actualul sistem de culegere a informațiilor a condus la obținerea unor date agregate, ceea ce a influențat structurarea și defalcarea acestora. În acest context se impune, pentru perioada imediat următoare, crearea unui sistem propriu de monitorizare a consumului și traficului ilicit de droguri. Instituțiile de profil, precum și Agenția națională antidrog (care va fi înființată) trebuie să instituie și să realizeze în comun aceste deziderate, activitatea fiind gestionată de agenții ca organe axate în principal pe activitatea de combatere a fenomenului, va continua implementarea tuturor indicatorilor: cerere de tratament ca urmare a consumului de droguri, prevalență și stabilirea modelelor de consum al drogurilor în mediul populației (studii), prevalență și stabilirea modelelor de consum problematic a drogurilor etc.

Coordonarea interinstituțională reprezintă una dintre pozițiile cheie ale politicii antidrog, ea realizându-se printr-un ansamblu de măsuri, printre care s-ar înscrie:

- elaborarea, dezvoltarea capacității instituționale și operaționale și consolidarea rolului Agenției naționale antidrog — coordonator național al luptei împotriva traficului și consumului ilicit de droguri;
- dezvoltarea cooperării între instituțiile de aplicare a legii, inclusiv și a serviciilor sociale, de sănătate publică și structurile societății civile;
- monitorizarea indicatorilor în vederea standardizării acestora în raport cu indicatorii statistici europeni și transmiterea datelor către organismele internaționale de control a drogurilor;
- dezvoltarea activității de cercetare științifică a fenomenului drogurilor;
- monitorizarea și evaluarea activităților de reducere a cererii și ofertei de droguri, desfășurată de instituțiile implicate în fundamentarea politicilor antidrog;
- informarea organismelor internaționale în legătură cu evoluția fenomenului drogurilor;
- dezvoltarea activităților de elaborare, coordonare și monitorizare a programelor și proiectelor privind reducerea cererii și ofertei de droguri și atragerea de resurse pentru implementarea acestora;
- asigurarea reprezentării Republicii Moldova pe plan internațional în legătură cu fenomenul drogurilor;
- dezvoltarea promovării politicilor antidrog prin intermediul sistemelor

obiectivele generale și specifice pentru reducerea cererii și ofertei de droguri, pentru întărirea cooperării internaționale și dezvoltarea unui sistem global integrat de informare, evaluare și coordonare privind fenomenul drogurilor, fapt important dat fiind faptul, că nu ne putem separa în propria curte de eforturile, pe care le întreprinde comunitatea europeană. În acest context, în viziunea noastră, strategia ar fi oportun să prevadă un șir de măsuri :

- perfecționarea legislației;
- reducerea cererii;
- reducerea ofertei;
- cooperarea internațională;
- informare și evaluare;
- coordonare interinstituțională;
- resurse financiare.

Perfecționarea legislației ar prevedea, că strategia de reducere a consumului de droguri poate fi realizată doar prin asigurarea unei baze legale, care ar permite soluționarea cu succes a următoarelor probleme: preîntâmpinarea consumului de droguri prin asigurarea unui cadru legislativ, care ar nominaliza activitățile de trafic și le-ar sancționa corespunzător, care ar fixa întreaga listă a substanțelor stupefiante, ar stabili un cadru legislativ, care ar asigura cooperarea mai eficientă a organelor abilitate cu aceste atribuții, precum și înființarea unei asociații naționale antidrog, care ar coordona activitatea tuturor instituțiilor implicate.

Strategia **reducerii cererii** de droguri se va implementa prin înființarea și dezvoltarea unui sistem integrat de instituții și servicii specializate în domeniu. Aceasta va contribui la reducerea prevalenței consumului de droguri, în special în rândul grupurilor cu risc sporit de consum, reducerea problemelor asociate consumului de droguri, asigurarea accesului consumatorilor de droguri la asistență medicală, psihologică și socială specializată și reintegrarea socială a acestora.

Sistemul de asistență medicală, psihologică și socială, dezvoltat la nivel național, va fi structurat pe trei niveluri de intervenție, incluzând și rețeaua de sănătate mintală, rețeaua de asistență medicală și serviciile sociale. Sistemul va include componente publice, private sau mixte acreditate/autorizate și va fi coordonat și monitorizat de către o Agenție națională antidrog creată în acest scop în conformitate cu standardele de calitate.

Primul nivel al sistemului va presupune identificarea, atragerea, motivarea și trimiterea consumatorilor de droguri spre serviciile specializate, abordarea necesităților sociale și medicale de bază a consumatorilor de droguri și coordonarea necesară cu resursele din nivelul 2 și 3.

Nivelul al doilea va fi constituit din unități specializate din sistemul de Sănătate Publică și din centrele de prevenire, evaluare și consiliere antidrog și va asigura asistența specializată, monitorizarea și trimiterea spre cel de-al treilea nivel

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

ca și coordonarea necesară între toate nivelurile de intervenție.

Cel de-***al treilea nivel*** va asigura reintegrarea socială prin intervenții specifice și prin servicii cu nivel crescut de specializare, care sprijină nivelul al doilea.

Calitatea serviciilor de reducere a riscurilor asociate consumului de droguri și a celor de asistență medicală, psihologică și socială va fi îmbunătățită prin programe de formare, documentare și cercetare în acest domeniu, dezvoltate de instituțiile de profil menite să prevină fenomenul împreună cu Agenția națională antidrog.

În acest scop activitățile vor fi adresate școlii, familiei și comunității. Menționăm câteva dintre acestea:

- vor fi desfășurate anual în școli programe de prevenire a consumului de droguri;
- vor fi dezvoltate activitățile de ocupare a timpului liber (manifestări artistice, tehnice și sportive) de către organizațiile guvernamentale și non -guvernamentale în parteneriat cu structurile locale ale instituțiilor implicate în reducerea cererii de droguri;
- desfășurarea unor campanii de informare-educare-comunicare la nivel raional, republican, pentru marcarea Zilei mondiale fără tutun și a Zilei naționale antidrog;
- vor fi organizate cursuri, mese rotunde cu public specific (profesori, psihopedagogi, profesori diriginți, părinți, asistenți medicali din cadrul unităților școlare etc.);
- implicarea bisericii, preoților în realizarea măsurilor anterior nominalizate, ceea ce va permite lichidarea vacuumului spiritual propriu adolescenților, va instaura un spirit sănătos plin de credință, făcându-i pe tineri să nu fie tentați să folosească stupefiante;
- vor fi desfășurate activități cultural-artistice cu tematică antidrog adresate comunităților din raioane și sate (caravane antidrog, festivaluri de film la sate, întâlniri de popularizare a legislației și de informare a populației, expoziții și vernisaje de pictură, caricatură etc.).

Reducerea ofertei va rezulta din aceea, că țara noastră reprezintă în fond o zonă de tranzit (doar o parte din cantitatea de droguri tranzitată rămâne în Republica Moldova pentru consum). În același timp, ea devine și teritoriu de depozitare, în care drogurile, introduse, în special, prin breșele frontierei de sud, sunt stocate pe diferite perioade de timp, iar în final direcționate spre țările cu consum ridicat din Vestul Europei.

Ritmul accelerat de creștere a criminalității legate de fenomenul drogurilor este mai evident după anii 90 ai secolului trecut și a devenit mai îngrijorător după anul 2000. Ultimilor ani le este proprie o ascensiune lentă, dar stabilă a fenomenului.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

În anumite perioade rezultatele obținute pe linia combaterii traficului și consumului ilicit de droguri au fost afectate de mai multe reorganizări a structurilor specializate, de lipsa pregătirii profesionale adecvate a specialiștilor, de instabilitatea lor pe posturi, de dotarea tehnică și numărul redus al acestora în raport cu evoluția și dimensiunile fenomenului.

Extinderea și formele concrete de manifestare a fenomenului drogurilor au impus adaptarea și modernizarea cadrului legislativ și instituțional, premise necesare menținerii sub control a acestei forme de criminalitate. Acest proces continuu, a cărui dinamică trebuie să fie în concordanță cu evoluția criminalității în domeniu, a înregistrat progrese după 2000, an care a marcat începutul unei etape a corelării legislației interne cu cea europeană.

În prezent sistemul instituțional de reducere a ofertei de droguri se manifestă concurențial și nu complementar, și necesită o coordonare eficientă, alături de redimensionarea efectivelor în raport cu situația operativă, profesionalizarea angajaților, îmbunătățirea dotării materiale și a cooperării interinstituționale, care să permită reacția corespunzătoare la evoluția criminalității organizate legate de droguri, delimitarea competențelor și administrarea în regim de parteneriat a resurselor informaționale.

Cooperarea internațională este determinată și de tendința Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de importanța specială, pe care țara ar trebui să o acorde relațiilor cu statele membre și instituțiile europene. În domeniul luptei împotriva drogurilor Republica Moldova va participa activ la inițiativele comune și va asigura o cât mai bună coordonare a activităților proprii cu cele desfășurate de partenerii europeni, atât în faza de planificare, cât și în fazele de implementare și evaluare a acestora. Totodată ar fi necesară intensificarea cooperării cu țările de proveniență a drogurilor și cu cele aflate pe rutele internaționale ale traficului de droguri, acționând permanent pentru o abordare globală și acțiuni concentrate împotriva rețelelor de traficanți. Pe plan regional ar fi rațional să se utilizeze relațiile bune existente cu toate țările vecine pentru a promova și dezvolta măsuri de abordare comună și integrată a fenomenului, atât în planul combaterii traficului de droguri la frontiere, dar și al transferului de bune-practici în domeniile prevenirii consumului, tratamentului și reintegrării socio-profesionale a persoanelor dependente.

Referitor la informare și evaluare în primul rând, reieșind din experiența altor state în domeniul combaterii și contracarării traficului ilicit de droguri, este necesar să se țină cont și să se evalueze în permanență câțiva indicatori, care ar permit stabilirea evoluției și ratei fenomenului, printre care se înscriu: indicatori epidemiologici-cheie, indicatori de ofertă și indicatori sociali. Cei cinci indicatori epidemiologici-cheie sunt: cerere de tratament ca urmare a consumului de droguri, boli infecțioase asociate consumului de droguri, prevalență și stabilirea modelelor

Din punct de vedere juridic audierea ca acțiune procedural-penală este procesul obținerii de către persoana responsabilă de efectuarea acestei acțiuni de la persoanele supuse audierii a declarațiilor, care să fie pe rol de informații reclamate și care să fie fixate de ofițer în ordinea stabilită de lege.

În conformitate cu prevederile CPP al RM audierea bănuितului se realizează de ofițerul de urmărire penală, de procuror, de judecătorul de instrucție. Astfel legiuitorul a indicat direct, în CPP, persoanele competente să efectueze această acțiune de urmărire penală, și, deci, în cazurile în care audierea este efectuată de persoane, altele decât cele indicate în CPP, atunci acțiunea își va pierde valoarea juridică, iar informația obținută nu va putea servi drept probă în procesul penal.

Totodată vom sublinia, că ofițerul de urmărire penală poate să înncredințeze audierea bănuितului altui colaborator al OAI, care în termen de zece zile este obligat să realizeze audierea. Această se va face prin delegație, de exemplu, în cazul în care bănuitul se află într-o localitate îndepărtată de efectuării urmăririi penale.²

Cât privește obiectul audierii bănuितului art.93 al CPP prevede, că probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de CPP, ele servind la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, dar și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. Nu pot servi ca mijloace de probă datele comunicate de o persoană, dacă această nu poate indica sursa informațiilor sale.³

Declarații ale bănuितului sunt informațiile, scrise sau orale, depuse de acesta la audieri în condițiile prevăzute de CPP referitor la circumstanțele, care au servit drept temei pentru a-l recunoaște în această calitate, precum și alte circumstanțe ale cauzei, pe care le cunoaște.

Recunoașterea vinovăției de către persoana bănuită de săvârșirea infracțiunii poate fi pusă la baza învinuirii doar în măsura, în care ea este confirmată de fapte și de circumstanțele, care rezultă din ansamblul probelor existente pe cauză.

Bănuitul nu poate fi forțat să mărturisească împotriva sa sau împotriva rudelor sale apropiate, ori să recunoască vinovăția, precum și nu poate fi tras la răspundere pentru aceasta.

Datele comunicate de bănuित nu pot servi drept probe, dacă ele se bazează pe informații, a căror sursă nu este cunoscută. Dacă declarațiile bănuितului se bazează pe spusele altor persoane, este necesar ca și aceste persoane să fie audiate.⁴

Scopul audierii constă în a obține informație nouă, necunoscută până la moment, asupra cazului cercetat sau în a confirma ori a respinge informația, care figurează pe dosar, dar care nu a fost verificată. De regulă, în urma realizării corecte a acțiunii de urmărire penală scopurile se ating în volum diferit.

Din punctul de vedere al legii procedural-penale valoarea probatorie a

moderne de comunicare;

— extinderea colaborării cu mass-media.

Resurse financiare: concepția națională de luptă împotriva fenomenului drogurilor presupune și re poziționarea față de alocarea resurselor financiare necesare susținerii acesteia. Resursele financiare sunt constituite din:

a) fonduri de la bugetul de stat, prin alocațiile bugetare aprobate cu această destinație instituțiilor cu responsabilități în domeniu, bugetul asigurărilor sociale și bugetul asigurărilor de sănătate, după caz, sumele existente în contul separat de evidență a contravalorii bunurilor confiscate ca urmare a săvârșirii infracțiunilor ce țin de regimul drogurilor și precursorilor și valorificate, potrivit legii, și subvenții acordate de la bugetul de stat persoanelor juridice de drept privat participante la concursurile de soluții, potrivit legii;

b) surse atrase, respectiv ajutoare materiale sau financiare nerambursabile, din partea unor persoane fizice și juridice autohtone sau străine, credite interne sau externe, programe ale Uniunii Europene în domeniu, donații și sponsorizări, potrivit legii, atragerea programelor cu finanțare internațională sau cofinanțare, susținute de Uniunea Europeană pentru formarea personalului cu atribuții în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri;

c) venituri proprii, potrivit legislației în vigoare;

d) constituirea unei asociații a donatorilor interni (prin donatori interni înțelegând acele persoane sau instituții din țară, care doresc să aducă contribuții financiare la lupta antidrog);

e) colectarea de fonduri prin structuri ale societății civile.

Lichidarea consecințelor parvenite în urma folosirii drogurilor.

Amploarea fenomenului drogurilor nu reprezintă deja o enigmă. Am discutat în prealabil măsurile de prevenire a consumului de droguri, dar este rezonabil să menționăm și măsurile de reabilitare a victimelor acestui fenomen, printre care s-ar înscrie :

— crearea unor rețele de instituții de tratament medicale a persoanelor dependente de droguri;

— crearea unor instituții de tratament combinate, care ar avea grijă de tratarea medicală cu reabilitare morală și spirituală a persoanelor dependente;

— crearea condițiilor pentru integrarea persoanelor dependente de droguri în activitatea social-utilă, oferirea locurilor de muncă, crearea unor cercuri de interese și discuții, în care s-ar întruni persoanele cândva dependente de droguri, unde ele și-ar putea lua în discuție problemele.

Realizarea consecventă și fermă a măsurilor nominalizate, inclusiv a Strategiei naționale antidrog, ar permite redresarea situației existente, crearea unui climat pozitiv pentru reducerea traficului de droguri și a repercursiunilor acestora atât în Republica Moldova, cât și în comunitatea internațională, dat fiind faptul că

fenomenul acesta este o problemă complexă atât la nivel național, cât și internațional, solicitând eforturi pe multiple paliere.

Bibliografie:

1. www.interpol.int
2. *Codul Penal al Republicii Moldova*. Editura Etal Lex, Chișinău, 2004.
3. United Nations, International Drug Control Programme, *World Drug Report*, Oxford University Press, 1997.
4. *Constituția Republicii Moldova..* Moldpres, Chișinău, 2006.
5. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova..* Editura Etal Lex, Chișinău, 2004.

Corneliu BURBULEA,

lector superior al catedrei „Procedură penală și criminalistică”,
a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistrul în drept

**PARTICULARITĂȚILE AUDIERII BĂNUITULUI,
ÎN VINUITULUI ÎN CAZURILE INFRAȚIUNILOR
CE ȚIN DE TRAFICUL ILICIT DE DROGURI**

În ultimii ani flagelul drogurilor reprezintă fenomenul cel mai complex, mai profund și mai tragic al lumii contemporane în condițiile, în care, anual, miliarde de dolari și sute de mii de oameni sunt antrenați în acest „mariaj al morții”. În perspectiva anilor viitori amploarea lui este deosebit de îngrijorătoare.

Criminalitatea creată de droguri, prin consecințele sale de ordin social, economic, medical, cultural și politic, cauzează prejudicii considerabile nu numai intereselor statului, dar și celor ale societății.

Audierea este cea mai răspândită acțiune de urmărire penală, cu care operează ofițerul de urmărire penală în cadrul soluționării cauzei penale. Mai mult, audierile constituie circa 50-60% din toate acțiunile de urmărire penală, cu care se operează în cadrul procesului penal. Efectuând acțiuni de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală poate obține informațiile necesare stabilirii adevărului și circumstanțelor cauzei penale pentru tragerea la răspundere penală a persoanelor vinovate. În cadrul audierii atât a bănuitului, cât și a învinuitului ofițerul de urmărire penală de cele mai dese ori se ciocnește de problema prezentării unor declarații mincinoase, iar declarațiile bănuitului au o importanță primordială pentru stabilirea adevărului, deoarece el mai bine decât orice martor sau parte vătămată cunoaște particularitățile comiterii infracțiunii și, totodată, bănuitul este persoana cea mai interesată de tăinuirea adevărului și trăgănarea procesului penal.

Stabilirea adevărului în cadrul urmăririi penale conduce la atingerea scopului principal al procesului penal, și anume: protejarea persoanei, a societății și a statului de la infracțiuni, precum și protejarea persoanei și a societății de la faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor, presupuse sau săvârșite, astfel încât orice persoană, care a săvârșit o infracțiune, să fie pedepsită potrivit gradului vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.¹

De aceste considerente vom conchide: cunoașterea bună a particularităților procedurale de audiere a bănuitului, învinuitului și a procedurilor, care favorizează efectuarea acțiunii de urmărire penală are o deosebită importanță pentru întreaga activitate de protejare a persoanei, societății și statului de la infracțiuni.

1. confruntare pozitivă;
 2. dezvoltarea subiectului / temei;
 3. cum procedăm în cazul în care subiectul se disculpabilizează;
 4. depășirea obiecțiilor;
 5. captarea atenției;
 6. cum procedăm atunci, când subiectul este „pasiv”;
 7. întrebarea cu alternativă;
 8. recunoașterea orală;
 9. recunoașterea scrisă.
- I. Confruntarea pozitivă:
- ofițerul de urmărire penală îl va lăsa pe suspect singur pentru un timp - □ să mediteze asupra situației, în care s-a pomenit;
 - ofițerul de urmărire penală va intra în birou într-o manieră, care inspiră autoritate și se va apleca asupra suspectului;
 - ofițerul de urmărire penală îl va privi „de sus” pe suspect și în mod direct îl va acuza pe acesta de comiterea infracțiunii.
- II. Dezvoltarea temei:
- Va oferi suspectului o justificare psihologică pentru săvârșirea infracțiunii;
 - îi va oferi o scuză morală și o justificare morală pentru săvârșirea infracțiunii;
 - ofertele trebuie făcute în formă de monolog;
 - va transfera culpa asupra altei persoane sau va stabili circumstanțele, care l-au determinat să săvârșească infracțiunea;
 - va demonstra compătimire față de bănuit.
- Exemple de teme:
- nu a vândut copiilor;
 - nu este liderul organizației;
 - nu a câștigat el toți banii;
 - are nevoie de „bani nemuncați”;
 - l-a implicat complicele;
 - liderii adevărați au scăpat nepedepsiți;
 - minimizează cantitatea de droguri și profituri.
- III. Cum vom proceda în cazul în care subiectul își neagă culpa:
- trebuie să anticipați, că subiectul va nega culpa;
 - ofițerul de urmărire penală trebuie să-l oprească pe suspect atunci, când acesta începe să nege - întrerupeți-l!
 - dacă suspectul va nega cu putere infracțiunea, atunci va fi mai greu de obținut recunoașterea;
 - multe persoane vinovate își încep negarea cu următoarele fraze: „pot și

rezultatelor audierii se apreciază, luându-se în considerație conținutul declarațiilor verbale ale celui audiat, care se fixează apoi în procesul-verbal al audierii, dar și prin alte modalități, prevăzute de legislația procedural-penală (înregistrări audio și înregistrări video).

Dar trebuie să subliniem, că nu toată informația, ce se conține în declarațiile verbale, va fi fixată în procesul-verbal al audierii. Va fi fixată doar acea informație, care ține de obiectul audierii. În procesul-verbal nu vor fi fixate componentele orale a limbii vorbite, precum și informația ce a fost transmisă de cel audiat prin intermediul mijloacelor orale de transmitere a informației.

Psihologii au stabilit, că în procesul comunicării verbale doar 7% din informație se transmite prin cuvinte. În același timp prin sunete și intonație se transmite circa 38%, iar prin gesticulație, poziție, mișcările și schimbările locului în spațiu a corpului - până la 55% din informație.

Instinctele omului sunt baza comportamentului său non-verbal. Limba non-verbală de cele mai dese ori nu este controlată de conștiința omului, dar este percepută ușor de observator la nivelul subconștientului, formându-i, astfel, observatorului o atitudine concretă față de cel observat. Vocea prea tare poate fi o compensare în scopul camuflării slăbiciunii, fricii.

Cercetând textele scrise, în baza conținutului, semnelor și particularităților grafice și topografice, poate fi stabilit autorul textului, starea lui, capacitățile. Așa se întâmplă din cauza, că particularitățile personale oglindite în textul scris au caracter strict individual asemeni amprentelor digitale.

Stabilirea caracterului și a altor particularități ale persoanei cercetate este posibilă și în baza expresiei, mimicii, trăsăturilor feței și ochilor, stării frizurii, înfățișării generale, manierelor, gesticulației, tatuajelor și altor semnalmente exterioare.

Totodată trebuie subliniat, că semnele, care țin de activitatea psihică supusă controlului conștiinței, pot prezenta, prin sine, demonstrația mincinoasă în scopul inducerii în eroare. Din acest motiv personalitatea se studiază în baza semnelor, care nu sunt supuse voinței, conștiinței persoanei. Reieșind din cele expuse, cea mai mare atenție trebuie concentrată pe așa-numita gesticulație pornită din subconștient.

Izvoarele psihologice mărturisesc, că informația transmisă prin gesturi este destul de variată. Unele gesturi apar ca product al mediului social-cultural, iar numărul lor este restrâns și ele sunt supuse controlului voinței și conștiinței, din care cauză ele nu ne interesează. Mai mult ne interesează gesturile care s-au format pe cale genetică - moștenirea biologică a omului. Deși omul contemporan în mare măsură a pierdut conținutul de bază, pe care îl aveau respectivele gesturi cândva, ele, totuși, s-au păstrat ca niște clișee informative transmise din generație în generație, care oglindesc o stare psihică sau alta a persoanei. Dintre acestea am putea numi gesturile ce țin de poziția palmei, capului, corpului, atingerea mâinilor

de diferite părți ale corpului etc.

Astfel, în calitate de sursă de informație non-verbală, care permite stabilirea calităților, stării, motivelor și intențiilor adevărate ale celui audiat, pot servi următorii factori:

- înfățișarea, îmbrăcămintea, alte atribute ale vestimentației, obiectele materiale din micromediul, în care trăiește și muncește omul;
- tonul, tembrul, puterea vocii, pauzele dintre cuvinte etc.;
- alte manifestări non-verbale (deplasările în spațiu, schimbarea poziției, pozei corpului, mimica, gesturile etc.);
- acțiuni, fapte în condiții oficiale și neoficiale, în situații infracționale, criminalistice și alte situații;
- obiectele, sursele, produsele activității de muncă și altor activități;
- conținutul grafic, topografic, bogăția de conținut a limbii scrise.

Însușirea rațională, interpretarea justă și folosirea corectă din punct de vedere tactic a informației non-verbale sunt condiții principale pentru atingerea scopului audierii bănuितului.

Informația obținută din comunicarea non-verbală cu bănuitul nu are valoare probantă în procesul penal. Ea este o informație de orientare, care are semnificație tactico-organizatorică. Această informație se folosește pentru alegerea versiunilor, soluționarea problemelor de recunoaștere, alegerea procedeeleor tactice ale audierii bănuितului.⁵

Ca și orice altă acțiune de urmărire penală, audierea se va desfășura în câteva etape:

1. Pregătirea ofițerului de urmărire penală pentru audierea bănuितului.
2. Etapa inițială sau așa-numită introducere.
3. Etapă de bază (a audierii).
4. Încheierea.

La etapa pregătitoare ofițerul de urmărire penală va realiza următorul volum de lucru:

- va preciza probele, ce urmează a fi stabilite în urma audierii;
- va studia materialele dosarului penal;
- va studia personalitatea bănuितului;
- va pregăti materialul probator, care va fi folosit la audiere;
- va pregăti locul audierii;
- va alcătui planul audierii bănuितului;
- va cita bănuitul și va stabili persoanele, care trebuie să asiste la audiere.

La etapa inițială se vor rezolva problemele, ce țin de: identificarea persoanei, care s-a prezentat la audiere, stabilirea relațiilor bănuितului cu persoanele, în privința cărora urmează a fi audiat, stabilirea contactului psihologic între ofițerul de urmărire

penală și bănuित.

La etapa de bază ofițerul de urmărire penală va încerca să obțină de la bănuित declarațiile, care formează obiectul audierii. Întrebările puse bănuितului, învinuitului de reprezentantul organului de urmărire penală trebuie să fie determinate în procesul de stabilire a obiectivelor înainte de audiere. Ele trebuie să fie formulate astfel, încât să provoace răspunsuri narative. Ofițerul de urmărire penală trebuie să evite întrebările complexe, dar ar fi bine să utilizeze la timpul potrivit întrebările de continuare.

Un rol important la audieri revine stabilirii comportamentului verbal al bănuितului, învinuitului.

Comportamentul verbal al unui bănuित sincer:

1. negarea va urma imediat după întrebare;
2. negarea va fi insistentă și directă;
3. va răspunde fără ezitare;
4. va părea interesat și îngrijorat de rezultatele urmăririi penale;
5. va oferi informații realiste și utile.

Comportamentul verbal al unui bănuित, care nu spune adevărul:

1. va răspunde cu ezitare;
2. va repeta întrebarea ca să câștige din timp;
3. deseori va afirma ”eu nu știu”;
4. va fi precaut și nu va răspunde spontan la întrebări;
5. va evita răspunsurile la întrebări directe;
6. va insista: ”voi trebuie să mă credeți” ș.a.

De asemenea, ofițerul de urmărire penală trebuie să fie atent la comportamentul non-verbal al figurantului, mai ales la comportamentul, care poate da de gol un vinovat:

1. în permanență își linge buzele;
2. e foarte atent la starea frizurii sale;
3. se scarpină deseori;
4. își freacă mâinile;
5. se trage de nas sau de urechi;
6. tușește iritat;
7. dă din picioare;
8. e atent cu unghiile sale;
9. transpiră excesiv;
10. îi tremură mâinile etc.

Este binevenit procesul de audiere a bănuितului, învinuitului în cazurile infracțiunilor, ce țin de circulația ilegală a substanțelor narcotice, format din nouă pași.⁶

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

au făcut SUA, care au interzis, în anul 1908, fumatul opiului în Filipine. Încă pe atunci SUA avea pretenția ca și alte țări din Extremul Orient și Europa să-i urmeze exemplul și să dispună o măsură similară. După mai multe propuneri formulate de președintele SUA, pe atunci în funcție, Th. Roosevelt, în anul 1909 a avut loc prima conferință internațională consacrată opiului, care și-a desfășurat lucrările în China, la Shanghai, și la care au participat reprezentanți din 30 de state. Această conferință nu s-a încheiat cu semnarea vreunui tratat internațional, deoarece reprezentanții statelor participante nu au avut împuterniciri din partea conducătorilor țărilor lor să semneze un asemenea document.

Cu toate acestea în istoria controlului internațional al stupefiantelor acestei conferințe îi revine un loc aparte, deoarece ea a creat, pentru prima dată, un organ însărcinat cu controlul asupra opiului - Comisia Internațională a Opiului.

Criminalitatea creată de comerțul și consumul de droguri, prin consecințele sale de ordin social, economic, medical, cultural și politic, cauzează mari prejudicii nu numai intereselor statelor, dar și celor ale societății, ale multor persoane particulare, atentează la viața și sănătatea cetățenilor, influențează în mod demoralizator conștiința și comportamentul oamenilor.

Îngrijorarea specialiștilor în materie (medici, psihologi, sociologi, profesori, ziariști, funcționari din diferite organisme statale, experți coopțați în organizațiile neguvernamentale) este alimentată, în primul rând, de mondializarea în permanentă creștere a acestei problematici și de ștergerea, tot mai rapidă, a deosebirii, existente într-o recentă anterioritate, între țările producătoare de droguri, consumatoare și de tranzit.

Dacă ne referim la originea consumului de droguri în Republica Moldova, specialiștii sunt de părere, că fenomenul a existat de mult timp și țara noastră nu constituie o excepție în Europa. Înainte de anul 1980 pe teritoriul republicii cel mai frecvent sindroamele de dependență se dezvoltau urmare a consumului de preparate farmaceutice psihotrope, lucru care se datora accesibilității acestora. Dar pe la începutul anilor 80 în circuitul consumului de droguri s-au implicat drogurile locale produse ilegal. Aceasta a coincis cu perioada crizei economice cauzate de tranziția la economia de piață, prin care au trecut toate statele post-socialiste și post-sovietice, urmată de destrămarea Uniunii RSS.

Cele mai utilizate droguri erau cele de producție locală din grupul opiaceelor (extractul de mac) și canabisul (marijuana). Conform opiniei specialiștilor în domeniu, consumul de opiacee injectabile și-a atins apogeul între anii 1985 și 1995 (Proces-verbal nepublicat al Adunării Anuale a rețelei Observatorului Național pentru Droguri, 2007). Cu începere de pe la mijlocul anilor 90, când pe piața drogurilor ilegale a apărut efedrina, utilizatorii de droguri injectabile s-au divizat în utilizatori de opiacee și de utilizatori de efedrină. La finele anilor 90 efedrina a pierdut o bună parte din piața drogurilor ilegale. În a doua jumătate a

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

eu să spun ceva?”, „lăsați-mă să explic!”, „Dumneavoastră o să mă ascultați?”

IV. Depășirea obiecțiilor:

- Suspectul va face anumite obiecții pentru a-și exprima nevinovăția sau pentru a-și reduce din gravitatea culpei.

V. Captarea atenției:

- după „faza obiecțiilor” subiectul vinovat deseori devine trist și tăcut;
- subiectul se simte învins;
- atunci când nu mai reușiți să-i captați atenția, apropiați-vă de subiect și intrați în spațiul lui personal;

- continuați să demonstrați și mai multă înțelegere și compasiune;
- continuați „dezvoltarea temei”.

VI. Cum vom proceda atunci, când subiectul este „pasiv”:

- la această etapă suspectul ar putea plânge, stare care de cele mai multe ori exprimă remușcări;

- mulți suspecți nu plâng, însă se simt învinși □ . RóÖ□ stău cu capul aplecat, cu umerii lăsați în jos, picioarele relaxate, privire goală...;

E timpul să intensificăm „tema” cu niște comentarii, care l-ar face pe suspect să se simtă bine.

VII. Întrebarea cu alternativă:

- când suspectul este gata să recunoască, trebuie să-i ușurăm sarcina;
- trebuie să-i punem o întrebare, care ar include două motive alternative de comitere a infracțiunii;

- de cele mai multe ori i se va oferi un motiv „bun” și un motiv „rău”;
- alegând unul dintre aceste motive, el își va recunoaște vinovăția.

VIII. Recunoașterea orală:

- după ce suspectul și-a ales alternativa, aveți prima recunoaștere a vinovăției sale;

- ofițerul de urmărire penală trebuie să încurajeze această recunoaștere prin felicitarea suspectului;

- obiectivul ofițerului de urmărire penală este să obțină o prezentare orală succintă a evenimentelor, care au avut loc, urmată de o declarație mai detaliată.

IX. Recunoașterea scrisă:

- declarația scrisă a suspectului;
- declarația scrisă a ofițerului de urmărire penală;
- utilizarea mijloacelor audio-video la fixarea recunoașterii.

La ultima etapă a audierii declarațiile prezentate de bănuît, care au importanță pentru procesul penal, se fixează în procesul-verbal al audierii bănuîtului (dacă fixarea declarațiilor nu s-a realizat în paralel cu darea declarațiilor).

Referințe:

- 1 Codul de procedură penală al Republicii Moldova, art. 1, alin.2.
- 2 *Уголовный процесс*. Под редакцией В.И.Радченко. Москва, 2003, стр.237.
- 3 Codul de procedură penală al Republicii Moldova, art.102.
- 4 Codul de procedură penală al Republicii Moldova, art.103.
- 5 Допрос потерпевшего и свидетеля на предварительном следствии. В,А.Образцов, .Н.Богомолова. Москва, 2003, стр.21.
- 6 Materialele seminarului cu tema „Combaterea traficului de droguri”. Chișinău, 12-23 mai 2008.

Ion CAMINSCHI,

lector al catedrei „Procedură penală și crimaistică”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, master în drept

**UNELE ASPECTE ALE PARTICULARITĂȚILOR
ȘI ORIGINII CONSUMULUI DE DROGURI**

Flagelul drogurilor este fenomenul cel mai complex, mai profund și mai tragic al lumii contemporane în condițiile, în care, anual, miliarde de dolari și sute de mii de oameni sunt antrenați în acest „mariaj al morții”, numit „Traficul și consumul ilicit de droguri”. În perspectivă amploarea acestui fenomen rămâne deosebit de îngrijorătoare și datorită faptului, că nu există o statistică clară și precisă a producției, traficului, consumului și numărului oamenilor decedați în urma consumului de droguri. [1]

Continua modificare a relațiilor sociale impune dezvoltarea cadrului legislativ, eficientizarea lui, ceea ce ar asigura buna evoluție a societății. Un rol important revine normelor dreptului penal, aplicarea corectă a cărora are menirea să stopeze creșterea criminalității, care afectează din ce în ce mai mult viața societății.

Lupta contra traficului ilicit și consumului de stupefiante la nivel internațional a început, dacă este să vorbim sub aspect istoric, cu bătălia contra opiului. Consumul abuziv de opiu în scopul drogării, în unele țări ale lumii, la sfârșitul sec. al XVIII-lea a condus la prima manifestare internațională a atitudinii de respingere a acestui fenomen nociv.

Elaborarea unui instrument internațional, care să vizeze limitarea utilizării opiului pentru fumat, era dorită atât de țările producătoare de opiu, care începuse să se confrunte cu grave probleme de ordin economic și social, dar și de țări, în care consumul opiului în scopul drogării cunoscuse o amploare fără precedent, cum a fost exemplul Chinei.

Opiul reprezintă un produs fabricat în proporții mari în India și exportat în China, unde consumul de opiu ajunsese să fie un adevărat pericol pentru sănătatea populației. Consumul stupefiantului atingând proporții de pericol pentru națiune, autoritățile chineze au luat măsuri pentru a-l combate, interzicând și importul opiului din India. Ca să înlăture piedicile puse de chinezi comerțului cu opiu, între anii 1856 și 1860 Marea Britanie și Franța au purtat războaie împotriva Chinei (cunoscute ca războaie ale opiului), care a fost silită cu forța armelor să accepte importul unor cantități imense de opiu. În anul 1860 s-au introdus în China și consumat 4.840.000 kg. de opiu, iar în 1890 consumul a atins 4.972.000 de kg.

Primul pas practic pentru abolirea consumului de opiu în scopul drogării l-

și traficului de substanțe narcotice.

Planul conține 69 activități, accentul principal fiind pus pe profilaxia consumului de droguri.

În prezent în Republica Moldova constatăm o extindere a traficului ilicit de substanțe narcotice și a consumului nemedicinal al acestora, mai cu seamă în rândul tinerilor și minorilor. Astfel, printre narcomani cel mai des identificăm minori și tineri în vârstă de până la 25-27 ani, aceștia având calități morale reduse, niveluri scăzute de inteligență, convingeri parazitare. Printre narcomani deseori întâlnim și persoane cu antecedente penale. [6]

Printre particularitățile esențiale ale prevenirii și cercetării infracțiunilor cu privire la circulația ilegală a drogurilor este specificul pornirii urmăririi penale, imbold pentru care servește, de regulă, realizarea unor materiale operative de investigație pe cazurile respective. Astfel, în scopul documentării procedurale a acestor infracțiuni ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul, conlucrând cu serviciile operative, trebuie să planifice și să elaboreze variante optime de efectuare a acțiunilor de urmărire penală în așa mod, încât să fie exclusă orice posibilitate a infractorilor de a distruge, cu diferite metode și mijloace, substanțele narcotice, alte probe sau mijloace de probă, urmele activității infracționale și alte acțiuni posibile, ceea ce ar putea complica cercetarea ulterioară pe cauza respectivă.

Astfel, în cazul depistării și ridicării substanțelor narcotice de la bănuît, fără respectarea procedurii de fixare și documentare procedurală și tehnică în scopul dovedirii faptului apartenenței lor bănuîtului, înseamnă a pierde posibilitatea de a primi informația necesară și de a dovedi faptul infracțional.

Rezultatul similar se va obține și în cazul fixării procedurale necalitative a datelor primite în timpul reținerii infractorului sau în rezultatul efectuării incorecte a altor acțiuni de urmărire penală (de exemplu, a percheziției corporale etc.).

Necesitatea efectuării concomitente a unor acțiuni de urmărire penală în intervaluri de timp reduse este dictată de situația, în care infractorii pot distruge acele urme ale infracțiunii, care nu vor mai putea fi ulterior restabilite – substanțe narcotice și alte urme, care ar avea importanță probatorie în scopul soluționării juste a cauzei penale respective. Participarea ofițerului de urmărire penală, sub conducerea nemijlocită a procurorului, la măsurile de organizare, planificare și pregătire a acțiunilor de urmărire penală inițiale este dictată nemijlocit în faza preliminară și de rezultatele obținute în cadrul realizării materialelor operative.

Astfel, traficul ilicit de droguri reprezintă o sumă de câștiguri financiare și averi considerabile, care permit organizațiilor criminale transfrontaliere să penetreze, să contamineze și să corupă structurile de stat, activitățile comerciale și financiare, dar și societatea la toate nivelurile ei.

În concluzie, putem aprecia, că deoarece fenomenul traficului și consumului

anilor 90 apare pervitina, care se răspândește pe piața ilegală a drogurilor

Numărul consumatorilor de droguri oficial înregistrați era mai mare în zonele industrializate ale țării — municipiile Chișinău și Bălți și teritoriul de pe malul stâng al Nistrului (datele Dispensarului Republican de Narcologie, notă informativă nepublicată, 2005). În anii 70 populația acestor zone a crescut substanțial din contul imigrației forței de muncă din mediul rural și din zone ale URSS.

La începutul anilor 2000 s-a răspândit larg fumatul canabisului. Consumul de heroină și cocaină de-a lungul timpului nu a căpătat răspândire largă în comparație cu alte droguri.

În mediul tinerilor este cunoscut riscul apariției dependenței și altor consecințe ca urmare a consumului de droguri injectabile. Pe fundalul răspândirii consumului de droguri din grupul canabisului în scopuri recreaționale, din lipsa unor dovezi consistente și comparabile în timp, nu se poate vorbi despre o reducere sau creștere, în timp, din care motive rămânem în așteptarea unor progrese în domeniul monitorizării și studierii acestor fenomene.

În accepțiunea curentă, noțiunea de „droguri” sau „droguri de abuz” este folosită pentru a desemna substanțele, care, utilizate sau nu în domeniul medicinei, dar consumate abuziv, pot provoca dependența fizică sau psihică, sau pot genera grave tulburări ale activității mintale, ale percepției sau ale comportamentului, în raport cu doza administrată, acestea acționând, mai întâi, ca stupefiante și mai apoi ca halucinogene.[2]

Astfel, în sens formal „droguri” sunt numite produsele și substanțele stupefiante sau toxice, definite ca atare și prevăzute de legislațiile atât națională, cât și internațională. În sens farmaceutic prin „stupefiante” vom înțelege substanțele, care inhibă centrii nervoși, provocând o stare de inerție fizică sau psihică.[3]

În lumina convențiilor internaționale, prin termenul „drog” se înțelege o substanță, care este pe lista celor supuse controlului prin Convenția Unică asupra Stupefiantelor din 1961, sau una dintre substanțele psihotrope, al căror control este reglementat de Convenția din 1971.

De asemenea, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) include în categoria drogurilor orice substanță, care, fiind absorbită de organism, provoacă schimbări ale stării emoționale, ale comportamentului, dereglează funcționarea lui. În acest sens drogul este o substanță de origine naturală sau sintetică, care, atunci când este consumată de o ființă, modifică una sau mai multe funcții vitale ale organismului ei.

Organizația Mondială a Sănătății definește abuzul de droguri ca fiind orice utilizare excesivă, continuă sau sporadică, incompatibilă sau în relație cu practica medicală, a unui drog. Consumul poate fi *exceptional*, în scopul primei încercări (sau repetate) a unui drog, fără a continua însă; *ocazional*, în formă intermitentă, fără a se ajunge la dependență; *episodic*, într-o circumstanță determinată; *sistematic*, caracterizându-se prin dependență.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Dependența. OMS definește dependența ca fiind starea fizică sau psihică, ce rezultă din interacțiunea organismului cu o substanță, care produce modificări de comportament și alte reacții, însoțite întotdeauna de nevoia de a lua substanța în mod continuu sau periodic pentru a-i resimți efectele psihice și pentru a evita suferințele.

Toleranța. Toleranța constă în dispariția treptată a efectelor unei substanțe, care este administrată în mod repetat pe o anumită perioadă de timp, încât pentru a obține același efect se impune creșterea progresivă a dozei. Toleranței îi este proprie reversibilitatea (după un timp de la întreruperea consumului se restabilește sensibilitatea inițială a organismului), specificitatea (toleranța nu este o proprietate generală pentru toate substanțele, ci numai pentru unele dintre acestea) și selectivitatea (toleranța nu se instalează pentru toate efectele, pe care le produce substanța asupra unui organism). De menționat, că obișnuința nu creează, însă, o imunitate totală și nelimitată în timp pentru organismul, care s-a obișnuit cu toxina. Efectul pe termen relativ lung este instalarea unei intoxicații cronice, cu consecințe grave asupra stării de sănătate.

Legislația Republicii Moldova operează cu termenul **substanță narcotică** (stupefiant), prin care se înțelege o substanță de origine naturală sau sintetică, precum și preparatul conținând o astfel de substanță, care provoacă dereglări psihice ca urmare a consumului lor abuziv.[4]

Prin *analog al substanței narcotice/psihotrope* se înțelege substanța care, conform componenței sale și efectului produs, se asimilează substanței narcotice sau psihotrope.

Prin *precursor* se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică utilizată ca materie primă pentru producerea substanțelor narcotice sau psihotrope. [5]

Diferite tipuri de droguri au diferite proprietăți specifice. Astfel, ele diferă prin mecanismul și durata efectelor, însă pentru legislator ele sunt deopotrivă egale și orice activitate, ce ține de aceste substanțe, va fi ilegală, pasibilă de răspundere contravențională și penală. Deci, este absolut necesar a distinge caracteristicile (sau semnele), care au stat la baza echivalării juridice și care au permis evidențierea, din totalitatea substanțelor chimice și medicamentoase, a aceloră, care sunt puse sub control și care sunt recunoscute ca fiind drog.

Din punct de vedere juridic sunt considerate **droguri** orice fel de substanțe sau produse, care se bucură de protecție juridică specială, având un regim aparte, și care sunt declarate droguri prin totalitatea convențiilor internaționale. Cunoașterea și aplicarea întocmai a criteriului juridic este o condiție absolut necesară, deoarece în practica aplicării legislației drogurilor sunt cazuri, când obiectul infracțiunilor respective este tratat mai larg decât prevede legislația în vigoare, când ca substanțe narcotice sunt recunoscute preparatele (substanțele) neincluse în actele normative respective. Astfel, lipsa criteriului juridic nu permite

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

să recunoaștem unele substanțe ca fiind droguri, chiar dacă acestea provoacă tulburări bolnăvicioase.

Lista substanțelor narcotice în legislația penală a Republicii Moldova este determinată de Legea nr. 382-XIV din 06.05.1999 „*Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor*”.

Astfel, prin conținutul acestei Legi a fost adoptată funcționalitatea și obligațiunile Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății și ale Comisiei Interdepartamentale de Combatere a Narcomaniei și Narcobusinessului, responsabilă pentru reprezentarea intereselor interne și externe ale Republicii Moldova în problemele combaterii narcomaniei și narcobusinessului.

Cele expuse ne permit să conchidem, că termenul drog se atribuie unei substanțe cu proprietăți curative, unui medicament, unei substanțe, care, după ce metabolizează într-un organism viu, îi modifică acestuia una sau mai multe funcții. Astfel, drogul este substanța utilizată sau nu în medicină, a cărei folosire (în afara unor indicații medicale) abuzivă poate provoca stare de dependență, producând tulburări ireversibile ale sistemului nervos central, ale percepției senzoriale, ale comportamentului uman, substanță concretă fiind inclusă în lista actelor normative respective, iar circuitul acesteia (fără drept) este interzis sub amenințarea cu pedeapsa.

Prin Legea Republicii Moldova nr. 713-XV din 6.12.2001 „*Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope*” Parlamentul a definit politica statului privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, reducerea și eradicarea acestor practici, educarea populației în spiritul absteninței și al unui mod de viață sănătos, precum și înlăturarea consecințelor dependenței fizice și/sau psihice față de acestea.

Având ca obiectiv principal combaterea narcomaniei în Republica Moldova, Guvernul, prin Hotărârea nr. 314 din 17 martie 2007, a aprobat „Planul de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2007-2009”. Acest document vine să completeze cadrul organizatoric și de coordonare a activităților organelor de specialitate în profilaxia narcomaniei, preîntâmpinarea și reprimarea traficului de droguri. Programul menționat fixează următoarele obiective:

- ajustarea cadrului juridic și normativ la standardele internaționale;
- sporirea eficienței activităților educaționale de profilaxie a consumului de droguri;
- diminuarea indicilor de consum și trafic de substanțe narcotice în baza unui parteneriat social eficient;
- sporirea abilităților de informare și comunicare în problema consumului

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

problema narcomaniei, cu răspândirea literaturii respective. De asemenea, se desfășoară întruniri cu angajații întreprinderilor, organizațiilor, în curțile blocurilor locative, unde lumea este familiarizată cu legislația în vigoare privind răspunderea penală și administrativă pentru procurarea, păstrarea și consumul de substanțe narcotice, se elucidează cazuri concrete de tragere la răspundere penală.

Direcția Anti-drog a formulat o serie de sfaturi pentru adolescenți:

- fiți foarte atenți la alegerea prietenilor;
- judecați singuri despre ceea ce se întâmplă în jurul vostru;
- modul de percepere al problemelor nu trebuie să fie întotdeauna identic

cu cel al prietenilor;

- aveți tăria de a vă susține opiniile personale;
- spuneți cu fermitate și curaj “Nu!” atunci, când este cazul;
- nu vă demonstrați “maturitatea” prin consum de alcool, tutun sau alte

droguri;

- vorbiți cu părinții, fiți sinceri cu ei, spuneți-le imediat, dacă vi s-a propus să consumați droguri sau ați fost martorii unor asemenea fapte;

- nu ezitați să contactați poliția, dacă vă pomeniți implicați într-o afacere cu droguri – orice întârziere poate agrava consecințele pentru dumneavoastră și alte persoane implicate.

ADEVĂRUL DESPRE DROGURI – ele nu te fac nici liber, nici fericit.

În scopul atenționării populației asupra acestui viciu prin intermediul publicațiilor mass-media ofițerii comisariatele poliției teritoriale au participat la emisiuni televizate locale în mun. Chișinău și alte orașe ale republicii. Unii indivizi sunt dependenți de informațiile oferite de mass-media pentru „bunul mers al vieții lor”, însă, în perioade de criză, de schimbare socială rapidă „dependența lor” se amplifică și mai mult. În aceste condiții de derută, de teamă, de nesiguranță însemnătatea presei sporește mult.

În vederea prevenirii consumului de droguri de către minori în luna februarie lectori ai Academiei „Ștefan cel Mare” au avut întrevederi cu elevii și conducerea liceului teoretic „Mihai Viteazul” din mun. Chișinău. În cadrul acestor reuniuni au fost abordate o serie de probleme, ce țin de situația familiilor vulnerabile, ale căror copii își fac studiile la liceu: problema drogurilor și substanțelor psihotrope, consumul de băuturi alcoolice, frecventarea în timpul orelor a cluburilor de internet.

Fundația “SOROS”-Moldova a inițiat proiectul “SĂ SPUNEM LUCRURILOR PE NUME”. Acest proiect urmărește scopul informării tinerilor despre daunele fizice și morale provocate de droguri. Informarea poate avea loc prin intermediul training-urilor, cu privire la:

- sensibilizarea opiniei publice asupra problemei reale a narcomaniei;
- schimbarea atitudinii și comportamentului indiferent al adulților față de întrebuințarea drogurilor de către tineri;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

ilicit de droguri nu se oprește la frontiera unui stat, ci o penetrează, comunitatea internațională trebuie să conștientizeze, că numai printr-o acțiune comună, bine coordonată la nivel universal, există șansa eradicării lui. Iată de ce în cadrul cooperării internaționale pe baza Convenției din anul 1988 [7] statele, la nivel național, trebuie să ia măsuri de ordin legislativ pentru reprimarea traficului ilicit de droguri, dar și de natură preventivă. Armonizarea legislației penale a statelor pentru reprimarea traficului ilicit de droguri și înlesnirea asistenței juridice în această materie reprezintă, după părerea noastră, cheia succesului în combaterea acestui fenomen.

Referințe:

1. Suceava Ion. *Flagelul stupefiantelor*. București, 1986.
2. V. Berchesan, C.Pletea. *Drogurile și traficul de droguri*. Pitești, 1998, pag. 59.
3. *Dicționar enciclopedic român*. Vol. IV, București, 1994, pag. 531.
4. Legea Republicii Moldova „Cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor”, nr.382-XIV din 6 mai 1999.
5. Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002, art. 134/1 alin. 2-3.
6. Paul Cook, Ilie Jecicov, Iurie Odagiu, Mihai Oprea, Stela Gînju. *Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri*. Chișinău, 2004, pag. 37.
7. Convenția contra traficului ilicit de stupefiante și substanțelor psihotrope adoptată la Viena la 20.12.1988.
8. Dima T. *Traficul și consumul ilicit de droguri*. București, 2001.
9. Drăgan J. *Aproape totul despre droguri*. București, 1994.

Ghenadie COSOVAN,
șef al Departamentului serviciilor operative al MAI
Mariana CARABANOV,
lector asistent al catedrei “Investigații Operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”

ROLUL INFORMAȚIEI ÎN COMBATEREA NARCOMANIEI

În numărul problemelor actuale, cu care se confruntă comunitatea internațională, trebuie subliniată problema narcomaniei, condiționată de creșterea exponențială a numărului persoanelor consumatoare de droguri, ceea ce provoacă îngrijorare în planul pericolului degradării speciei umane. Abuzul de droguri și traficul lor ilicit distruge viețile oamenilor, dereglează coeziunea comunităților, subminează dezvoltarea omului și generează delincvența; afectează toate sferele societății. În particular, abuzul de droguri dăunează libertății și dezvoltării tinerilor, care este patrimoniul cel mai de preț al umanității.

Republica Moldova se confruntă și ea cu acest fenomen cu începere din anii 90, adică odată cu liberalizarea circulației internaționale. Cu timpul, urmare a situației social-economice nefavorabile, informării insuficiente a populației privind riscurile și consecințele grave ale consumului drogurilor, lipsei unui buget suficient alocat profilaxiei și contracarării consumului și traficului ilicit al stupefiantelor, țara noastră a devenit piață de desfacere și consum de substanțe narcotice și psihotrope cu efect puternic. Eforturile de prevenire și reprimare a traficului ilicit și a abuzului de droguri sunt inefficiente.

Numărul persoanelor dependente de droguri a crescut dramatic pe parcursul ultimilor ani și din motivul accesibilității drogurilor și lipsei de echipament tehnic și de monitorizare. Astfel, Republica Moldova a devenit teritoriu de tranziție pentru traficanții de droguri din Europa și producătorii din Asia Centrală. Această stare, precum și insuficiența informației adecvate despre consecințele consumului de substanțe narcotice și psihotrope, lipsa comunicării eficiente și a susținerii din partea familiei, școlii, comunității, incertitudinea în ceea ce privește viitorul, situația social-economică precară a familiilor și a țării generatoare de stresuri, favorizează consumul de droguri și alte substanțe psihotrope de către adolescenți și tineri. La acestea se adaugă problema organizării timpului liber și lipsa unor spații adecvate și sigure, unde tinerii ar putea să-și petreacă timpul liber și să comunice.

Problema consumului de droguri și narcomania în Republica Moldova ia proporții tot mai mari, devenind un factor serios de influență negativă asupra dezvoltării societății și prezentând pericol pentru sănătatea publică.

Principală categorie de populație vulnerabilă în fața agresivității consumului de droguri este tineretul, adulții având și ei responsabilități sociale, profesionale, dar mai ales familiale, care îi țin departe de tentațiile de a consuma droguri.

În numărul numeroaselor cauze, care favorizează acest fenomen, este și nivelul redus al propagandei antidrog în mijloacele mass-media. Astfel, organizațiile de stat și ONG-rile din Republica Moldova pun accentul pe informarea cât mai largă a populației despre acest fenomen și urmările lui.

Având ca unul dintre obiectivele principale combaterea narcomaniei în Republica Moldova, Guvernul prin Hotărârea nr. 314, din 17 martie 2007, a aprobat Planul de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2007-2009. Acest document vine să completeze cadrul organizatoric și de coordonare a activităților organelor de specialitate în profilaxia narcomaniei, prevenirea și reprimarea traficului de droguri. Unul dintre obiectivele programului este sporirea abilităților de informare și comunicare în problema consumului și traficului ilicit de substanțe narcotice¹.

Promovarea conștientizării faptului, că drogurile cauzează grave probleme de sănătate fizică și mintală și pot conduce la nenorocirea consumatorilor și celor apropiați este posibilă doar prin acțiuni concrete. Una dintre inițiativele de unire a eforturilor întru combaterea consumului și traficului de droguri, dar și de înarmare a oamenilor cu cunoștințele necesare despre droguri este Parteneriatul Uniunii Europene, UNDP, Ministerului Afacerilor Interne și popularei formațiuni „Gândul Măței”, care a organizat concertul acustic „Alege să trăiești!”. În numărul publicului spectator au fost și consumatori de droguri reabilitați în cadrul mai multor organizații non-guvernamentale și care acum sunt siguri, că și-au găsit un rost în viață și că vor transmite și altor tineri mesajul: „Renunță la droguri și trăiește!”

Intr-un comunicat al Direcției antidrog a Ministerului Afacerilor Interne s-a menționat, că pentru a avea un program clar de acțiuni în scopul executării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 166 din 15.02.05 și a Planului de acțiuni Republica Moldova – UE, Direcția a elaborat Conceptul strategiei de profilaxie a narcomaniei, prevenire și reprimare a traficului ilicit de droguri pentru o perioadă de trei ani, aprobată prin Ordinul MAI. Acest document vine să completeze cadrul organizatoric și de coordonare a activităților subdiviziunilor organelor afacerilor interne în profilaxia narcomaniei, preîntâmpinarea și reprimarea traficului de droguri, conține mai multe activități, dintre care: prevenirea, educația, lucrul cu tinerii din comunitate, grupurile de tineri contravenienți, consumatorii de droguri și criminalitatea, capacitatea de combatere, sechestrarea, descoperirea laboratoarelor clandestine, contracararea cultivării ilicite a plantelor narcotice, reabilitarea etc.

Astfel, Ministerul Afacerilor Interne, în scopul lichidării traficului ilicit de droguri, profilaxiei acestui gen de infracțiuni, în special în rândurile minorilor, ține în instituțiile de învățământ mediu și superior lecții, unde se pune accentul pe

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

— armonizarea legislațiilor statelor și crearea unor norme de drept internaționale în sprijinul măsurilor de cooperare pe plan internațional;

— efectuarea unor acțiuni comune ale instituțiilor de control ale statelor, care să conducă la distrugerea capacităților de producție, confiscarea mijloacelor necesare reluării producției și, în final, arestarea traficanților;

— asigurarea din punct de vedere juridic și instituțional a funcționării procedurii de extrădare a persoanelor implicate în traficul de droguri.

Referitor la combaterea și prevenirea fenomenului în cauză se implementează mai multe acțiuni și activități: se organizează activități de informare a publicului, în special a tinerilor, prin intermediul ținerii unor lecții, vizionării emisiunilor televizate și web cu caracter antidrog etc.

Conform datelor informative și statistice², pe parcursul anului curent au fost depistate și înregistrate 1.624 infracțiuni de trafic ilicit de droguri, dintre care în mun. Chișinău au fost relevate 549 infracțiuni. Între 1 și 31 iulie 2008 pe teritoriul țării au fost depistate și înregistrate 238 infracțiuni de trafic ilicit de droguri, dintre care 58 în mun. Chișinău. Urmare a acțiunilor întreprinse în cadrul operațiunii „Mac-2008”, între 1 iunie și 31 iulie 2008 subdiviziunile organelor afacerilor interne au depistat 570 loturi de cultivare a plantelor, ce conțin substanțe narcotice, dintre care 90 loturi pentru cultivarea cânepii, fiind distruse 7.686 plante; 480 loturi pentru cultivarea macului, fiind distruse 141.972 plante.

Pe parcursul a 8 luni ale anului curent pe teritoriul țării au fost depistate și înregistrate 1.625 infracțiuni de trafic ilicit de droguri în comparație cu 1.561 relevate în aceeași perioadă a anului 2007. Deci, avem o creștere a nivelului infracțional de 4,1%. În același timp au fost depistate 15 cazuri de contrabandă cu substanțe narcotice în cantități deosebit de mari, dintre care în majoritatea cazurilor drogurile erau păstrate în scop de realizare.

Au fost depistate și 15 cazuri de punere în circulație a substanțelor narcotice ecstasy, sau cu 7 mai multe decât în anul precedent. În același timp au fost relevate șapte rețele de punere în circulație a amfetaminei față de 2 infracțiuni înregistrate în perioada de referință a anului precedent.

Referințe:

1. Iurie Odagiu, Sergiu Nestor. Metodica cercetării infracțiunilor privind traficul de droguri. Chișinău, 2003.
2. mai.gov.md/dep-operativ/

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

— diminuarea interesului tinerilor față de consumul de droguri;

— dezvoltarea în mediul tinerilor a ideii de susținere, ajutorare reciprocă în diverse situații de risc.

Mai este necesar ca, în comun cu colaboratorii instituțiilor medicale și de învățământ și cu organele administrației publice locale să se inițieze cercuri instructiv-educative pentru minorii, care au fost prinși consumând droguri, cu implicarea pedagogilor, unde tinerii să fie familiarizați cu consecințele consumului de stupefiante.

Indiferent de tipul informației, care o deținem și pe care dorim să o oferim, trebuie să ținem cont de faptul, că rezultate pozitive pot fi obținute doar prin unirea eforturilor tuturor membrilor societății — organizațiilor de toate nivelurile, a părinților, pedagogilor, medicilor, organizațiilor non-guvernamentale.

Referință:

1. Raportul Comisiei interministeriale pentru probleme de drept și securitate privind implementarea Planului de Acțiuni RM-UE pe parcursul anului 2007.

Bibliografie:

1. Raportul Comisiei interministeriale pentru probleme de drept și securitate privind implementarea Planului de Acțiuni RM-UE pe parcursul anului 2007.
2. Munteanu Ig., Mocanu Gh., Ioniță V., Sinchevici I. *100 cele mai presante probleme ale Republicii Moldova din 2006*. Chișinău, 2006.
3. Hadârcă Ig. *Problemele răspunderii penale pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor*. Chișinău, 2007 (teză de doctor).

Dumitru COSOVAN,
student al Academiei „Ștefan cel Mare”

LOCUL ȘI ROLUL POLIȚIEI ÎN PREVENIREA ȘI
COMBATETEREA TRAFICULUI ILICIT DE DROGURI

The contemporary society is stepping into future with lot of problems, one of them being the drugs. In order to combat it many bodies and institutions (police authorities) are involved. Beside ensure of legislation execution and the guarantee of security of social life, the police body is gifted with duties of control and prevention of the drugs traffic. Dealing with the place and the role of police bodies it is characterized by warning, stopping, liquidating, relevanting & detecting illegal dealing which mean illicit traffic and drugs using.

Societatea pașește spre un viitor mai prosper, dar alături de progres, lumină și frumos își află locul și viciul, care, în cazul nostru, este narcomania, aceasta frânând dezvoltarea societății.

Referindu-ne la Republica Moldova, până în 1990 pe la noi se știa de droguri doar din ziare, știri externe sau din filme străine. Însă în prezent problema drogurilor ne afectează și pe noi, transformându-se într-o realitate problematică, care ne vizează direct, o realitate în care suntem nevoiți să suportăm o mulțime de consecințe de ordin social, economic, medical, cultural și politic. Acestea cauzează prejudicii nu numai intereselor statului, dar și celor ale societății, multor persoane particulare, atentând la viața și sănătatea lor, influențând în mod demoralizator conștiința și comportamentul oamenilor.

Odată cu declararea independenței și suveranității statului conducerea Republicii Moldova și-a orientat eforturile spre dezvoltarea democratică a țării. Însă mediul infracțional, profitând de situația geografică, dar și de problemele interne, și-a îndreptat eforturile spre constituirea în Republica Moldova a unei rețele de tranzit și desfacere a drogurilor.

Așa s-a întâmplat, că în prezent unele dintre cele mai periculoase infracțiuni în Republica Moldova sunt traficul ilicit de droguri. Reiesind din aceasta, organele de drept au început să-și perfecționeze activitățile și mijloacele pentru a eficientiza munca de contracarare a factorului infracțional și de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri.

Pentru soluționarea unor probleme majore trebuie implementate strategii, care să servească drept instrument de precizare a parametrilor flagelului și de

combatere al factorului infracțional (în cazul nostru — narcomania). Ea include totalitatea acțiunilor aplicabile în scopul soluționării acestei probleme. De asemenea sunt implicați și subiecții, care participă la rezolvarea fenomenului narcomaniei, care sunt următoarele instituții: Ministerul Sănătății, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Tineretului și nu în ultimul rând MAI al Republicii Moldova.

Strategia, care vizează activitatea organelor afacerilor interne, cuprinde următoarele sfere:¹:

- reducerea cererii de droguri;
- reducerea ofertei de droguri.

Cât privește strategia de reducere a cererii de droguri, se vor realiza mai multe acțiuni educaționale în rândul populației, mai ales a celei tinere, dar și între adulți, formatoare de caractere în mediul tinerei generații. Un rol important în reducerea ofertei de droguri revine și organizării propagandei juridice. Necesitatea acestei propagande pentru prevenirea infracțiunilor în domeniul traficului ilicit de droguri este condiționată, în primul rând, de faptul, că mulți cetățeni nu știu care anume acțiuni alcătuiesc infracțiunile în domeniul traficului ilicit de droguri și care sunt pedepsele pentru savârșirea lor. În al doilea rând, o mare parte a subiecților nu consideră infracțiunile în domeniul traficului ilicit de droguri ca fiind acțiuni condamnabile. Mai mult, majoritatea persoanelor sancționate pentru comiterea infracțiunilor în domeniul traficului ilicit de droguri consideră, că acțiunile legate de comiterea lor sunt o îndeletnicire, un sursă de existență.

Pentru reducerea ofertei de droguri este necesară stabilirea de baraje de control vamal în calea contrabandei cu substanțe narcotice și realizarea unor acțiuni de combatere a circulației acestor substanțelor deja introduse pe teritoriul țării.

Prin stabilirea de baraje de control vamal asupra importului ilicit de substanțe narcotice pe teritoriul țării se are în vedere fortificarea și plasarea punctelor vamale în scopul respectării stricte a regulilor vamale de transportare peste frontieră a substanțelor narcotice. Alt mijloc de combatere a circulației substanțelor narcotice este multitudinea acțiunilor de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri desfășurate de organele afacerilor interne, acestea fiind:

- organizarea acțiunilor de patrulare a discotecilor, cluburilor de noapte, a farmaciilor;
- organizarea măsurilor de profilaxie pentru prevenirea infracțiunilor de trafic ilicit de droguri.

O deosebită importanță o are educarea cetățenilor în spiritul respectării normelor de drept. Avem în vedere:

- ajutorul oferit de societate;
- cooperarea cu instituțiile cu atribuții de control pe linia combaterii producerii, traficului și consumului de droguri;

Mihai CIUPAC,
lector superior al catedrei „Investigații operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”,
master în drept, doctorand

**PREVENIREA CONTRABANDEI CU DROGURI
PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA**

Pericolul narcotizării societății este global. Republica noastră, în sfera abuzului de droguri și traficul lor ilicit, nu este o excepție. În pofida acțiunilor întreprinse pe plan național și internațional, problema extinderii traficului cu droguri devine tot mai îngrozitoare, situația agravându-se an de an.

La apariția și amplificarea fenomenului drogurilor în Republica Moldova, după 1991, au contribuit mai mulți factori, dintre care cei mai importanți sunt:

— deschiderea hotarelor și reducerea posibilităților de efectuare a unor verificări mai riguroase a persoanelor, bagajelor și mărfurilor, care intră sau ies republică, stare care se datorează, în primul rând, numărului și, respectiv, volumului mare al acestora, precum și insuficienței dotării vameșilor cu echipament tehnic de control;

— revenirea în țară a unor cetățeni, care au pătruns în rețelele traficantilor din străinătate și care lucrează în prezent pentru organizarea rețelelor proprii;

— situația social-economică precară, problema șomajului în mediul tineretului, care trăiește în sărăcie, inegalități sociale;

— probleme de ordin social — alcoolismul, delincvența juvenilă, degradarea sănătății unei însemnate părți a populației, abandonarea copiilor de către părinții plecați la muncă peste hotare, de unde rezultă nivelul redus al educației;

Situația din domeniul narcomaniei și al traficului de droguri este însoțită de creșterea continuă a proceselor de diseminare a acestor fenomene și necesită luarea unor măsuri de neamânat. Ele trebuie să fie întreprinse atât de organele centrale și locale de specialitate, cât și de cele de informare în masă, cultură. Este foarte important, ca în timpul apropiat să fie schimbată atitudinea opiniei publice față de promovarea politicii statului în domeniul prevenirii și contracarării consumului și traficului ilicit de droguri, barării procesului de diseminare a fenomenului, instaurării unui mod sănătos de viață. La 17 martie 2007 Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 314, a aprobat Măsurile de combatere a narcomaniei și narcobusinessului pentru anii 2007-2008. Implementarea acestor măsuri trebuie să conducă la consolidarea eforturilor organelor abilitate în combaterea narcomaniei și narcobusinessului.

Victor CEBOTARI,
lector-asistent al catedrei “Drept Civil”
a Academiei “Ștefan cel Mare”, master în drept,

**EFICIENȚA CONTROLULUI VAMAL ÎN
COMBATERICA TRAFICULUI DE DROGURI
ȘI DE ALTE SUBSTANȚE STUPEFIANTE**

„The druggs traffic is one of the main problems of human society. In the war with this social desee are implied all moust all law institutions, the customs institutions inclusivly-which are standing like a shield, to protect the population from the fenomenon o of world-wide narcobusiness.”

Traficul și consumul ilicit de droguri este un fenomen, care pe parcursul anilor a răpus o sumedenie de vieți omenești și reprezintă una dintre problemele cele mai complicate ale umanității. Statul fiind reprezentantul societății și promotorul intereselor majorității, a pus bariere de ordin juridic în calea traficului și consumului ilicit de droguri, care sunt consfințite în legile penale ale majorității statelor, dar și într-o serie de acte internaționale.

Una din principalele probleme ale contracarării acestui viciu social este faptul, că acesta poartă mai degrabă caracter internațional, decât național, prin apariția așa-numitului narcobusiness internațional. În acest caz vitală, în combaterea traficului ilicit de substanțe narcotice, este asigurarea securității frontierelor statelor și colaborarea internațională în acest domeniu.

Încă din cele mai vechi timpuri vameșii aveau sarcina principală să asigure stabilitatea economică a statelor prin realizarea funcției lor fiscale de percepere a taxelor și impozitelor de vămuire, precum și de menținere a echilibrului trecerii mărfurilor și mijloacelor de transport în/din țară, realizând, prin intermediul sistemului de supraveghere și de control, excluderea introducerii/scoaterii prin teritoriul vamal a mărfurilor prohibite.

Referindu-ne la rolul organelor vamale în combaterea traficului ilicit de droguri, ași constata, că Serviciul Vamal joacă un rol de frunte în această direcție, și fac această afirmație raportându-mă la caracterul internațional al fenomenului. În plus, ținând cont de poziția geo-politică a Republicii Moldova și cunoscând rutele principale ale traficului de substanțe narcotice (Asia, în special Afganistan – spre statele europene), ne dăm bine seama, că de eficiența activității organelor noastre vamale depinde în mare măsură stoparea narcobusinessului atât în țara noastră, cât și în toată comunitatea europeană.

Pe parcursul ultimilor ani Republica Moldova a formulat în repetate rânduri

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

problema combaterii narcomaniei și narcobusinessului la nivel național, elaborând și „Planul de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului pentru anii 2007-2009”, care a fixat realizarea unei serii de acțiuni în vederea limitării pe cât e de posibil a traficului și consumului ilicit de droguri, implicând mai multe organe de control, printre care rolul principal revine Serviciului Vamal.

Una dintre circumstanțele agravante ale activității de prevenire și de contracarare a tranzitului de substanțe narcotice este existența zonei separatiste transnistriene, unde organele de drept și de control ale Republicii Moldova nu își pot exercita atribuțiile funcționale. Pentru a repara cât de cât situația, prin Hotărârea Guvernului din 31.10.2003 la frontiera cu Transnistria au fost create 12 posturi vamale interne de control, care au menirea să stopeze introducerea ilicită a mărfurilor pe piața internă a țării prin teritoriul transnistrean, dar și să contracareze traficul de substanțe narcotice prin acest teritoriu.

Un ajutor esențial posturilor vamale interne de control, unde de rând cu colaboratorii vamali activează și colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne, îl acordă echipele mobile. Acestea activează în regim non-stop, în special pe segmentul transnistrian.

Unul dintre neajunsurile existente în prezent este faptul, că în cadrul Serviciului nostru Vamal nu avem o subdiviziune specializată în combaterea contrabandei cu substanțe narcotice. La moment există doar Direcția Generală Fraude Vamale, care, în numărul atribuțiilor sale principale, are și organizarea și coordonarea acțiunilor de contracarare și depistare a infracțiunilor și contravențiilor date în competența organelor vamale. Acest lucru, după părerea noastră, este inadmisibil, deoarece fenomenul contrabandei cu droguri, atentând direct la securitatea națională, a căpătat caracter internațional și este în continuă creștere. Amploarea lui mai este determinată și de faptul, că narcobusinessul aduce profituri exorbitante persoanelor implicate, care, la rândul lor, inventează tot noi și noi modalități de camuflare a drogurilor timpul trecerii lor peste frontiera vamală a statului.

Un alt neajuns ar fi și lipsa printre personalul Serviciului Vamal a unui număr suficient de specialiști cu studii și experiență în domeniul combaterii contrabandei cu substanțe narcotice, lucru care reduce din eficacitatea, și așa relativă, a contracarării fenomenului.

Principalul instrument, de care dispune Serviciul Vamal în depistarea substanțelor narcotice la introducerea/scoaterea lor în/din țară, sunt câinii special dresați. Serviciul Vamal are la dispoziție 11 câini dresați pentru depistarea drogurilor.

Practica vamală cunoaște mai multe direcții ale afaceriștilor locali „specializați” pe traficul de droguri, „preferată” fiind direcția Federației Ruse. Anume din acest motiv trenurile, care circulă pe ruta Chișinău-Moscova, sunt verificate deosebit de minuțios.

Doctrina de specialitate cunoaște mai multe modalități de introducere/

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

scoatere a substanțelor narcotice în/din țară, cele mai răspândite fiind mijloacele de transport, lucrurile personale ale persoanei, în bagaje etc. Cea mai des întâlnită modalitate de trecere a acestor substanțe este transportul feroviar. Din acest motiv prin Ordinul Serviciului Vamal nr.219 din 21.11.2007 a fost aprobat „Regulamentul de efectuare a verificărilor specifice ale trenurilor la frontieră în vederea contracarării traficului ilicit de stupefiante”. Acest regulament prevede conlucrarea dintre organele vamale și subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, serviciile de profil ale ÎS “Calea Ferată din Moldova” și Serviciului Grăniceri.

Luând în considerație cele relatate mai sus, **considerăm**, că eficiența controlului vamal este una relativă din următoarele motive:

— lipsa unei subdiviziuni specializate în combaterea traficului de droguri, fenomen care este în creștere continuă, stare care, practic, și cauzează relativitatea depistării și contracarării traficului de droguri. Drept exemplu ar putea servi rezultatele obținute de Serviciul Vamal în primele opt luni ale anului curent (2008) – 9 cauze penale pornite de ofițerii de urmărire penală ai Serviciului Vamal, toate practic pornite în temeiul art. 217 al Codului Penal al Republicii Moldova, având ca obiect material al infracțiunii substanțele narcotice de origine vegetală tip „marihuana”;

— lipsa aparatajului modern de depistare a substanțelor narcotice, deoarece, în mare parte, unicul instrument viabil de depistare a drogurilor sunt câinii dresați;

— numărul redus de efectiv specializat în combaterea traficului de substanțe narcotice.

Reeșind din starea actuală, **propunem** înființarea unei secții specializate în combaterea traficului de droguri în cadrul aparatului central al Serviciului Vamal, cu personal calificat în domeniu și înzestrat cu aparataj modern de depistare, precum și elaborarea unor monografii privind modalitatea de efectuare a controlului vamal pentru depistarea contrabandei de substanțe narcotice, care să includă elemente de procedură, elemente de criminalistică în baza experienței proprii și a altor organe de specialitate din țară și de peste hotare, ceea ce ar permite mai buna pregătire a efectivului în domeniul contracarării contrabandei de substanțe narcotice.

Bibliografie:

1. Planul de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobussinosului pentru anii 2007-2009.
2. Ordinul Serviciului Vamal nr.219 din 21.11.2007 de aprobare a „Regulamentului de efectuare a verificărilor specifice ale trenurilor la frontieră în vederea contracarării traficului ilicit de stupefiante”.
3. Raportul Serviciului Vamal privind combaterea traficului de droguri pe primele 8 luni ale anului 2008
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.108 din 30.01.2006, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea echipelor mobile ale Serviciului Vamal

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

contrabandei sau a altor încălcări ale legislației vamale.

Fișele de evidență ar facilita exercitarea controlului asupra persoanelor, care s-au adresat în mod repetat cu cererea de a li se elibera pașapoarte de străinătate sau vize, sau care au fost expulzate din alte țări. Exemplarele fișelor de evidență trebuie expediate și organelor de interne de la locul de trai sau de muncă al persoanelor reținute, pentru ca ele să întreprindă măsuri de profilaxie generală și individuală.

Caracterul măsurilor de profilaxie aplicate acestor persoane trebuie să fie constant, ținându-se seama de informațiile obținute din surse oficiale și neoficiale despre modul de trai și comportamentul lor social. Însă tactica aplicării acestor măsuri diferă de la caz la caz. Cele mai efective măsuri de profilaxie, aplicate persoanelor, care ar putea comite acte de contrabandă cu droguri, pot fi:

1) măsuri de influență nemijlocită asupra conștiinței persoanelor luate la evidență cu scopul de a le convinge, că modul de viață și comportamentul lor sunt supravegheate de organele de stat și cele obștești;

2) măsurile, care asigură obținerea sistematică a informației despre intențiile acestor persoane de practica contrabanda și care ar permite să se reacționeze la timp;

3) măsurile îndreptate spre înlăturarea condițiilor în stare să influențeze persoanele supuse măsurilor de profilaxie.

În munca educativă trebuie să se implice organele oficiale competente, care dispun de mijloace operative de investigare, persoanele de încredere ale organelor de interne.

Însă rezultatele vor fi palpabile doar atunci, când măsurile oficiale și cele neoficiale se vor fi îmbina, completându-se reciproc. În plus, măsurile de profilaxie trebuie să fie bazate numai pe lege și îndeplinite strict în limitele legii.

Acesta ar fi, în principiu, ansamblul măsurilor aplicabile în scopul profilaxiei contrabandei cu droguri, lichidării cauzelor și circumstanțelor, care favorizează săvârșirea lor și prin care se pun în pericol sau se lezează valorile sociale supreme — drepturile și libertățile fundamentale ale omului, siguranța statului, sănătatea publică etc.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

Astăzi drogurile au căile lor proprii de răspândire, care diferă de cele anterioare. În permanență survin modificări, care țin de caracteristica procesului de narcotizare a societății, de modul de consumare a drogurilor.

În permanentă schimbare este și schema de răspândire a drogurilor — de la cei socialmente vulnerabili la cei cu stare materială bună, la membrii grupărilor criminale și invers, ceea ce agravează situația criminogenă. Pentru moment pericolul social al narcomaniei constă în faptul, că narcotizarea depășește limitele cercului persoanelor în mod tradițional afectate de acest viciu.

Apare cererea de substanțe narcotice netradiționale, ceea ce conduce la agravarea problemei și creșterea numărului consumatorilor de droguri. Cu fiecare an se observă largirea implicării în consumul și traficul cu droguri a femeilor și tinerilor.

Persoanele afectate de narcomanie rămân să fie potențiali infractori. Circa 40 la sută dintre consumatorii de droguri au antecedente penale.

O altă problemă din domeniul răspândirii drogurilor este infectarea cu maladia HIV/SIDA, care conduce la degenerarea societății. În prezent avem înregistrate peste 1.700 de persoane purtătoare de HIV/SIDA, dintre care 80% sunt narcomani. Dorința de a experimenta, de a simți moi plăceri, noi emoții îi fac pe tineri să consume diverse substanțe, care influențează dispoziția, ceea ce le permite persoanelor implicate în narcobusiness să găsească noi consumatori, cărora le deschid o piață de desfacere a drogurilor imensă în locurile de odihnă și agrement ale cetățenilor.

În anul 2000, în rezultatul unei misiuni a Comisiei Europene privind controlul asupra drogurilor în Republica Moldova, Comisia Europeană și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare au semnat un acord de asistență multisectorială în domeniul controlului asupra drogurilor “BUMAD-1” care prevedea implementarea unor proiecte de asistență, în valoare de 591 mii dolari SUA. Scopul Programului era reducerea traficului de droguri din și prin Moldova spre țările Uniunii Europene și care presupunea recurgerea atât la măsuri de interdicție, cât și la reducerea cererii de droguri.

Traficul ilicit de droguri în timpul apropiat poate deveni cea mai importantă sursă de îmbogățire a structurilor criminale, care tind să controleze traficul cu droguri deosebit de periculoase, dar și cu cele sintetice, iar banii obținuți ilegal să fie investiți în întreprinderi, prin intermediul cărora se va realiza spălarea lor, dar și în subvenționarea terorismului internațional. Controlul, încă slab, asupra circulației precursorilor stimulează desfacerea lor și folosirea acestora în scopul preparării drogurilor, inclusiv și a celor sintetice.

De exemplu, în mun. Chișinău, pe str. Popov, 90, a fost depistat un laborator clandestin de preparare a substanțelor narcotice din categoria metamfetaminelor. Pentru săvârșirea infracțiunii a fost reținut cetățeanul Chimbițchi Stanislav.

Mulți oameni din localitățile rurale, în mod ilegal, cultivă plante cu conținut narcotic. Pentru ei aceasta a devenit o sursă de profit. De exemplu, la 11.09.2005 au fost delegați colaboratorii Direcției pentru cercetarea și investigarea operativă cu scopul documentării acțiunilor ilegale ale cetățeanului Harpăilă Veaceslav, născut în anul 1977, alias „Silos”, domiciliat în satul Prajila raionul Florești, care

cultiva cânepă indiană și pe care o prelucra în scopul obținerii marijuanei, realizând-o apoi în or. Moscova, Federația Rusă. Fiind reținut și cercetându-i-se gospodăria, lucrătorii Direcției au depistat și au ridicat 9 saci cu marijuana, iar pe lotul adiacent gospodăriei au fost depistate 200 plante de cânepă cultivate ilegal.

Banii obținuți din acțiunile ilegale cu droguri le permit narcobusinessmanilor să-i atragă în activitatea criminală pe reprezentanții organelor de drept, dar și să-și „planteze” persoanele proprii în diferite structuri ale puterii. Unii dintre colaboratorii organelor de drept efectuează nu numai protejarea persoanelor implicate în traficul cu droguri, dar și ei înșiși se includ în activitatea infracțională.

Pentru reducerea consumului de droguri și a influenței lui asupra evoluției firești a societății, pentru depistarea și tragerea la răspundere a persoanelor, care practică desfacerea drogurilor, s-au întreprins și se întreprind mai multe acțiuni, se depun multe eforturi, însă mai există cauze, care reduc din eficacitatea acțiunilor de contracarare a traficului cu droguri, care sunt următoarele:

- propaganda antidrog inefficientă înfăptuită de mijloacele mass-media;
- lipsa locurilor de lucru pentru tineret;
- activitatea slabă a organelor de specialitate, care țin de profilaxia narcomaniei în instituțiile de învățământ;
- conlucrarea formală între organele de specialitate și structurile societății, gărzile populare, organizațiile non-guvernamentale etc.;
- înzestrarea tehnico-materială insuficientă a subdiviziunilor polițienești.

Din analiza situației operative în domeniul traficului cu droguri, precum și din studiile efectuate, rezultă următoarele tendințe mai importante ale acestui fenomen în Moldova:

- va crește considerabil cererea de substanțe narcotice, care, la rândul lor, va conduce la creșterea numărului consumatorilor de droguri în rândurile minorilor;
- majorarea influenței narcomaniei asupra stării criminogene și ordinii publice;
- narcodilerii își vor activa lucrul în direcția racolării cetățenilor din localitățile sătești în scopul cultivării plantelor cu conținut narcotic;
- vor lua amploare prepararea substanțelor narcotice de origine sintetică în condiții de laboratoare clandestine;
- contrabanda cu droguri va deveni activitatea de bază a grupărilor criminale interne și externe, care va urmări scopul ocupării peții interne.

Ținând cont de imperfecțiunea mecanismului de control asupra mai multor substanțe medicamentoase, se va întări contrabanda lor. Pierderile cauzate societății de narcomanie și traficul cu droguri deja se estimează în milioane de lei, iar sumele confiscate de la traficanții de droguri sunt ridice.

Angajații Direcției poliție transporturi au efectuat o operațiune specială în scopul profilaxiei infracțiunilor din teritoriu. Astfel, la gara de cale ferată Ungheni au fost reținuți doi locuitori ai satului Semeni, care aveau asupra lor două genți cu marihuană. Pachetele cu marihuană se aflau în borcane de trei litri cu untură de porc. Acesta este al patrulea caz din acest an descoperit la Ungheni. Bărbații reținuți, Serghei Uzdris în vîrstă de 25 de ani și Nicolae Musulbaș de 32 de ani, afirmă, că o cunoștință a lor i-a rugat să transmită gențile unei rude din Chișinău, iar despre droguri n-au știut nimic. Poliția a aflat ulterior, că indivizii făceau naveta aproape săptămînal cu genți, în care transportau droguri.

Constatăm cu îngrijorare sporirea ritmurilor de răspîndire a narcomaniei. Numărul persoanelor, care fac abuz de droguri și celor care practică desfacerea acestora, pe parcursul ultimului deceniu a crescut tocmai de șapte ori. Pe parcursul a opt luni ale anului curent subdiviziunile specializate ale MAI au depistat 1.625 infracțiuni legate de droguri, în comparație cu 1.561 relevate în aceeași perioadă a anului 2007, astfel înregistrându-se o creștere a nivelului infracțional cu 4,1%. În perioada de referință au fost anchetate 1.370 cauze penale, din ele 1.125 au fost deferite justiției. Au fost depistate și 15 cazuri de contrabandă cu stupefiante, iar în 176 cazuri s-au ridicat substanțe narcotice în cantități deosebit de mari, dintre care în 24 de cazuri drogurile erau păstrate în scop de realizare.

Eficiența prevenirii contrabandei cu droguri depinde de depistarea la timp și de luarea la evidență a persoanelor, față de care trebuie aplicate anumite măsuri educative individuale.

Însă practica activității organelor vamale ale Republicii Moldova confirmă realitatea, în conformitate cu care nu toate persoanele, care necesită reeducare, nimeresc în câmpul atenției organelor de interne. Drept consecință, față de aceste persoane nu se aplică măsuri, care ar asigura corijarea lor. Așa se întâmplă din motivul, că organele de interne nu au un centru informațional, care să conțină date despre persoanele, care sunt subiecți activi ai contrabandei și ai altor fapte similare. Unii contrabandiști de droguri sunt reținuți pentru încălcarea normelor de drept, departe de locul lor de trai, în afara țării de origine. Anume lipsa de informație despre persoanele, care pot deveni realizatori ai activităților de contrabandă, a fost de cele mai multe ori cauza neefectuării la timp a muncii de profilaxie.

În această ordine de idei considerăm necesară crearea, în cadrul Departamentului Vamal, a unei baze de date centralizată, inclusiv a fișelor de evidență a persoanelor, reținute pentru contrabanda cu droguri, precum și a cetățenilor străini, cărora li s-au intentat dosare penale pe faptul comiterii

experimentare (mai ales marijuana, droguri halucinogene);

- *publicitatea prin mass-media* a alcoolului, țigaretelor sau drogurilor.

În mediul adolescenților persistă încrederea, că utilizarea toxinelor este la modă și face să crească popularitatea, succesul. Farmaciile, care eliberează inadecvat medicamente, ce pot fi utilizate de adolescenți în alte scopuri decât cele medicale, reprezintă și ele un factor de risc de apariție a dependenței și abuzului de substanțe toxice la adolescenți. [1, pag. 24]

Uneori părinților sau membrilor anturajului le vine destul de greu să identifice o problemă ce ține de consumul de droguri în rândul adolescenților. Unii părinți suspectează o eventuală utilizare a drogurilor în cazul adolescenților, care prezintă comportament anormal (negativism, izolare), deși aceste elemente comportamentale pot fi considerate ca fiind normal la această vârstă. Este destul de dificil să se identifice un posibil abuz de droguri, din care motiv nu este recomandabil un comportament extrem de dur din partea părinților îngrijorați.

Specialiștii recomandă, ca în momentul în care este suspectat un eventual prim consum de droguri, să se observe cu atenție anumite modificări comportamentale proprii unor asemenea situații (modificări de comportament, schimbarea atitudinii față de persoanele apropiate etc.).

Printre semnele, care pot apărea odată cu abuzul de droguri, evidențiem:

- atenție scăzută la exteriorul fizic și vestimentație, igiena inadecvată;
- pierderea poftei de mâncare și scăderea inexplicabilă a greutății;
- hiperemie conjunctivală, utilizarea inadecvată și frecventă a picăturilor pentru ochi și a odorizantelor bucale (guma de mestecat);
- absenteism și lipsă de performanță școlară;
- pierderea interesului pentru anumite activități școlare sau extrașcolare, pentru sport sau alte îndeletniciri anterior agreate;
- comportament, care trădează încercarea de a ascunde un anumită taină;
- îndepărtarea de membrii familiei și prieteni;
- prieteni și anturaj nou, care nu sunt prezentați familiei;
- comportament caracterizat prin minciună și furt;
- comportament disprețuitor față de familie și prieteni;
- atitudine ostilă, violentă;
- dezinteres pentru planurile de viitor.

Fiecare persoană se află în interacțiune, pe de o parte, cu familia sa (microsocietate ce are reguli proprii de funcționare) și, pe de altă parte, cu societatea (ansamblul unei populații masive, care are reguli culturale, economice, juridice etc. de funcționare). Unii dintre acești factori familiali și sociali vor interfera cu structura psihică a individului.

Există caracteristici ale familiilor de toxicomani: expresii arhaice ale

Ian DOGOTARI,

lector al catedrei „Drept polițienesc”

a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistrul în drept

Anatolie CANANĂU,

lector al catedrei „Drept polițienesc”

a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistrul în drept

**PROFILUL PSIHOLOGIC AL CONSUMATORULUI
DE DROGURI (ASPECTE PSIHOSOCIALE)**

Drugs represent a terrible problem, whose seriousness becomes every day more visible. There are millions of people that are becoming addicted to drugs worldwide, abusing of various illegal substances.

These people are destroying their health and welfare; endanger their chances for a healthy and productive life. More than that, there are billions of victims indirectly suffering from drugs such as drug families, social groups and society.

The problems of drug abuse and illicit trafficking are among the most serious problems that the world faces today, threatens future generations and as the result, future life.

Consumul de droguri, prin efectele sale devastatoare, directe și indirecte, și prin rapiditatea cu care se propagă, reprezintă o provocare majoră, cu care se confruntă umanitatea, un fenomen îngrijorător, demn de luat în calcul în cadrul politicilor sociale din fiecare țară. Dincolo de senzaționalul știrilor, de certitudinea statisticilor, este indiscutabil faptul că fenomenul traficului și consumului de droguri în Republica Moldova, precum și evoluția acestuia este o realitate, dar dimensiunea reală a fenomenului, particularitățile acestuia, modelele de consum, comportamentele și atitudinile erau până de curând puțin cunoscute.

Studiile efectuate au demonstrat rapiditatea, cu care se poate răspândi consumul drogurilor, mai ales în țările cu condiții social-economice precare, unde media de vârstă a debutului consumului de droguri a scăzut dramatic.

Populația cea mai vulnerabilă la consumul de droguri este cea formată din adolescenți și tineri, care sunt mult mai deschiși noului, mai predispuși să experimenteze, prin prisma unor informații insuficiente, fragmentate și, deci, mai periculoase prin potențialul manipulativ, pe care îl posedă. [2, pag. 32] Pentru a încerca să diminuăm consumul, este necesar, în primul rând, ca adolescenții și tinerii să fie informați corect cu privire la consumul de droguri și efectele acestuia. Una dintre problemele actuale ale societății noastre o constituie creșterea cererii

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

de droguri în rândul populației în general și, îndeosebi, în rândul tinerilor.

Conform studiului național privind consumul de tutun, alcool și droguri „ESPAD-2003”, efectuat pe un eșantion de elevi cu vârsta de 16 ani, prevalența consumului de tutun este de 64%, 80% dintre aceștia au consumat cel puțin o dată consum de alcool, consumul de amfetamine s-a dublat, iar cel de extasy s-a triplat în comparație cu anul 1999.

Deosebit de îngrijorător este consumul de heroină injectabilă, care are consecințe dramatice pe termen mediu și lung asupra sănătății publice (creșterea incidenței HIV/SIDA, hepatitelor B și C, tuberculozei etc.).

Numărul utilizatorilor de droguri din Republica Moldova este în creștere. În prezent sunt înregistrate 9.500 de persoane afectate de narcomanie (Agenția DECA-press).

Conform datelor Ministerului Sănătății, pe parcursul anului 2007 în republică au fost înregistrate 1.021 persoane antrenate în consumul de droguri și de alte substanțe psihotrope, ceea ce constituie 28,5 cazuri la 100.000 de populație. În 2006 acest indice era de 28,1 la 100.000 de populație.

La finele anului 2007 sub supravegherea medicală a secțiilor consultative se aflau 9.309 persoane afectate de narcomanie. Prevalența morbidității prin această maladie constituia 216,1 la 100.000 de populație, comparativ cu 205,9 înregistrată în anul 2006. Acest indice rămâne mai înalt în municipiile Chișinău și Bălți.

Pe parcursul anului 2007, în scopul asanării și reintegrării sociale au fost implicate în programe de tratament 2.343 persoane afectate de narcomanie, dintre care 877 în condiții de staționar.

Un rol deosebit de important în combaterea acestui flagel antisocial ar reveni în special studiului “Profilului psihologic al consumatorului de droguri”, care influențează și determină o persoană să consume în anumite condiții substanțe narcotice.

Numeroase studii realizate în ultimele decenii au încercat să lămurească originile și evoluția consumului abuziv de droguri, felul în care problema apare și evoluează. S-au identificat factorii, care deosebesc persoanele ce recurg și cele ce nu recurg la droguri. Factorii asociați cu un potențial crescut de consum sunt numiți factori de risc, iar cei asociați cu scăderea acestui potențial sunt numiți factori protectori. Cercetările au demonstrat existența unui număr mare de factori de risc în ceea ce privește abuzul de droguri, aceștia fiind corelați cu aspecte personale, familiale sau școlare [3, pag. 57].

Astfel, există diferiți factori de ordin personal, familial sau social, care fac să crească într-un fel sau altul riscul consumului de droguri. În astfel de cazuri utilizarea drogurilor conduce la dependență și abuz cronic.

Printre factorii de risc de ordin personal evidențiem:

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

– *factori genetici*: persoanele cu abuz de droguri au de cele mai multe ori un istoric familial de consumatori drogurilor. Există diferite studii medicale, care demonstrează, că există diferiți factori predispozanți de ordin genetic, care, în combinație cu factorii de mediu, pot conduce la apariția abuzului de droguri;

– *tipul personalității și temperamentul*: adolescenții cu comportament rebel, rezistent la autoritatea părinților, care prezintă sentimente de vinovăție sau de eșec, sunt predispuși într-un mod aparte consumului de droguri;

– *diferite afecțiuni*: adolescenții, care au diferite afecțiuni psihice (deficit de atenție asociat cu hipereactivitate, tulburări de comportament, depresie cronică, represie (ascunderea anumitor sentimente), sindromul stresului posttraumatic sau tulburări anxios depresive, sunt predispuse consumului de droguri. De asemenea consumul de droguri poate agrava aceste afecțiuni;

– *Tentația* specifică vârstei este un alt factor care predispune consumului de droguri. Adolescenții sunt deseori curioși să încerce senzațiile sau efectele, pe care drogurile le au asupra propriei lor persoane. Anturajul, informațiile eronate din mass-media stimulează curiozitatea, deseori fiind suficient un mic impuls pentru a încerca personal aceste substanțe;

– *vârsta mică a primei utilizări*: utilizarea tutunului și a drogurilor la vârste fragede face să crească considerabil riscul apariției abuzului și dependenței.

Factorii de risc familial includ:

– *istoricul familial de utilizare a substanțelor toxice*. Un studiu arată, că adolescentul, ai cărui părinți consumă droguri, posedă un grad de risc de trei ori mai mare să-și dezvolte dependența, decât restul adolescenților;

– *viața familială dezorganizată* este un alt factor important, care predispune adolescenții la consumul de droguri. Familiile, în care există conflicte, abuzuri fizice sau sexuale, stresuri psihice intense, riscă mai mult să consume droguri. Compensările pe plan emoțional și căldura familială sunt foarte importante în orice familie, în care se încearcă evitarea acestor abuzuri;

– *implicarea inadecvată a părinților* în educația și viața adolescentului de asemenea fac să crească riscul abuzului și dependenței de droguri. Extremele educaționale, precum pedepsele grave (deseori corporale) sau permisivitatea sporită a părinților cauzează adesea predispoziția la acest risc.[1, pag. 20]

Factorii de risc de ordin social includ:

– *accesul la diferite substanțe toxice*. Procurarea relativ ușoară a diferitor droguri, traficul liber de droguri, anturajul nepotrivit și, nu în ultimul rând, toleranța sporită a comunității contribuie la apariția abuzului de droguri și dependența adolescenților. Prezența substanțelor psihotrope și a ȱigaretelor în casă are aceeași influență negativă asupra adolescenților tentați să le încerce;

– *anturajul nepotrivit* este și el un factor de risc foarte important în apariția abuzului și dependenței la adolescenți, deoarece grupul este mediul ideal de

Sergiu GOLOVACI,
viceministru al afacerilor interne al Republicii Mldova

Sergiu NESTOR,
șef interimar al catedrei „Procedură penală și criminalistică”,
a Academiei „Ștefan cal Mare”, magistru în drept

**PARTICULARITĂȚILE EFECTUĂRII CERCETĂRII LA
FAȚA LOCULUI ȘI REGULILE EFECTUĂRII PERCHEZIȚIEI
ÎN PROCESUL INVESTIGĂRII TRAFICULUI DE DROGURI**

Specificul cercetării cauzelor penale de acest gen constă în aceea, că reținerea bănuțului și cercetarea la fața locului sunt strâns legate. În corespundere cu art. 118 și 124 ale CPP al RM se cercetează locul (teren, încăpere), obiectele și documentele în scopul descoperirii urmelor infracțiunii și altor probe materiale, se clasifică împrejurările faptei și alte circumstanțe de importanță pentru cauză.

La etapa cercetării la fața locului trebuie să se țină cont de particularitățile stabilirii criteriului subiectiv nu din acțiuni, ci din urmele acestora. Din acest motiv vor fi folosite procedee tactice de descoperire a urmelor acțiunilor printre obiectele cercetate și reconstituirea, în baza acestora, a structurii acțiunilor, inclusiv:

1. obiectul, asupra căruia este orientată acțiunea;
2. urmele săvârșirii infracțiunii;
3. urmele uneltelor și dispozitivelor utilizate pentru săvârșirea acțiunii criminale;
4. rezultatul acțiunii.

Reținerea bănuților poate avea loc în stradă, în automobil (în timpul comercializării sau transportării drogurilor), în apartamente sau alte încăperi (în cazul fabricării, păstrării drogurilor). Ar fi o eroare să nu se efectueze cercetarea terenului, unde s-a produs reținerea. Chiar dacă procesul reținerii a fost fixat pe peliculă video, locul reținerii trebuie descris în detalii. Ulterior aceasta va permite aprecierea corectă a tabloului infracțiunii. Bănuții vor încerca să se debaraseze de droguri, ambalaje, notițe, alte dovezi ale activității lor ilegale. Pot fi descoperite și alte probe.

Cercetarea la fața locului în cazul infracțiunilor de trafic ilicit de droguri are anumite particularități. De exemplu, în cazul cercetării terenului, pe care cresc plante narcotice, în procesul-verbal se vor indica:

- poziția terenului față de unele puncte de orientare, dimensiunile, proprietarul;
- specia plantelor narcotice, cantitatea (suprafața) și faza de vegetație;

conflictelor intrafamiliale; o frecvență mai mare a conduitelor de intoxicare; practici prelungite de educare de către „mame simbiotice”; preponderența temei morții și existența deceselor premature.

Presiunea grupului social și disponibilitatea drogurilor sunt factori determinanți majori ai inițierii și menținerii consumului de droguri. În general, utilizarea tutunului, alcoolului și cannabisului precede uzul de cocaina și opioide. Persoanele, care încep să consume drogurile cele mai dezaprobat de societate, cum ar fi heroina, provin din familii dezorganizate, au o relaționare deficitară cu părinții și prezintă adesea un autorespect redus. De asemenea, o mare parte a consumatorilor de droguri întrunește criterii pentru tulburarea personalității de tip antisocial.

Căutarea de senzații noi este și ea un element predispozitiv major al inițierii consumului de droguri. Marvin Zuckermann a realizat o scală a căutării senzațiilor noi, alcătuită dintr-un factor general și patru factori specifici (căutarea pericolului, a aventurii, dezinhibiția, susceptibilitatea la plictiseală, căutarea experiențelor). Tonalitatea emoțională mare determinată de substanțele psihoactive favorizează repetarea consumului. Jean Ades afirma, că această căutare a senzațiilor tari este numitorul comun al mai multor trăsături ale personalității (impulsivitate, labilitate emoțională). El a propus un model etiopatogenic al comportamentului adictiv, comportament care ar avea valoarea unei conduite adaptive, care ar modula la un nivel redus al activării corticale.

În motivația pentru inițierea consumului de droguri, în dependență și în recădere după o perioadă de abstenență, sunt implicați și factori de ordin psihopatologic. Unii consumatori simt mari dificultăți în a diferenția și a descrie ceea ce simt, dificultate numită alexitimie. Pe de altă parte, atât din punct de vedere farmacologic, cât și simbolic, utilizarea drogurilor îi ajută pe toxicomani să-și controleze propriul ego, astfel drogul putând fi privit și ca o formă de automeditație.

Orice utilizare a drogurilor este potențial nocivă. Efectul nociv poate afecta persoanele individuale și sănătatea lor, ca și comunitățile și sănătatea publică. De aceea în cadrul ierarhizării scopurilor și obiectivelor strategiilor de intervenție sănătatea publică este prima prioritate, înaintea aspectelor medicale sau juridice ale utilizării drogurilor.

Strategiile de promovare a sănătății utilizează o varietate de abordări complementare, menite să încurajeze schimbarea. Deoarece schimbarea comportamentului este influențată de mai mulți factori sociali și individuali, pentru a fi eficientă orice strategie de promovare a sănătății trebuie să încurajeze schimbarea comportamentului indivizilor și modul în care comportamentul se negociază interpersonal, între indivizi, în grupurile de egali și „normele” comunitare cu privire la sănătate și utilizarea drogurilor, ca și în mediul social-politic în general.

Pentru a combate cât mai eficient consumul de droguri este necesară

implicarea întregii societăți: tinerii, părinții, școala, autoritățile legale, organizațiile nonguvernamentale.

O mare parte a acțiunilor de prevenire a consumului de droguri urmărește în final obținerea sănătății indivizilor și a colectivității. Sănătatea se transformă, astfel, în rezultatul final, care justifică activitățile educative sau de control întreprinse în aria prevenirii consumului de droguri. Deci, promovarea sănătății sau educația pentru sănătate sunt modele, în care se poate încadra prevenirea consumului de droguri. Deși, deseori, această insistență în privința problemei sănătății ascunde obiective mai puțin explicite, dar nu mai puțin sigure, de tip ideologic și moral, pare important a reflecta aici și asupra semnificației sănătății și legăturilor acesteia cu consumul și dependența de droguri.

Tendința ultimelor decenii a fost să se găsească o definiție pozitivă a sănătății, nu doar în ceea ce privește absența bolii, ci, așa cum propune **Organizația Mondială a Sănătății (OMS)** în bine-cunoscuta **Declarație de la Alma-Ata (1977)** : “ *O stare fizică, psihică și socială de bine* ”.

Se poate obiecta, că definiția în cauză poate crea confuzii, dat fiind că o astfel de stare pare a fi un fel de paradis pământesc, la fel ca și sanitarizarea și medicalizarea, pe care o asemenea definiție le poate crea în plan personal, social sau politic. [4, pag. 14] De asemenea, a fost supus criticii faptul, că deplina bunăstare subiectivă se poate realiza și prin intermediul evitării sau uzului de droguri, și s-a propus precizări, care să includă elemente de autonomie personală și de solidaritate.

Totuși, credem că este potrivit să reținem aici elementele pozitive ale definiției, luând în calcul, în special, momentul în care a fost formulată. Această definiție a sănătății se aseamănă mult cu ceea ce alții numeau calitate de viață.

Acțiunile de promovare a sănătății sunt orientate, pe de o parte, spre protejarea sănătății, fiind vorba despre acțiunile, pe care le considerăm preventive. În promovarea sănătății este vorba despre evitarea îmbolnăvirii înainte ca aceasta să se producă, iar pentru atingerea acestui obiectiv se acționează asupra mediului înconjurător (igiena mediului, igiena alimentară) și asupra individului (vaccinări). Promovarea sănătății include și noțiunea de menținere a sănătății, care constă în creșterea nivelului de sănătate pozitivă a indivizilor.

Conceptul de sănătate pozitivă cuprinde capacitatea fizică de a face față factorilor de stres, interferarea comunitară și mulți alți factori, similari celor care sunt incluși în scalele calității vieții.

Bibliografie:

1. Amza T. *Criminologie teoretică. Teorii reprezentative și politică criminologică*. București, 2000.
1. Doru D., Bujor V. *Traficul de droguri, reglementări internaționale și naționale*. Chișinău, 2004.
2. Sandu F. *Buletin documentar L-2000*. Academia de poliție „Alexandru Ioan Cuza”, Centrul de Studii Postuniversitare, București, Globalizarea și Criminalitatea.
3. *Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri*. Chișinău, 2004.
4. <http://www.observator.mednet.md/eng/droguri/despre/>
5. http://www.unicef.org/romania/ro/children_2869.html
6. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Categorie:Droguri>
7. http://www.crestinism-ortodox.ro/html/11/11c_despre_droguri.html
8. http://ro.wikipedia.org/wiki/Comer%C5%A3ul_cu_droguri
9. <http://www.scoalacdavila.ro/rom/prgpro/droguri.htm>
10. <http://www.sanatatea.com/baza/category/droguri>
11. <http://www.sanatatea.com/art/droguri.html>
12. http://www.cotidianul.ro/despre_sex_droguri_si_zodii_la_orade_religie-57713.html
13. http://www.descopera.net/spunenu_droguril.html

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

probelor, care se presupune a fi găsite?

- este oare suficient timp pentru a pregăti percheziția?
- care pot fi consecințele posibile ale unei percheziții nereușite?

În procesul pregătirilor de percheziție trebuie să se acorde atenția la:

— căile ascunse de acces în locul, unde se va desfășura percheziția, modalitatea percheziției și intrarea în încăpere;

— cum vor fi înlăturate încercările persoanelor de a ridica alarma, de a se ascunde, de a dosi sau nimici probele;

— care este probabilitatea de a opune rezistență, inclusiv armată?

— ce mijloace și forțe vor fi utilizate?

— sunt oare pregătite ambalaje pentru probele, care vor fi ridicate?

— este oare posibilă percheziția și a altor încăperi?

— este oare necesară percheziția concomitentă și a altor încăperi?

— a înțeles oare fiecare colaborator participant la percheziție scopul percheziției, precum și rolul său?³

Se va avea în vedere, de asemenea, că mijloacele narcotice de proveniență vegetală, precum și deșeurile fabricării lor posedă un miros specific, greu de camuflat. Din aceste considerente, antrenarea în efectuarea percheziției a chinologului cu un câine special dresat va spori eficiența percheziției, îndeosebi în cazul cercetării unor încăperi greu accesibile sau a unor teritorii mari.

La efectuarea percheziției atenția se va îndrepta spre depistarea următoarelor obiecte:

- substanțe narcotice și psihotrope (indicându-se în mod obligatoriu cantitatea și felul ambalajului);
- plante narcotice și deșeuri din fabricarea drogurilor;
- componenți chimici folosiți la sintezarea drogurilor, inclusiv substanțe supuse unui control special (precursori, reagenți, dizolvanți);
- instrumente și utilaje folosite la fabricarea substanțelor narcotice sau psihotrope supuse unui control special;
- alte dispozitive necesare fabricării și ambalării drogurilor (cântare, balanțe, instrumente, sonde, filtre);
- vase și alte obiecte, în care se fabricau, se păstrau droguri (canistre, veselă de bucătărie, retorte, fiole etc.);
- obiecte, cu ajutorul căroră se administrează drogurile (seringi, ace) și dispozitive pentru îngrijirea lor (pentru sterilizarea seringilor de folosință îndelungată — în interiorul acestor obiecte pot fi găsite urme de droguri, iar în seringi și ace -- sânge al persoanelor, care au consumat preparatele);
- amprente digitale pe obiectele enumerate mai sus;
- notițe, care ar demonstra faptul fabricării și comercializării substanțelor narcotice (în caiete, pe foi separate, fragmente de hârtie etc.);

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

• alte specii, care cresc pe plantația ilegală (doar plante narcotice sau și alte culturi);

• existența uneltelor agricole, a mijloacelor tehnice, îngrășămintelor minerale, construcțiilor, precum și descrierea acestora;

• faptul ridicării exemplarelor de plante pentru expertiza ulterioară;

• numărul plantelor, din numărul cărora au fost selectate exemplare pentru expertiză;

• fotografierea;

ridierea urmelor depistate.

La efectuarea cercetării este de dorit să fie invitat un agronom. Exemplarele plantelor depistate trebuie ridicate cu respectarea normelor procedurale și ambalate în modul corespunzător.

Cercetarea încăperilor poate oferi mai multe informații probante asupra cauzei. Particularitățile acestei cercetări sunt determinate de specificul infracțiunii săvârșite -- desfacere, păstrare, sustragere, fabricare de droguri sau întreținerea speluncilor pentru consumul de droguri.

Un loc deosebit revine cercetării laboratoarelor clandestine pentru fabricarea substanțelor narcotice și psihotrope. La asemenea cercetări, alături de expertul criminalist, este binevenit să participe și alți specialiști -- un chinolog, un chimist, iar alteori și un farmacist. Anume ei îl pot ajuta pe ofițerul de urmărire penală la căutarea drogurilor și identificarea componentelor, din care, în condiții artisanale sau industriale, s-au produs substanțe narcotice, să indice vesela și dispozitivele folosite pentru fabricarea drogurilor. Acești specialiști sunt indicați pentru examinarea notițelor depistate în încăpere și aprecierea celor, care se referă la procesul sintezării substanțelor narcotice. În procesul-verbal al acestei acțiuni de urmărire penală se va fixa:

• locul aflării și descrierea încăperii;

• amplasamentul și descrierea exterioară a substanțelor depistate (obiectele trebuie fotografiate acolo, unde au fost depistate și nu după strămutarea lor în alt loc, fie chiar mai potrivit pentru fotografiere);

• descrierea ambalajului materiei prime sau produsului finit și stabilirea precisă a cantității sau volumului;

• descrierea obiectelor, care au fost utilizate în procesul fabricării sau consumului substanțelor narcotice.

Practica arată că, fixând locul cercetării, nu trebuie să ne limităm doar la încăperea folosită pentru fabricarea drogurilor. În unele cazuri este rațional să se extindă cercetarea în exteriorul încăperii. Cunoaștem cazuri, când fabricanții de droguri aruncau pe fereastră și de la balcon diferite obiecte și substanțe chimice, care puteau demonstra caracterul ilicit al activității lor (deșeuri ale sintezei drogurilor, fiole goale, utilaje chimice, ambalaje, seringi, ace etc.). Nu trebuie exclusă și

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

abilitatea bănuților de a arunca diferite obiecte chiar în timpul efectuării acțiunii de urmărire penală.

Înainte de a opera orice schimbări în încăpere, „situația de lucru” trebuie fixată fotografic sau filmată, acțiune de importanță pentru fixarea și aprecierea probelor, mai ales în cadrul dezbaterilor judiciare. Procesul-verbal nu poate reda întocmai situația existentă în încăpere la momentul cercetării, dar cu ajutorul mijloacelor tehnice se fixează toate obiectele și amplasamentul lor în spațiu: culoarea, numărul și alte detalii.

În procesul-verbal de cercetare la fața locului nu se poate afirma categoric denumirea substanței narcotice ridicate (după aspect exterior, miros, inscripții de pe ambalaj). Doar expertiza (chimică, farmaceutică) va soluționa corect problema denumirii produsului ridicat și dacă este aceasta o substanță narcotică, psihotropă sau cu efect puternic.¹ Dacă este posibil, substanța ridicată se cântărește, iar apoi se sigilează în ambalajul pregătit în prealabil. Obiectele depistate în diferite locuri se ambalează separat. La ridicarea fiolelor (goale și cu conținut lichid), seringilor, materialelor de ambalat, pachetelor de polietilenă cu chimicate și substanțe asemănătoare drogurilor, precum și a altor obiecte cu suprafața dură și netedă, trebuie să fim precauți, deoarece pe ele pot exista urmele digitale ale persoanelor implicate în fabricarea sau desfacerea drogurilor.

Unele ingrediente utilizate la sintezarea substanțelor narcotice sunt deosebit de toxice. Pătrunderea lor pe membrana mucoasă poate provoca maladii ale sistemului nervos sau alte pierderi temporare a capacității de muncă. De aceea nu vom atinge, cu degetele murdare de substanțe chimice, nasul, gură, ochi. Părăsind localul laboratorului, ne vom spăla bine pe mâini și pe față. Ridicând o substanță asemănătoare drogului, se interzice categoric a-i proba gustul sau mirosul. Concentratul de trimetiltentanilă, de exemplu, influențează asupra organismului uman mult mai crunt, decât cianura de potasiu.

În încăpere este interzis fumatul, consumul de alimente și băuturi. Derosebit de precauți trebuie să fim în cazul cercetării laboratoarelor, despre care avem informații, că utilizează *alumohidrida de litiu*, care în combinație cu apa devine inflamabilă. Este rațional să i se pună cătușe bănuțului și să fie ținut lângă colaboratorul de poliție. În aceste situații bănuțul va fi nevoit să avertizeze asupra efectelor, pe care le-ar avea explozia, sau despre locul aflării capcanei.

La toate acțiunile colaboratoriilor organelor de drept este bine să asiste persoane terțe (mai ales în momentul ridicării drogurilor, banilor, armelor) sau alte persoane, care ar putea confirma legalitatea acțiunilor. Substanțele și obiectele, care urmează a fi ridicate, trebuie fotografiate sau filmate în locurile unde au fost depistate, iar apoi în procesul-verbal să se facă mențiunile corespunzătoare, indicându-se locul aflării lor.

În procesul-verbal de cercetare la fața locului trebuie să fie fixate acțiunile

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

ilegale ale participanților la cercetare sau ale altor persoane (de exemplu, tentativa de sustragere a vreunui obiect, de distrugere a urmelor) și măsurile luate de ofițerul de urmărire penală sau lucrătorul operativ. Orice anexă la procesul-verbal de cercetare la fața locului trebuie să fie fixată. Drogurile, obiectele și uneltele ridicate, alte materiale de probă urmează să fie cercetate cu respectarea normelor procedurale (art. 118 al CPP). În procesul-verbal se va indica greutatea și cantitatea drogurilor, exteriorul lor, ambalajul (dacă sunt ambalate în fiole sau comprimate).

La cercetarea medicamentelor narcotice se va atrage atenția la marcajul produsului. În acest scop se va examina ambalajul și se vor reproduce cifrele,

prin care sunt codificate informațiile principale despre medicament, denumirea unității producătoare². În procesul-verbal se va indica, de asemenea, modul de ambalare, materialul și dimensiunile ambalajului. La cercetarea dispozitivelor și instrumentelor folosite în fabricarea drogurilor va fi binevenită participarea unui specialist, care să cunoască denumirile corecte ale obiectelor depistate.

Cercetarea la fața locului nu presupune constrângeri. Din acest motiv în scopul depistării și ridicării probelor în încăperi (la domiciliu, în locurile de păstrare, fabricare a drogurilor etc.) de cele mai dese ori se fac percheziții, care permit cercetarea minuțioasă a încăperii, inclusiv fără acceptul proprietarului, și care se realizează cu respectarea aceluiași reguli, ca și în cazul cercetării la fața locului. În cazul infracțiunilor cu droguri specificul percheziției constă în aceea, că ea este instrumentul principal de descoperire a substanțelor narcotice.

Trebuie să fii un bun observator ca să faci distincție între emoțiile obișnuite și emoțiile manifestate de persoană la anumite etape ale percheziției. Trebuie să te pricepi când persoana supusă percheziției încearcă să distragă atenția de la ascunzișuri prin unele acțiuni, vorbe, înscenări de accese etc. Din aceste considerente este necesară supravegherea comportamentului persoanei.

O sursă importantă de dobândire a probelor obiective despre activitatea criminală a reținutului este percheziția la timp a domiciliului lui, a unităților de transport, încăperilor auxiliare, care îi aparțin etc., precum și controlul lucrurilor, bagajelor și a altor obiecte, dacă există temeiuri să se presupună, că acolo s-ar păstra substanțe narcotice sau alte probe. Pentru a fi rezultativă, percheziția trebuie pregătită din timp. Pentru a decide necesitatea percheziției, trebuie să răspundem la următoarele întrebări:

- care sunt obiectele căutate la percheziție?
- s-au acumulat oare suficiente date despre persoanele, care urmează a fi percheziționate, despre locul aflării și planul încăperii, despre locul aflării obiectelor, care prezintă interes?
- există oare, în afară de percheziție, și alte metode de dobândire a

În anul 2005, numărul consumatorilor cronici a sporit deosebit, alcătuind 8484 persoane, iar în anul 2007 – 9318, 2008 – mai mult de 10.000 persoane oficial luate la evidență în calitate de narcomani cronici, numărul cauzelor penale începând cu anul 1985 se află într-o creștere permanentă și inclusiv, de la circa 89 cauze penale înregistrate și soluționate în anul 1985, 299 – în anul 1986, 188 – în anul 1987, 119 – în anul 1988, 99 – în anul 1989¹, peste 600 – deja în anul 1999, 2148 și 2106 infracțiuni în anii 2004, 2005, iar în anul 2007 a atins cifra de 2182 dosare, comparativ 2001 dosare precăutate pentru anul 2006.

Actualmente surse neoficiale comunică, că în ultimii ani numărul consumatorilor de droguri a crescut considerabil alcătuind circa 100-120 mii persoane.

Conform unor afirmații, narcoticele s-au răspândit în anii 60 în SUA pe fundalul negării de către generația tânără a ideologiei și a valorilor generațiilor mai în vârstă și s-a înrădăcinat în năzuința tineretului de a-și asigura senzația fericirii cu orice preț, stare sau situație coincidentă cu etapa de tranziție a R. Moldova (ale cărei termene au expirat demult), când economia nu permite socializarea tineretului (încadrarea în câmpul muncii, acordarea posibilităților egale la studii, asigurarea unui trai decent), iar instituțiile de învățământ de toate nivelurile, de comun acord cu familia, adesea împiedică și frânează generația tânără la alegerea valorilor (prin programe de instruire, școli simple ori titulare, stiluri de comportament vestimentar, muzică, timp liber).

Astăzi crima organizată și traficul de droguri au statutul de amenințări la adresa securității naționale, pârgăhia financiară a acestor fenomene facilitând ascensiunea la puterea politică. Crima organizată este o afacere transnațională de miliarde de dolari, determinând scăderea produsului național brut în toate cele 192 de națiuni ale comunității internaționale și creând o gamă surprinzătoare de posibilități de comunicare, transport, mijloace financiare și de protecție.

În Occident, producția de opiu, din care jumătate sau aproape jumătate este ilegală, atinge cifra de 3000-4000 tone pe an. Din aceasta, cca. 700-800 tone sunt cultivate numai în ceea ce, de regulă, este denumit „Triunghiul de aur” (Thailanda, Birmania, Laos), 150-200 tone se produc în Afganistan”Pakistan”Iran și 100-200 tone în Mexic și Turcia. Aproximativ 2/3 din producția totală de opiu se „consumă” în zonele de cultură sau în apropierea acestora, iar 1/3 (între 300 și 400 tone) ia calea traficului internațional organizat, de obicei, de bande specializate. O cantitate importantă a opiului este transformată în morfină, în sediul laboratoarelor clandestine din Extremul Orient și din Europa Occidentală și vândută ca atare, iar o parte însemnată a morfinei ia drumul laboratoarelor din sudul Franței unde se transformă în heroină, fiind apoi expediată în S.U.A. și în alte state. Traficul de cocaină, considerat mult timp ca un „comerț local” respectiv în America de Sud (unde, de fapt, se și consumă mult foile de coca) cunoaște în, ultimii ani, o

- carnete de note, scrisori, fotografii, înregistrări audio și video, care conțin informații despre relațiile reținutului;
- literatură din domeniul sintezei chimice (în anumite cazuri prezența acestora poate infirma depozitiile bănuțului despre faptul, că nu posedă cunoștințe de chimie și sinteza chimică);
- documente de călătorie, chitanțe de bagaje, cu ajutorul cărora se pot stabili rutele traficului de droguri;
- blanchete de rețete în alb, clișee de ștampile, ceea ce demonstrează faptul contrafacerii rețetelor pentru a primi substanțe narcotice și psihotrope;
- mijloace bănești dobândite în urma acțiunilor criminale de fabricare și trafic de droguri.

Orice tărgănare a executării acestei acțiuni de urmărire se poate solda cu pierderea unor probe importante, cu distrugerea sau strămutarea acestora de către persoanele interesate. E rațional să se ia în considerație opinia specialiștilor privind efectuarea concomitentă a perchezițiilor la toți bănuții din cadrul cauzei penale, ceea ce va spori eficiența acestei acțiuni de urmărire.

În șirul recomandărilor de ordin general privind efectuarea cercetării la fața locului și percheziției amintim necesitatea realizării acestor acțiuni de urmărire penală nemijlocit de către ofițerul de urmărire penală (de cele mai dese ori acestea sunt efectuate de lucrătorii organului operativ sau de inspectorul de sector și nu întotdeauna se soldează cu rezultatele scontate), participării la cercetare și percheziție a bănuților (învinuților), proprietarilor de încăperi sau terenuri, mijloace de transport etc., prezenței obligatorii a acestora în momentul depistării și ridicării drogurilor și altor probe materiale, participarea obligatorie a chinologului împreună cu câinele special dresat în căutarea drogurilor.

Fiind depistate, substanțele narcotice și psihotrope, precursorii, dizolvanții, reagenții urmează a fi ambalați și sigilați pentru a fi trimiși ulterior pentru cercetare sau expertiză. Trebuie să fie ridicate și obiectele folosite la fabricare, păstrare și transportare. Aceste mijloace și obiecte vor fi ambalate separat. În calitate de ambalaje pot fi utilizate pachetele de polietilenă, săculețe din hârtie sau stofă, cutii, plicuri etc., care, după plasarea obiectului în ele, se vor lipi, se vor coase, se vor lega și sigila. Pe ambalaje se vor face mențiuni explicative, care vor indica:

- cine, când și unde a efectuat ridicarea sau percheziția?
- de la cine a fost ridicat?
- modul sigilării și numărul sigiliului;
- semnăturile colaboratorului de poliție, precum și ale persoanelor, de la care s-a făcut ridicarea.

Pentru ridicarea unor substanțe și obiecte este necesar să se pregătească în prealabil materialul de ambalare. Astfel, la ridicarea fragmentelor verzi (neuscate) de mac sau canabis în pachete trebuie să fie prevăzute orificii de ventilare. În caz

contrar aceste plante se vor ofili, vor putrezi și vor deveni inutile pentru cercetare sau expertiză criminalistică. Microparticulele substanțelor se vor ridica cu ajutorul peliculei adezive incolore. La ridicarea drogurilor din geți, rucsacuri, valize se vor lua măsuri de depistare și fixare a urmelor digitale pe aceste obiecte. Circumstanțele ridicării sau percheziției se vor indica în respectivul procesul-verbal.

Referințe

1. *Криминалистика*, учебник, Изд-во БЕК, М. 1996, стр. 420.
2. Poul Cook, Iurie Odagiu, Ilie Jecicov. *Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri*. Uniunea Europeană, Academia”Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2004.
3. C.Suciu. *Criminalistica*. Vol. III, București, 1972, pag. 87.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 12.08.1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.122-XV din 14.03.2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110/447 din 7.06.2003
3. Codul penal al Republicii Moldova, nr.985-XV din 18.04.2002. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.128-129/1012 din 13.09.2002.
4. S. Nestor, Iu. Odagiu. *Metodica cercetării infracțiunilor privind traficul de droguri*. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, Chișinău, 2003
5. C.Suciu. *Criminalistica*. Vol. III, București, 1972.
6. *Криминалистика*. Учебник, Изд-во БЕК, М.,1996, стр. 690.
7. Poul Cook, Iurie Odagiu, Ilie Jecicov. *Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri*. Academia”Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2004.
8. S.Doraș. *Criminalistica*. Vol.II.Elemente de tactică,Chișinău,1999.
9. Lazăr Cîrjan.*Tratat de criminalistică*. Ed. Pinguin, București,2005.
10. Țigal George-Marius. *Manual antidrog. Prevenirea și combaterea traficului și consumului de droguri. Elemente de identificare și efectele drogurilor*. Curs universitar, Ed. Pildner, Tîrgoviște, 2003.

Valeriu GROSU,
lector superior al catedrei „Investigații Operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”

**CONCEPTE, VIZIUNI, IPOTEZE ALE ASPECTELOR
NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE DE INCRIMINARE
ȘI CONTRACARARE A NARCOMANIEI ȘI DE
COMBATERE A NARCOBUSINESSULUI**

Probabil, nu există părinți și pedagogi care n-ar spera să-și vadă odraslele, discipolii viguroși, cu verticalitate morală, perseverenți.

Dreptul la viață, fericire și dezvoltare multilaterală a personalității întotdeauna a fost considerat de rațiunea umană o valoare socială fundamentală.

În calea luptei cu narcomania și a narcobusinessului, apar multe greutăți, unele având rădăcini în împrejurările obiective ce nu pot fi schimbate într-o perioadă de timp de scurtă durată. Din ele fac parte nivelul insuficient de dezvoltare economică și culturală a societății, lipsa minimului de mijloace pentru satisfacerea cerințelor materiale și spirituale ale oamenilor.

Un grup aparte de greutăți în educarea unor oameni, armonios dezvoltați apare ca rezultat al răspândirii în viața socială a fenomenelor negative ce împiedică cursul ei normal și care într-o formă sau alta se manifestă în viața unor familii și chiar a societății.

Asemenea maladii sociale, sunt crizele politice, încălcările legalității și ordinii de drept, având ca bază corupția, birocratismul, criminalitatea, beția, alcoolismul, prostituția, narcomania și toxicomania.

Narcomania este una dintre principalele maladii sociale.

Stupefiantele sunt substanțe toxice (opium, heroină, cocaină, morfină, codeină, marijuana etc.) care produc halucinații, stări de inerție fizică sau morală, decădere etc.

Traficul de stupefiante, prin pericolul pe cale-l prezintă, constituie una din cele mai grave probleme.

Astăzi în R. Moldova starea criminogenă privind prevenirea și combaterea narcomaniei și narcobusinessului este destul de complicată, deoarece, numărul de consumatori de substanțe stupefiante an de an crește, precum crește și numărul cauzelor penale cercetate, ce confirmă oferta ilicită de substanțe stupefiante.

Conform indicilor statisticii MAI, numărul consumatorilor de droguri în anii 2001-2002 alcătuia circa 20 mii persoane, dintre care 4436, în creștere – 4624 narcomani cronici, printre ei enumerându-se și 552-613 copii.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

bunăstarea persoanelor și au efecte nefaste asupra economiei, culturii și politicii ale societății”;

- efectele devastatoare în creștere ale traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope, în special în rândul copiilor, care sunt exploatați în diverse regiuni ale lumii atât în calitate de consumatori pe piața drogurilor, cât și la producerea, distribuirea și comerțul ilicit cu asemenea produse;

- legăturile dintre traficul ilicit și alte activități criminale organizate, care subminează bazele economiei legitime și amenință stabilitatea, securitatea și suveranitatea statelor;

- traficul ilicit este o activitate criminală internațională; el reprezintă sursă de câștiguri financiare și averi considerabile care permit organizațiilor criminale transnaționale să străbată, să contamineze și să corupă structurile de stat, activitățile comerciale și financiare legitime, societate la toate nivelurile ei.¹²

Prin articolul 3, se stabilește obligația statelor de a incrimina ca infracțiuni următoarele fapte săvârșite cu intenție:

I. Producția, fabricarea, extracția, prepararea, oferirea spre vânzare, distribuția, vânzarea, livrarea în orice condiții intermedierea între vânzător și cumpărător, expedierea în tranzit, transportul, importul sau exportul oricărui stupefiant sau al oricărei substanțe psihotrope.

II. Cultivarea macului, a arbustului coca sau plantei canabis în scopul producerii de stupefiante.

III. Posedarea sau cumpărarea oricărui stupefiant sau substanță psihotropă în scopul uneia dintre activitățile enunțate mai sus.

IV. fabricarea, transportul sau distribuirea de echipamente materiale sau substanțe ce pot fi utilizate în sau pentru cultura, producția sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope.

V. Participarea la comiterea oricăreia din infracțiunile menționate, asocierea sau uneltirea de a comite tentativa sau complicitatea, instigarea, favorizarea sau sfătuirea în scopul comiterii de infracțiuni.

Statele părți vor prevedea în legislațiile lor interne sancționarea acestui corp de infracțiuni, pedepsele (închisoarea sau amenda), măsura confiscării și alte măsuri complementare: tratament, educație, postcură, readaptare, reinsertie socială.

Infracțiunile vor fi urmărite de statul pe teritoriul căruia au fost comise sau de statul pe teritoriul căruia se află făptuitorul, dacă legislația acestuia din urmă nu consideră acceptabilă extrădarea, iar făptuitorul a fost deja judecat până în momentul în care a ajuns pe teritoriul țării respective, indiferent dacă sunt săvârșite de cetățenii proprii sau de străini.

Acestea vor fi incluse, de drept în orice tratat de extrădare. În situația în care părțile nu sunt legate printr-un tratat de extrădare cu statul care le solicită extrădarea unui infractor, Convenția constituie temeiul juridic al extrădării.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

escaladare importantă, atât spre continentul nord-american (îndeosebi S.U.A.), cât și spre Europa Occidentală, unde tot mai mulți traficanți sud-americani arestați dețin cocaină. Se pare că există legături permanente între traficanții rezidenți în Europa și traficanții europeni refugiați în diverse țări din America de Sud, de unde nu pot fi extrădați. Cannabisul continuă să constituie drogul de care se abuzează cel mai mult, putând fi practic cultivat în orice regiune din lume. În ultimii ani, ca urmare a faptului că traficanții au obținut o specie foarte concentrată a acestui drog – prin extragerea din cannabis a uleiului de hașiș – traficul ilicit a cunoscut o răspândire tot mai mare în toate țările lumii.

Populația de toxicomani este – la scara statelor mondiale – de circa 2-4 milioane, care consumă pe an între 30-40 de tone de heroină, de origine ilegală.

Numărul opiomaniilor din statele capitaliste este un milion și trei milioane.

Numărul persoanelor care absorb regulat cocaină este de circa 2-3 milioane.

Numărul consumatorilor de cannabis și ai derivaților săi este iarăși, la nivelul statelor mondiale – între 60-80 milioane; rapoartele țărilor respective arată creșterea consumului acestui drog în ultimii ani.

La moment cel mai mare risc prezintă crima organizată transnațională, în special în asociere cu traficul de droguri, pentru următoarele motive:²

- Resursele economice obținute prin crimă și traficul de droguri sunt folosite în mod direct și deliberat pentru a destabiliza societatea („pax mafiosa”), distrugerea valorilor democratice și liberale, sistemul politic și administrativ (corupția) și economia țării (spălarea banilor murdari și infiltrarea în afaceri);

- Rețelele transnaționale, create și susținute de această combinație atacă integritatea teritorială atât la hotarul, cât și în interiorul unei anumite țări. Când crima organizată controlează o anumită zonă, crima organizată transnațională are acces, iar organele de aplicare a legii nu mai pot pătrunde, sau își pot trimite în mod formal agenți, acțiunile acestora fiind însă neutralizate prin intimidare și/sau corupție. Aceste zone sunt denumite zone gri și sunt practic în afara suveranității statului. Zonele gri sunt, din păcate, prezente și pe teritoriul multor state din Europa. Alte teritorii controlate de crima organizată sunt teritoriile unde domnește haosul și jungla de beton. Teritoriile unde domnește haosul sunt la hotarul vechilor imperii și la răscrucea diferitelor culturi lăsate să se dezvolte după propriile legi conform propriei instabilități cronice (Asia Centrală, Caucaz, fosta Yugoslavie). Junglele de beton se găsesc în orașele mari, în cartierele sărace și la periferiile sordide (Karachi, Lima, Istanbul, Lagos, Rio, Los-Angeles);

- Multe țări central, est-europene și unele țări mediteraneene riscă să devină parteneri în care nu se poate avea încredere, deoarece traficul de droguri și crima organizată le subminează, chiar dacă ele se consideră uneori țări de tranzitare a drogurilor;

- Stabilitatea Rusiei și a Ucrainei, importanți parteneri de dialog ai Europei Occidentale, poate fi serios pusă la îndoială, cu evidente repercusiuni la nivel

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

politic și economic și nu în ultimul rând la forumul P8, unde se stabilesc coordonate politice importante de luptă împotriva acestor riscuri.³

În acest context, pentru combaterea traficului ilegal de stupefiante, s-a adoptat un mare număr de documente (19 documente numai în cadrul O.N.U.), printre care menționăm:

- *Convenția Internațională a Opiumului* (Haga, 1912) și *Convenția Internațională a Opiumului* (Geneva, 1925);
- *Convenția Unică asupra Stupefiantelor* (New York, 1961);
- *Convenția asupra Substanțelor Psihotrope* (Viena, 1971) și *Convenția Națiunilor Unite asupra Traficului Ilicit de Stupefiante și substanțe Psihotrope* (Viena, 1988).

În baza *Convenției de la Haga* (1912), statele s-au angajat să țină sub control producția de opium brut, să reglementeze exportul și importul de opium manufacturat, să supravegheze comerțul cu opium medicinal și cu derivatele acestuia. Prin *Convenția Internațională de la Geneva*, 1936, statele s-au obligat să supună urmării penale persoanele care se ocupă cu transformarea, păstrarea, importul, exportul, vânzarea și cumpărarea ilegală de stupefiante. Prin *Convenția Unică asupra Stupefiantelor*, 1961, statele sunt obligate să ia măsurile necesare pentru a pedepsi ca infracțiuni: creșterea, producția, fabricarea, extracția, prepararea, deținerea, oferirea, punerea în vânzare, distribuirea, procurarea, livrarea și mijlocirea importul, exportul și transportul stupefiantelor.

Prin *Convenția asupra Substanțelor Psihotrope* (Viena, 1971), se urmărește prevenirea fabricării și distribuirii substanțelor psihotrope (stimulatoare, tranchilizante și halucinogene); statele s-au angajat să asigure, pe plan național coordonarea acțiunii preventive și represive împotriva traficului ilicit și să pedepsească, drept infracțiune, orice act comis intenționat, prin care se încalcă reglementările adoptate în executarea obligațiilor rezultând din Convenție. *Convenția Națiunilor Unite asupra Traficului Ilicit de Stupefiante și Substanțe Psihotrope* (Viena, 1988) menționează care sunt acțiunile interzise (producerea, fabricarea, extracția etc., a substanțelor stupefiante și psihotrope, cultura macului, coca, canabis, în scopul producerii de stupefiante etc., prevăzând pedepsirea încercării de a comite asemenea fapte, a participării, asocierii, tentativei și complicității), stabilește liste ale substanțelor respective și obligă fiecare stat să adopte măsurile necesare pentru a incrimina aceste fapte ca infracțiuni penale.

În *Convenția O.N.U. privind Dreptul Mării* (1982), se prevede că toate statele să coopereze în scopul reprimării traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope, practicat pe nave, în marea liberă, cu încălcarea convențiilor internaționale (art.8).

Dacă inițial colaborarea statelor în materie de trafic de stupefiante viza protejarea relațiilor sociale referitoare la sănătatea fizică și mintală a umanității

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

prin controlul asupra producției de opium brut, prin supravegherea comerțului cu opium medical și derivatele acestuia,⁴ în scurt timp, statele lumii s-au văzut obligate să diversifice colaborarea internațională, având de protejat și alte valori și relații sociale, ca efect al implicărilor complexe produse de extinderea traficului ilicit de droguri.

Abuzul de droguri, care are un efect devastator atât asupra toxicomanilor, cât și a societății în care trăiesc, corupe, contaminează și slăbește însăși structura societății. Pe de altă parte, abuzul de droguri este inexorabil legat de traficul de droguri, devenit activitate criminală internațională.

Potrivit Raportului pe anul 1989 al Organului Internațional al O.N.U. pentru controlul de stupefiante, cu sediul la Viena,⁵ „niciodată până acum n-a existat pericol atât de mare ca unele țări să-și vadă instituțiile politice și economiile paralizate de mafia drogurilor”. Pentru prima dată, Organul Internațional al O.N.U. trece în revistă daunele provocate mediului înconjurător de producția de droguri.

Flagelul drogurilor⁶ a dobândit dimensiuni greu de imaginat, cu consecințe grave la toate nivelurile societății. În unele state, grupuri rebele profită de instabilitatea politică și militară a anumitor zone, pentru a spori producția de droguri. O altă consecință a traficului cu droguri este asocierea cu terorismul denumit narcoterorism. Spre exemplu, dictatura aflată la putere în Bolivia, la începutul deceniului, s-a implicat în comerțul cu droguri. „Pentru prima oară în istorie, traficanții au ieșit în stradă și au cumpărat un guvern”.⁷

În prezent nu se mai face distincție între țări producătoare, de tranzit sau consumatoare de droguri. Lupta împotriva traficului și a abuzului de droguri, care s-a transformat într-o activitate internațională, este a tuturor statelor.

Organismul O.N.U. cheamă toate țările să participe la „războiul împotriva stupefiantelor și traficanților de droguri. Dacă aceste carteli ale drogurilor ar obține victorie într-o singură țară, ar fi puse în pericol toate țările”.⁸

Rezultat al codificării reglementărilor anterioare referitoare la traficul ilicit cu stupefiante,⁹ *Convenția Unică asupra Stupefiantelor*¹⁰ simplifică mecanismul controlului internațional asupra plantelor din care se extrag stupefiante naturale și conferă caracter de universalitate măsurilor adoptate împotriva abuzului de astfel de substanțe.

Completarea și adoptarea *Convenției Unice asupra stupefiantelor* s-a făcut prin *Convenția asupra substanțelor psihotrope* din 1971 și prin *Convenția Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope*.¹¹

Preambulul Convenției extinde într-o viziune globală gama preocupărilor internaționale în protecția tuturor valorilor sociale lezate de implicațiile ramificate ale traficului ilicit de droguri, având ca fundament următoarele considerații:

- amploarea și creșterea producției, cererea și traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, „care reprezintă o gravă amenințare pentru sănătatea și

1. Prin **precursor, adică substanțe utilizate în fabricarea drogurilor** sunt considerate substanțe utilizate la fabricarea de substanțe narcotice și psihotrope etc. (efedrina, ergotamina, acetona, piperonalul, hidrocioridul acid, permanganatul de potasiu, acidul sulfuric, toluene, anhidrida acetică etc.).

2. O particularitate a obiectului material al infracțiunilor din categoria drogurilor îl formează existența **analoagelor de substanțe** corespunzătoare drogurilor. Se are în vedere posibilitatea de creare a substanțelor care, formal, nu sunt interzise prin lege, însă al cărui consum abuziv duce însă la consecințe negative atât pentru societate, cât și pentru persoană. În raport cu astfel de substanțe depistate în procesul examinărilor de expertize tehnico-științifice, instituția ce efectuează expertiza are obligația înștiințării imediate a Comitetului permanent de control asupra drogurilor din cadrul MS al RM. Comitetul va efectua cercetările asupra noului element obținut ca drog și va înainta către Guvern în vederea includerii substanței date în listele drogurilor aprobate prin H.G. nr. 79 din 23.01.2006 după care va putea forma obiectul material al infracțiunilor privind regimul drogurilor.

3. **Cultivarea** în accepțiunea legii penale trebuie să înțelegem activitatea unor lucrări, precum: pregătirea solului pentru însămânțare sau răsădire, aratul, boronitul, fertilizarea solului (îngrășăminte organice sau minerale), introducerea în sol a semințelor sau a răsadului, îngrijirea lor (afânarea solului, cultivarea, distrugerea buruienilor, lupta contra vătămătorilor, irigarea etc.) și recoltarea plantelor care conțin substanțe narcotice.

4. **Prelucrarea** presupune totalitatea de acțiuni ce modifică forma, constituția sau aspectul unui material pentru a obține produse finite sau materii prime. Prelucrarea plantelor nu duce la obținerea de noi droguri (analogi), ce permite a mări concentrarea (consistența) componentului activ în limitele aceluiași drog mărindu-i efectul narcotic sau toxic (rafinarea, obținerea de latex din macul apaic etc.)

5. **Utilizarea** plantelor care conțin stupefiante presupune folosirea, întrebuințarea acestora în forma lor naturală sau după prelucrare. Elaborarea unui drog presupune efectuarea unor operații necesare la extragerea sau obținerea substanțelor cu efect narcotic și are drept scop.

6. **Experimentarea** constă în operații de dozare, de combinare ori de încercare a drogurilor. În ceea ce privește încercările, acestea pot fi făcute atât asupra animalelor, cât și a oamenilor. Concomitent vor cădea sub incidența experimentărilor ilegale care se fac în afara laboratoarelor din cadrul instituțiilor de învățământ sau din cele de cercetări științifice ce sunt autorizate de experimente, sau chiar în acestea dar depășesc limitele sau caracterul experimentărilor.

7. Prin **producerea de droguri** se înțelege obținerea acestora atât din plante, cât și pe cale de sinteză. Producerea ilicită de droguri se vor constitui activități orientate spre obținerea în masă, în serie a stupefiantelor și poate include

Convenția stabilește măsurile pe care statele părți urmează a le lua, în concordanță cu regimul lor constituțional, juridic și administrativ vizând coordonarea acțiunilor preventive și represive, asistența reciprocă în lupta împotriva traficului ilicit de droguri, în cooperarea cu organisme internaționale de profil.¹³

Comisia de Drept Internațional a inclus traficul ilicit cu stupefiante în categoria crimelor internaționale, reglementând-o în sensul Convenției Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, din anul 1988.

Referitor la incriminarea penală a traficului ilicit de droguri în R. Moldova, se poate de menționat faptul că inclusiv pe tot parcursul efectuării reformei judiciare și de drept, legiuitorul a atras o atenție deosebită procesului de imprimare, mai obiectiv, mai sever, mai riguros, privind incriminarea și sancționarea activității ilicite „trafic de droguri și consum ilicit de substanțe narcotice, psihotrope sau analoagelor lor”, conducându-se strict și respectând reglementările legislației internaționale, și-n deosebi a Convenției ONU din 19 decembrie 1988, modificând careva din articolele anterioare ale CP RM, precum și introducând o alternativă de noi articole, divizate după principiul fundamental – pericolul social al faptei traficului ilicit de droguri, cât și pericolului social al făptuitorului, printre care conform Capitolului VIII „Infracțiunii contra sănătății publice și conviețuirii sociale” sunt incriminate mai multe fapte ilicite care se comit în legătură cu acest viciu, precum și alte operațiuni ilicite cu substanțe aflate sub control național, și inclusiv:

- art. 209 „Atragerea minorilor la consumul ilegal de droguri, medicamente și alte substanțe cu efect narcotizant”;
- art. 217 „Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor fără scop de înstrăinare”;
- art. 217¹ „Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor în scop de înstrăinare”;
- art. 217² „Circulația ilegală a precursorilor în scopul producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor”;
- art. 217³ „Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor”;
- art. 217⁴ „Sustragerea sau extorcarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor”;
- art. 217⁵ „Consumul ilegal public sau organizarea consumului ilegal de substanțe narcotice, psihotrope sau analoage ale acestora”;
- art. 217⁶ „Introducerea ilegală, intenționată în organismul altei persoane împotriva voinței acesteia, a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor acestora”;
- art. 218 „Prescrierea ilegală sau încălcarea regulilor de circulație a substanțelor narcotice, psihotrope”;

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

- art. 219 „Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul substanțelor narcotice sau psihotrope”;

- art. 248 „Contrabanda”.

Gradul prejudiciabil al infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale decurge din însuși natura valorilor sociale vătămăte sau periclitare.

Informația regimului juridic, privind circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor, noțiunea și lista lor este descrisă în următoarele acte normative:

- *Convenția Unică asupra stupefiantelor*, adoptată la New-York la 30 martie 1961, și *Protocolul de modificare a acestei convenții*, adoptat la Geneva, la 25 martie 1972;

- *Convenția asupra substanțelor psihotrope* adoptată la Viena la 21 februarie 1971 (ibidem);

- *Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope* adoptată la Viena la 20 decembrie 1988 (ibidem);

- Legea nr. 277-XVI din 4 noiembrie 2005 „Privind modificarea și completarea Codului cu privire la contravențiile administrative, a CP a R. Moldova și a CPP al r. Moldova, (M. Of. Di. 02.12.2005 nr. 161-163)”

- Legea „Cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor”, nr. 382 – XIV din 06.05.99 (M. Of. Nr. 73-77/339 din 15.07.99);

- Legea „privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumul ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope”, nr. 713 – XV din 06.12.2001 (m. Of. Nr.36-38/208 din 14.03.2002);

- Alte acte normative elaborate de Comisia Interdepartamentală de Combatare a narcomaniei și a narcobusinessului și de Comitetul permanent de control asupra drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății și aprobat de Guvern.

I. a. În calitate de obiect juridic generic al infracțiunilor mai sus enumerate și prevăzute de CP RM, servește drept ansamblul relațiilor sociale a căror normală formare și dezvoltare sunt condiționate de respectarea unor norme de conviețuire comună socială referitoare la sănătatea publică.

În literatura de specialitate s-a arătat că sănătatea publică înseamnă, pe de o parte, totalitatea condițiilor și măsurilor menite să asigure cât mai deplin sănătatea unui grup social organizat – comună, oraș, etc., iar pe de altă parte, starea pe care acel grup o are sub aspectul sănătății sale.¹⁴

Noțiunea științifică **de sănătatea persoanei (individului)** presupune totalitatea relațiilor sociale apărute prin mijloace de drept penal menite să asigure condițiile de existență și funcționare fizică și psihică normală a organismului omului, iar prin sănătate publică – relațiile sociale care asigură așa condiții și funcționare a sferei biologice și psihice a populației, stabilită pe un teritoriu concret care

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

influențează sau ar putea influența condițiile și funcționarea normală a indivizilor (oamenilor).¹⁵

b. Obiectul juridic special diferă în funcție de specificul fiecărei infracțiuni. De exemplu, în situația prevăzută la agravanta din art. 217¹ alin. 4, 217⁴ alin. 3, obiectul juridic este complex, în conținutul său intrând, pe lângă relațiile sociale referitoare la sănătatea publică, și relațiile sociale referitoare la viața persoanei. De asemenea, și-n dispoziția art. 217⁶ „Introducerea ilegală, intenționată în organismul altei persoane, împotriva voinței acesteia a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor”, agravanta alin. 2 a articolului în cauză prevede acțiuni social periculoase comise repetat; de două sau mai multe persoane; față de un minor sau o persoană care se află în stare de neputință; față de o femeie gravidă; cu substanțe narcotice, psihotrope a căror circulație în scopuri medicale este interzisă.

c. Obiectul material este format din substanțele aflate sub controlul național, precum și a materialelor și utilajelor destinate cultivării, producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor (217¹, 217³, 217⁴). Acestea sunt strict incriminate, clasificate și divizate după gradul pericolului social (droguri de mare risc, droguri de risc, precursori și inhalanți chimici toxici), conform listei și inclusiv art. 3 al Convenției Unice contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, titlurile I-V din anul 1988.

II. a. Latura obiectivă a circulației ilegale a substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor se realizează prin următoarele activități ilegale alternative:

Prin **mijloace narcotice** se consideră plantele, materiile prime și substanțele naturale sau sintetice, prevăzute în convențiile internaționale, precum și alte plante, materii prime și substanțe care prezintă pericol pentru sănătatea populației în cazul în care se face abuz de ele.

Conform cerințelor Hotărârii Guvernului R. Moldova, nr. 79 din 23.01.06, în baza Convenției ONU din 19.12.88, la care R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului din 03.11.94, prin substanțe stupefiante în sens judiciar se consideră substanțele ce pot fi depistate, ridicate și examinate în stare solidă, lichidă sau gazoasă, a căror componență chimică sau biologică cad sub incidența listelor substanțelor narcotice, psihotrope sau pot forma obiectul material a substanțelor analoage a acestora cu efectul de drog.

Substanțele menționate în afară de consecințele imediate, de ordin medical – afectarea sănătății, formarea unei dependențe față de ele – trebuie avute în vedere și alte urmări, cum ar fi:

- vătămarea sănătății persoanei;

- punerea în primejdie a vieții;

- pagube materiale, daune morale, etc.¹⁶

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

16 ani, iar în circumstanțe agravante 14 ani, precum și posedarea calității de subiect special-persoană juridică). Participația penală este posibilă în toate formele sale.

O calitate specială (medic) trebuie să aibă subiectul activ, în cazul infracțiunii prevăzute de articolul 218 alin. 1 (prescrierea fără necesitate a preparatelor narcotice sau psihotrope de mare risc, cu intenție, de către medic, fără ca aceasta să fie necesară din punct de vedere medical), precum și de articolul 218 alin. 2 modalitatea eliberării cu intenție de droguri, de mare risc în baza unei rețete medicale falsificate (farmacist). De asemenea, în agravanta prevăzută de același articol, alin. 4 se cere, pentru autorul infracțiunii, calitatea de persoană ce îndeplinește o funcție care implică exercițiul autorității publice, fapta fiind comisă în exercitarea acestei funcții ori de un cadru medical sau de o persoană care are potrivit legii atribuții în lupta împotriva drogurilor, în calitate de persoană juridică.

Dacă nu au această calitate, chiar dacă au efectuat acte de executare nemijlocită, activitatea desfășurată de ei va constitui complicitate la acea infracțiune.

b. Subiectul pasiv este în principal, statul, ca garant și ocrotitor al sănătății publice, iar în secundar persoana care suferă consecințele traficului, (calitatea de minor, bolnav psihic, persoana aflată în stare de dezintoxicare sau sub supraveghere medicală).

IV. a. Latura subiectivă. Săvârșirea infracțiunilor în cauză implică din partea subiectului activ intenția directă sau indirectă, ca formă de vinovăție (art. 17 - 19 CP RM).

Forma de vinovăție cerută pentru infracțiunea prevăzută a art. 217 (cultivarea, prelucrarea, producerea, fabricarea, utilizarea, experimentarea, prepararea, extragerea, transformarea, cumpărarea, păstrarea sau deținerea de droguri pentru consum propriu, adică, fără scop de înstrăinare) este numai intenție directă, adică făptuitorul realizând acțiunile ce formează elementul material al infracțiunii în scopul consumului propriu. Inexistența acestui scop duce la o altă încadrare juridică (217¹).

b. Pentru infracțiunile prevăzute de art.217, 217¹, 217², 217³, 248 (producerea, fabricarea, importul, exportul, oferirea, vânzarea, transportul, livrarea cu orice titlu, trimiterea, procurarea, cumpărarea sau deținerea de precursori, echipamente ori materiale în scopul utilizării lor la cultivarea, producerea sau fabricarea ilicită de droguri de mare risc, proporții mari și deosebit de mari), precum și pentru agravantele prevăzute de art. 217 alin. 3-4, 217¹ alin. 3-4, 217³ alin. 2-3, dacă persoanele care le-au comis fac parte dintr-o organizație sau asociație criminală, ori dintr-un grup de cel puțin 3 persoane, cu structuri determinate și care sunt constituite în scopul acelor fapte și al obținerii de beneficii materiale sau alte foloase ilicite, cu forma de vinovăție – intenție directă – calificată prin scop.

c. După cum am menționat mai sus, traficul și consumul ilicit de droguri, la rândul său cuprind diverse modalități în baza cărora sunt incriminate faptele

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

recoltarea, prelucrarea și elaborarea de noi droguri atât de origine naturală, cât și sintetice.

8. Prin **preparare** se înțelege acțiunea de pregătire către o acțiune, către fabricare sau a consumului ilicit de droguri, sub astfel de acțiuni pot fi incluse: stabilirea proporțiilor în vederea amestecurilor de substanțe sau a cantităților de dozare în vederea consumului ilicit.

9. Prin **fabricare** se înțelege în mod curent, acțiunea de „a fabrica”, înseamnă a produce o marfă, prelucrarea materiei prime într-o fabrică, uzină, laborator etc., fiind vorba de o faptă comisivă și de rezultat.

10. Prin **extragere** se înțelege acțiunea de separare a drogurilor din plante care conțin astfel de substanțe, fie a separa un drog de alte substanțe prin acțiunea de „evaporare, purificare, îndepărtare etc.” a drogurilor.

11. Prin **procurare** se înțelege acțiunea de „a obține” și rezultatul ei ceea ce înseamnă a face de ceva.

12. Prin **deținerea** de droguri, presupune faptul de a dispune, a avea, a poseda, a ține la domiciliul, precum și în orice alt loc știut de ea, droguri, fără drept, indiferent dacă persoana este consumatoare și dacă acestea îi aparțin ei sau altei persoane.

Pentru ca deținerea să constituie infracțiune, este necesar ca ea să fie „fără drept”, adică ilicit.

13. Prin **păstrarea** de substanțe narcotice presupune orice acțiune cu intenție legată de aflarea lor în posesia celui vinovat, indiferent de locul și de durata păstrării unde acestea se află (asupra sa, în încăpere, în ascunzătoare sau în alt loc).

14. Prin **comercializare** a drogurilor se înțelege punerea unei substanțe narcotice, psihotrope sau a precursorilor în comerț, transformarea ei în obiect de schimb prin cumpărare, vânzare sau schimb pe un echivalent în obiecte de lux, altor bunuri sau prin prestare de servicii.

15. **Cumpărarea drogurilor** presupune intrarea în posesia unui drog plătind contravaloarea lui în bani, bunuri ori servicii.

16. Prin **distribuire** se înțelege acțiunea de „a distribui, repartiza” ceea ce înseamnă a împărți ceva în mai multe locuri sau la mai multe persoane dând fiecăreia una sau mai multe părți din drogul distribuit, persoana care distribuie ceva, calificată să distribuie ceva, fiind „distribuitorul”.

17. **Livrarea** substanțelor narcotice include acțiunile de furnizare (predare) a drogurilor altor persoane (contra plată sau gratis, cadou, schimb, împrumut, plata unei datorii și servicii).

18. **Transportul** ilegal al stupefiantelor presupune deplasarea drogurilor dintr-un loc în altul săvârșită cu utilizarea mijloacelor de locomoție cu încălcarea regulilor de circulație a substanțelor narcotice, consum propriu, dacă acest consum

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

este stabilit de prescripția medicului. Această infracțiune este considerată consumată din momentul expedierii coletului poștal sau a bagajului, în care există droguri.

19. **Prin import și export de droguri** înțelegem totalitatea operațiunilor de transport prin care se introduc într-o țară droguri cumpărate din alte țări, fiind vorba deci de o faptă comisivă de rezultat.

Prin „export” se înțelege faptul de „a exporta” ceea ce înseamnă a vinde în afara țării droguri care au fost produse, preparate sau extrase într-o țară, fiind vorba de o faptă comisivă de rezultat. Infracțiunea se consumă din momentul trecerii frontierei de stat al R. Moldova.

20. **Organizarea consumului de droguri** fără autorizație constituie o activitate infracțională specifică care, având ca obiect juridic substanțele narcotice sau/și psihotrope, se manifestă prin acțiuni cu intenție ce presupun îndemnul la consumarea acestor substanțe, înduplecarea, propunerea, darea de sfaturi, aplicarea violenței și amenințări, inducerea în eroare și alte acțiuni având drept scop provocarea dorinței și determinarea de a consuma droguri de persoana asupra căreia se exercită influența.

21. Prin **prescriere ilegală** și fără necesitate a preparatelor narcotice și psihotrope, prin eliberarea unei rețete se înțelege înregistrarea lor în fișa medicală pentru un tratament ambulator sau în extrasul din fișa de tratament staționar.

În cazul infracțiunii ce ține de prescrierea ilegală a preparatelor narcotice sau psihotrope, subiectul activ al infracțiunii este calificat (special) calitatea de medic, farmacist sau o altă calitate cei sunt în drept de a prescrie medicamente cu efect narcotizant.¹⁷

22. **Falsificarea rețetei** sau a altor documente care permit obținerea preparatelor și substanțelor narcotice sau psihotrope ca rezultat al cărora este contrafăcut un document sau sunt inserate, înscris într-un document original informații false, ștersături și alte alterări ale acestor documente ce permit obținerea de droguri.

Aceste documente pot fi: rețeta medicală specială, fișa medicală, comanda prealabilă a instituției medicale sau a persoanei autorizate pentru primirea acestor substanțe, autorizația, licența pentru efectuarea operațiilor cu substanțe narcotice sau psihotrope etc. Atare infracțiune se consumă o dată cu falsificarea documentului care permite obținerea preparatelor și substanțelor narcotice sau psihotrope, infracțiunea fiind săvârșită doar cu intenție directă.

23. Prin **speluncă** vom înțelege localul în care are acces publicul pentru consumul ilicit de droguri. Drept speluncă poate servi atât un local de locuit (casă, apartament, vilă), cât și un local nelocuibil (garaj, șopron, magazie, subsol, cupeul însoțitorului de vagon etc.), având destinația (scopul) – drogarea de către consumatori cu substanțe narcotice și psihotrope.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

Pentru calificarea infracțiunii în cauză nu are importanță dacă spelunca este pusă la dispoziție contravaloare sau în mod gratuit; dacă toxicomanii își aduc ei înșiși drogurile pentru a le consuma, ori li se oferă sau le cumpără la cel care administrează spelunca.

Infracțiunea vizând întreținerea speluncilor se consumă o dată cu începutul activității lor care constă în punerea la dispoziție a localului amenajat și destinat consumului de droguri câtorva persoane sau cel puțin unei persoane.

24. Prin **inhalări chimice** se înțeleg emanațiile unor substanțe chimice care prin inspirație fie prin alte metode (de exemplu, alipirea pe frunte a substanțelor chimice sau toxice și pătrunderea lor prin porii pielii atacă sistemul nervos și creează o stare de eforie) pătrund în organismul uman, determinând tulburări funcționale sau leziuni ale unor țesuturi care pot provoca intoxicația sau chiar moartea.

25. **Locul și timpul** comiterii faptelor ilicite privind drogurile trebuie stabilite pentru corecta calificare a infracțiunilor, precum și în vederea luării măsurilor de prevenire și combatere a fenomenului dat.

26. Infracțiunile privind regimul drogurilor **se consumă** din momentul începerii primei sau realizarea a cel puțin unei singure acțiuni criminale prevăzute de dispozițiile art. 209; 217; 217¹-217⁶; 218; 219; 248 Codului penal al R.Moldova.

b. Cerințele esențiale. Existența elementului material al infracțiunilor prevăzute de articolele 217, 217¹, 217⁶, 218, 219 CP RM presupune ca cerință esențială, ca activitățile să fie comise „fără drept”, adică de persoane care n-au dreptul să le efectueze, precum și prevede cultivarea, producerea, fabricarea sau consumul de droguri ca acțiunea să fie ilicită.

c. Urmarea imediată produsă constă în crearea unei stări de pericol pentru sănătatea publică, adică în existența unei stări obiective de a se vătăma sănătatea uneia sau mai multor persoane care achiziționează ilicit substanțe aflate sub control național, spre a le consuma, și în deosebi, consecințele criminale au o deosebită importanță pentru calificare la componentele materiale.

d. Legătura de cauzalitate. Între acțiunea întreprinsă și urmarea imediată trebuie să existe legătura de cauzalitate. Infracțiunile prevăzute în articolele 217⁴, 217⁵, 217⁶, 218, 219 fiind infracțiuni de pericol direct (legislatorul deja nu prevede pentru consumarea infracțiunii producerea unui anumit rezultat), legătura de cauzalitate rezultă din comiterea acțiunii incriminate.

Pentru varianta agravantă, prevăzută în art. 217⁴, 217⁶, 218 CP RM – moartea victimei – legătura de cauzalitate între acțiunea întreprinsă și urmarea imediată trebuie dovedită prin concurs de pedeapsă.

III. a. În calitate de subiect activ este recunoscută orice persoană care întrunește condițiile legale de tragere la răspundere penală (atingerea vârstei de

9. În scop de aplicare eficientă a legii Republicii Moldova privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal (nr.1458/XII din 28.01.98) să fie elaborat de către Guvernul Republicii Moldova mecanismul reușit de funcționare a acestui act legislativ, care țină de anumite cheltuieli financiare, restricții și dificultăți ce se reflectă asupra relațiilor constructive și diplomatice cu statele străine.

Referințe:

- 1 Преступность и правонарушения СССР: Статистический сборник 1989, Москва «Юридическая литература». 1990. pag. 78; Преступность и правонарушения в СССР: Статистический сборник 1990, Москва. «Финансы и статистика», 1991, pag. 87
- 2 Aurel Dincu – „Bazele criminologiei”, Editura Proarcadia, București, 2000, pag.137-140.
- 3 Tudor Amza – „Criminologia teoretică”, Editura Lumina Lex, București, 2000, pag.571-581.
- 4 Convenția de la Haga din 1912.
- 5 Rapport de la Conference internationale sur l’abus et le trafic illicite des drogues, Viena, 17-20 iunie, Națiunile Unite, New York, 1989, Doc. A/ CONF. 132/12, p.146.
- 6 Comisia pentru stupefiante a ONU a înregistrat, în recensământul multilingv, 267 de nume de produse care se fumează, se mestecă și se utilizează ca derivate numai ale unei singure plante, *cannabis sativa*.
- 7 Stelian Țurlea, *Bomba drogurilor*, București, 1991, pag.269.
- 8 Rosina Salerno, „Conferența internazională sull’abuso e il traffico illecito di droghe”, La cominita internazionale, nr.3, 1989, pag.569.
- 9 La 11 februarie 1915, a intrat în vigoare prima Convenție asupra stupefiantelor, care a internaționalizat cooperarea asupra stupefiantelor; la 25 septembrie 1925, a intrat în vigoare Convenția internațională asupra opiumului, prin care statele urmau să prezinte anual statistici asupra producției de opiu și frunze de coca și despre fabricarea, consumul și stocurile de stupefiante, importul și exportul acestor produse; la 9 iulie 1933, a intrat în vigoare Convenția pentru limitarea fabricării și reglementarea distribuirii drogurilor narcotice, care avea drept scop diminuarea cantităților de droguri disponibile în fiecare țară sau teritoriu; la 26 septembrie 1939, a intrat în vigoare Convenția pentru suprimarea traficului ilicit de droguri periculoase, care cerea pedepsirea severă a traficantilor de droguri; în anul 1946, Organizația Națiunilor Unite și-a asumat responsabilitatea Ligii Națiunilor în privința combaterii drogurilor, Consiliul Economic și Social, la prima sa sesiune, a creat Comisia pentru stupefiante care, în prezent, reunește un număr de 30 de membri. La 10 septembrie

infracționale (cultivarea, prelucrarea, producerea, fabricarea, utilizarea, experimentarea, prepararea, extragerea, transformarea, cumpărarea, importul, exportul, tolerarea, prescrierea, administrarea, indemnul forțat de consum, organizarea, conducerea, etc.) De aceea fiecare dintre modalitățile normative descrise în articolele respective de incriminare nu prezintă nimic altceva decât variate acțiuni faptice determinate de diverse împrejurări și circumstanțe obiective și subiective concrete, în care au fost comise faptele.

De exemplu, în situația în care s-a produs moartea unei persoane, în alte condiții alin. 3 decât cele prevăzute de art. 217⁴, 217⁶ alin. 2, 218 alin. 5, având ca urmare moartea victimei - se vor aplica dispozițiile referitoare la concursul de infracțiuni.

d. Ținând cont de experiența practică și de literatura de specialitate, fiecare din acțiunile incriminate la rândul său îmbracă și formele agravante dintre care pot fi nominalizate: comiterea infracțiunii de către o persoană care exercita atribuțiile de serviciu; fapta comisă prezintă pericol social sporit; fapta este comisă de un lucrător medical sau de persoana care are atribuții în combaterea criminalității; drogurile la rândul său au fost trimise și livrate, sau oferite unui minor, unui bolnav psihic; comiterea faptei într-o instituție medicală, de învățământ, loc de detenție, asistență socială, reeducare; atragerea minorilor în activitatea de trafic de droguri, amestecul drogurilor cu alte substanțe ce sporesc deosebit pericolul pentru viața și integritatea fizică a persoanelor.¹⁸

e. În ceea ce privește sancțiunile pentru infracțiunile menționate mai sus, se poate de accentuat că ele se află în legătură directă și indirectă cu modalitățile incriminate, cât și-n deosebi cu circumstanțele agravante analizate, descrise în diversele articole anterior analizate, reflectate printr-o largă alternativă de pedepse penale ca amendă, munca neremunerată în folosul comunității, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități, cât și privarea de libertate cu limitele variate de la infracțiune la infracțiune cuprinse între 6 luni și 20 ani, precum și prin concurs în durată de până la 20, 25 ani și detențiunea pe viață.¹⁹

Recunoașterea la scară internațională a pericolului social și a încriminării penale a traficului ilicit de droguri și a narcobusinessului a acțiunilor, formelor, modalităților, căilor, mijloacelor de realizare, cum ar fi producția, fabricarea, extracția, prepararea, procurarea, oferirea spre vânzarea, distribuția, vânzarea, livrarea în orice condiții, intermedierea între vânzător și cumpărător, expedierea în tranzit, transportul, importul sau exportul oricărui stupefiant sau al oricărei substanțe psihotrope, toate acestea nu înseamnă nimic fără elaborarea unei noi strategii, metodologii progresive și eficiente de prevenire și combatere a narcobusinessului care deja este foarte bine organizat, prin formațiuni de tip „mafiot”, fiind consemnate prin următoarele particularități:

- dotare cu tehnică și fonduri financiare pentru coruperea funcționarilor publici;

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

- dispunerea de un organ de conducere, constituit din persoane de aceeași valoare, rang, autoritate etc.;
- funcționarea eficientă a sistemelor ierarhice împărțirea sferelor de influență, a activității criminale pe teritorii regiuni etc.;
- dispunerea de forțe de excort și pază corporală personală;
- dispunerea de baze de informații, precum și de servicii speciale de informații și contrainformații;
- respectarea unui statut strict de comportare neformală bazat pe tradiții și sancțiuni criminale;
- împărțirea sferei de activitate și influență în plan geografic, etnic, demografic, internațional, precum și specializarea pe domenii de activitate;
- dirijarea și subordonarea altor grupări criminale precum și controlul funcționarilor acestora;
- existența unor legături netradiționale criminale occidentale și mondiale;
- tinderea permanentă spre consolidarea criminală mafiotă internațională;
- elaborarea și coordonarea scopurilor politice, realizate prin acțiuni de spălare a mijloacelor financiare de proveniență dubioasă cu alocarea și vărsarea lor în diverse afaceri economice și publice;
- coruperea cinovnicilor, funcționarilor administrației publice și de stat, conducătorilor formațiunilor politice și ai mișcărilor sociale, obștești, culturale.

Menționînd buna organizare a traficului ilicit de droguri, care se extinde prin diverse forme, consolidări, solidarizări, comunități, adunări generale, judecăți solidare cu arbitrii respectivi, fonduri financiare, precum și prin alte elemente organizatorice, se impun în scop de asigurare securității vieții, sănătății, integrității fizice a cetățenilor, acele măsuri adecvate, care ar contribui la relevarea informației și documentarea eficientă de depistare a acțiunilor criminale de trafic ilicit de stupefiante, cît și a celor vinovați în comiterea lor. Printre acestea pot fi nominalizate activitățile de prevenire a consumului ilicit de droguri, și inclusiv:

- a) organizarea de programe educative adresate preșcolarilor, ce presupun promovarea unui stil de viață sănătos în familie și/sau în comunitate, vizînd sănătatea publică;
- b) organizarea de programe educative adresate elevilor, ce presupun activități de instruire, informare, comunicare, incluse în programa școlară;
- c) organizarea de programe educative pentru adolescenți, în afara școlii, ce presupun organizarea de către instituțiile de învățămînt de activități alternative pentru petrecerea timpului liber;
- d) realizarea de campanii mass-media ce presupun activități de informare a populației prin mijloace precum: articole în presa scrisă, anunțuri publice, emisiuni, reportaje, concursuri, video și audioclipuri tematice;
- e) furnizarea de informații și sfaturi privind efectele negative ale consumului

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

de droguri, consecințele deținerii și traficului ilicit de droguri, precum și posibilitățile de prevenție și tratament, care pot fi aduse la cunoștința părinților, profesorilor, tinerilor și consumatorilor de droguri prin linii telefonice de informare și ajutoare;

f) organizarea de programe comunitare ce presupun activități care implică o largă participare a membrilor unei comunități;

g) organizarea de programe de consiliere psihologică și psihoterapeutică ce presupun activități specializate.

Măsurile de combatere a traficului de droguri întreprinse de organele de resort constau în:

1. Efectuarea de supravegheri și verificări pentru depistarea situațiilor de încălcare a legislației vamale de către persoanele fizice și persoanele juridice, verificarea de registre, corespondențe și evidențe financiar-contabile, inclusiv cele pe suport informatic, precum și solicitarea altor documente și informații care au legătură directă sau indirectă cu bunurile importante, exportate sau tranzitate pe teritoriul național ori cu alte operațiuni vamale;

2. Verificarea operativă și supravegherea clădirilor depozitelor, terenurilor, sediilor sau a altor obiective unde se găsesc sau ar putea să se găsească droguri, substanțe chimice esențiale etc.

3. Conlucrarea la nivelul schimbului de experiență, efectuării măsurilor și operațiilor operativ-investigative cu alte state ale lumii;

4. Pregătirea în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI a specialiștilor de profil operativ-investigativ cu destinația încadrarea operativă „în grupările criminale de trafic ilicit de stupefiante și alte substanțe psihotrope”;

5. Aplicarea tuturor metodelor investigativ-operative, destinate relevării, fixării și documentării conspirative a acțiunilor ilicite de narcobusiness, precum și a depistării figuranților conglomeratelor infracționale de acest gen.

6. Stipularea legală a condițiilor de legalizare și realizare a informației operativ-investigative în calitate de „probe delict”.

7. În baza convenției O.N.U. (art. 11 din anul 1988), să fie aplicate măsuri adecvate de integrare a instituțiilor comunității internaționale²⁰ de practicare a „livrării supravegheate”, operativ-investigative, în vederea stopării, fixării și documentării eficiente a acțiunilor de contrabandă, a traficului ilicit de stupefiante, la nivel de conlucrare a serviciilor operative și a organelor de drept ale statelor naționale europene și mondiale.

8. În scop de activitate eficientă, înalt productivă, a investigatorului acoperit de a asigura de către legislator garanția legală privind eliberarea de răspundere penală în cazuri critice legate de prelucrarea figuranților formațiunilor criminale, când prin alte căi și mijloace nu se poate evita participarea activă în comiterea infracțiunilor.

B. După originea produsului:

- produse naturale;
- produse de semi-sinteză;
- produse de sinteză.

C. După regimul juridic al substanțelor:

- substanțe a căror fabricare și administrare sunt supuse controlului (morfină, barbituricele etc);
- substanțe total interzise (LSD, heroina, crack).

D. După dependența generată:

- droguri care creează dependență fizică;
- droguri care creează dependență psihică;
- droguri care creează dependență mixtă.

Un interes deosebit prezintă clasificarea drogurilor în interzise și aflate sub control. Este evident faptul, că există anumite categorii de produse, pe care persoanele le consumă conștient, cunoscând efectele negative, pe care le pot avea asupra sănătății lor, acestea fiind atribuite la droguri licite, cum ar fi: produsele de tutun, cafeaua, produsele alcoolice. Reieșind din definițiile existente, acestea, în cazurile consumului abuziv, creează dependență și modifică comportamentul.

Reglementând nemijlocit circulația licită a drogurilor, substanțelor narcotice și psihotrope, este necesar să se ia în calcul următoarele obiective:

1. Consumul licit al drogurilor, substanțelor narcotice și psihotrope.

În special aceasta se referă la consumul medicamentelor, care produc efectele enunțate anterior. Ministerul Sănătății și Protecției Sociale a emis un ordin, care stabilește statutul legal al produselor farmaceutice. Ca urmare, medicamentelor li se atribuie unul din următoarele statute legale privind modul de livrare a lor în farmacii:

- medicamente, utilizarea cărora se admite (se recomandă) numai în condiții de staționar;
- medicamente, livrarea cărora se admite numai cu prescripție medicală;
- medicamente, livrarea cărora se admite fără prescripție medicală.³

Medicamentele, utilizarea cărora se admite (se recomandă) numai în condiții de staționar, sunt:

— medicamentele cu proprietăți farmacologice limitate, medicamentele noi, medicamentele, care în interesele securității sănătății populației, sunt destinate administrării doar în condiții de staționar;

— medicamentele utilizate pentru tratarea bolilor, diagnosticul cărora poate fi stabilit numai în condiții de staționar ori în instituții, care posedă utilajele de diagnosticare necesare, deși medicamentul și supravegherea lui poate fi realizată și în alte condiții;

- 1947, a intrat în vigoare Protocolul prin care s-a transferat Națiunilor Unite funcțiilor exercitate anterior de Societatea Națiunilor în domeniul stupefiantelor; la 1 decembrie 1949, a intrat în vigoare Protocolul de la Paris, care autorizează Organizația Mondială a Sănătății să supună unui control internațional orice drog nou (în special cele sintetice) care nu poate fi controlat în puterea Convenției din 1931 și care este susceptibil să provoace toxicomania; la 8 martie 1963, a intrat în vigoare Protocolul asupra opiumului de mac, producția, comerțul și utilizarea opiumului, doar 7 țări fiind autorizate să producă opium pentru export.
- 10 Convenția Unică asupra Stupefiantelor a fost semnată la 30 martie 1961 și a intrat în vigoare la 13 decembrie 1964; a fost amendată prin Protocolul din 1972, care a intrat în vigoare la 8 august 1975.
- 11 Adoptată la Conferința Internațională din 19 decembrie 1988 de la Viena, a intrat în vigoare în anul 1990.
- 12 Vezi textul integral al Convenției, în Drepturile omului în sistemul Națiunilor Unite, vol. II, Editura Europa Nova, 1995, pag.228-260.
- 13 În anul 1946 a fost înființată Comisia pentru stupefiant, comisie tehnică a ECOSOC, în cadrul O.N.U., care are rolul de organ director însărcinat cu toate problemele legate de lupta împotriva drogurilor. Este compusă din experți ai 40 de state, lucrează în sesiuni anuale, recomandă măsuri, supraveghează aplicarea convențiilor și ia, la recomandarea O.M.S., decizii. În anul 1961 a fost înființat Organul Internațional de Control al Stupefiantelor, compus din 13 membri desemnați cu titlu personal, în calitate de experți, care supraveghează producerea și comercializarea drogurilor, pentru ca acestea să fie disponibile în cantități suficiente în întreaga lume, în scopuri științifice și medicale, supraveghind, totodată, evitarea deturnării acestora spre traficul ilegal. În cadrul Secretariatului O.N.U., există trei unități răspunzătoare de activitățile legate de controlul abuzului de droguri, cu sediul la Viena: Devizia pentru stupefiant, Secretariatul CICS și Fondul O.N.U. pentru Lupta împotriva abuzului de droguri (FNULLAD), care au ca scop executarea sarcinilor decurgând din tratatele internaționale și asistența tehnică în domeniul stupefiantelor.
- 14 Dongoroz și colab.- explicații teoretice ale codului penal român, vol IV, pag.588-589
- 15 D. Dumitrescu, V. Bujor, Traficul de droguri. Reglementări internaționale și naționale, ed. Tipografic Orhei Chișinău, 2004, pag. 67
- 16 Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.06
- 17 Deși, legea penală nu prevede vreo calitate a subiectului activ al infracțiunii care prescrie drogurile, totuși considerăm acesta urmează a fi calificat (speical) și nu o simplă persoană fizică responsabilă, care a împlinit vârstă de 16 ani

cum afirmă autorii Comentariului CP RM pag.452. Această calitate specială o putem interpreta și din conținutul art.16 al Legii cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor nr.382-XIV din 06.05.1999.

- 18 Alexandru Boroș, - Infrațiuni privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Editura Rosetti, București 2001, pag. 45-46
- 19 O. Loghin, A. Filipaș – Drept Penal Român, P.S., Casa de editură și presă « Șansa », București, 1992, pag. 172
- 20 Национальная безопасность: информационная составляющая / Под общ. Ред. В.В. Ерëменко, Moscova, 2000, pag.254.

Evghenia GUGULAN,
lector al catedrei „Drept civil”
a Academiei “Ștefan cel Mare”, doctorand

REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CIRCULAȚIEI LICITE DE DROGURI

Problem of illicit circulation of drugs always was mains'. By the times with adaptation of a lot of nationals and internationals documents this domain became finished. Legal circulation of drugs also presents a practical interest because it is not announced to the public. Results from this treat overcomes the conclusion to create a base of normative acts that settles the legal circulation and control of drugs and also is necessary to create a special discipline like Medical law.

Traficul de droguri constituie una dintre cele mai grave și actuale probleme ale umanității. De regulă, este tratat traficul ilicit de droguri, cel licit fiind omis. Totodată politica statului este orientată spre curmarea traficului ilicit de droguri și spre menținerea unui control sever asupra circulației licite de droguri. Pentru a enunța circulația licită de droguri, mai întâi trebuie să determinăm noțiunea de ”drog”. Astfel, ”**drog**” este orice substanță, care, fiind introdusă în organism, îi poate modifica acestuia percepția, umorul, comportamentul sau funcțiile cognitive și motrice”.¹

Făcând referire la legislația autohtonă, putem găsi următoarea definiție a drogului: ”Substanță narcotică (stupefiant) sau psihotropă de origine naturală ori sintetică, preparat care conține o astfel de substanță, altă substanță, preparat medicinal sau inhalant chimic cu efecte narcotice sau psihotrope”.²

Prima definiție este mult mai largă și caracterizează efectele drogurilor și în special în cazul consumului ilicit al acestora, cea din urmă fiind mai clară și mai precisă, enumerând modalitățile sau formele de “prezentare” a drogurilor. Pentru a clarifica situația, prezentăm următoarea clasificare a drogurilor:

A. După efectul produs asupra sistemului nervos central determinăm:

- *produse depresoare* (opiul, morfina, heroina, barbituricele, benzodiazepinele, tranchilizantele, hipnoticele, metaqualona etc.);
- *produse stimulente* (cocaina, crack-ul, khat-ul, amfetaminele, anorexigenele etc.);
- *produse perturbătoare sau halucinogene* (cannabis-ul, LSD-ul, fencyclidina, mescalina, psilocybina etc).

efectuează în corespundere cu actul tehnologic pentru plantele respective.

Prepararea, producerea și păstrarea materiei prime, care conțin substanțe narcotice și psihotrope, trebuie să fie efectuate pe terenurile și în încăperile aflate sub paza organelor afacerilor interne sau a unei agenții particulare de pază, care dispune de licența respectivă de desfășurare a activității de pază, eliberată de Camera de Licențiere a Republicii Moldova.

Analizând cele expuse, putem conchide, că baza normativă existentă este destul de impunătoare. Chiar în cazul în care ar exista neconcordanțe pe plan național, putem face referințe la actele normative internaționale din domeniu, la care Republica Moldova este parte. Se constată o reglementare minuțioasă a circulației substanțelor narcotice și psihotrope, însă lasă de dorit compartimentul consumului licit în scopuri medicinale. Drept soluție putem sugera formarea unei baze determinante a complexului normativ în domeniu, stabilirea unei proceduri bine chibzuite de obținere a rețetelor, instituirea unui control sever și ca urmare formarea unei discipline noi, cum ar fi “Dreptul medicinal”.

Referințe

- 1 Alecu Gheorghe. Incriminarea traficului și consumului ilicit de droguri. Teză de doctorat, Chișinău, 2004, pag. 27.
- 2 Legea Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 “Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor”, Monitorul Oficial nr. 73 din 15.07.1999, art.1, alin.1.
- 3 Ordinul Ministerului Sănătății și Protecției Sociale nr.21 din 12.01.2006 despre aprobarea criteriilor de apreciere a statutului legal al medicamentelor privind livrarea lor din farmacii,. MO nr.055 din 07.04.2006, pag. 1-5.
- 4 Legea Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 “Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor”, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 073 din 15.07.1999, art.16.
- 5 Hotărârea Guvernului nr. 128/06.02.2006 “Cu privire la aprobarea Cerințelor tehnice față de încăperile și obiectele, în care se păstrează substanțe narcotice, psihotrope și/sau precursori”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 28-30/171 din 17.02.2006.
- 6 Hotărârea Guvernului nr. 216 din 27.02.2006 privind tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova al substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 39-42 din 10.03.2006.
- 7 Ibidem, art.10.
- 8 Hotărârea Guvernului nr.1382 din 08.12.2006, Monitorul Oficial nr. 189 din 15.12.2006.

— medicamentele, administrarea cărora în condiții de ambulator poate provoca efecte secundare grave și, deci, este necesar ca prescrierea și tratamentul să se efectueze sub supravegherea personalului medical.

Medicamentele, utilizarea cărora se admite doar cu prescripție medicală, sunt:

- cele care, direct sau indirect, pot prezenta pericol pentru sănătatea consumatorului chiar dacă se folosesc corect, dar fără supraveghere medicală;
- cele care conțin substanțe, ce provoacă efecte adverse și necesită examinări ulterioare;
- cele care sunt destinate administrării parenterale;
- cele care se referă la stupefiante sau psihotrope;
- cele care în cazul utilizării incorecte pot prezenta riscuri considerabile (pot fi folosite în scopuri de fraudă, pot provoca abstinență sau pot fi utilizate în scopuri ilegale);
- cele ce conțin substanțe, care datorită originalității sau proprietăților farmacologice necesită a fi clasate în grupul acesta;
- cele ce conțin substanțe din lista nr. 1 și nr. 2, incluse în tabelul nr. 4 al Convențiilor Organizației Națiunilor Unite din anii 1961 și 1971.

Fără prescripție medicală se eliberează medicamentele, care nu sunt clasate în grupul, celor, utilizarea cărora se admite (se recomandă) numai în condiții de staționar sau numai cu prescripție medicală.

Substanțele narcotice și psihotrope *pentru consum individual* se eliberează numai cu rețete medicale speciale. În instituțiile medicale de tratament staționar substanțele narcotice și psihotrope se eliberează și se utilizează cu prescripția medicului instituției.

*Rețetele*⁴ pentru substanțe narcotice și psihotrope se eliberează numai după examinarea și identificarea bolnavului. Rețetele pentru substanțele din tabelul nr. II, expus în anexă, se eliberează pe un termen de până la 7 zile. Rețetele pentru substanțele din tabelul nr. III, expus în anexă, se eliberează pe un termen de până la 30 de zile. Este interzisă eliberarea altor rețete până la expirarea termenului de valabilitate a rețetei precedente. În cazuri excepționale, exclusiv în scopuri medicale, Comitetul permanent de control asupra drogurilor al Ministerului Sănătății (în continuare — *Comitet*) este în drept ca, în temeiul unei decizii a Ministerului Sănătății, în care să fie stipulate condițiile respective, să permită farmaciștilor eliberarea fără rețetă, în cantități mici, a substanțelor psihotrope din tabelul din nr.III.

2. Păstrarea și depozitarea substanțelor narcotice și psihotrope.

Păstrarea și depozitarea substanțelor narcotice și psihotrope se permite numai în scopuri medicale și științifice. Nu se permite acumularea de substanțe narcotice și psihotrope la producători, comercianți, organizații de distribuție,

farmaciști, întreprinderi sau împuterniciți ai acestora în cantități mai mari decât necesarul activității lor normale, luându-se în calcul cererea de pe piață.

Cerințele tehnice față de încăperile și obiectele, în care se păstrează substanțele narcotice, psihotrope și/sau precursori, sunt elaborate în conformitate cu Legea nr.382-XIV din 6 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, cu alte acte normative, care reglementează circuitul substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, precum și cu actele internaționale, la care Republica Moldova este parte.⁵

Prezentele cerințe prevăd măsurile de fortificare tehnică și determină principiile de bază de creare a sistemelor multialiniament de semnalizare și antiincendiere destinate protejării încăperilor și obiectelor, în care se desfășoară activități cu substanțe narcotice, psihotrope și/sau precursori.

3. Tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova a substanțelor narcotice și psihotrope.

Tranzitul și transportul substanțelor narcotice și psihotrope este stabilit de **Regulile privind tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova al substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor.**⁶

În sensul prezentelor Regulii noțiunea de “substanțe supuse controlului” semnifică substanțele incluse în tabelele și listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1088 din 5 octombrie 2004.

Tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova al plantelor, substanțelor sau preparatelor, incluse în tabelul I al substanțelor supuse controlului, este interzis.

Tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova al plantelor, substanțelor sau preparatelor, incluse în tabelele II, III și IV ale substanțelor supuse controlului, fără autorizația Comitetului permanent de control asupra drogurilor al Ministerului Sănătății, este interzis. Rutele de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova al plantelor, substanțelor sau preparatelor, incluse în tabelele II, III și IV ale substanțelor supuse controlului, se stabilesc de Comitet, de comun cu Serviciul Vamal.

Orice modificare a rutei transportării plantelor, substanțelor sau preparatelor, incluse în tabelele II, III și IV, aflate în tranzit pe teritoriul Republicii Moldova, este interzisă.

Substanțele narcotice și psihotrope, aflate în tranzit prin teritoriul Republicii Moldova, nu pot fi supuse unui process, care ar modifica natura acestor substanțe. Ambalajul nu va putea fi modificat decât cu autorizarea Comitetului.

Excepție de la aplicarea cerințelor menționate mai sus privind modul de transportare în tranzit a substanțelor narcotice, substanțelor psihotrope și precursorilor este cazul în care transportarea se execută pe cale aeriană, cu condiția ca aeronava să nu fi aterizat, temporar sau din necesitate, pe teritoriul Republicii

Moldova și marfa transportată să nu fi fost descărcată, integral sau parțial.

Transportarea substanțelor narcotice sau psihotrope, incluse în tabelele II și III ale substanțelor supuse controlului, în truse farmaceutice de prim-ajutor ale mijloacelor de transport internațional, se efectuează în baza autorizației eliberate de Comitet. Transportarea substanțelor menționate în truse farmaceutice de prim-ajutor al mijloacelor de transport internațional nu se consideră import, export sau tranzit. Conducătorul persoanei juridice, care exploatează mijlocul de transport, cu care se transportă substanțe narcotice și/sau psihotrope în truse farmaceutice de prim-ajutor, va desemna, din componența echipajului sau a personalului de deservire a mijlocului de transport, persoanele cu acces la asemenea substanțe.

Totodată transportarea substanțelor narcotice și psihitrope poate fi efectuată doar de persoanele desemnate, care au obținut autorizația în modul prevăzut de legislator.⁷

Transportarea substanțelor narcotice sau psihotrope din țara de plecare în țara de destinație de către călătorii, care urmează tratamente cu preparate medicinale cu conținut de substanțe controlate la nivel internațional, nu reprezintă export sau import și nu necesită prezentarea informației respective conform convențiilor internaționale de control asupra drogurilor.

La intrare/ieșire în/din Republica Moldova, în funcție de tipul transportului și de cantitatea respectivă a substanțelor supuse controlului, călătorii trebuie să dispună de documentele prevăzute în țara de plecare: rețeta, certificatul și/sau autorizația, ce confirmă dreptul persoanei de a avea asupra sa, pentru uz propriu, preparatele medicinale, care conțin substanțe aflate sub control internațional.

4. Cultivarea plantelor, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.

De fapt cultivarea acestora este efetuată în scopuri medicale sau științifice, fiind reglementată de Regulamentul cu privire la reglementarea activităților de cultivare a plantelor, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.⁸

Cultivarea presupune întreg ansamblul lucrărilor, ce țin de semănatul, producerea, culesul, prelucrarea, păstrarea și utilizarea culturilor folosite la producerea substanțelor narcotice și/sau a substanțelor psihotrope (macul somnifer – orice plantă *Papaver somniferum* L; cânepa — orice plantă din specia *Cannabis*; arbustul coca — orice plantă din specia *Erythroxylon*).

Cultivarea macului somnifer se permite persoanelor fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător individual, și persoanelor juridice, în scopuri științifice și/sau pentru producerea de semințe, în cazul deținerii autorizației pentru genul respectiv de activitate, eliberate de Comitetul permanent de control asupra drogurilor.

Cultivarea plantelor, care conțin substanțe narcotice și psihotrope, se

domenii ale criminalității. Amenințările cele mai importante sunt: spălarea banilor în scopul obținerii unor averi financiare într-un mod legitim în țările în care controlul activităților financiare este insuficient; coruperea persoanelor care ocupă posturi strategice, pentru a facilita activitățile organizațiilor criminale.

Recurgerea la corupție și dobândirea de averi financiare pe căi ilegale constituie amenințări grave pentru securitatea mondială. Organizațiile criminale încearcă să se „topească” în activitatea economică licită pentru a se proteja de acțiunea serviciilor represive și a evita astfel confiscarea averilor lor financiare. Ele vor face din ce în ce mai mult și mai des apel la profesioniști (consilieri financiari, juriști) care lucrează în cadrul economiei legale și servesc drept intermediari. Organizațiile criminale vor continua să se diversifice adăugând activități pe care le apreciază ca fiind cu risc scăzut (rată de detecție mică sau pedepse moderate în caz de condamnare): atentate la dreptul de proprietate intelectuală, contrabandă cu țigări și într-o anumită măsură, traficul de ființe umane. S-a stabilit că organizațiile criminale își modifică strategia și tacticile lor în funcție de acțiunile serviciilor represive.

Reieșind din practica mondială a politicii antidrog și din experiența proprie, Republica Moldova tinde să creeze un sistem efectiv de protecție, împiedicând pătrunderea substanțelor narcotice pe teritoriul ei. Combaterea narcomaniei constituie o componentă a activității organelor de stat și organizațiilor obștești îndreptată spre realizarea sarcinilor de redresare morală a societății.

Bibliografie:

1. Goepolitics et Drugs. Fights against Drug Production, Trafficking and consumption. Chișinău, Republic of Moldova, March, 2004
2. F. Sandu, Buletin documentar L-2000, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, Centrul de Studii Postuniversitare, București – Globalizarea și Criminalitatea.
3. T. Amza, Criminologia teoretică. Teorii reprezentative și politica criminologică.
4. С.М. Ишаков, Зарубежная криминология, Изд. Инфра М-Норма, Москва, 1997 г.
5. Miclea Damian, Cunoașterea crimei organizate, Ploiești, Editura Pygmalion, 2001
6. Drugnet Europe, Bimonthly newsletter: of the European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction (Buletin informativ al Centrului European de control asupra drogurilor și narcomaniei), 2003-2004

Bibliografie:

1. Alecu Gheorghe. *Incriminarea traficului și consumului ilicit de droguri*. Teză de doctorat. Chișinău, 2004.
2. Dorel Croitoru. *Studiu comparativ privind tratamentul juridico-penal al drogurilor în legislația țărilor Uniunii Europene, României și Republicii Moldova*. Teză de doctor. Chișinău, 2006.
3. Legea Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 “Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 73 din 15.07.1999.
4. Legea Republicii Moldova nr. 1456 din 25.05.1994 “Cu privire la activitatea farmaceutică.”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 59 din 15.04.2005.
5. Legea Republicii Moldova nr. 1409 din 17.12.1997 “Cu privire a medicamente”,. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 52 din 11.06.1998.
6. Hotărârea Guvernului nr. 128/06.02.2006 „Cu privire la aprobarea Cerințelor tehnice față de încăperile și obiectele, în care se păstrează substanțe narcotice, psihotrope și/sau precursori”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 28-30/171, 17.02.2006.
7. Hotărârea Guvernului nr.216 din 27.02.2006 privind tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova a substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 39-42 din 10.03.2006.
8. Hotărârea Guvernului nr. 1088/05.din 10.2004 “Cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.186-188/1278 din 15.10.2004.
9. Hotărârea Guvernului nr.1382 din 08.12.2006 privind Regulamentul cu privire la reglementarea activităților de cultivare a plantelor, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 189 din 15.12.2006.
10. Ordinul Ministerului Sănătății și Protecției Sociale nr.21 din 12.01.2006 “Despre aprobarea criteriilor de apreciere a statutului legal al medicamentelor privind livrarea lor din farmacii”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.55 din 07.04.2006.
11. Procesul verbal al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale din 01.12.88 privind “Substanțele narcotice, substanțele psihotrope, care se află sub controlul internațional, în corespundere cu Convențiile ONU din anii 1961, 1971 și 1988 pe teritoriul Republicii Moldova”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.16-18/38 din 18.02.1999.

Veaceslav GUȚAN,
lector superior al catedrei „Investigații operative”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand

**CONSIDERAȚIUNI GENERALE PRIVIND CRIMINALITATEA
ORGANIZATĂ ȘI TRAFICUL ILICIT DE DROGURI**

Fenomenul crimei organizate atrage din ce în ce mai mult atenția publicului, guvernelor naționale și organizațiilor internaționale. În măsura în care grupurile criminale sunt implicate în periculosul joc al proliferării armelor, în migrație ilegală, în traficul de droguri, în coruperea guvernelor naționale și în penetrarea sistemului financiar global - tot mai independent – crima organizată transfrontalieră este o amenințare la adresa siguranței naționale. Prin spălarea banilor, prin traficul de droguri, prin corupție, prin pierderea încrederii cetățenilor în existența statului de drept, crima organizată subminează bazele democratice și economice ale societății.

Dezvoltarea relațiilor economice și politice internaționale deschide tot atâtea oportunități pentru dezvoltarea afacerilor, dar și pentru crimă, tocmai de aceea, statele cu o economie dezvoltată și relații economice internaționale importante nu pot ignora problema criminalității transfrontaliere.

Spre deosebire de termenul „crimă organizată” cel de „crimă organizată transnațională”, expune dimensiunea internațională a infracțiunii prin faptul că ea depășește hotarele unei țări.

La începutul secolului XXI, securitatea la nivel național și internațional se confruntă cu o nouă provocare, deopotrivă de gravă și complexă. Liniile, odată clare dintre traficul internațional de droguri, terorism și crimă organizată progresează se estimează, se intersectează și se transformă, mai mult ca niciodată.

Crima organizată transnațională și crima organizată trebuie analizate împreună, deoarece operează exclusiv în propria arie geografică celelalte faze implică pentru natura organizației care sprijină crima fie o conexiune internațională, fie o transformare transnațională a grupului criminal.

Traficul de droguri va fi, în principal analizat în aspect criminal, asociat cu crima organizată transnațională, întrucât lanțul de producție, de transport și de trafic implică organizații criminale. Cu alte cuvinte, crima organizată poate exista fără trafic de droguri, iar invers nu. Drogurile pot fi considerate o forță cu un coeficient de amplificare a crimei, nu numai pentru grupurile criminale, dar și pentru grupurile de gherilă și pentru cele teroriste. Traficul de droguri și crima organizată nu sunt o realizare invizibilă ci pot fi localizate ca zone în care nu se manifestă autoritatea statului, zone gri. Referindu-ne la zone gri este necesar de

menționat, că în timp ce geostrategia clasică se concentrează asupra unui terorism organizat conform autorității statale, geostrategia drogurilor operează adesea într-un spațiu instabil, fragmentat și discutat. Studiul geostrategiei drogurilor este legat de dezordinea la nivel mondial. Obiectivul constant al mai marilor lumii drogurilor este instabilitatea politică. În acest spațiu „fluid” se pot deosebi frontiere și rute care jalonează comerțul ilegal și care constituie repere importante ale traficului de droguri.

Dacă facem o apreciere finală cu privire la posibilitățile de extindere a grupărilor crimei organizate și a zonelor controlate de ele atunci, pe de o parte, vom sesiza că există o legătură directă între importanța afacerilor cu droguri și riscurile pe care le presupun. Cu cât e mai mare investiția criminală, cu atât e mai greu să se mențină termenii contractului, să se limiteze numărul de persoane implicate, să se evite scurgerile de informații. E o stare de confort destul de precară, deoarece răspândirea mai multor monopoluri pe arii mici geografice și naționale nu favorizează și securitatea globală. Pe de altă parte, această metastază, ca în cazul cancerului, poate în cele din urmă să transforme (adică să corupă) comportamentul întregii elite de guvernare sau să dezintegreze o țară, preț care va trebui să fie plătit fără îndoială de întreaga comunitate internațională. De aceea traficul de droguri va rămâne o amenințare preponderentă în materie de criminalitate la nivel mondial, din cel puțin trei motive.

În primul rând, consumul de droguri ilicite nu dă nici un semn de scădere. Programul Națiunilor Unite pentru controlul internațional al drogurilor (PNUCID) apreciază la 185 milioane cifra de persoane care consumă droguri.

În al doilea – plantele care intră în componența drogurilor ilicite se mențin într-un anumit număr de regiuni ale lumii (Asia, America de Sud, Africa, etc), în paralel crește producția de droguri de sinteză. Numărul organizațiilor criminale implicate în traficul de droguri este în creștere, acestea constituind rețele, grupări temporare, organizații ierarhizate.

Traficul de droguri rămâne, într-o anumită măsură, ciclic, având în vedere itinerariile folosite și modurile de operare. Pe măsură ce serviciile responsabile de aplicarea legii ținesc itinerariile sau descoperă noi modalități de trafic, infractorii își schimbă metodele și traseele sau revin la practica anterioară. Tacticile folosite de către traficanți au scopul să complice sarcina serviciilor represive sau să-i facă să scape de acțiunea acestora. Totodată, rețelele și grupurile de traficanți urmăresc să limiteze informațiile pe care călăuzele le-ar putea da poliției în caz de arestare, ceea ce va îngreuna considerabil cercetarea (urmărirea penală).

Substanțele care suscită cea mai mare preocupare sunt drogurile de sinteză. Această categorie de droguri a înregistrat un succes rapid pe piețele occidentale și ar putea să cunoască aceeași evoluție în Europa de Sud.

Organizațiile criminale implicate în traficul de droguri vor fi din ce în ce mai active la nivel transnațional și vor continua să fie prezente și în alte numeroase

unul din cele mai înalte nivele. Cu toate acestea, calea de eliminare a coliziunilor juridice, chiar și a celor mai dificile, trebuie să aibă un caracter legitim, dar nu abuziv, forțat. Contradicțiile trebuie soluționate în limitele legii, prin căi și metode civilizate, în caz contrar, după cum cunoaștem, forța dă naștere la forță și încercarea de a soluționa conflictele prin intermediul forței va contribui doar la acutizarea și nu la soluționarea lor.

Prin natura sa Curtea Constituțională reprezintă un organ de jurisdicție specifică, numită jurisdicție constituțională, creată pentru a garanta supremația Constituției [11, p.65].

În țara noastră Curtea Constituțională a fost creată în baza prevederilor Constituției din 29 iulie 1994 care stipulează că aceasta „este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova” [1]. Dintre atribuțiile pe care le exercită Curtea Constituțională noi ne vom referi la acelea ce intră în sfera controlului de constituționalitate a actelor juridice normative, deoarece prin intermediul lor Curtea Constituțională elimină din legislație coliziunile juridice ierarhice dintre Constituție și celelalte acte normative. Aceste atribuții sînt următoarele:

- exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

Prin exercitarea atribuțiilor enumerate mai sus Curtea Constituțională urmărește scopul de a preveni și de a elimina reglementările care contrazic prevederile Constituției, garantînd în acest mod supremația Legii fundamentale.

În doctrina dreptului sau evidențiat două forme de control al constituționalității actelor juridice normative:

- *a priori*, adică pînă la intrarea în vigoare a actului juridic normativ;
- *a posteriori*, adică după intrarea în vigoare a actului juridic normativ;

Astfel, în cazul în care Curtea Constituțională se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției, ea exercită un control a priori a constituționalității proiectelor de lege care urmează să fie înaintate în Parlament cu scopul de a revizui Constituția. În conformitate cu art. 141 alin. (2) din Constituție [1], proiectele de legi constituționale vor fi prezentate Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale.

Curtea Constituțională se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției la sesizarea subiecților cu drept de a iniția revizuirea Constituției, prevăzuți în art. 141 al Constituției. Curtea Constituțională se pronunță asupra

Alexei GUȚU,
lector superior al catedrei „Drept public”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand

UNELE MODALITĂȚI DE ELIMINARE A COLIZIUNILOR JURIDICE PREVĂZUTE DE LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Soluționarea coliziunilor normelor juridice este dictată de necesitatea aplicării uniforme a actelor normative pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada de timp în care sînt în vigoare. Această necesitate reiese din esența și finalitatea dreptului și din considerentele că un stat de drept nu poate exista și nu se poate dezvolta fără un cadru juridic adecvat, fără un sistem legislativ bine articulat, unitar, coerent, coordonat și concordant. Astfel, crearea unui mecanism de prevenire, eliminare și depășire a divergențelor și contradicțiilor dintre normele juridice este de o importanță majoră pentru fiecare sistem de drept. Prezența acestui mecanism demonstrează o înaltă organizare a sistemului de drept, „care are capacitatea de a se autoregla și autoperfecționa prin intermediul soluționării neconcordanțelor și contradicțiilor interioare” [15, p. 18].

Instituțiile statului, abilitate cu competențe normative, trebuie să utilizeze toate posibilitățile în vederea prevenirii coliziunilor juridice. Însă, în cazul în care aceste măsuri nu au fost capabile să împiedice formarea lor, coliziunile juridice trebuie eliminate din legislație ori depășite cu ajutorul normelor de coliziune.

După N. Vlasenko, prin eliminarea coliziunilor juridice se are în vedere excluderea completă a coliziunilor juridice din legislație, activitate care poate fi realizată doar prin intermediul legiferării [12, p. 29]. Această metodă este cea mai eficientă dacă ne punem drept scop să soluționăm definitiv o coliziune juridică, adică „să fie eliminată definitiv din sistemul legislativ”. Dar totodată, trebuie să ținem cont și de faptul că atunci cînd ne referim la eficiența mecanismelor de soluționare a coliziunilor juridice trebuie să luăm în considerație toate aspectele și circumstanțele. Deoarece, cunoaștem cu toții că, de cele mai dese ori, coliziunile juridice sînt depistate în procesul de aplicare a normelor juridice, și respectiv, ele cer soluționare imediată, dar cu regret, procedura de elaborare a dreptului este complicată și durează în timp. Organul de legiferare, de obicei, este supraaglomerat cu proiecte de legi care așteaptă discutarea și adoptarea lor în timpul cel mai apropiat. Datorită proceselor care se produc în societate, activitatea de legiferare se desfășoară într-un ritm foarte intens, și respectiv, rămâne foarte puțin timp pentru eliminarea coliziunilor existente în legislația internă. Prioritate se acordă

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

analizei și eliminării divergențelor și contradicțiilor (coliziunilor juridice) dintre reglementările interne și cele internaționale, pentru a alinia sistemul de drept al Republicii Moldova la standardele europene și internaționale. Din acest punct de vedere, soluționarea coliziunilor prin intermediul intervenției legislative este mai puțin eficientă.

În opinia lui N. Vlasenko coliziunile juridice pot fi eliminate din legislație doar prin intermediul legiferării, prin următoarele două modalități:

1. modificarea prevederilor actului normativ ce conține coliziuni juridice;
2. adoptarea normelor juridice de coliziune.[12, p. 29]

Noi susținem parțial această opinie deoarece, în primul rând, coliziunile juridice pot fi eliminate din legislație nu numai prin intermediul activității legislative a organelor abilitate cu acest drept, dar și de către Curtea Constituțională, prin exercitarea controlului de constituționalitate a actelor normative sau de către instanțele de judecată prin intermediul contenciosului administrativ, în cazul în care actele administrative cu caracter normativ vin în contradicție cu prevederile legii. În al doilea rând, prin adoptarea de către organul legislativ a normelor juridice de coliziune, coliziunile juridice nu se elimină din legislație, ele continuă să existe în continuare. Prin intermediul lor se depășește doar conflictul, deoarece normele de coliziune vor indica care normă trebuie să se aplice la o anumită situație.

Organul legislativ trebuie să aibă rolul principal în activitatea de eliminare a coliziunilor juridice din legislație. Pentru o activitate mai eficientă el trebuie să fie asistat de un organ de specialitate deoarece, stabilirea și evidența coliziunilor care există în legislație este mai mult un lucru tehnic care necesită cunoștințe și profesionalism în domeniul tehnicii legislative. În alte țări, de exemplu, în România această funcție este exercitată de Consiliul Legislativ. Astfel, în conformitate cu art.150 alin.2 din *Constituția României* [6], Consiliul Legislativ a fost mandatat să supună unui examen critic întreaga legislație în vigoare anterioară *Constituției*, pentru a stabili conformitatea acesteia cu prevederile și principiile *Legii fundamentale* a țării și a propune Parlamentului sau, după caz, Guvernului măsurile necesare în vederea eliminării cazurilor de neconstituționalitate și a punerii de acord a acestei legislații cu normele constituționale.

Consiliul Legislativ, în limitele competenței atribuite de lege, nu numai că a reușit să contribuie la reexaminarea globală a legislației anterioare Constituției, soldată cu abrogarea și modificarea a numeroase acte normative contrare textelor și principiilor constituționale, dar, pe baza unei evidențe din ce în ce mai perfecționate a fondului normativ existent, a creat condiții optime pentru edificarea unei arhitecturi legislative coerente, prin armonizarea echilibrată a normelor legale, la nivelul impus de modernitatea unei democrații care proiectează prin drept o nouă filozofie politico-economică [8, p.2].

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

Activitatea de studiere a compatibilității reglementărilor normative trebuie să aibă un caracter permanent, dar să nu înceteze odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a noului act normativ așa cum, de obicei, se întâmplă că „în majoritatea cazurilor, odată cu adoptarea legii încetează toate discuțiile care pînă la acel moment erau foarte aprinse. Aceasta se întâmplă nu din cauza că cineva ar interzice continuarea lor, pur și simplu legiuitorul consideră, pe de o parte, că și-a îndeplinit sarcina pe deplin, iar ceilalți pierd interesul față de problemele respective”.[17, p. 40].

Organele de elaborare a dreptului pot elimina coliziunile juridice în procesul de legiferare prin aplicarea următoarelor metode de entropie:

- abrogarea uneia dintre normele juridice care intră în coliziune;
- dacă formează coliziuni mai mult de două norme juridice se abrogă toate în afară de una care rămîne în vigoare în continuare;
- modificarea și precizarea obiectului de reglementare a normelor juridice care intră în coliziune;
- abrogarea tuturor normelor juridice care formează coliziuni și adoptarea unei norme juridice noi;
- armonizarea legislației interne cu reglementările internaționale[13, p. 69].

Ultimul punct din această listă se referă la compatibilitatea dintre reglementările interne și cele internaționale. Activitatea de aliniere a legislației Republicii Moldova la standardele dreptului comunitar și internațional poartă denumirea de armonizare a legislației. I. Tihomirov menționează că „armonizarea permite de a obține un echilibru funcțional între actele normative care în final permit sistemului de drept să funcționeze și să se dezvolte în direcțiile dorite” [16, p. 15]. Crearea unui mecanism eficient de armonizare a legislației naționale cu reglementările europene și internaționale reprezintă concomitent și o cale de prevenire coliziunilor juridice din legislația Republicii Moldova. Armonizarea legislației la etapa actuală în Republica Moldova nu se efectuează într-un mod sistematic și coordonat. Doar la Ministerul Justiției există un nucleu (mai mult sau mai puțin) stabil de colaboratori inițiați în tehnica de armonizare a legislației naționale cu *acquis*-ul comunitar. O asemenea abordare a armonizării legislației naționale nu este nici pe departe suficientă sau satisfăcătoare pentru o apropiere de UE. Considerăm că activitatea de armonizare a legislației poate fi pusă tot în sarcina instituției la care ne-am referit anterior cu rolul Consiliului Legislativ.

Coliziunile juridice existente între reglementările interne și cele internaționale pot fi eliminate, atît prin încheierea de acorduri internaționale, cît și prin adoptarea unor norme juridice cuprinse în legislația națională [14, p. 53-54].

Trebuie să evidențiem și rolul deosebit al Curții Constituționale în soluționarea coliziunilor juridice care apar în procesul de colaborare a ramurilor puterii de stat, de realizare a drepturilor fundamentale ale cetățenilor, de asigurare a supremației Constituției etc. Curtea Constituțională asigură soluționarea coliziunilor juridice la

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Totodată, trebuie să menționăm că, în prezent există unele dificultăți în ceea ce privește funcționarea eficientă a acestui mecanism.

Practica Curții Constituționale ne demonstrează faptul că instanțele judecătorești interpretează și folosesc în mod diferit dreptul de a aplica la rezolvarea litigiilor numai normele de drept conforme Constituției. Adeseori, instanțele judecătorești nu ridică excepția de neconstituționalitate din proprie inițiativă, nu examinează demersurile privind contestarea constituționalității actelor normative de către una din părți sau le resping neîntemeiat, nu înțeleg și nu aplică dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate la orice etapă a procesului judiciar. Unii reprezentanți ai puterii judecătorești neglijează ridicarea excepției de neconstituționalitate considerând că, atunci când, în opinia lor, unele acte normative conțin prevederi contrare Constituției, ei pot aplica direct normele Legii Fundamentale. Considerăm că, în asemenea situații, instanțele de judecată nu numai că pot aplica o lege neconstituțională, dar își asumă și competența Curții Constituționale de a decide constituționalitatea unui act normativ.

Instanțele de judecată pot aplica direct, la soluționarea cauzelor, prevederile Constituției, doar numai dacă:

- prevederile Constituției, ce urmează să fie aplicate nu conțin indicații referitor la adoptarea unei legi speciale, ce ar reglementa aplicarea acestor prevederi ale Constituției;
- instanța judecătorească stabilește că legea care a fost adoptată până la intrarea în vigoare a Constituției – 27 august 1994 contravine prevederilor ei.

Considerăm că eficiența mecanismului ridicării excepției de neconstituționalitate a actelor juridice depinde nu numai de nivelul de responsabilitate și profesionalismul judecătorului, dar și de calitatea legii care formează acest mecanism.

Crearea mecanismului ridicării excepției de neconstituționalitate s-a aflat permanent în vizorul legislativului. Ca rezultat, acest mecanism statuat de Codul de procedură civilă a fost examinat deja de trei ori [9, p.13]. Astfel, conform modificărilor din 21.07.2006 a Codului de procedură civilă [3], legiuitorul a introdus un nou articol privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, din prevederile căruia putem desprinde unele elemente noi, care nu au existat până acum în legislație. Acestea sînt următoarele:

- orice instanță de judecată din Republica Moldova poate sesiza direct Curtea Constituțională;
- instanțele de judecată au dreptul, dar nu obligația, de a ridica excepția de neconstituționalitate;
- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în cazul constatării contradicției cu Constituția nu doar a normei juridice care urmează a fi aplicată, dar și a normelor care au fost deja aplicate;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

inițiativelor de revizuire a Constituției prin emiterea unui aviz. Avizul trebuie să fie votat cu votul a cel puțin 4 judecători.

În cazul inițiativei de revizuire a Constituției, Curtea Constituțională nu o poate verifica sub aspectul conformității ei cu Legea Fundamentală. În felul acesta Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu poate să pronunțe o decizie de neconstituționalitate a inițiativei de revizuire a constituției, dar poate emite un aviz care va exprima opinia ei cu privire la compatibilitatea acestei inițiative cu relațiile economice, sociale și politice ale țării, cu ansamblul sistemului juridic în vigoare, cu normele general admise ale dreptului internațional, precum și cu pactele și tratatele la care Republica Moldova este parte [11, p.126-140].

Deci în concluzie putem menționa că pronunțarea Curții Constituționale asupra inițiativelor de revizuire a Constituției reprezintă o cale de prevenire a coliziunilor dintre normele juridice constituționale, care este obligatorie pentru fiecare proiect de lege privind revizuirea Constituției. În caz contrar proiectul de lege respectiv nu va fi luat în dezbatere de către Parlament.

Considerăm că această cale de prevenire a coliziunilor juridice de către Curtea Constituțională este foarte eficientă. În literatura juridică sunt evidențiate următoarele avantaje ale controlului prealabil în ceea ce privește constituționalitatea actelor juridice normative:

- permite înlăturarea conflictelor constituționale pînă la intrarea în vigoare a legii;
- reduce termenul de sesizare și examinare;
- este o formulă care pune într-o anumită relație suveranitatea parlamentară cu revizuirea juridică și nu încalcă prestigiul legiuitorului;
- contribuie la stabilitatea legislativă și astfel înlătură urmările negative ce pot apărea în urma controlului posterior în cazurile cînd legile sînt recunoscute neconstituționale [11, p.126-127].

În ceea ce privește controlul posterior al constituționalității legilor, în conformitate cu art. 135 din Constituție [1] pot fi supuse controlului constituționalității următoarele acte normative:

- legile;
- hotărîrile Parlamentului;
- decretalele Președintelui Republicii Moldova;
- hotărîrile și ordonanțele Guvernului;
- tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu art. 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale [4] se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994. Legile și celelalte acte normative adoptate pînă la data de 27 august 1994 rămîn în vigoare în măsura în care ele nu contravin actualei Constituții. În cazul în care actele normative adoptate

pînă la intrarea în vigoare a actualei Constituții nu au fost abrogate direct, este la discreția organelor de aplicare să stabilească în procesul de realizare a dreptului dacă ele contravin sau nu actualei Constituții.

Supremația Constituției implică, în mod necesar, ca toate actele subordonate, indiferent cînd au fost adoptate, să nu fie în contradicție cu prevederile ei. De aceea receptarea dreptului anterior, chiar dacă nu este expres prevăzută în cuprinsul Constituției, ci e tacită, realizîndu-se, mai ales, pe calea interpretării, nu-i posibilă de cît în măsura în care el nu vine în contradicție cu normele legii fundamentale în vigoare [7, p.3].

Considerăm că pot fi supuse controlului constituționalității legile organice și legile ordinare. În ceea ce privește legile privind modificarea și completarea Constituției, nu pot fi supuse controlului posterior al constituționalității legilor, deoarece ele, introducînd modificări în Constituție, devin parte componentă a ei, iar dispozițiile constituționale nu pot fi supuse controlului de constituționalitate. La fel, nu pot fi supuse controlului posterior de constituționalitate legile adoptate prin referendum, deoarece ele sînt expresia voinței exponentului puterii de stat – poporul, iar voința sa, nu poate face obiectul controlului de constituționalitate.

Hotărîrile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărîrile și ordonanțele Guvernului, sînt niște acte juridice care după forța juridică sînt inferioare legilor. Ele pot avea, atît caracter normativ, cît și individual. În opinia noastră pot fi supuse controlului de constituționalitate numai actele juridice cu caracter normativ.

În ceea ce privește controlul constituționalității tratatelor internaționale, în conformitate cu art. 8 al Constituției [1], Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, si să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Aceasta, însă, nici într-un caz nu consacră superioritatea dreptului internațional asupra prevederilor Constituției Republicii Moldova, deoarece în conformitate cu art. 4 din Constituție, superioare normelor Constituției sînt numai reglementările internaționale ce decurg din pactele și tratatele la care Republica Moldova este parte, și numai în măsura în care ele se referă la drepturile și libertățile fundamentale ale omului. În ceea ce privește celelalte reglementări cuprinse în pacte și tratate internaționale la care Republica Moldova, ele sînt subordonate Constituției și se supun controlului de constituționalitate.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) din Constituție un tratat internațional care conține dispoziții contrare Constituției va putea intra în vigoare doar după revizuirea acesteia. Dar, luînd în considerație că, în Republica Moldova nu se efectuează controlul prealabil al constituționalității tratatelor internaționale, acestea vor intra în vigoare și vor produce efecte juridice, chiar dacă vor conține dispoziții contrare Constituției, deoarece în conformitate cu art. 7 al Codului jurisdicției constituționale,

orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de legislația în vigoare. În cazul în care, în urma controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională va stabili că prevederile contractului respectiv sînt în contradicție cu Constituția, acesta va fi recunoscut neconstituțional și va înceta să mai producă efecte juridice, dar dacă se va decide ca prevederile contractului internațional trebuie să intre în vigoare, se va iniția procedura de revizuire a Constituției.

Pentru a eficientiza procedura de negociere și aderare la tratatele internaționale în vederea compatibilității lor cu Constituția și prevenirea coliziunilor juridice, propunem ca Curtea Constituțională să exercite controlul constituționalității tratatelor internaționale pînă la ratificarea și intrarea lor în vigoare, dar nu înainte de a fi semnate.

Următoarea atribuție a Curții Constituționale care garantează supremația Constituției și contribuie la eliminarea coliziunilor juridice din legislație este – rezolvarea cazurilor excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice.

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanțele de judecată, din oficiu sau la cererea persoanelor dependente de actul justiției, a controlului conformității cu normele constituționale a unui act normativ aplicat la soluționarea litigiului [10, p.11]. Prin intermediul acestei proceduri, instanțele judecătorești sînt abilitate cu dreptul de a nu aplica la rezolvarea litigiilor actele contrare Constituției în vigoare, putînd să le aplice doar după avizarea pozitivă de către Curtea Constituțională.

Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor normative adoptate după 27 august 1994. Celelalte acte normative, adoptate pînă la intrarea în vigoare a Constituției și actele care au fost supuse controlului constituționalității, nu pot face obiectul excepției de neconstituționalitate. În activitatea sa, Curtea Constituțională nu va aprecia legalitatea actelor juridice, ci va examina chestiunile privind corespunderea actelor juridice cu Constituția Republicii Moldova, examinînd în exclusivitate probleme de drept.

Controlul exercitat în cazurile excepției de constituționalitate are un caracter posterior, concret cu efecte *inter partes* și *erga omnes*. Excepția de neconstituționalitate creează un raport triunghiular între „partea” aflată în proces și ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța în fața căreia se invocă excepția de neconstituționalitate și instanța chemată să hotărască asupra ei.

Mecanismul ridicării excepției de neconstituționalitate a actelor juridice se cuprinde în reglementările codurilor de procedură civilă și de procedură penală.

Ilie JECICOV

șef adjunct al Direcției antidrog,
Departamentul serviciilor operative
al MAI al R. Moldova, magistrul în drept

**APRECIEREA SITUAȚIEI CRIMINOGENE ÎN DOMENIUL
TRAFICULUI DE DROGURI ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Onorați oaspeți, doamnelor și domnilor!

Ținând cont de dinamica situației actuale în dezvoltarea criminalității, astfel de întâlniri sunt binevenite și ne dau posibilitatea de a face schimb de experiență avansată în reprimarea fenomenului criminalității, implementarea metodicilor noi de descoperire și cercetare a infracțiunilor, desăvârșirea activității organelor de ocrotire a dreptului în profilaxia și reprimarea criminalității, precum și conjugarea eforturilor în lupta contra criminalității transfrontaliere.

Întâlnirea de astăzi este marcată de o nouă etapă de dezvoltare a relațiilor noastre în lupta cu criminalitatea organizată. Integrarea tot mai avansată a organelor de drept în combaterea fenomenelor infracționale ne dovedește convingător că criminalității, care capătă vădit caracter de crimă transnațională, pot și trebuie să-i fie suprapuse eforturile conjugate ale organelor de drept, inclusiv și în următoarele direcții:

- asigurarea urmăririi operative continue asupra canalelor tradiționale și celor noi apărute de livrare ilegală a armamentului, substanțelor explozive, drogurilor, automobilelor furate, traficului de persoane etc.;
- asigurarea unei conlucrări și reacționări coordonate în cazurile apariției criminalității organizate cu caracter transnațional.

Reeșind din cele expuse, sporește însemnătatea coordonării forțelor organelor polițienești a statelor noastre pentru crearea unor mecanisme mai sigure de reprimare a actelor infracționale. Printre multiplele acțiuni ale forțelor de drept un loc important îi este atribuit și reprimării traficului ilicit de droguri. Însemnătatea exclusivă a luptei contra traficului de droguri este determinată mai întâi de toate, de răspândirea largă, numărul sporit de participanți la trafic, precum și de ireversibilitatea daunelor produse sănătății milioanei de cetățeni ai statelor noastre. Guvernul R. Moldova întreprinde un șir de măsuri orientate spre reducerea cererii și ofertei de droguri. În acest sens au fost aprobate Măsurile de profilaxie a narcomaniei și reprimării traficului de droguri. Având scopul aducerii legislației

- și, respectiv, Curtea Constituțională poate fi sesizată nu numai la orice etapă a procesului în prima instanță, apel și recurs, dar și la etapa de executare a hotărârii pronunțate;
- pînă la adoptarea unei hotărâri de către Curtea Constituțională, se suspendă nu numai procedura de examinare a cauzei, dar și procedura de examinare a hotărârii de judecată.

Salutăm faptul că în noua redacție a actului normativ este stipulat dreptul tuturor instanțelor de judecată de a sesiza direct Curtea Constituțională în privința ridicării excepției de neconstituționalitate a actelor juridice. Considerăm că prin acordarea acestui drept tuturor instanțelor de judecată se va contribui la eficientizarea procesului de eliminare a coliziunilor juridice. Dar totodată, nu putem să nu menționăm că prin această modificare s-a creat și o coliziune juridică în legislație, deoarece conform art. 135 lit. g) din Constituție numai Curtea Supremă de Justiție este în drept să sesizeze Curtea Constituțională privind ridicarea excepției de neconstituționalitate. Asemenea prevedere s-a păstrat și în Legea cu privire la Curtea Constituțională, în Codul jurisdicției constituționale, în Codul de procedură penală. Astfel, situația care s-a creat influențează negativ asupra legislației, creînd confuzii și dificultăți în procesul de realizare a dreptului și de înlăptuire a justiției. De aceea, în vederea eliminării coliziunilor juridice, propunem să fie revizuită Constituția și celelalte acte normative nominalizate care conțin reglementări referitoare la sesizarea Curții Constituționale în privința ridicării excepției de neconstituționalitate, și să fie înlocuite cu următoarea prevedere: *rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de instanțele de judecată*.

Actele normative sau unele părți ale acestora declarate de Curtea Constituțională neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective. Astfel, prin intermediul activității Curții Constituționale se elimină din legislație coliziunile juridice dintre Constituție și actele normative supuse controlului de constituționalitate. Dar totodată, prin această activitate Curtea Constituțională nu soluționează definitiv defectul juridic, deoarece de cele mai dese ori, în legislație se formează și rămîn goluri, în urma declarării normelor care contravin Constituției ca fiind neconstituționale.

În prezent, golurile care se formează în legislație, ca rezultat al declarării unor acte normative ca fiind neconstituționale se completează în conformitate cu prevederile art. 28/1 din Legea cu privire la Curtea Constituțională [5], conform cărora, Guvernul se obligă ca, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, să prezinte Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv va fi examinat de Parlament în mod prioritar. Președintele Republicii Moldova sau Guvernul, în

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

termen de 2 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, vor modifica, completa sau abroga actul sau unele părți ale acestuia declarate neconstituționale și, după caz, vor emite sau adopta un act nou. Datorită acestor competențe, Curtea Constituțională contribuie, nu numai la eliminarea coliziunilor juridice, dar în mod indirect, și la completarea golurilor din legislație.

Referințe:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994//Monitorul Oficial al R.Moldova, 2.08.1994, nr.1.
2. Legea Republicii Moldova, Codul de procedură penală al Republicii Moldova Nr.122-XV 14.03.2003//Monitorul Oficial al R Moldova, din 07.06.2003 nr-104-110/447.
3. Legea Republicii Moldova, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Nr.225-XV 30.05.2003//Monitorul Oficial al R Moldova, din 12.06.2003 nr.111-115 / 451.
4. Legea Republicii Moldova, Codul jurisdicției constituționale Nr.502-XIII din 16.06.95 // Monitorul Oficial al R.Moldova, 28.09.1995, nr.53-54/597.
5. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Constituțională Nr. 317, 13.12.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.02.1995. nr.8.
6. Constituția României din 1991, Monitorul Oficial, partea I-a, nr. 233 din 21.11.1998.
7. Constantinescu, M. Competența Curții Constituționale cu privire la legile anterioare intrării în vigoare a Constituției României. // Dreptul, 1993, nr. 9, p. 2-7.
8. Iliescu, D. Consiliul Legislativ – 6 ani de activitate. // Buletin de informare legislativă, 2002, nr. 1, p.1-4.
9. Pușcaș, V. Impactul noii proceduri civile de ridicare a excepției de neconstituționalitate. // Justiția Constituțională în Republica Moldova, 2007, Nr. 1, p.13-17.
10. Pușcaș, V. Unele probleme privind excepția de neconstituționalitate, // Revista Națională de Drept, 2006, nr. 4, p.10-19.
11. Zubco, V. Curtea Constituțională – unica autoritate publică politico – jurisdicțională. Chișinău: 2000. 248p.
12. Власенко, Н. Коллизионные нормы в советском праве. Иркутск: 1984. 168с.
13. Незнамова, З. Коллизии в уголовном праве: диссертация доктора юридических наук. Екатеринбург: 1995. 256с.
14. Рубанов, А. Основные коллизионные вопросы советского законодательства о гражданстве. // Советское государство и право, 1979, №7, с.48-55.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

15. Сулейманов, Ф. Пробелы и коллизии в праве как источник юридических конфликтов: Автореферат диссертации кандидата юридических наук. Тбилиси: 1998. 24с.
16. Тихомиров, Ю. Коллизии между правовыми актами: способ преодоления. Коллизии в законодательстве Украины: проблемы теории и практики. Киев: 1996. 249с.
17. Чечот, Д. К вопросу о критерии истинности выводов юридической науки. // Советское государство и право, 1965. №2. с.34-41.

Lilian LUCHIN,

lector superior al catedrei „Procedură penală și criminalistică”

a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistrul în drept

DROGURILE — FLAGELUL SOCIETĂȚII

Internaționalizarea crimei organizate, facilitată în ultimele decenii de evoluția politico-socială mondială marcată de tendințele de globalizare, a determinat rețelele implicate în acest gen de activități să includă și Republica Moldova în circuitul formelor criminalității transfrontaliere. Ună dintre aceste forme este traficul de droguri.

În ultimii ani flagelul drogurilor reprezintă fenomenul cel mai complex, profund și tragic al lumii moderne. În perspectiva anilor viitori amploarea acestui fenomen se prezintă a fi deosebit de îngrijorătoare și datorită faptului, că nu există o statistică clară și precisă a producției, traficului, consumului și numărului celor decedați în urma consumului drogurilor[1, 4].

Potrivit unor estimări ale ONU, ale INTERPOL-ului și EUROPOL-ului, “pieței drogurilor” îi revine locul al doilea după cea a armamentului, cu o cifră de afaceri de sute de miliarde de dolari anual.

Pericolul narcotizării societății are un caracter global. Republica noastră în sfera abuzului de droguri și traficului lor nu este o excepție. Moldova se confruntă cu fenomenul drogurilor începând încă din anul 1990, odată cu liberalizarea circulației internaționale. Cu timpul, urmare a situației social-economice nefavorabile, informării insuficiente a populației privind riscurile și consecințele grave ale consumului de droguri, lipsei unui buget suficient alocat măsurilor de profilaxie și contracarare a consumului și traficului cu stupefiante, Republica Moldova a devenit una din piețele de desfacere și consum a substanțelor narcotice, psihotrope și cu efect puternic. Eforturile de prevenire și reprimare a traficului și abuzului de droguri sunt inefficiente. Deci, este necesară înfăptuirea unor măsuri de modernizare atât a structurii organizatorice de contracarare a acestui viciu, cât și a legislației. Deși acțiunile pe plan național și internațional au stopat întrucâtva extinderea drogurilor, problema devine tot mai complicată.

Referitor la combaterea acestui viciu negativ la noi în țară există un cadru legislativ și instituțional propriu. Parlamentul Republicii Moldova, în anul 1994, a ratificat Convenția ONU, din 1961, cu privire la circulația substanțelor narcotice, Convenția din 1971 cu privire la circulația substanțelor psihotrope și Convenția din 1988 cu privire la combaterea traficului ilicit de droguri, care au completat

interne la exigențele internaționale, și Parlamentul a introdus un șir de modificări în legile penală, contravențională și de procedură penală, s-au adoptat acte normative care reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor. Ministerul Afacerilor Interne, fiind preocupat de răspândirea tot mai largă a stupefiantelor, a întreprins măsuri orientate spre reducerea problemelor cauzate de droguri, în acest sens adoptând strategia antidrog a MAI pentru anii 2008-2012.

Acest document vine să completeze cadrul organizatoric și de coordonare a activităților subdiviziunilor organelor afacerilor interne în profilaxia și reprimarea consumului și traficului de droguri.

Având ca obiectiv principal reprimarea traficului și consumului de droguri, urmare a activităților derulate pe parcursul a 9 luni ale anului curent, pe teritoriul țării au fost înregistrate 1747 infracțiuni ce țin de traficul ilicit de droguri în comparație cu 1755 relevate în aceeași perioadă a anului 2007, astfel manifestându-se o reducere a nivelului infracțional cu 0,5%.

Din numărul total de cauze penale, procurorilor le-au fost expediate 1690 sau 96,7%.

1238 din cauzele penale au fost diferite instanțelor de judecată, ceea ce constituie 70,9%.

Menționăm o impulsională a activității cu 44,4% la compartimentul identificării cazurilor de realizare a drogurilor, astfel fiind depistate 104 infracțiuni în comparație cu 72 depistate în aceeași perioadă a anului precedent. Este de menționat, că numărul infracțiunilor ce țin de realizarea substanțelor narcotice constituie doar 5% din numărul total de infracțiuni ce țin de traficul drogurilor, ceea ce ne indică la necesitatea activizării luptei contra realizatorilor de droguri, folosirii la maxim și a rezervelor activităților inspectorilor de sector care permanent se află în mediul social și au potențial destul de mare în acumularea informațiilor în privința infractorilor care achiziționează și realizează substanțe narcotice,

În perioada de referință în 189 cazuri au fost depistate și ridicate din trafic cantități deosebit de mari de droguri, cu 51 cazuri mai mult decât în perioada anului precedent. Este de menționat, că în 26 cazuri drogurile au fost ridicate de la infractori în momentul realizării.

În același timp au fost depistate și 16 cazuri de contrabandă cu substanțe narcotice.

Odată cu schimbările geopolitice ce au avut loc, devenind vecini ai UE se schimbă și structura infracțiunilor ce țin de traficul drogurilor spre majorarea cotei părți a drogurilor deosebit de periculoase și sintetice care-s importate în țara noastră.

Reținerile fără precedent a unor narcotraficanti care operau cu droguri în cantități deosebit de mari ne induce la gândul, că ultimii tentează să folosească

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

teritoriul țării noastre ca o rută de tranzit a drogurilor dinspre țările producătoare spre cele consumatoare îndeosebi ale UE.

Schimbări în structura peții drogurilor s-a produs în primul rând ca rezultat al schimbărilor ce au fost operate în legislația penală, fiind stabilită pedeapsă pentru cultivarea plantelor care conțin substanțe narcotice, dar și a celor activități derulate în vederea reducerii ofertei de substanțe narcotice de origine vegetală.

Ca rezultat al activității orientate spre depistarea și ridicarea din trafic a substanțelor narcotice, în perioada nominalizată au fost scoase din traficul ilicit următoarele cantități de droguri: marijuana – 151,4 kg, paie de mac – 20,8 kg, amfetamine – 480 gr., extasy – 170 pastile, opiu – 1611 ml, heroină - 207 kg, 187 g., cocaină - 5,549 kg., medicamente – 1580 pastile, LCD - 231 timbre, hașiș - 1265 gr.

Studiind informația referitor la persoanele implicate în infracțiuni ce țin de traficul de droguri menționăm faptul, că 1242 persoane au săvârșit infracțiuni pentru prima dată, iar 1064 nu au ocupații. Aceasta indică, că numărul consumatorilor de droguri se află în creștere și totodată, că multe persoane sânt atrase în afacerile cu droguri din cauza lipsei de ocupație. Toate acestea ne duc la gândul reducerii lucrului de profilaxie generală și individuală în diverse grupuri comunitare și, că este necesar de axat activitatea, în primul rând, la profilaxia și preîntâmpinarea criminalității, la instituirea unei conlucrări directe și eficiente între toți subiecții investiți cu funcții de profilaxie a consumului de droguri inclusiv societatea civilă.

Necătând la faptul că atât în anul precedent cât și în anul curent menționăm tendințe de reducere a infracționalității la regimul drogurilor în rândul minorilor, totuși problema în cauză nu este rezolvată din cauză că există încă mulți factori care contribuie la formarea comportamentului riscant. Studiile efectuate denotă faptul, că circa 70% din tineri au nevoie de informații referitor la pericolul drogurilor.

Având obiectivul reducerii pericolului crescut al fenomenului infracțional transfrontalier, s-au întreprins măsuri concrete de asigurare a conlucrării în domeniul specific de competență cu organele de specialitate din țară și subdiviziunile similare ale organelor de drept din alte state.

Organele afacerilor interne participă activ la derularea operațiunilor internaționale organizate de SECI, GUAM, CSI etc.

În ultimul timp sporește profesionalismul și activitățile tot mai organizate ale grupărilor criminale ce sunt implicate în traficul ilicit de droguri, crește producerea ilegală de droguri.

De exemplu, la 29.02.2008 de către angajații Direcției antidrog a DSO a fost anihilată o structură criminală internațională compusă din 5 membri (cetățeni ai R.Moldova, României și Costa Rica), care se ocupa cu contrabanda de cocaină în cantități deosebit de mari din America Latină în țările Uniunii Europene. Totodată

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

această grupare se ocupa și de extragerea cocainei, înființând în acest scop un laborator clandestin în satul Țăplești al raionului Sângerei. Iată de ce este necesar de a trece la un nivel calitativ mai înalt în asigurarea cooperării organelor noastre de specialitate, elaborând în acest sens măsuri concrete de reprimare a traficului internațional de droguri.

Analizând datele de care dispunem putem prognoza următoarele evoluții de dezvoltare a situației în domeniul drogurilor pe teritoriul țării noastre:

- sporirea dinamică a capacităților de producere a substanțelor narcotice atât de origine vegetală, cât și sintetică;
- majorarea cotei părți a drogurilor “grele”;
- modernizarea modului de săvârșire a infracțiunilor și sporirea organizării comunității criminale implicate în afaceri ce țin de traficul ilicit al drogurilor.

Criminalitatea transnațională nu are hotare. La planificarea infracțiunilor se pune ca scop de a reduce la minim pericolul coliziunii cu forțele de ordine și sporirii la maxim a veniturilor. Infracțiunile sunt comise astfel, încât cauza penală să nu cadă sub jurisdicția unui singur stat.

Activitatea grupărilor transnaționale, a traficului internațional de droguri necesită noi abordări de interacțiune a organelor de forță a diferitor state.

De aceea, pentru organele polițienești, sarcina prioritară la moment este lupta cu activitățile infracționale a formațiunilor criminale cu caracter transnațional.

Mai mult ca atât, atenție deosebită este necesar de atras la subminarea bazelor economice a criminalității organizate prin prisma relevării și ne-admiterii faptelor de spălare a mijloacelor bănești dobândite pe cale infracțională în alte state, cu închiderea căilor de introducere și tranzit prin țările noastre a drogurilor.

Consider, că soluționarea acestor probleme va favoriza crearea barajelor reale de răspândire a infracționalității transnaționale și a tuturor aparițiilor negative ce le însoțesc, care la rândul lor vor spori credibilitatea cetățenilor în organele de drept a statelor noastre.

Victor MIHĂILESCU,
ajutorul rectorului Academiei „Ștefan cel Mare”
pentru personal și educație, magistru în drept
Sergiu CRUDU master în drept,
lector superior la catedra „Drept polițienesc”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept

PREVENIREA NARCOMANIEI ȘI TOXICOMANIEI

This article contains recommendations regarding the modalities and current possibilities in preventing illicit drugs, in ensuring the public order and safety in the society, in the context of the existent potential.

Problema narcomaniei, în special în mediul tineretului este extrem de actuală și trezește îngrijorare deosebită. Potrivit definiției date de Organizația Mondiala a Sănătății, „...narcomania reprezintă starea de intoxicație periodică sau cronică, vătămătoare pentru om și pentru societate, produsă de consumul narcoticelor (de proveniența naturală sau artificială)”. Condițiile a căror întrunire este necesară pentru a considera pe cineva narcoman sunt următoarele:

- atracția de neînvinș fata de narcotice;
- toleranța crescândă (mărirea dozei);
- dependența fizică și psihică de narcotice.

Tentația de a ajunge la stări de euforie își are rădăcina în timpuri de mult apuse, chiar pe vremea dacilor și a romanilor se fumau anumite ierburi cu efecte afrodisiace și halucinogene (cânepa indiană).

Drogurile sunt substanțe artificiale create de oamenii de știință în anumite situații limită. Cauzele au fost de regulă războaiele. Efectele drogurilor erau “*benefice*” pentru armatele diverselor popoare care trebuiau să reziste în regim de război, de multe ori fără hrană și fără apă. Așa au luat naștere substanțele excitante - droguri în forma primară. În secolul al XVII-lea s-a descoperit morfina, un medicament care calma durerile provocate de răni. Cu timpul s-a realizat că morfina administrată în mod repetat duce foarte repede la dependență fizică și psihică. S-a căutat un înlocuitor și prin derivarea morfinei cu opium-ul s-a descoperit heroina, care inițial se credea că nu dă dependență așa de mare ca morfina. În realitate, dependența de heroină este de șapte ori mai mare decât cea de morfină.

După primul război mondial, aceste substanțe au început să fie consumate în toată lumea. Până la sfârșitul anilor ’30, ele erau legale. Comercializarea lor, un

reușit cadrul juridic intern și care se aplică cu consecvență în practică.

Pe plan național există mai multe legi și acte normative, care tratează, direct sau indirect, problema răspândirii ilicite a drogurilor. Referitor la cadrul instituțional în Republica Moldova, în calitate de organ coordonator interdepartamental la nivel politic activează Comisia interdepartamentală de combatere a narcomaniei și narcobusinessului, instituită în scopul promovării politicii statului în domeniul circulației substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor, care se conduce în activitatea sa de legislația în vigoare, de tratatele și convențiile internaționale, la care Republica Moldova este parte, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 585 din 19 iulie 2000.

Un exemplu elocvent de contracarare a narcomaniei pe plan național este și Planul de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2007-2009, care impune, în primul rând, perfectarea cadrului juridic și normativ. În al doilea rând, se impun activități educaționale de profilaxie a consumului de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor în sistemul învățământului preuniversitar. Vom menționa, că realizarea activităților educaționale în rândurile adolescențelor este foarte importantă, fiindcă există o mulțime de cauze, care îi împing pe tineri spre dezumanizare prin consum de droguri.

Cei mai mulți încep să consume droguri din pură curiozitate, pentru a cunoaște efectele pe care le au asupra lor sau din dorința de a avea noi senzații, noi trăiri, de a atinge o anumită stare fizică și psihică “de bine”, de exaltare și de destindere. Un alt motiv poate fi considerat teribilismul. Consumul de droguri poate fi incitant sau provocator. Unii sunt tentați să înfrunte riscurile fără a fi opriți de cuvinte ca: „PERICOL” sau „MOARTE”. Dorința de afirmare în fața grupului, precum și teama de a fi respinși, izolați, dacă vor refuza propunerile așa-zișilor „inițiați”, îi fac pe aceștia să nu ia în considerare riscurile, la care se supun.

O altă cauză este presiunea grupului în funcție de nivelul autoaprecierii, de gradul de profunzime al idealului lor de viață, de raporturile cu familia, de rezultatele lor școlare, de imaginea pe care o au despre sine și pe care doresc să o creeze celorlalți. Adolescenții au capacități diferite de rezistență la presiunea, pe care anturajul o exercită. Este foarte important să știi cum să spui „NU”, ceea ce ar demonstra, că ai o personalitate puternică. Este important ca tinerii să fie ei înșiși, chiar dacă ceilalți gândesc altfel. Problemele în familie, la școală, cu prietenii, precum și izolarea de colectivitate constituie o altă cauză, care îi determină pe tineri să evadeze din realitate consumând droguri. Unii le consumă pentru a ascunde sau pentru a depăși problemele cotidiene, pe care le au, și în acest sens putem menționa divorțul părinților, abuzul sau indiferența acestora sau a școlii.

Un rol important privind activitățile educaționale de profilaxie a consumului de substanțe narcotice îl are și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova prin familiarizarea copiilor, tinerilor și părinților cu normele juridice, cu consecințele

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

nerespectării acestora, cu formarea deprinderilor de respectare a legislației și regulilor de conduită în societate. În scopul asigurării acestor acțiuni MAI organizează lecții, treninguri și alte activități de familiarizare a tinerilor din cadrul instituțiilor școlare și celor universitare cu efectele negative ale consumului de droguri.

O altă activitate a acestui plan de acțiuni este contracararea consumului de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor lor. La acest compartiment MAI are sarcina realizării unei serii de activități, cum ar fi extinderea relațiilor de colaborare interstatală în vederea respectării convențiilor internaționale cu privire la substanțele narcotice, psihotrope și a precursorilor, la care Republica Moldova este parte, precum și combaterea traficului de droguri, substanțe psihotrope și precursorilor, monitorizarea situației privind consumul de droguri și măsurile de redresare a acesteia, cooperarea cu organismele internaționale (OMS și CICD ale ONU) pentru finanțarea unor programe și proiecte, adoptarea recomandărilor metodice, onorarea obligațiilor și respectarea actelor internaționale, la care Republica Moldova este parte, realizarea de studii criminologice privind dinamica infracțiunilor, ce țin de fenomenul consumului și traficului ilicit de droguri, informarea populației, prin intermediul mass-media, referitor la pericolul și consecințele consumului, păstrării și comercializării drogurilor, ridicarea armelor de foc și a celor cu gaze de la persoanele, care sunt luate la evidență pentru consumul nemedical de substanțe narcotice sau psihotrope, identificarea, documentarea și escortarea în instituțiile narcologice a persoanelor, care consumă droguri, alte substanțe toxice sau psihotrope, fără prescripția medicului, pentru examinare medicală. Asigurarea examinării și testării persoanelor suspecte, informarea conducătorilor auto despre riscurile și influența drogurilor asupra situației, ce ține de accidente rutiere, efectuarea acțiunilor profilactice „MAC”, „TRAFIC”, „FARMACIA”, a altor operațiuni de nivel internațional, orientate spre combaterea traficului de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor, identificarea și reprimarea activității infracționale a persoanelor implicate în activități ilegale cu substanțe narcotice, psihotrope sau precursori etc.

Următoarea activitate de bază este cea de formare și informare a personalului de specialitate. Unul dintre punctele de realizare este modernizarea programelor de studii specifice, organizarea cursurilor de perfecționare a specialiștilor în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI și participarea la seminarele internaționale în problemele combaterii narcobusinessului, asigurarea participării specialiștilor la combaterea narcomaniei și narcobusinessului la cursurile de reciclare, inclusiv peste hotarele țării [2, 1-10].

Vom menționa, că cu suportul Uniunii Europene a Programului BUMAD, în legătură strânsă cu MAI, cu Academia „Ștefan cel Mare”, Ministerul Educației și Ministerul Sănătății, a fost elaborată o lucrare reprezentând un îndrumar în

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

activitatea de prevenire a consumului de droguri. Acest îndrumar nu este altceva, decât un ghid practic de planificare și implementare a prevenirii consumului de droguri. Ideea de bază a îndrumarului este, că „Lucrând cu alții — școli, tineri, comunitate, sectorul privat și public, împreună putem reduce cererea de droguri în cadrul comunității” [3, 5].

După cum vedem, problema drogurilor este și mai rămâne încă o problemă majoră, deși Republica Moldova tratează la un nivel înalt problematica dată. În fine, vom menționa, că integrarea problemei drogurilor în dezvoltarea cooperării ar ajuta mult eforturile Republicii Moldova, împreună cu statele vecine, la reducerea ofertei de droguri și consecințelor consumului lor. În plus, pentru aceasta, acordurile regionale de cooperare, care vor include toate țările aflate pe anumite rute ale traficului de droguri, precum și posibili parteneri, pot juca un rol important în asigurarea unor soluții complexe. Sprijinul pentru facilitarea cooperării dintre poliția internațională și structurile vamale ale țărilor limitrofe va rămâne important, dacă producția și traficul vor fi combătute eficient.

Referințe:

1. Alecu Gheorghe. „*Incriminarea traficului și consumului de droguri*”. Teză de doctorat, Chișinău, 2004.
2. Hotărârea Guvernului nr. 314 din 17 martie 2007 pentru aprobarea Planului de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2007-2009.
3. Paul Cook, Ilie Jecikov, Iurie Odagiu, Mihai Oprea, Stela Gânju. „*Îndrumar în activitatea de prevenire a consumului de droguri*”. Chișinău, 2004.

suficientă. Totul depinde într-o mare măsură și de comportamentul colectivității.

Învățământul și educația trebuie să-și aducă contribuția și să se concentreze la cultivarea valorilor fundamentale, pe însușirea și respectarea identității și tradițiile spirituale ale poporului. În acest sens, instituțiile educative, culturale și sportive sunt obligate să-și întocmească programele corespunzătoare cerințelor științifice contemporane, deprinderilor de viață și valorilor adevărate, În egală măsură învățământul va trebui să răspundă mutațiilor socioprofesionale actuale și de perspectivă astfel încât simultan cu formarea unei solide culturi generale copiii să-și însușească o profesiune stabilă, să poată fi apți pentru a se putea încadra în muncă, să poată avea o perspectivă clară pentru viitor.

În prezent, mai mult ca oricând, instituțiile de învățământ trebuie să coopereze într-o mare măsură cu părinții, sau persoanele care îi înlocuiesc, organizațiile comunitare și instituțiile care fac parte din sistemul educativ al comunității (culturale, sportive, etc.) deoarece reorganizarea școlilor pe noi principii democratice ar putea da naștere unui impact cu efecte negative atât asupra nivelului pregătirii generale a elevilor cât și nivelul de prestație al cadrelor didactice.

Este necesar ca instituțiile de învățământ să aibă grijă de a încadra toți minorii de vârstă școlară în cursurile școlii generale astfel încât toți copiii să dobândească minimul de cunoștințe necesare pentru a porni în viață.

O misiune deosebit de importantă în combaterea criminalității le revine mijloacelor de informare în masă, care prezintă evenimentele, fac comentarii și dau aprecieri (aprobă sau dezaprobă unele fapte). De profesionalismul și independența ziariștilor depinde opinia publică și prin acestea se contribuie la educația corectă moral-spirituală a populației. Se impune o implicare mai mare a mass-mediei în activitatea de ocrotire și formare a valorilor morale, o mai mare penetrare a acesteia în viața și preocupările persoanelor, o mai puternică activitate de explicare, prin mijloacele specifice de care dispune și în corelație directă cu posibilitățile lor de înțelegere, a unor idei, concepte, cerințe ale căror sensuri sunt încă insuficient deslușite, dar care fac parte din viața spirituală cotidiană.

Totodată se impune elaborarea și a unor măsuri de prevenție și chiar interzicerea difuzării producțiilor care elogiază consumul de droguri, furtul și violența. În egală măsură, diverși editori, înțelegându-și mai bine misiunea și responsabilitatea socială, trebuie să renunțe la tipărirea și difuzarea publicațiilor erotice și porno, publicații care practic, pe lângă faptul că degradează imaginea relațiilor interpersonale, contaminatează cu viruși viața și comportamentul persoanelor, cei mai vulnerabili fiind adolescenții. De asemenea e necesar ca și administratorii internet-cluburilor să supravegheze și să interzică accesarea siturilor ce au conținut similar.

Mijloacele de informare trebuie să fie conștiente de importanța rolului pe care-l au, de responsabilitatea lor pe plan social, cât și de influența pe care o exercită asupra psihicului omenesc și în special al minorilor, supralicitând în prim

timp, a dus la profituri enorme scoase în afara legii, drogurile au devenit o sursă inestimabilă pentru piața neagră. Flagelul comerțului ilicit de stupefiante pornit din America de Sud și Orientul Mijlociu a cuprins întreaga planetă.

Pentru majoritatea tinerilor din Europa Occidentală „revoluția drogurilor”, din anii 1960-1980 a reprezentat una din modalitățile de revoltă împotriva adulților, a societății și împotriva normelor morale tradiționale [12, p. 1]. În țările din fostul spațiu al URSS ea s-a conturat concomitent cu revenirea ostașilor sovietici din Afganistan, începând să se dezvolte pe la sfârșitul anilor ‘80, odată cu apariția Decretului președintelui Gorbaciov privind prohibiția băuturilor spirtoase. Moldova, prin așezarea sa geografică este țara de tranzit dinspre Orientul Mijlociu către Europa de Vest. Ca orice țară de tranzit, în timp, a devenit și consumatoare. Fenomenul a luat amploare după anii ‘89. Inițial, comparativ cu alte state sovietice Moldova, a fost mai puțin afectată, grație amplasării zonei sale geografice precum și a „neatractivității” pentru traficanți din cauza sărăciei, în ultimul timp însă, suntem martorii unei creșteri spectaculoase a numărului de persoane afectate de acest viciu, care reprezintă un pericol real pentru întreaga societate, condiționat de inadaptarea lor socială, a riscului înalt de răspândire a maladiei SIDA, precum și a crimelor pe care aceștia le comit. Un număr important dintre narcomani ce consumă drogurile pe cale intravenoasă sunt infectați fie cu virusul hepatitei B sau C, fie cu HIV SIDA.

În prezent și tinerii devin consumatori de droguri la vârste tot mai timpurii, din diferite motive. Ajungem să constatăm cu groază ca printre tineri drogurile devin în ziua de azi ceva de „bun ton”. A te droga înseamnă a fi adult, independent, modern. Din păcate, nu sunt puțini cei ce gândesc așa.

În perioada ‘90-’96, cuiburile traficanților și consumatorilor de droguri erau căminele studentești. Apoi, vânzătorii de iluzii au dus standardul morții albe și prin baruri, discoteci, la colț de stradă, case de toleranță și chiar în instituții de învățământ. Traficul de stupefiante a devenit cea mai rentabilă afacere din Moldova, câștigându-se astfel sume fabuloase.

Impactul a fost foarte mare în rândul tinerilor care din curiozitate, teribilism sau solidaritate față de anturaj, au început să consume.

Societatea noastră a fost luată prin surprindere de acest flagel al drogurilor, ivindu-se astfel probleme foarte grave atât în justiție, cat și în lumea medicală. Reacțiile stângace și întârziate ale autorităților au favorizat fenomenul toxicomaniei care a ajuns să fie devastator. Nimic nu poate fi mai deprimant decât locuința ori câteva haine și un pat cu așternuturi învechite și arse, câteva cuie bătute în perete, unde cândva erau așezate tablouri (vândute mai apoi), o atmosfera înfiorător de apăsătoare.

Fenomenul toxicomaniei ia amploare pe zi ce trece. Rapoartele statistice care au abordat această temă, subliniază creșterea cazurilor de trafic de droguri

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

precum și legătura directă între traficul și consumul de droguri și creșterea ratei criminalității în anumite zone (Bălți, Tighina Chișinău). Starea de lucruri este îngrijorătoare în special în week-enduri, când se înregistrează evenimente violente sau accidente rutiere grave, în care sunt implicați tineri după consum prealabil de droguri sau alcool, în discoteci sau baruri. Nu rare sunt și cazurile de deces în urma supradozărilor, inclusiv și în rândul minorilor. Conform estimărilor, viața medie a unui narcoman constituie până la 9 ani, iar a unui minor – și mai puțin, 4-6 ani. Aceasta în nu este viață, ci mai degrabă un chin continuu atât pentru el, cât și pentru rudele sau apropiații săi. Nu toți din păcate conștientizează acest pericol. Dependența de droguri poate apărea uneori după doua-trei luni, alteori omul poate deveni sclav al narcoticelor chiar după prima injecție.

Nu poate fi neglijat nici faptul că în mediul „copiilor străzii” este răspândită utilizarea diluanților și altor produse, (bunăoară cleiul „Moment”, benzina, acetona, etc.) care dau senzații halucinogene, fenomen cunoscut sub denumirea de toxicomanie. Problema narcomaniei are mai multe aspecte: moral, și medical, social și juridic. Ea reprezintă un pericol complex, deoarece nu numai că negativ se răsfrânge asupra sănătății individului, ce provoacă procese precanceroase, boli cardiace, schizofrenie, epilepsie, impotenție, psihoze și multe altele, care în cele din urmă provoacă decesul.

Deși dependenții de droguri sunt considerați niște delincvenți, ei sunt în realitate oameni bolnavi, ajunși în stare de iresponsabilitate pentru faptele lor. Încătușați de suferință, disprețuiți și marginalizați, se tocesc încet, dar sigur. Se sting neânțeleși de nimeni, se zbat între minciună și adevăr, între zi și noapte. Pe ei nu-i poate ajuta nimeni. Aceasta stare de fapt trebuie să ne îngrijoreze, deoarece consecințele proliferării drogurilor sunt multe și dezastruoase, cum ar fi:

- micșorarea potențialului productiv al țării;
- micșorarea potențialului de apărare al țării;
- scăderea populației (prin mortalitatea juvenilă și prin scăderea natalității);
- creșterea infracționalității și a criminalității (vor fi mai multe închisori decât școli și universități, mai mulți deținuți decât personal productiv);

În această situație, se impune intervenția Statului prin unele măsuri, cum ar fi:

1) Combaterea pătrunderii în țară a drogurilor:

a) tirurile și orice fel de mijloace de transport care tranzitează teritoriul Moldovei sa fie urmărite și supravegheate de lucrătorii Ministerului Afacerilor Interne prin personalul abilitat, pe etape de drum, până la ieșirea din țară;

b) lucrătorii de la Vamă să verifice mai conștiincios vehiculele care au ca destinație diverse firme din țară.

2) Lupta împotriva corupției:

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- sa se combată mai vehement corupția unor funcționari publici, începând cu vameșii și terminând cu celelalte persoane implicate în procesul de supraveghere a vămilor.

3) Depistarea traficantilor de droguri:

- Organele de Poliție să depisteze centrele zonale de distribuire, pentru că e greu de crezut că narcomanii și toxicomanii știu de unde să-și procure zilnic drogurile de la cei câteva mii de distribuitori, iar polițiștii nu știu.

4) Măsuri terapeutice:

Concomitent cu combaterea traficului de droguri se impune să se ia măsuri radicale de vindecare a toxicomanilor, cum ar fi:

- înființarea de centre de **tratament gratuit**;*
- asistența bolnavilor până la vindecarea lor deplină, cu alte tratamente decât cele medicamentoase și produse sintetice, care vindecă fizic pe bolnav, temporar, și nu psihic;*
- implicarea mai activă a Bisericii;*
- toxicomanii să nu mai fie tratați ca niște delincvenți, ci ca niște bolnavi tot atât de grav cum bunăoară bolile epidemiologice etc.*

5) Combaterea traficului de droguri și tratarea toxicomanilor sa constituie o politica de Stat dusa de Parlament si Guvern, pentru ca altfel vom asista la un dezastru demografic național.

Experiența Republicii Moldova din ultimul deceniu, ca și a altor țări din întreaga lume, demonstrează că majoritatea acțiunilor de prevenire, s-au concretizat în măsuri de combatere punitive, caracteristice prin: a) *severitatea pedepselor* (se considera că dacă pedeapsa va fi mai severă, omul se va abține de la comiterea infracțiunii), b) *promptitudinea pedepselor* (cu cât legea se aplică mai rapid, cu atât este mai ușor de realizat efectul preventiv) și c) *neutralizarea infractorilor* (acestora li se aplicau pedepse cu moartea sau erau exilați sau izolați), efectul cărora nu a fost nici pe departe cel scontat. Deși acest model de prevenire se mai aplică și astăzi, totuși majoritatea statelor democratice recurg și la alte modalități de prevenire, relativ noi, care constau în măsuri sociale complexe, îndreptate, de regulă, spre înlăturarea cauzelor și condițiilor care generează sau favorizează comiterea crimelor, care presupune o strânsă coeziune socială, o integrare culturală, o înaltă conștientizare comunitară și un pronunțat spirit civic [7, p.21-22]. Acest model este orientat și către potențialii narcomanii.

Un alt model de prevenire, este caracteristic, prin măsuri îndreptate spre diminuarea riscurilor provocate de traficul de droguri și de narcomanie, destinate securității și protecției potențialelor victime ale faptelor ilicite, prin informarea cetățenilor despre pericolul narcomaniei.

Prevenirea narcomaniei, asigurarea ordinii publice, precum și protejarea populației numai prin măsurile polițienești sau ale altor organe de drept nu este

Marius-Ioan MUREȘAN,
doctorand

MOTIVUL ȘI SCOPUL DIFERITOR CATEGORII DE INFRAȚIUNI ÎN CADRUL PARTICIPAȚIEI ȘI INDIVIDUALIZĂRII PEDEPSEI PENALE

Ori de câte ori o infracțiune este săvârșită prin activitatea mai multor persoane, care s-au înțeles în mod expres sau tacit în acest scop, înainte sau în timpul comiterii ei, există o ***participație penală***, adică, se susține că înțelegerea este condiția de bază a participației [6, pag. 654, 13, 17].

Potrivit unor autori [10, pag. 267], participația constă în săvârșirea în comun de către două sau mai multe persoane a uneia și aceleiași infracțiuni, atunci când organizatorul, complicele și instigatorul își dau seama despre caracterul infracțional al acțiunilor autorului. Acolo unde lipsesc aceste trăsături caracteristice, lipsește și participația penală. Nu întotdeauna este necesar ca toți participanții să cunoască despre activitatea infracțională a altora. De exemplu, pentru existența participației penale nu e necesar ca complicele să cunoască despre activitatea infracțională a organizatorului și instigatorul – despre activitatea infracțională a compicelui. În acest caz, pericolul social se exprimă prin aceea că acțiunile tuturor sunt legate de activitatea autorului. Nu se consideră, de asemenea, participație, dacă autorul nu este informat despre ajutorul celorlalți participanți, dar ei nu știu despre activitatea autorului. Dar dacă măcar unul dintre ei știa despre activitatea autorului, numai în acest caz se afirmă că există participație.

Așadar, participația poate fi și fără înțelegere prealabilă. Mai mulți autori [7, pag. 356] au o concepție apropiată și consideră că pentru realizarea legăturii subiective nu este necesară o înțelegere prealabilă. Deci, legătura dintre participanți nu poate genera concluzia că există o vinovăție comună a acestor persoane, fiindcă vinovăția este strict individuală, proprie fiecărui participant, condiție indispensabilă răspunderii penale individuale. Într-un sens apropiat aceleiași concepții, s-a mai susținut că ceea ce îmbină organic diferite forme de contribuție personală la săvârșirea unei infracțiuni este voința infractorilor de a realiza împreună o anumită faptă, voința lor comună, chiar dacă sub raportul motivației fiecăruia dintre participanți vor exista deosebiri [3, pag. 182].

De aceea, și existența participației proprii implică cu necesitate săvârșirea faptei cu aceeași formă de vinovăție de către participanți [4, pag. 64]. Or, în așa fel, în literatura de specialitate [3, pag. 235-235], s-a arătat că sub aspect subiectiv existența și caracterul participației penale sunt determinate de existența unei duble

plan: amoralul, nefirescul și excentricul, în raport cu firescul. Ele trebuie să-și pună puterea de influențare în serviciul prevenirii unor infracțiuni, difuzând în acest sens mesaje coerente și convingătoare.

Funcționarii de poliție sunt obligați tot mai des, să ia parte activă la întrunirile cu cetățenii, în colectivele de muncă, la locul de învățământ și la locul de trai, unde se petrece lucrul informațional-consultativ. La aceste întruniri se explică actele normative, se oferă se prezintă diverse soluții în problemele cotidiene. Aceste întruniri se organizează de secțiile și serviciile din cadrul Organelor Afacerilor Interne. Este binevenit să participe la astfel de întruniri și reprezentanți ai altor organe de drept: din procuratură, din judecătorie și chiar reprezentanții unor confesiuni religioase.

Este și aceasta o modalitate și o contribuție la educarea moral-spirituală și formarea opiniei publice. Totodată, populația este mai pregătită să riposteze și să facă față în situații de criză după ce sunt informați și pe această cale.

De-a lungul veacurilor, și-a adus contribuția sa aparte în apărarea și promovarea normelor moral-spirituale și religia făcând distincții clare dintre bine și rău (virtute și păcat). În unele țări, cum bunăoară SUA, Canada, un aport deosebit la reeducarea delincvenților îi revine bisericii. În ultimii ani și în Moldova reprezentanții atât a bisericilor cât și a altor confesiuni religioase se implică tot mai mult în viața socială.

Cooperarea se poate realiza prin Instrucțiuni, Contracte administrative, Hotărâri, Decizii și Planuri comune de acțiuni, ce pot fi susținute și aprobate prin Decizii ale Administrației publice locale.

La nivel de stat, există multe strategii sau programe în diferite direcții în domeniul prevenirii criminalității și asigurării ordinii de drept, aprobate prin Hotărâri de Guvern, la realizarea cărora sunt implicate mai multe organe și ministere. Sunt numiți termeni concreți de realizare și nominalizați executorii. Printre acestea poate fi menționat „Planului de acțiuni cu privire la combaterea narcomaniei și narcobusinessului în anii 2007 – 2009”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314 din 17 martie 2007 .

Înainte de elaborare a acestor planuri sau a programelor de prevenire, combatere a narcomaniei și toxicomaniei, este necesar:

1. efectuarea unui studiu pe bază de analiză a situației operative (situația operativă include: a) situația demografică, b) situația geografică, c) situația criminogenă și d) situația social-politică).

2. inventarierea a tuturor resurselor (inclusiv și financiare), ce pot contribui la îmbunătățirea activității în domeniul asigurării ordinii publice;

3. stabilirea clară a responsabilităților ce-i revin fiecărei persoane angajate în acest proces;

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

4. stabilirea unor mecanisme de coordonare unitară între diversele organisme guvernamentale și neguvernamentale pe linia prevenției generale și speciale a criminalității;

Elaborarea acțiunilor se va face pe baza unor analize profunde a măsurilor strategice care să aibă ca efect reducerea posibilităților de comitere a actelor infracționale. Se va avea în vedere și câteva elemente distincte ca:

- atragerea liderilor locali în scopul folosirii lor la executarea unei influențe pozitive asupra celorlalți membri a comunității;
- înlăturarea condițiilor ce favorizează la formarea personalității narcomanului sau infractorului;
- înlăturarea condițiilor care ușurează săvârșirea infracțiunilor la obiective concrete;
- excluderea atentatelor asupra ordinii publice și personalității cetățenilor în locurile publice;
- acordarea ajutorului social familiilor vulnerabile;
- acordarea asistenței persoanelor întoarse din locurile de reclusiune, în special minorilor și tinerilor, în scopul adaptării lor sociale.

În așa mod, prevenirea narcomaniei, fiind una din componentele orientării profilactice presupune soluționarea următoarelor probleme:

- urmărirea continuă și cunoașterea cauzelor, condițiilor și împrejurărilor de natură să determine ori să favorizeze săvârșirea faptelor ilegale;
- identificarea persoanelor din a căror comportare, anturaj și mod de viață rezultă că sunt predispuse la toxicomanie, consumul drogurilor sau la comiterea altor acțiuni contrare legii;
- atenționarea lor asupra consecințelor la care se expun prin săvârșirea acțiunilor ilegale;
- depistarea și destrămarea unor grupuri cu intenții și preocupări ce pot degenera în comiterea de infracțiuni legate cu drogurile;
- participarea ONG-urilor, confesiunilor religioase, reprezentanților mass-media, alături de alte organe ale statului, la educarea morală spirituală și juridică a cetățenilor, pentru cunoașterea și respectarea normelor juridice și morale;
- cunoașterea riguroasă a familiilor cu probleme, a condițiilor lor de existență, a nivelului de cultură, a tendințelor evoluției lor viitoare, astfel încât, pe acest temei, să se poată interveni eficient pentru ocrotirea minorilor a căror standard de viață îi predispune la săvârșirea unor infracțiuni, inclusiv a minorilor și tinerilor ce au comportament deviant, a celor lipsiți de supraveghere ori care provin din familii dezorganizate, medii infracționale, a celor ce au abandonat școala și vagabondează cu întreprinderea ulterioară a măsurilor complexe de resocializare a lor, supravegherea și sprijinirea pentru ca ei, mai târziu să nu devină infractori;

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- pregătirea antiinfracțională a populației, în special în direcția antidrog, printr-o gamă variată de metode și mijloace, inclusiv și informaționale, elucidând modalitățile legale de prevenire și apărare împotriva faptelor ilicite;

- informarea permanentă a populației prin intermediul mass-media privitor la unele cazuri de încălcare a legii și consecințele care au urmat, în vederea condamnării și creării opiniei publice negative față de acei ce încalcă legea;

Acestea sânt câteva din principalele obiective care trebuie să fie avute în vedere pentru viitor, astfel încât problematica prevenirii și combaterii narcomaniei să dobândească valențele unei acțiuni unitare și riguroase [10, p. 261-267]. Fără îndoială că în condițiile în care vor fi elaborate acțiuni concrete pentru fiecare instituție în parte, în condițiile în care conducerea unică ale acestor acțiuni va dobândi prerogativele unei misiuni administrative importante, la prima mărime socială, problematica infracționalității se va atenua.

Referințe:

1. Legea Republicii Moldova nr.1101-XIII din 06.02.97 „Cu privire la gărzile populare”, publicată în Monitorul Oficial nr.22-23 din 10.04.1997.
2. Legea Republicii Moldova nr.283-XV din 04.07.2003 „Privind activitatea particulară de detectiv și pază”, publicată în Monitorul Oficial nr.200-203/769 din 19.09.2003.
3. Legea cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, nr. 297-XIV din 1997;
4. Legea Republicii Moldova nr.190-XIII din 19.07.94 „Cu privire la petiționare”, republicată în Monitorul Oficial nr. 6-8 din 24.01.2003
5. Antoniu G., Conceptul de prevenire a infracțiunilor. // Studii de cercetări juridice nr. 1/1981, pag. 57 și urm.
6. Bîrgău M. Prevenirea infracțiunilor săvârșite de minori, Chișinău, 1998.
7. Ciobanu I., Prevenirea individuală, primară și secundară a criminalității // Legea și viața, – mai 2007, p.21-22;
8. Ciobanu I., Modele de prevenire a criminalității// Legea și viața, – iunie 2007, p.12-13;
9. Nistoreanu Gh. Prevenirea infracțiunilor prin măsuri de siguranță, București, 1991.
10. Pitulescu I., Delincvența juvenilă, Editura Ministerului de Interne, București 1995.
11. <http://www.mai.gov.ro/>
12. <http://www.sfaturiortodoxe.ro/>

BECK”, 1997.

3. Dongoroz, Vintilă, Fodor, Iosif, Kahane, Siegfried, Iliescu, Nicoleta, Oancea, Ion, Bulai, Costică, Stănoiu, Rodica-Mihaela, Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală, Vol. I., București, Ed. „Academiei Române”, 1969.
4. Dungan, Petre, Participația improprie în dreptul penal român, București, Ed. „Lumina Lex”, 2001.
5. Garcon E., Code penal annoté, Vol. I, Paris, 1952, p. 929; Papandopol V., Popovici M., Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1976-1980, București, Ed. „Științifică și Enciclopedică”, 1982.
6. Papadopol V., Principii de drept, București, 1958; Лаптев А., Соучастие в советском уголовном праве // Советская юстиция, № 23-24, Москва, 1938; Шнайдер М., Соучастие по советскому уголовному праву, Москва, 1958.
7. Pavel D., Infracțiunea de delapidare, București, Ed. „Științifică”, 1959.
8. Vasiliu T. ș. a., Codul penal, Comentat și adnotat, București, 1972.
9. Ильин Е.П., Сущность и структура мотива // Психологический журнал, № 2, Москва, 1995.
10. Транин А.Н., Уголовное право, Часть общая, Москва, 1929.

legături psihice între participanți: pe de o parte, voința lor comună de a coopera la săvârșirea aceleiași infracțiuni, iar, pe de altă parte, scopul sau rezultatul comun urmărit de participanți prin săvârșirea faptei.

În cazul participației trebuie să existe o intenție comună, pentru ca infracțiunea să fie calificată, dar nu-i neapărat ca motivele și scopul să fie la toți același [1, pag. 448]. În acest context, motivul și scopul săvârșirii infracțiunii este necesar numai atunci când este indicat de legislator, ca semne distinctive necesare ale normei de drept penal. În acest caz, participant la infracțiune este considerat acela, care știa despre prezența acestor scopuri și motive și înfăptuia, în mod conștient această acțiune. Nu interesează, sub aspectul îndeplinirii condiției subiective a participației, dacă participanții au fost influențați de același mobil și au urmărit același scop ori au fost impulsionați de mobiluri sau scopuri diferite. În cazul infracțiunilor cu dol specific (intenția calificată prin scop ori mobil) va fi suficient, pentru existența participației proprii, ca numai unul dintre participanți să fi acționat sub influența mobilului sau scopului cerut de lege. În același sens, se mai constată că la săvârșirea infracțiunilor, în componența cărora se cere un scop special ori mobil special, pentru existența participației este necesar, ca persoanele care săvârșesc împreună infracțiunea, să acționeze din același mobil și să urmărească scopul prevăzut de lege, deoarece toți participă la săvârșirea aceleiași infracțiuni. Autorii consideră că toți participanții trebuie să fi cunoscut mobilul și scopul, chiar dacă numai unul dintre ei l-ar fi urmărit [8]. Înțelegerea despre săvârșirea infracțiunii în comun ori punerea la cunoștință despre intenția infracțională a autorului nu înseamnă și o coincidență obligatorie a mobilului și scopului, cu privire la toți participanții.

De exemplu, instigatorul, din motiv de răzbunare, îi plătește bani ucigașului, iar acesta omoară din interes material. Ei toți tind obținerea unei urmări infracționale ori acceptă survenirea acesteia. Însă, la săvârșirea acelor infracțiuni, în componența cărora se cere un scop special ori mobil special, pentru existența participației este necesar ca persoanele care săvârșesc împreună infracțiunea să acționeze din același mobil și să urmărească scopul prevăzut de lege, deoarece toți participă la săvârșirea aceleiași infracțiuni (de exemplu, la furt, sustragerea bunului mobil trebuie să se facă „în scopul însușirii pe nedrept (art. 249 alin. 1 Cod penal român). Credem că așa ar fi și cazul motivului și scopului la participația infracțiunilor complexe, de exemplu, la infracțiunea de tâlhărie (art. 252 Cod penal român), cel care săvârșeste numai amenințare sau violență, trebuie să fie conștient că aceasta constituie o acțiune destinată să înfrângă rezistența victimei, pentru ca o altă persoană să-i poată lua bunurile, și acționează tocmai în acest scop. Desigur, în acest caz, și cel care urmează să-i ia bunurile cunoaște că amenințarea sau violențele au fost exercitate pentru ca el să le poată lua. Dacă nu ar ști că acestea au fost comise în acest scop, cel care ar lua bunurile ar comite doar un furt, deoarece ar lipsi legătura

subiectivă dintre făptuitori.

Tocmai de aceea, scopul și motivele infracțiunii joacă un rol foarte important la aprecierea problemei participației penale, care nu constituie o simplă cumulare de activități din partea participanților, dar și o coeziune psihică a acestora [9, pag. 27]. Înțelegerea despre săvârșirea infracțiunii în comun ori înștiințarea despre intenția infracțională a autorului nu înseamnă și o coincidență obligatorie a mobilului și scopului cu privire la toți participanții. În doctrina penală s-au exprimat păreri în legătură cu această problemă. Unii autori [3, pag. 492] sunt de părerea că este suficient ca oricare participant să fi acționat din acel mobil pentru a se realiza conținutul infracțiunii și să fi urmărit scopul respectiv.

Totodată, mai există opinia că toți participanții trebuie să fi cunoscut mobilul și scopul, chiar dacă numai unul dintre ei l-ar fi urmărit. În privința instigării și a complicității, acestea sunt posibile doar la fapta la care s-a instigat ori la care s-a dat ajutorul cu intenție (fapta inițială) [8, p. 149]. În ceea ce ne privește împărțim acest punct de vedere. Răspunderea penală și civilă a complicei este angajată în limitele faptelor proprii, el nu răspunde pentru întregul prejudiciu produs de autor în colaborare cu alți complici. Însă, existența legăturii subiective între participanți nu poate duce la concluzia că există o vinovăție comună a acestora, fiindcă vinovăția este strict individuală, proprie fiecărui participant, condiție indispensabilă răspunderii penale individuale. Hotărârea de a acționa împreună în scopul săvârșirii de infracțiuni implică, în cazul formelor de pluralitate infracțională, rezoluția de a prepara, de a desemna mijloacele necesare pentru realizarea acelor infracțiuni ... [5, pag. 929, 37].

Favorizarea infractorului sub raportul elementului subiectiv se comite fie cu intenție directă sau eventuală, care este caracterizată prin scopul urmărit sau acceptat, prin îngreunarea sau zădărnicierea urmăririi penale, a judecării sau executării pedepsei, fie asigurarea pentru infractor a folosului sau a produsului infracțiunii; rea credința favorizatorului implică, pe de o parte, știința de a săvârși o infracțiune, iar, pe de altă parte, reprezentarea că ajutorul se prestează unui infractor cu scopul de a compromite opera de înfăptuire a justiției penale.

În doctrina penală există o unitate de opinii în ceea ce privește incidența mobilului și a scopului în criteriile generale de **individualizare a pedepsei**. Astfel, în legătură cu mobilul, s-a apreciat că acesta servește întotdeauna la determinarea pericolozității infractorului și la stabilirea măsurii de apărare socială adecvată acestei pericolozități. În ce privește scopul, în toate cazurile, cunoașterea acestuia este deosebit de utilă pentru determinarea gradului de pericol social al faptei, pentru cunoașterea pericolozității infractorului și pentru stabilirea măsurii de apărare socială adecvată.

Astfel, în art. 88 Cod penal român sunt indicate împrejurările care constituie

circumstanțe atenuante, legale. La art. 88 lit. a) și b) se rețin două circumstanțe atenuante, și anume depășirea limitelor legitimei apărări și depășirea limitelor stării de necesitate. La depășirea limitelor legitimei apărări, foarte important este mobilul pentru a stabili diferența între excesul justificat și excesul scuizabil. Nu reluăm discuția, ci doar consemnăm că aici mobilul poate fi considerat drept o circumstanță atenuantă în măsura în care el stă la baza unui exces scuizabil de legitimă apărare. Problema se pune în aceeași termeni și în privința depășirii limitelor stării de necesitate.

De asemenea, la art. 88 lit. a) se reține drept circumstanță atenuantă legală provocarea și, respectiv, săvârșirea infracțiunii sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoții, determinate de o provocare din partea persoanei vătămate, produsă prin violență, printr-o atingere gravă a demnității persoanei sau prin altă acțiune ilicită gravă. Din examinarea textului citat rezultă că, în afara unor condiții exterioare subiectului, a căror analiză nu interesează aici, pentru a se putea reține scuza provocării, trebuie îndeplinită și o condiție legată de atitudine psihică a persoanei provocate. Aceasta trebuie să se fi aflat la momentul comiterii faptei sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoții. Cu alte cuvinte, riposta persoanei provocate trebuie să reprezinte o reacție afectivă, emoțională, bazată pe o arie relativ restrânsă de mobiluri: durere, furie, indignare, revoltă. În aceste împrejurări considerăm că și starea de provocare se poate caracteriza prin mobiluri particulare, iar analiza acestora poate să contribuie la reținerea sau, după caz, la respingerea scuzei provocării.

Circumstanțele agravante legale sunt stabilite de legiuitor în articolul 89 alin.1 Cod penal român. Printre cele opt împrejurări, care, potrivit legii, constituie circumstanțe agravante se prevede și săvârșirea infracțiunii din motive josnice. Iar, la rândul său, în această categorie de motive josnice, pot fi incluse o serie de mobiluri, cum ar fi cupiditatea, invidia, ura, răzbunarea, răutatea etc. După cum s-a arătat în doctrină, „în practică această agravantă este foarte rar întâlnită, iar față de generalitatea formulării legale se poate afirma că motivele josnice ar putea funcționa mai mult ca circumstanțe judiciare” [2, pag. 126].

Astfel, putem conchide că, la aprecierea și calificarea corectă și adecvată a infracțiunii, precum și la individualizarea corectă a răspunderii și la aplicarea corespunzătoare a pedepsei penale, importantă este și aprecierea mobilurilor sau scopurilor infracțiunilor ca și celelalte elemente subiective ale infracțiunii.

Referințe:

1. Basarab, Matei, Drept penal, Partea generală, Vol. I, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș Bolyai”, 1988.
2. Bulai, Costică, Manual de drept penal, Partea generală, București, Ed. „AL

casă particulară îngrădită cu gard înalt, iar poarta va fi dotată cu cameră de supraveghere.

Dacă percheziția va fi urmată de reținerea unor infractorilor periculoși, vor fi implicate trupele de intervenție specială (poliția specială), care va sigura caracterul inopinat, vor ajuta la pătrunderea în încăpere și la imobilizarea infractorilor.

Dacă persoana refuză să deschidă ușa, vor fi aplicate mijloacele speciale de deschidere: ciocane, clești sau instrumente eficiente de găurit sau de tăiat. Dacă folosirea acestor instrumente va târăgăna operațiunea și există pericolul distrugerii obiectelor, documentelor căutate, se vor aplica dispozitive explozive speciale. Folosirea acestora trebuie să cauzeze pagube cât mai mici, să nu pună în pericol sănătatea și viața persoanelor din interiorul încăperii.⁸

În situația în care informațiile culese la etapa pregătitoare nu se confirmă și persoana percheziționată nu se află în încăpere (la domiciliu), organul de urmărire penală poate fie să sigileze ușa și să lase un polițist de pază să aștepte când se va întoarce cineva, apoi să cheme echipa de percheziție, fie să pătrundă forțat în încăpere în prezența reprezentantului administrației publice locale.⁹ Dacă, totuși, se constată, că persoana este în locuință, dar refuză să deschidă sau nu răspunde la apelurile telefonice, nici la cererea organului de urmărire de a deschide ușa, ultimul va deschide cu forță încăperea - acțiune permisă de lege. Organul de urmărire penală trebuie să evite deteriorarea nejustificată a bunurilor.¹⁰ Refuzul persoanei de a admite accesul echipei în încăpere nu poate fi temei de anulare sau amânare a percheziției.

După ce a pătruns în încăpere organul de urmărire penală (procurorul) vor prezenta documentele, care legiferează funcția deținută, vor identifica persoana percheziționată prin verificarea buletinului de identitate sau pașaportului, legitimației etc., după care îi vor prezenta ordonanța de percheziție autorizată de judecătorul de instrucție, înmânându-i o copie de pe această ordonanță.¹¹

Legiuitorul a reglementat actul înmânării copiei de pe ordonanța de percheziție, deoarece aceasta are menirea să arate, că organul de urmărire penală acționează conform legii și este protejat de lege în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Dacă în încăpere sunt prezente mai multe persoane, șeful echipei de percheziție le va identifica și le va lăsa în supravegherea unuia dintre membrii echipei, apoi percheziționatului i se va cere să dea de bună voie obiectele și documentele menționate în ordonanță. Dacă acesta le predă benevol, persoana care efectuează urmărirea penală se va limita la ridicarea acestora fără a mai efectua alte măsuri de investigație.¹²

Dacă, însă, percheziționatul refuză să predea de bună voie bunurile, documentele, obiectele căutate și dacă natura obiectelor căutate impune aceasta, se va proceda la percheziția corporală. Ofițerul de urmărire penală are dreptul să interzică acestor persoane să plece ori să comunice între ele până la finisarea percheziției.

Marian NUCU,
doctorand

PERCHEZIȚIA ÎN CAZURILE TRAFICULUI DE DROGURI

În cazurile în care există temeiuri pentru percheziție sau ridicare din încăperi, reprezentantul organului de urmărire penală poate extrage obiecte și documente de importanță pentru cauză, care se pot afla în hainele, lucrurile sau pe corpul persoanei bănuite. Percheziția corporală fără întocmirea ordonanței de percheziție și fără autorizația judecătorului de instrucție se poate efectua:

1. la reținerea bănuितului, învinuitului, inculpatului;
2. la aplicarea față de învinuit, bănuित, inculpat a măsurii preventive de arestare;

3. în cazul în care există suficiente temeiuri să se presupună, că persoana prezintă în încăperea, unde are loc percheziția sau ridicarea, poate deține asupra sa documente sau alte obiecte, ce pot avea importanță probatorie în cauza penală.

Percheziția corporală sau ridicarea de obiecte și documente se realizează de ofițerul de urmărire penală, cu participarea, după caz, a unui specialist de același sex cu persoana percheziționată.¹

Reieșind din conținutul reglementărilor procesuale, percheziția corporală urmărește scopul nu numai al descoperirii obiectelor, care au servit ca instrumente pentru comiterea infracțiunii, obiectelor și documentelor dobândite în rezultatul infracțiunii etc., dar și pentru asigurarea securității persoanelor. Uneori există pericolul ca cel reținut să-și cauze singur vătămări cu asemenea obiecte.

De regulă, în cadrul percheziției corporale sunt căutate obiecte și documente, care pot servi drept mijloc de probă, obiecte deținute contrar prevederilor legale. Unii autori consideră, că în cadrul percheziției corporale sunt căutate urme de violență pe corpul persoanei.² Nu putem fi de acord cu această afirmație, deoarece vătămrile, urmele de violență etc. vor fi depistate și examinate în cadrul examinării corporale,³ care va fi efectuată în baza unei ordonanțe motivate.

De obicei persoana este percheziționată corporal cu prilejul reținerii sau reținerii în flagrant delict, persoanei care s-a aflat în urmărire și apoi a fost reținută, persoana la care se face o percheziție domiciliară dacă există eventualitatea ca obiectele căutate să se afle asupra persoanei, persoana care urmează a fi arestată.

În cazul drogurilor percheziția corporală capătă un aspect mult mai important, deoarece corpul uman și hainele permit tăgăduirea mai multor droguri în diferite cantități.

Hainele vor fi examinate minuțios, în special gulerele, manșetele, brăiele etc., dar și încălțăminte, obiectele purtate de persoană (mapă, poșetă, umbrelă, carnet de note etc.). În cazul traficului de droguri se va acorda atenție nu numai căutării drogurilor sau urmelor acestora, dar și a altor obiecte, documente care indică implicarea persoanei în traficul de droguri: notițe, adrese, numere de telefon, recipise, angajamente, instrumente cu care se droghează etc., se va stabili dacă persoana este drogată, aceasta fiind supusă examenului medico-legal.

Spre deosebire de percheziția domiciliară, percheziția corporală poate fi efectuată, după cum s-a mai relatat, fără autorizația judecătorului de instrucție, dar numai în condițiile legii, deși unii autori consideră că ea poate fi efectuată de organul de urmărire penală în orice moment, când acesta o va considera necesară.⁴

Până a începe percheziția corporală ofițerul de urmărire penală va identifica personalitatea celui ce urmează a fi percheziționat și îi va prezenta ordonanța judecătorului de instrucție. În cazul percheziției corporale se aduce atingere unuia dintre drepturile fundamentale ale omului – inviolabilității persoanei, din care motiv legalitatea acestei acțiuni trebuie respectată cu strictețe.

Conform alin 3 al art. 130 al CPP percheziția corporală se realizează de persoane de același sex cu cel percheziționat. Preferențial vor fi căutate obiecte, care prezintă pericol, inclusiv medicamente, prafuri, tutun etc.⁵ Consumatorii de droguri pot deține seringi folosite, deseori infectate de hepatită sau virus HIV, din care cauză percheziția se va face fără grabă și cu precauție maximă.

Percheziționând îmbrăcăminte, ofițerul de urmărire penală va începe cu conținutul buzunarelor. Obiectele și documentele găsite vor fi demonstrate și, dacă percheziția se fixează pe bandă video, ofițerul va comenta acțiunile și obiectele găsite.

Apoi vor fi controlate porțiunile îmbrăcăminte cu două sau mai multe straturi – gulere, colanele, capetele mânecilor, cravata, epoleții, căptușeala mânecilor și a pantalonilor. În încălțăminte pot fi ascunse diferite bijuterii, documente, substanțe narcotice.

Ca locuri de păstrare a obiectelor de mărime mică pot fi folosite poșetele, mapele, gențile de călătorie, pachetele de țigări, cârjele, ceasurile, umbrelele.

Dacă persoana este îmbrăcată ușor, i se vor examina părul, urechile, cavitatea bucală, dantura. Pentru cercetarea altor cavități (vagin, anus) se va invita un medic. Dacă se bănuiește, că persoana a înghițit obiectul căutării, se va recurge examinarea radiologică la o instituție medicală.

În literatura de specialitate percheziția corporală se împarte în două etape: percheziția sumară și percheziția amănunțită.⁶ Acesta nu este o clasificare a tipurilor de percheziție corporală, ci o regulă de începere și realizare. În final la percheziția amănunțită se ajunge odată cu dezbrăcarea persoanei. Dar începe percheziția cu cea sumară - conținutul buzunarelor, sacoșelor, genții ...

De regulă, percheziția sumară se aplică persoanelor prinse în flagrant delict, cu prilejul constatării infracțiunii săvârșite. Deoarece condițiile nu permit percheziția amănunțită, se efectuează o percheziție corporală sumară în scopul principal al ridicării obiectelor compromițătoare.

Dacă persoana este percheziționată în condițiile aplicării măsurii preventive de arestare, atunci îi vor fi scoase și ridicate șireturile, cravata, centura, obiectele cu care își poare vătămări, cheile, geanta, telefonul, bijuteriile. Trebuie căutate și obiectele accesorii: portmoneu, geantă, chibrituri, stilou etc.

Organul de urmărire penală trebuie să prevină orice tip de incident - atac sau fuga percheziționatului, distrugerea sau aruncarea drogurilor sau documentelor căutate. Dacă persoana este reținută, se recomandă să fie încătușată ca să i se blocheze accesul la buzunare în vederea prevenirii încercărilor de debarasare de droguri și documente căutate. Dacă, totuși, percheziționatul a reușit să arunce jos portmoneul, documente, drogurile căutate, acestea vor fi cercetate și ridicate, pe ele vor fi căutate urmele, care ulterior vor demonstra posedarea lor de către persoana percheziționată. Ofițerul de urmărire penală trebuie să știe, că pot fi reținute doar persoanele bănuite de comiterea unei infracțiuni, pentru care pedeapsa este mai mare de un an de privațiune de libertate.⁷

Elementul culminant al percheziției îl constituie percheziția încăperilor. Ea presupune parcurgerea unor etape succesive:

1. deplasarea la locul percheziției;
2. blocarea căilor de acces și ieșire din încăpere;
3. pătrunderea în încăperea percheziționată;
4. efectuarea percheziției propriu zise.

Deplasarea la locul percheziției este condiționată de particularitățile corecte, în care se acționează. Este important să se asigure deplasării un caracter inopinat, evitându-se riscul dispariției persoanei, îndepărtarea sau distrugerea obiectelor, a documentelor căutate. Dacă deplasarea se efectuează cu ajutorul un automobil, acesta va fi lăsat la un loc mai îndepărtat pentru a nu fi depistat. Dacă urmează a fi percheziționat un apartament dintr-un bloc etajat, ascensorul va fi temporar blocat. În acest răstimp vor fi urmărite cu atenție ferestrele și balcoanele.

Cercetarea în încăpere reprezintă practic începutul percheziției propriu zise și aceasta se realizează diferit de la caz la caz, de la situație la situație, utilizându-se diferite împrejurări favorabile menite să prevină acțiunile percheziționatului de distrugere a drogurilor, documentelor sau urmelor compromițătoare: intrarea sau ieșirea unui membru al familiei, intrarea în locuință a altor persoane, a persoanei care copie datele contorului electric, a instalatorului, a vre-unui vecin, cunoscut...

În condiții de oraș de multe ori intrările în bloc sunt dotate cu uși metalice. În asemenea cazuri șeful echipei de percheziție va lua măsuri ca la momentul sosirii echipei ușa să fie descuiată. Mai dificilă va fi situația în care aceasta va fi o

mici, pot lăsa microurme sau urme biologice de natură umană. În dependență de acesta se aleg mijloacele tehnice necesare percheziției.

Obiectele și documentele, urmele depistate în mijlocul de transport sunt arătate participanților la percheziție și fixate în procesul verbal și prin fotografiere sau înregistrare video.

Un alt aspect, mai oficial și de o responsabilitate majoră este percheziția în localurile misiunilor diplomatice. În aceste localuri, inclusiv în cele în care locuiesc membrii misiunilor diplomatice și familiile lor, percheziția sau ridicarea se poate efectua numai la cererea sau cu consimțământul șefului misiunii diplomatice respective. Consimțământul șefului misiunii diplomatice pentru efectuarea percheziției sau ridicării se cere prin intermediul M.A.E. La efectuarea percheziției sau ridicării în localurile menționate este obligatorie prezența procurorului și a unui reprezentant al M.A.E.²⁰ Percheziția sau ridicarea va fi efectuată în continuare conform ordinii procesuale obișnuite. Prin conținutul noțiunii de localuri se au în vedere nu numai încăperile, dar și teritoriul adiacent acestei încăperi, care formează teritoriul ambasadei, consulatului sau reprezentanței. Pentru efectuarea percheziției într-un apartament închiriat de o persoană, care se bucură de imunitate diplomatică, mai este necesară și cererea acestuia de a se efectua percheziția, iar dacă acesta lipsește - atunci se va lua în considerare cererea sau acordul dat de membrii maturi ai familiei.

Pentru efectuarea percheziției la bordul unei nave aeriene sau maritime străine este necesar acordul șefului misiunii diplomatice a statului, căruia aparține această navă, cu excepția cazurilor, când aceasta este privată și aparține cetățenilor străini sau apatrizilor.

Referințe:

- 1 Art. 130 al CPP al Republicii Moldova
- 2 C.Aionițoaie, V.Bercheșan. *Tratat de tactică criminalistică*. București, 1992
- 3 Art. 119 al CPP al Republicii Moldova
- 4 V.Dongoroz, C.Bulai. *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român*. București, 1975, pag.245
- 5 P.C.Белкин. *Криминалистика*. Москва, 2001, стр. 595
- 6 C.Aionițoaie, V.Bercheșan., op.cit., pag.222
- 7 Art. 165 alin. 2, p.2 al CPP al Republicii Moldova
- 8 И.Ф.Крылов. *Криминалистика*. Москва, 2001, стр.498
- 9 Art. 127 alin. 2 al CPP al Republicii Moldova
- 10 Art. 127 alin. 7 al CPP al Republicii Moldova
- 11 Art. 128 al CPP al Republicii Moldova
- 12 Art. 128 alin.5 al CPP al Republicii Moldova
- 13 C.Aionițoaie, V.Bercheșan., op.cit., pag.226

Pentru buna desfășurare a percheziției inițial organul de urmărire penală se va interesa de întreg spațiul încăperii, dar și de încăperile deținute în comun cu alte persoane. Aceasta se va face pentru mai buna orientare a echipei și împărțirea clară a rolurilor membrilor echipei. Această etapă presupune și discuția cu persoana percheziționată despre destinația fiecărei încăperi, modalitatea de folosire a acestora în comun cu alte persoane, vecini etc., va solicita cheile sau deschiderea safeurilor, ușilor, dulapurilor și va stabili ordinea percheziției și sarcinile ce revin fiecărui membru a echipei.

Diversitatea obiectelor căutate cu prilejul percheziției, precum și diversitatea posibilităților de ascundere a acestora cere examinarea minuțioasă a clădirii, încăperilor, obiectelor din interiorul acestora, precum și a terenului adiacent. Dacă există date, că structura construcției a fost modificată, prin metoda măsurărilor se vor compara dimensiunile interioare și cele exterioare, și dacă grosimea pereților este uniformă. Ascunzătorile făcute în zid vor fi descoperite fie prin detectarea unor denivelări, fie prin sesizarea unor tente de culoare diferită pe suprafața peretelui, a unei porțiuni noi de tapet, prin lovirea ușoară a suprafeței sau cu ajutorul detectorului ultrasonic.¹³ De obicei, acestea-s mascate cu piesele de mobilier, rezervorul veceului, polițe, tablouri, oglinzi etc. Tehnica din încăpere la fel nu trebuie scăpată din vedere: televizoare, computere, videorecordere, dispozitive de amplificare etc., deoarece acestea oferă multiple posibilități de ascundere.

Mobilierul trebuie examinat și el detectarea pereților sau fundurilor duble, orificiilor sau altor modificări în picioarele meselor și scaunelor. Dacă mobilierul este capitonat, dacă sunt perne, saltele, plapome, ele vor fi pipăite sau se vor aplica detectoarele de metale sau de locuri goale.

Îmbrăcămintea, lenjeria, încălțăminte se va percheziționa ținând cont de regulile precizate la percheziția corporală. Cărțile, dacă sunt, pot avea ascunzători în coperti, în cotor. Examinarea cărților se face prin răsfoire sau scuturare în vederea verificării prezenței sau lipsei unor foițe (timbre LSD) cu înscrisuri sau bancnote.

O atenție deosebită se va acorda obiectelor atârnate pe pereți - tablouri, oglinzi, tapiserii, cît și statuetele, vazelor, ghivecelor cu flori, jucăriilor. În vasele de bucătărie (cratițe și pahare și terminând cu borcane sau butoaie pentru păstrarea alimentelor) de asemenea pot fi ascunse multe obiecte, bani, bijuterii, instrumente cu care sa comis infracțiunea. Nu este expus, ca unele vase să fie confecționate cu funduri dible. Pot fi adaptate pentru ascunzători frigiderul, aragazul, mașina de spălat. În pereții frigiderului pot fi ușor făcute ascunzișuri, chiar și pentru o armă.

Toate obiectele din spațiul percheziționat, care trezesc bănuieli, trebuie examinate minuțios. Fără aplicarea mijloacelor tehnico-criminalistice și a procedeelor tactice va fi dificilă depistarea ascunzătorilor din încăpere.

Un element aparte specific orașelor noastre (Chișinău, Bălți, Tighina, Tiraspol, Orhei ...) este efectuarea perchezițiilor în cămine (studentești, pentru

familiști). Aceste percheziții presupun examinarea obiectelor, hainelor, paturilor, dulapurilor.¹⁴

Fiecare obiect, document descoperit inițial este prezentat persoanei percheziționate și participanților la percheziție, care vor lua cunoștință de locul depistării obiectului, documentului, care va fi fotografiat sau înregistrat pe bandă video.

Percheziția la locul de muncă se efectuează concomitent cu cea de la domiciliu pentru ca obiectele, documentele, valorile să nu fie distruse. Aceasta se va face cu autorizația judecătorului de instrucție.¹⁵ Această percheziție se recomandă atunci, când infracțiunea săvârșită ține de atribuțiile de serviciu ale persoanei cercetate ori când există indicii, că la locul percheziționat se află obiecte și documente, care pot contribui la aflarea adevărului. Se recomandă ca percheziția să se facă după sfârșitul zilei de muncă (de program) sau înainte, ca alte persoane să nu cunoască amănunte și pentru a cruța starea emoțională a celui percheziționat față de colegi. Specific acestei percheziții îi sunt următoarele particularități: la percheziție va participa un reprezentant al unității, organizației etc.,¹⁶ copia de pe ordonanță și de pe procesul verbal vor fi înmânate reprezentantului unității, întreprinderi, organizației, iar dacă au fost ridicate lucruri și obiecte personale ale percheziționatului sau care nu aparțin acestei întreprinderi, sau acesta a fost percheziționat și corporal, copii se vor înmâna și persoanei percheziționate.

Un alt aspect specific tacticii de percheziție este verificarea terenurilor și locurilor deschise publicului. Percheziția în teren deschis se face în scopul descoperirii obiectelor astupate, îngropate în pământ sau nisip, camuflate sub paie, iarbă, crengi etc. Această percheziție se desfășoară numai pe teritoriul, care se află în posesia persoanei fizice sau juridice (ogradă, lot de pământ, grădină, livadă...). Ca particularitate a acestui tip de percheziție este suprafața mare de căutare și dislocarea unor construcții gospodărești auxiliare, care de asemenea vor fi percheziționate.

Dacă percheziția ogrăzii etc. reprezintă continuarea percheziției la domiciliu (a încăperii), atunci despre aceasta se va face o mențiune în procesul verbal. Dacă inițial a fost obținută autorizația judecătorului de instrucție pentru percheziția terenului și după aceasta s-a constatat necesitatea percheziției la domiciliu, atunci organul de urmărire penală va trebui să obțină altă autorizație.

Tactica percheziției terenului este condiționată și se stabilește în dependență de aria terenului, particularitățile de relief, caracterul obiectelor căutate, prezența unor construcții auxiliare, iazurilor, fântânilor, tipul vegetației, anotimp. Percheziția se va efectua, dacă terenul este proprietatea privată a unei persoane fizice sau juridice. Dacă acesta reprezintă un teren aflat în administrarea puterii locale, a statului, atunci se va efectua o cercetare, care nu este cercetarea locului infracțiunii.

Pentru buna desfășurare a percheziției terenului, cât și pentru a nu admite omiterea unor porțiuni de teren, șeful echipei de percheziție îl va împărți în sectoare,

care vor pot fi marcate cu funii sau stegulețe. Porțiunile, care au fost recent săpate, pot fi depistate cu ajutorul vergilor de metal, care se înfig în sol, sau cu ajutorul stropirii cu apă: pe sectorul săpat apa va fi absorbită mai repede decât în alte locuri. Dacă este necesar este încărcat gunoiul sau mutat, construcțiile auxiliare pot fi demontate parțial, iar dacă sunt prezente mecanisme, ele pot fi parțial desfăcute.¹⁷

Organul de urmărire penală trebuie să nu uite aplicarea de procedeele tactice, având în vedere și factorul psihologic al percheziției. Obiectele căutate de cele mai multe ori sunt ascunse ținându-se cont de particularitățile terenului. Deseori percheziția se târăgănează și nu dă rezultatele așteptate, ceea ce îl poate face pe ofițerul de urmărire penală (procuror) să-și piardă răbdarea și calmul, iar acțiunea de urmărire penală se va solda cu insucces.

Dacă este vorba de terenuri mari, păduri, pot fi antrenate unități de carabinieri, de polițiști, care să meargă în linie, la 3-5 metri unul de altul și să caute obiectele.

La efectuarea percheziției o atenție deosebită trebuie să se acorde autovehiculelor din curte sau garaj, întrucât în acestea conțin nenumărate locuri, unde pot fi ascunse documente, valori, substanțe sau obiecte.

În general la percheziționarea mijlocului de transport se recomandă atragerea unui specialist auto, care cunoaște majoritatea mărcilor mijloacelor de transport și specificul construcției acestora. Astfel acesta va acorda ajutor organului de urmărire penală prin sfaturi și acțiuni concrete la depistarea obiectelor și documentelor ascunse de infractor.

Înainte de începerea percheziției propriu zise se vor verifica documentele acestuia - pașaportul tehnic, cine este proprietarul, dacă coincid datele din pașaportul tehnic cu datele de pe caroserie și de pe motor. Unele mijloace de transport nu au numerele ștanțate pe motor, acest lucru fiind specificat în pașaportul tehnic.

La general mijlocul de transport poate fi obiectul căutat al percheziției în cazul însușirii nelegitime a acestuia¹⁸ sau răpirea lui¹⁹ și odată cu depistarea mijlocului de transport acesta va fi cercetat amănunțit, iar datele cercetării — consemnate într-un proces verbal de cercetare a obiectului și apoi recunoscut în calitate de probă materială. Dacă acesta va constitui în cadrul percheziției un obiect percheziționat, atunci se va începe percheziția cu salonul în următoarea consecutivitate: portbagajul din salon și toate golurile și nișele de la bordul acestuia, interiorul și buzunarele huselor, parasolarele, așternutul de pe podea, sub banchete și în interiorul banchetelor. După percheziționarea salonului se recurge la percheziția portbagajului. Tot la examinarea portbagajului se va da atenție pereților dubli ai acestuia care sunt special construiți astfel în scopul asigurării rigidității lor. După verificarea acestuia se percheziționează motorul cu mecanismele sale.

Particularitățile percheziției mijlocului de transport depind în mare măsură de obiectele căutate. Acestea pot fi voluminoase și depistate ușor, dar pot fi și

- debitul apei curente folosite trebuie să fie suficient de mare și constant pentru a satisface cerințele mari ale unui asemenea laborator.

4. Cântare și greutăți pentru cântărire și aparatură pentru condiționarea drogurilor.

Din rândul acestora enumerăm: cântare clasice cu greutăți, cântare electronice, balanțe, mașini de capsulat (pentru unele substanțe psihotrope), mașini de comprimat, mașini pentru lipitul foilor din material plastic etc.

5. Materiale pentru ambalare și împachetare în laboratoarele clandestine. Acestea au, la rândul lor, importanță, întrucât pot să ne conducă, tot în anumite condiții, la adresa, unde se află și funcționează laboratoarele. Identificarea unor asemenea materiale într-un anumit loc, în cantitate apreciabilă, trebuie să trezească de îndată suspiciunile polițiștilor. De aceea, deși astfel de materiale sunt arhicunoscute tuturor, le prezentăm în cele ce urmează pentru orientare:

- a. folii din material plastic (transparente sau opace);
- b. mașină de tăiat (ghilotină) foliile din material plastic și /sau hârtie;
- b. cutii și saci din hârtie;
- c. pânză și saci (săculețe) din pânză;
- d. cutii din carton ori din material plastic;
- e. damigene, canistre;
- f. role din scotch, sfoară etc.

6. Materiale de protecție corporală. Pentru mai mult decât necesara protecție a persoanelor dintr-un laborator clandestin, unde se manipulează în mod curent substanțele chimice esențiale, precursori și apoi stupefiantele și substanțele psihotrope obținute, se impune folosirea materialelor de protecție cum ar fi:

- a. mănuși, șorțuri și cizme din cauciuc ori material plastic, rezistente la acțiunea corozivă a acizilor;
- b. măști pentru protejarea respirației, care trebuie să evite inhalarea vaporilor corosivi, toxici, degajați de unele produse chimice ori rezultate din anumite reacții chimice;
- c. ochelari de protecție, halate etc.

Latura obiectivă a faptei date se caracterizează printr-un șir de acțiuni alternative: producerea, fabricarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transmiterea, transportarea sau înstrăinarea materialelor și utilajelor respective.

Producerea materialelor și utilajelor presupune orice acțiuni de obținere a materialelor sau utilajelor gata de utilizare.

Fabricarea materialelor sau utilajelor presupune producerea acestora în serie, în cantități mari.

Procurare a acestor materiale sau utilaje este considerată obținerea lor de către o persoană printr-o tranzacție ilicită, în urma căreia aceasta devine posesorul lor.

- 14 Любичев С.Г. *«Подготовка и производство обыска и выемки».* *Криминалистика.* Под ред. В.А.Образцова. Москва, 2001, стр.489
- 15 Art.125 al CPP al Republicii Moldova
- 16 Art.127 alin..3 al CPP al Republicii Moldova
- 17 Любичев С.Г. *«Подготовка и производство обыска и выемки».* *Криминалистика.* Под ред.В.А.Образцова. Москва, 2001, стр.490
- 18 Art.186-191 ale CPP al Republicii Moldova
- 19 Art.273. al CPP al Republicii Moldova
- 20 Art.129 al CPP al Republicii Moldova

Andrian PALADII,
lector al catedrei „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand
Sergiu CERNOMOREȚ,
lector al catedrei „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, doctorand

**CIRCULAȚIA ILEGALĂ A MATERIALELOR
ȘI UTILAJELOR DESTINATE PRODUCERII SAU
PRELUCRĂRII SUBSTANȚELOR NARCOTICE,
PSIHOTROPE SAU ANALOGILOR LOR**

Materials and equipments which can be used to obtain drugs catch antic drugs specialist attention after coming into force of the U. N. Convention against illicit traffic of stupefying and psyhotrope substances, signed at Vienna in 1988.

Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor reprezintă un pericol grav pentru circuitul legal al acestora. Deci, nu poate fi negat și pericolul circulației materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor, incriminarea unei asemenea fapte prejudiciabile avînd, și caracter pur preventoriu. În cele ce urmează propunem analiza juridico-penală a infracțiunii incriminate de art. 217/3 al CP al RM.

Obiectul juridic specific este format din relațiile sociale referitoare la circulația legală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor¹.

Obiectul material al acestei infracțiuni îl constituie materialele și utilajele destinate producerii, preparării sau prelucrării substanțelor narcotice, psihotrope sau analogilor lor ori cultivării plantelor cu conținut de stupefiante.

Temeiul juridic al monitorizării materialelor și utilajelor, care pot servi pentru obținerea drogurilor. Această categorie de materiale și echipamente au captat atenția specialiștilor în lupta antidrog după intrarea în vigoare a Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de substanțelor stupefiante și substanțe psihotrope, semnată la Viena în anul 1988. Astfel, prin art. 13, care se referă la substanțele, ce pot fi folosite cel mai des pentru fabricarea ilicită a stupefiantelor și substanțelor psihotrope, părților semnatare li se cere în mod expres să adopte măsurile, pe care le cred de cuviință, pentru a preveni comerțul și deturnarea de materiale stupefiante². În acest sens și legiuitorul autohton a aliniat legislația penală la prevederile internaționale în domeniu, incriminând faptele date la art. 217/3 al CP.

În cele ce urmează vom prezenta într-o manieră cât mai accesibilă unele materiale sau echipamente, care, împreună cu substanțele chimice esențiale, servesc la obținerea drogurilor în laboratoarele clandestine.

Aceste materiale și echipamente sunt foarte variate, pornind de la improvizatii, realizări de factură artizanală ori achiziții din rețeaua de comerț și mergând până la utilaje și aparataj de ultimă oră, rezultat din cele mai recente inovații și invenții.

Remarcarea cu prilejul unor activități polițienești de rutină a unor asemenea materiale și echipamente, în anumite locuri, unde, de obicei, nu ar avea ce căuta, poate constitui un indiciu de natură să ducă la descoperirea unui laborator clandestin. Dar este la fel de posibil, ca respectivele ustensile să aibă o altă motivare, pentru a justifica prezența lor în locul respectiv. De aceea, și într-un caz, și în celălalt, este nevoie de opinia unor specialiști în domeniu, pentru a stabili cu certitudine, dacă avem de-a face sau nu cu un laborator clandestin.

Clasificarea materialelor și echipamentelor din laboratoarele clandestine.

Aceste echipamente, ustensile de laborator și substanțe chimice, care pot fi utilizate pentru producerea ilegală a stupefiantelor, nu sunt specifice numai unui anumit tip de drog, ele fiind, de regulă, polivalente și servind pentru fabricarea de droguri diferite, cu unele excepții. Unele dintre aceste substanțe au și utilizare licită.

Dar în funcție de rolul tehnologic, pe care îl joacă în final la obținerea drogurilor, ele pot fi clasificate în:

1. materiale și echipamente pentru extracție, transformare sau fabricare. În rândul acestora enumerăm (nu exhaustiv): concasor, malaxor, extractor, centrifugă, mașină de spălat, coloană de distilare, evaporator, etuvă de uscat, dulap uscător, presă filtru, pompă pneumatică, balon de sticlă cu trei gâturi etc.;

2. materiale utilizate pe parcursul diferitelor operațiuni: bazine, vase sub presiune, găleți, diverse recipiente, eprubete, fiole, spatule, site, baloane de sticlă, hârtie de filtrat, sticle de decantare, vase pentru vid, diverse butoaie, cuve de decantare etc.;

3. surse de energie și apă curentă³.

Una dintre caracteristicile cele mai demne de reținut ale laboratoarelor clandestine este și faptul, că acestea sunt mari consumatoare de energie și de apă curentă și, în funcție de procesul tehnologic, de căldură și în consecință este necesar să reținem următoarele aspecte:

- cât privește curentul electric, se remarcă conectarea, de regulă, în mod fraudulos printr-o derivație înainte de intrarea în contor, în scopul îndepărtării unor bănuieli legate de consumul excesiv de energie;
- se mai utilizează butelii cu gaz metan, arzătoare, reșouri, cuptoare etc.;

Constantin RUSNAC,
lector asistent al catedrei „Procedură penală și criminalistică”
a Academiei „Ștefan cel Mare”, magistru în drept

GENEZA TRAFICULUI DE DROGURI

De-a lungul istoriei, fenomenul drogurilor a avut o evoluție ascendentă — de la folosirea în scopurile realizării unor ceremonii religioase și ritualuri magice (în perioada antică) până la cultivarea, producerea și comercializarea acestora de rețele infracționale aparținând crimei organizate (în perioada contemporană).

Proprietățile unor plante au fost folosite din cele mai vechi timpuri și în scopuri terapeutice sau pur și simplu pentru a obține o stare de plăcere. Primele menționări cu privire la substanțele stupefiante le avem în tăblițele sumerienilor din Mesopotamia, în urmă cu circa 7000 de ani, ele vizând macul. Istoricul grec Herodot, în anul 450 î.H., descrie practica unor triburi mongoleze de a arunca semințe de cânepă pe o plită încinsă. După ce se aprind, acestea scot un fum, al cărui miros îi îmbată, asemenea vinului. Cu cât sunt aruncate mai multe semințe, cu atât devin mai intoxicați și încep să țină, să cânte și să danseze [1,625]. Iar în legendele orientale sunt întâlnite primele mențiuni ale traficului de droguri, care poartă denumirea de „Drumul hașîşului”. Chiar dacii și romanii fumau anumite ierburi cu efecte afrodisiace și halucinogene (cânepa indiană).

Drogurile de mai târziu erau substanțe artificiale create de oamenii de știință și folosite în anumite situații limită, mai cu seamă în timpul multiplelor războaie, în care erau implicați. Efectele drogurilor erau “benefice” pentru armatele, care luptau, deoarece ele trebuiau să reziste, de multe ori fără hrană și fără apă. Astfel, în sec. al XVII-lea s-a descoperit morfina — un remediu, care ușura, calma durerile provocate de răni. Însă cu timpul s-a observat, că morfina administrată în mod repetat conduce la dependența fizică și psihică a persoanei. Atunci savanții, prin derivarea morfinei cu opiul, au descoperit heroína, care s-a crezut că nu crează dependență fizică și psihică atât de mare ca morfina, ceea ce era o eroare, deoarece dependența de heroína este de șapte ori mai mare decât cea de morfină.

După primul război mondial aceste substanțe au început să fie folosite în toată lumea. Comercializarea lor aducea profituri enorme. Scoase în afara legii, drogurile au devenit o sursă inestimabilă pentru piața neagră. Flagelul comerțului ilicit de stupefiante, pornit din America Latină și Orientul Mijlociu, a cuprins întreaga planetă.

În Republica Moldova flagelul narcomaniei s-a răspândit mai ales după anul 1990. Unii autori consideră creșterea narcomaniei drept urmare a

Păstrarea reprezintă orice acțiune intenționată legată de aflarea materialelor sau utilajelor în posesia celui vinovat — asupra sa, în încăpere, în ascunzători sau în late locuri.

Expedierea substanțelor respective constă în transmiterea lor dintr-un punct în altul prin poștă sau în bagaje, adică fără participarea nemijlocită a expeditorului⁴.

Transmiterea presupune, că făptuitorul transmite aceste bunuri cu drept de folosință și posesie unor terțe persoane, dar nu și dreptul de proprietate.

Transportarea materialelor sau utilajelor constă în deplasarea dintr-un loc în altul prin intermediul oricărui tip de transport — aerian, feroviar, maritim, fluvial, auto, indiferent de modul de transportare și locul de păstrare a substanțelor transportate⁵. În acest sens cât privește această modalitate de săvârșire a infracțiunii credem că se impune o delimitare mai clară a infracțiunii date de infracțiunea de contrabandă. După cum observăm din analiza obiectului material al acestei infracțiuni, materialele sau utilajele folosite la producerea de droguri în mare parte sunt bunuri de larg consum, pentru a căror achiziționare nu este nevoie de autorizație specială. În viziunea noastră, considerăm corectă soluția ca în cazul în care se constată transportarea unor astfel de bunuri peste frontiera vamală prin modalități prevăzute la infracțiunea de contrabandă, în plus stabilindu-se și scopul, că aceste bunuri au fost transportate pentru folosirea lor la producerea de droguri, fapta se va califica în baza prezentului articol, neavând nici o importanță proporțiile acestora (în echivalent bănesc). Un argument în plus întru susținerea soluției propuse de noi îl reprezintă și faptul, că infracțiunea prevăzută de prezentul articol este pedepsită mai grav, decât infracțiunea de contrabandă, și anume: legiuitorul autohton prevede și o pedeapsă complementară în cazul în care este realizată componența dată de infracțiune.

Înstrăinarea presupune, că făptuitorul transmite dreptul de proprietate asupra acestor bunuri, neavând importanță modalitatea, adică fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit.

De asemenea se impune o delimitare între această infracțiune și infracțiunea prevăzută la art. 218 alin.4 al CP (încălcarea regulilor de import și export a materialelor și utilajelor destinate producerii substanțelor narcotice, psihotrope sau analogilor acestora). Prin export sau import, în sensul art. 218, se înțelege introducerea sau scoaterea din țară a materialelor sau echipamentelor destinate producerii de substanțe narcotice în baza unor tranzacții comerciale, derularea unor afaceri, care au ca obiect aceste substanțe prin încălcarea regulilor prevăzute pentru aceste operațiuni. Astfel, nu va exista infracțiune în cazul unui comerciant, care importă materiale sau echipamente, pe care le furnizează unei fabrici de medicamente și care în mod legal poate fabrica substanțe narcotice sau psihotrope în scopuri medicale.

Latura subiectivă a infracțiunii se caracterizează prin vinovăție în forma intenției directe.

Subiect al infracțiunii poate fi atât o persoană fizică responsabilă, care a atins vârsta de 16 ani, cât și o persoană juridică. Persoana fizică responsabilă, care a atins vârsta de 14 ani, poate fi supusă răspunderii penale numai pentru comiterea faptei date în prezența circumstanțelor agravante prevăzute de lit.a) și b) ale alin.3 al art. 217/3 al CP: acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), săvârșite:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora;

b) pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor și tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora.

Alin.3 și 4 ale art. 217/3 al CP prevăd forme agravate ale acestei infracțiuni. Alin.2: aceleași acțiuni săvârșite:

a. se consideră repetare a infracțiunii, săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni identice, prevăzute de alin.1 al art.217/3 al CP cu condiția, că persoana nu a fost condamnată pentru vreuna dintre ele și nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală;

b. acțiunile prevăzute la alin.1 și 2 ale art.217 al CP se consideră săvârșite de două sau mai multe persoane dacă:

- la comiterea lor au participat două sau mai multe persoane, dintre care cel puțin două, potrivit alin.6 al art. 42 al CP, trebuie să întrunească semnele subiectului infracțiunii;

- ele s-au înțeles să comită aceste infracțiuni împreună, până a începe desfășurarea actului sau nemijlocit în același moment, dar nu mai târziu de consumarea infracțiunii;

- au participat nemijlocit la realizarea laturii obiective a acestor infracțiuni două sau mai multe persoane, dintre care cel puțin doi participanți ai infracțiunii au acționat în calitate de coautori;

- c. săvârșirea faptelor infracționale prin intermediul uzului situației de serviciu presupune, că subiect al infracțiunii este o persoană angajată într-o organizație de stat sau nestatală. Ea poate fi, după caz, atât o persoană cu funcții de răspundere, cât și o persoană, care nu are asemenea funcții, dar datorită situației de serviciu are acces la substanțele (semințele plantelor, care conțin substanțe narcotice; diverse substanțe chimice, precursori) sau obiectele (utilaj special, transport etc.), care pot fi utilizate în procesul comiterii acestor infracțiuni. Astfel de persoane pot fi angajații în sfera medicinei, gospodăriilor de cultivare a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, de producere sau de păstrare a acestor substanțe etc.

Alin.3: acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora. Conform art.46 al CP grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane, care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni. Noțiunea de organizație criminală este expusă în art.47 al CP: se consideră organizație (asociație) criminală o reuniune de grupuri criminale organizate într-o comunitate stabilă, a cărei activitate se întemeiază pe diviziunea, între membrii organizației și structurile ei, funcțiilor de administrare, asigurare și executare a intențiilor criminale ale organizației în scopul exercitării de influență asupra activității economice și de altă natură a persoanelor fizice și juridice sau de a o controla, în alte forme, în vederea obținerii de avantaje și realizării de interese economice, financiare sau politice.

b. Agravanta prevăzută la lit.b) a alin.3 al art. 217 al CP este expusă cu destulă exactitate în lege și presupune comiterea faptelor infracționale în anumite locuri: pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor și tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora.

Locurile de agrement, locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau a tineretului, a altor acțiuni culturale se constituie din teritoriile stadioanelor, caselor de cultură, teatrelor, cinematografelor, discotecilor etc.

Referințe:

- 1 Brânză S., Ulianovschi X., Stati V., Țurcanu I., Grosu V. *Drept penal. Partea Specială*. Vol.II. Chișinău, editura Cartier, 2005, pag. 362.
- 2 Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope.
- 3 *Manualul polițistului antidrog*. București, 2004, pag. 49.
- 4 P.3 Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 27 martie 1997 „Despre practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației privind infracțiunile legate de mijloacele narcotice și substanțele cu efect puternic și toxic”, // Culegere de Hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție, Chișinău, 2002, pag. 361.
- 5 Cușnir V., Zosim A. „*Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor fără scop de instrainare (art. 217 al CP al RM)*” // Materialele Seminarului științifico-practic internațional „Probleme de politică penală în domeniul prevenirii și combaterii traficului ilicit de droguri” din 14 aprilie 2006, Editura Acomed plus SRL, Chișinău, 2007, pag. 68.

Bibilografie:

1. Emilian Stancu. *Tratat de criminalistică*. Ed. Universul Juridic, București, 2004.
2. Iu. Odagiu, S. Nestor. *Metodica cercetării infracțiunilor privind traficul de droguri*. Academia „Ștefan cel Mare” a M.A.I., Chișinău, 2003.
3. [www.referat.ro/traficul ilicit de droguri](http://www.referat.ro/traficul_ilicit_de_droguri)
4. [http://www.referat.ro/referate/Traficul ilicit de droguri si terorismul 5cc62.html](http://www.referat.ro/referate/Traficul_ilicit_de_droguri_si_terorismul_5cc62.html)

imposibilității procurării libere a băuturilor alcoolice în urma distrugerii plantațiilor viticole. Alții neagă aceasta, deoarece legalizarea vânzării produselor alcoolice în ultimii ani n-a condus la scăderea numărului cazurilor de narcomanie. În mod deosebit este răspândită narcomania în municipiile Chișinău, Bălți, Tiraspol, în raioanele Soroca, Orhei, Râbnița, Râșcani, Edineț. Este alarmant că numărul persoanelor, care consumă droguri, este în proces de creștere an de an. Datele statistice denotă, că majoritatea narcomanilor sunt tineri, iar circa 90% nu sunt încadrați în câmpul muncii [3].

Traficul ilicit de droguri are o serie de particularități generale: caracterul comercial organizat al traficului este dictat de cerere și ofertă și de faptul că obținerea unor profituri cât mai mari pe această cale este unicul scop al rețelelor de traficanți de droguri.

Caracterul clandestin este ilustrat de faptul, că cei care dirijează acest trafic sunt necunoscuți marii mase a traficantilor de rând, camuflându-și activitățile ilegale în anumite acțiuni permise de lege. Intermediarii traficului sunt aleși în funcție de posibilitățile de deplasare, pe care le oferă profesia sau calitatea lor, uzând frecvent identități false. Profiturile obținute de pe urma afacerilor cu droguri sunt plasate în general în țări, ale căror bănci admit practicarea unor conturi bancare anonime și le garantează secretul.

Luarea în calcul a riscului este încă o caracteristică, motiv pentru care itinerarele și modurile de operare folosite variază în funcție de anumite dificultăți cunoscute sau previzibile. Sunt preferate rutele indirecte și mai lungi, dacă prezintă mai multă siguranță. Intermediarii sunt schimbați, dacă pot fi descoperiți, iar uneori chiar suprimați, dacă „vorbesc prea mult”. Legătura cu mediile criminale este de asemenea importantă pentru traficul ilicit de droguri. Sunt foarte multe cazuri în care traficanții de droguri au legături cu bande organizate specializate în exploatarea prostituției, jocurile de noroc, precum și plasarea de monedă falsă.

Traficul individual este o ultimă caracteristică a traficului ilicit de droguri. Numeroși indivizi originari din zonele producătoare de droguri efectuează pe cont propriu transportul unor cantități mici de drog, în special frunze și rășină de cannabis și substanțe psihotrope.

Potrivit estimărilor ONU, Interpol și Europol, “piața drogurilor” ocupă locul al doilea, după cea a armamentului, cu o cifră de afaceri de sute de miliarde de dolari anual [4].

Dacă la începutul anilor 90 Moldova era doar țară de tranzit, prefigurându-se ruta balcanică de trafic de substanțe narcotice spre statele vest-europene, în prezent s-a ajuns la situația în care teritoriul nostru național a devenit o piață profitabilă de desfăcere a drogurilor.

Evoluția traficului ilicit de droguri din Moldova după 1996 reflectă o tendință ascendentă evidențiată prin nivelul crescut al confiscărilor de droguri. Studiile

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

efectuate evidențiat următoarele tendințe: traficul de droguri în Sud-Estul Europei scoate în evidență faptul, că Moldova dintr-o țară de tranzit a ajuns teritoriu de depozitare, unde drogurile sunt introduse, sunt stocate pentru diferite perioade de timp, iar în final redistribuite spre țările cu consum sporit, o mică parte rămânând pentru consumul local.

Segmentul de nord al rutei balcanice, care tranzitează și România, după încetarea conflictelor armate din fosta Iugoslavie, a revenit treptat la ruta clasică. Totuși, capturile realizate în ultimul timp demonstrează, că traficanții nu au renunțat în totalitate la acest culoar. Rămâne activă ruta de traficare a cocainei din Ecuador și Columbia, punctele de sosire fiind aeroporturile din Spania, Ungaria, Croația. Informația de care dispunem clarifică faptul, că drogurile vin dinspre Europa Centrală și de Vest și pleacă către America și Australia.[3]

Cetățenii moldoveni se implică din ce în ce mai mult în activități de trafic de droguri. Dacă în anul 2006 au fost înregistrate 2.084 infracțiuni ilegale cu droguri, apoi în anul 2007 – 2.144, în creștere cu 2,7%. Cel mai des în asemenea infracțiuni sunt implicate persoanele cu vârsta între 18-24 ani sau mai mare de 30 de ani. Tot în scădere este și faptul, că majoritatea infracțiunilor ilegale de droguri sunt săvârșite de funcționari, acest lucru fiind determinat de obținerea unor câștiguri rapide, iar pe cale de consecință vor fi intensificate și activitățile de spălare a acestor bani.

Ca urmare a creșterii cererii se constată pătrunderea într-un volum tot mai mare a drogurilor sintetice, existând posibilitatea extinderii numărului de laboratoare clandestine în marile centre urbane. Dacă în prezent doar 10-15% din drogurile intrate în țară rămân în capitală și marile orașe, în viitor acest procent va crește, fenomenul consumului extinzându-se în aglomerațiile urbane.

În domeniul circuitului legal al stupefiantelor observăm continuarea manifestării “fenomenului” farmaciilor neautorizate. Faptele de acest gen reprezintă majoritatea infracțiunilor constatate pe această linie. Sunt încă multe cadre medico-sanitare, care nu-și îndeplinesc obligațiile legale privind recuperarea stupefiantelor rămase de la bolnavii decedați, astfel că acestea ajung la persoane neautorizate.

Așadar, în ultimii ani consumul drogurilor s-a extins pe întreg teritoriul țării, lucru care se datorează măririi cantităților de droguri introduse în țară, cuprinzând segmente diverse ale populației, gama de droguri utilizate fiind extinsă, incluzând cannabis, amfetamine, heroină, opiu, cocaină etc. S-a extins uzul unor medicamente cu conținut psihotrop, al benzodiazepinelor și barbituricelor administrate direct sau în amestec cu alcool. S-a constatat, că fumatul țigaretelor, care conțin cannabis sau marijuana, a luat amploare în rândul elevilor. Au fost semnalate decese cauzate de utilizarea în supradoză a drogurilor.

Datele obținute ne permit să conchidem, că în Republica Moldova:

- se înregistrează creșteri în ceea ce privește numărul consumatorilor;
- există pericolul escaladării unor boli cu transmiteri virale de tipul HIV-

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

SIDA, hepatita C etc., ca urmare a expansiunii formei de consum prin injectare;

— se dezvoltă rețeaua de distribuție prin atragerea în activități de acest gen a unor persoane impulsionate de necesitatea de a-și procura droguri pentru consumul propriu;

— crește numărul cetățenilor moldoveni implicați în activitățile de trafic – în calitate de curieri, depozitari, intermediari, și se amplifică rolul lor în distribuire;

— veniturile obținute îi îndeamnă să se implice mai activ în activități de spălare a banilor, racolând în acest sens specialiști din domeniul economic și financiar-bancar. Se vor înmulți cazurile de corupere a funcționarilor și altor persoane cu funcții de răspundere;

— se extind relațiile cu organizațiile criminale, care acționează în străinătate, colaborarea fiind directă, cu intermediari din ce în ce mai puțini;

— având în vedere lipsa unei rețele sanitare capabile să preia toxicomanii și să le asigure un tratament corespunzător, numărul celor care apelează la aceste servicii se va reduce și astfel se vor înmulți cazurile de deces – consecință a administrării unor supradoze etc.

În scopul reparării situației create și combaterii traficului ilicit de droguri apare ideea liberalizării controlului și consumului substanțelor narcotice, la fel ca și pe plan internațional în ultimii ani, pentru a se încerca forme de control mai permissive, ca, de exemplu, neincriminarea posesiei de mici cantități de drog pentru uzul propriu, posibilitatea prescrierii acestor substanțe celor dependenți, vânzarea drogurilor fără restricții. Asemenea sugestii au fost promovate de savanții din Olanda și S.U.A. (Propunerile formulate de aceștia au vizat neincriminarea posesiei pentru uzul personal și consumul unor cantități mici de droguri, în timp ce comercializarea ar fi considerată, în continuare, infracțiune. În practică aceasta ar conduce la procurarea unor cantități de drog chiar de pe stradă) [4].

O altă modalitate de aplanare a traficului de droguri ar fi ca medicii să aibă în mod legal posibilitatea prescrierii unor substanțe stupefiante celor înregistrați ca dependenți de droguri. Prin prescrierea legală a drogurilor pentru dependenți, sub control medical, societatea i-ar scoate pe aceștia din piețele negre și i-ar elibera de nevoia de a comite infracțiuni pentru a-și plăti drogurile. Unele țări au încercat să implimenteze acest sistem prin prescrierea drogurilor către dependenți, aceștia fiind liberi să le consume așa cum doresc, însă rezultatele au fost catastrofale.

Izolarea socială este rezultatul direct al consumului de droguri, procurarea acestora devenind prioritară în fața oricărei alte nevoi, ceea ce conduce la diminuarea interesului pentru societate. Libera comercializare ar însemna că tot mai mulți oameni ar fi scoși în afara societății.

— asigurarea unei susțineri tactice și operative directe pentru activitatea birourilor vamale din respectiva zonă vamală pentru prevenirea, descoperirea și combaterea traficului ilicit de droguri, arme, muniții și produse cu regim special;

— lucrul cu un program continuu și intensiv pentru analizarea, verificarea și exploatarea datelor și informațiilor vamale pe domeniul special al prevenirii, descoperirii și combaterii traficului ilicit, contrabandei și fraudei vamale;

— orientarea muncii personalului vamal cu atribuții în acest domeniu, creând o bază de lucru cu eficiență mărită.

În sensul securizării datelor și informațiilor vamale. sunt necesare :

— încărcarea în fișiere a unor structuri de date, care să asigure mai multe căi de acces, căutare și securitate a acestora;

— utilizarea în aceste fișiere a unor codificări pe clase de acces, care să permită trimiteri și la documentele, care au stat la baza introducerii lor etc.;

— indexarea metodelor de trafic ilicit, contrabandă și fraudă vamală pe domeniul special, care ar putea cuprinde :

“ scheme, schițe, hărți, care stabilesc legături și similitudini între diferite metode, stiluri de trafic ilicit, contrabandă, fraudă vamală în domeniul drogurilor, armelor, munițiilor și al altor produse cu regim special;

“ date și informații vamale legate de acestea — modalități de plată, transport, itinerare, participanți implicați direct sau indirect;

“ estimarea și prognoza modului și a stilului de acțiune al celor care eludează sau încalcă legislația vamală specifică în domeniul acesta ;

“ planificarea modului de acțiune a autorității vamale pentru situațiile prognozate.

Stabilirea atribuțiilor funcționarilor vamali presupune:

— modul de a lucra cu aceste date și informații vamale în îndeplinirea sarcinilor de serviciu ;

— metode de studiere, indexare și dezvoltare a fișierelor existente;

— definirea necesităților în materie de date și informații vamale pe domeniu;

— analiza și evaluarea riscurilor vamale pe trafic ilicit și contrabandă pe domeniul drogurilor, armelor, munițiilor și produselor cu regim special;

— actualizarea acestora și creșterea eficienței valorificării lor;

— studierea aprofundată a aspectelor și problemelor rezultate din munca vamală desfășurată și stabilirea concluziilor de cazuri, fenomene etc. pe acest domeniu, în scopul structurării modului de prevenire, descoperire și combatere a unor fapte sau acțiuni de aceeași manieră, ce ar putea avea loc.

La fel sunt implementate și metode tehnice de combatere a traficului de droguri, printre care și tehnologii informaționale. În octombrie 2005, cu sprijinul agenției Națiunilor Unite UNCTAD și al Băncii Mondiale, la cele 15 birouri vamale moldovenești au fost puse în aplicare versiuni ale sistemului informațional vamal

Dumitru RACOVITĂ ,
student, Academia „Ștefan cel Mare”

**ROLUL SERVICIULUI VAMAL ÎN PREVENIREA
ȘI COMBATEREA TRAFICULUI DE DROGURI**

Serviciul Vamal al Republicii Moldova este un organ de drept, al securității statului și de administrare fiscală, cu funcții specifice, care-i revin în conformitate cu legislația națională. Din cauza poziției sale exclusive la frontieră, Serviciul Vamal joacă un rol esențial în asigurarea securității frontierelor și facilitarea comerțului exterior. Ca organ de stat de control și gestiune a circulației mărfurilor la nivel internațional, Serviciul Vamal contribuie la dezvoltarea social-economică a statului, asigurând perceperea veniturilor la bugetul de stat și facilitarea comerțului, fiind un organ de drept abilitat cu funcții și atribuții procesuale în domeniul urmăririi penale, investigațiilor operative și instrumentării cazurilor de contravenții vamale, iar unul din obiectivele primordiale fiind prevenirea și combaterea contrabandei și fraudelor vamale. Actualmente, fenomenul infraționalității transfrontaliere are un impact negativ asupra intereselor statului în diverse domenii și se află într-o permanentă perfecționare, motiv din care în prezent este actuală aplicarea tehnologiilor și mecanismelor avansate, care permit colectarea și stocarea prealabilă a informației și analiza ei ulterioară.

În scopul reprimării traficului ilicit de mărfuri s-au întreprins măsuri de generalizare a practicii administrative și penale în subdiviziunile teritoriale, susținerea metodică și practică a subdiviziunilor teritoriale în combaterea fraudelor vamale, lucrului mai intensiv cu tehnica și cu metodologiile specifice de control. Un ajutor esențial posturilor vamale interne, unde de rînd cu colaboratorii vamali activează și colaboratori ai Ministerului Afacerilor Interne, îl acordă echipele mobile, acestea activând în regim non-stop, în special pe segmentul transnistrean al frontierei de stat.

Eforturile Serviciului Vamal de asigurare a stabilității și securității frontierei de stat, inclusiv a celei moldo-ucrainene pe segmentul transnistrean, urmăresc următoarele scopuri principale:

- prevenirea și combaterea contrabandei, traficului cu ființe umane, circulației ilegale a armelor și substanțelor narcotice, terorismului internațional. Aceste fenomene negative prezintă un pericol real pentru stabilitatea și securitatea atât a Republicii Moldova și Ucrainei, cît și a Europei și Orientului Apropiat;
- restabilirea spațiului economic și vamal unic al Republicii Moldova — condiție a soluționării diferendului transnistrean.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Din momentul creării echipelor mobile (aprilie 2006) până în prezent au fost organizate numeroase acțiuni de control comune la punctele de trecere a frontierei de stat moldo-ucraineane.

La 11 martie 1997 a fost semnat acordul interguvernamental moldo-ucrainean cu privire la organizarea controlului comun în anumite puncte de trecere a frontierei comune. De menționat, că organizarea controlului comun în punctele de trecere corespunde standardelor și cerințelor europene privind simplificarea și accelerarea trecerii frontierei, în corelare cu securizarea acesteia, ceea ce este un pas sigur pentru realizarea obiectivelor strategice ale Republicii Moldova și Ucrainei de integrare în Uniunea Europeană.

Serviciul Vamal nu are o unitate specială, responsabilă de cazurile de importul ilegal și trafic de droguri. Datele referitor la droguri se colectează de personalul vamei în timpul interceptării drogurilor. După 1990, ca urmare a situației social-economice precare, a informării insuficiente a populației despre riscurile consumului de droguri, lipsei unui buget suficient alocat măsurilor de profilaxie și contracarare a consumului și traficului ilicit de stupefiante, Republica Moldova a devenit o piață de desfacere și consum a substanțelor narcotice, psihotrope și celor cu efect puternic. Aceasta s-a întâmplat și din cauză, că Republica Moldova este o țară, pe teritoriul căreia se cultivă ilegal plante cu conținut narcotic, dar este considerată și teritoriu de tranzit ilicit de opiacee din țările exportatoare ale Asiei spre țările Europei de Vest. Conform datelor Serviciului Vamal și Serviciului de Grăniceri, perimetrul transnistrean al frontierei de stat al căreia nu este controlat, în ultimii ani au fost înregistrate 12 cazuri de contrabandă cu droguri: 5 cazuri au fost înregistrate la biroul vamal Ocnîța, 2 - la biroul vamal Ungheni, 2 - la biroul vamal Sculeni și câte un caz - la birourile vamale Chișinău, Briceni și Giurgiulești. Au fost reținute corpuri delict pe cauzele penale în cantitate de 16.800,86 gr marijuana, 100 fiole de ketamină și 42,75 gr de hașiș. Marijuana, în marea sa majoritate, și fiolele de ketamină erau destinate exportului în țările vecine, folosind transportul auto și feroviar. Pe toate cazurile au fost pornite cauze penale, dintre ele în judecată au fost expediate 5 dosare.

Livrarea din țările exportatoare ale Asiei spre piețele de consum din Vestul Europei trece prin fostul spațiu sovietic. Conform studiului efectuat de Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă, principala țară exportatoare este Afganistanul, care a furnizat pe piața mondială 87% din producția ilicită de opiacee în 2004, comparativ cu 76% în 2003. Cantitativ producția potențială a fost estimată la aproximativ 4.200 tone în 2004, reprezentând o creștere cu 17% în comparație cu 2003, dar fiind, totuși, mai mică decât producția din 1999 estimată la 4.600 tone. Politicile de prevenire a cultivării macului opiaceu pe teritoriul acestei țări nu au fost suficiente, dovadă fiind faptul că în 2004 suprafața de cultivare a macului opiaceu în Afganistan a crescut cu 67% în comparație cu 2003, înregistrând cea

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

mai mare suprafață în ultimii 10 ani - 131.000 hectare. În acest context, în următorii ani se așteaptă o creștere bruscă a cantității produse ilicit, respectiv și a tranzitului prin țările din Estul Europei.

Organele vamale ale Republicii Moldova participă sistematic la operațiunile antidrog „CANAL” în colaborare cu organele Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Serviciul de Informație și Securitate al Republicii Moldova și organele de resort ale Ucrainei, dar și la operațiunea „CONTAINMENT II” sub egida Inițiativei de Cooperare în Sud-Estul Europei. În cursul acestor operațiuni s-a organizat schimbul non-stop de informații în vederea combaterii traficului de droguri. Este de menționat, că toate cazurile de reținere a drogurilor au avut loc în urma controlului ordinar, efectuat de colaboratorii vamali la punctele de trecere a frontierei de stat. Deși în ultimii ani Serviciul Vamal și Serviciul de Grăniceri și-au sporit simțitor capacitățile umane și tehnice, acestea rămân, totuși, a fi insuficiente. În următorii doi ani Serviciul Vamal își propune să creeze un sistem de tranzit modern, să promoveze parteneriatul dintre vamă și comunitatea de afaceri, să modernizeze echipamentul infrastructurii vamale etc. De asemenea se elaborează diferite proiecte și planuri de îmbunătățire a sistemelor de control, ținându-se cont de recomandările Organizației Mondiale a Vămirilor pentru creșterea gradului de compatibilitate a sistemului vamal național cu standardele UE.¹ În scopul bunei desfășurări a acestor activități cu regim vamal deosebit și a luării unor decizii la nivel de conducere se înfăptuiesc următoarele măsuri :

— se creează o bază de date cu informații vamale pentru prevenirea, descoperirea și combaterea traficului ilicit și contrabandei vamale cu droguri, arme, muniții și produse cu regim special ;

— se implementează un modul de protecție, încărcare și menținere în stare operativă a fondului bazei de date și informații noi în domeniul vamal cu regim special;

— se efectuează analiza periodică a datelor și informațiilor vamale din acest domeniu și a rezultatelor obținute de cei care lucrează sau au acces, care studiază, evaluează, operează, exploatează și sintetizează datele și informațiile vamale reunite și care stabilesc raporturile și direcțiile, pe care acestea circulă (cine este informat, cine are nevoie de datele respective, cum sunt sau au fost exploatate etc.).

În scopul creșterii gradului de eficiență a muncii desfășurate de autoritatea vamală în acest domeniu special, având în vedere experiența unor state ale Uniunii Europene, sunt luate măsuri pentru :

— înființarea, funcționarea și coordonarea unui sistem zonal de analiză și exploatare a acestor tipuri de date și informații vamale în strictă concordanță cu organizarea autorității vamale pe direcții vamale regionale;

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Aprecierea corectă și exploatarea posibilităților lor face accesibile noi resurse de corecție umană.

Actualmente ONG-urile sunt implicate larg în luarea unor decizii de ordin social-economic și politic. Cu participarea lor activă pot fi soluționate mai multe probleme, unde instituțiile guvernamentale nu se bucură de credibilitate, accesibilitate și abilități. Spectrul activităților acestora este foarte larg: educare, cercetare, sănătate, mass-media, minorități etnice.

Deși în Republica Moldova sunt înregistrate actualmente în jur de 3.000 de ONG-uri, care acumulează în fiecare an un volum tot mai mare de resurse umane, financiare, materiale și instituționale, fapt care le sporește evident potențialul de acțiune, un număr de doar 100 ONG-uri se ocupă de problemele narcomanilor. Obiectivele acestor ONG-uri pot fi divizate în două categorii:

- *Activități directe*, care au drept obiectiv principal prevenirea și combaterea consumului ilicit și a traficului de droguri, reducerea consecințelor consumului de droguri atât pentru consumatori, cât și pentru societate în general (tratamentul dependenței de droguri, oferirea diferitelor servicii de consultanță pentru consumatorii de droguri și persoanele apropiate acestora, reabilitarea și reintegrarea socială, reducerea noxelor etc.).

- *Activități indirecte*, care nu-și fixează drept obiectiv principal prevenirea și combaterea consumului ilicit și traficului de droguri, dar ar putea influența indirect aceste fenomene (lucrul cu copiii străzii, copiii din grupurile de risc, organizarea de campanii informaționale de prevenire a virusul HIV/SIDA, promovarea modului sănătos de viață în rândul copiilor, adolescenților, tinerilor etc.).

Astfel, 48% din 100 de ONG-uri, care activează în domeniul narcomaniei, realizează activități directe, 26% se ocupă cu reabilitarea și resocializarea persoanelor dependente sau exdependente de droguri, 12,4 % desfășoară activități de tratament al dependenței de droguri. În Republica Moldova ONG-urile nu pot desfășura activități de dezintoxicare medicamentoasă și tratament substitutive. În aceste condiții unele ONG-uri subînțeleg prin tratament readresarea persoanelor, ce necesită astfel de tratament către instituțiile medicale publice sau private, 18% desfășoară activități de schimb de seringi, dintre care face parte și „SORROS”.

ONG-ul „SORROS”, pe lângă activitățile directe, pe care le desfășoară, conlucrează și cu instituțiile publice (dispensarele narcologice). „SORROS” în conlucrare cu instituțiile publice se ocupă de terapia substitutivă, care constă în administrarea preparatului „metadona”, care este un drog în formă de pastile sau peros, care se administrează narcomanilor, care nu doresc să urmeze un curs de reabilitare. În conformitate cu ordinul Ministerului Sănătății nr.283 din 12.07.2007, pentru aplicarea tratamentului substitutive se încheie un acord bilateral, în care sunt stabilite drepturile și obligațiile pacientului. Această metodă de tratament substitutiv are următoarele avantaje:

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

automatizat “ASYCUDA World”. Sistemul integral de vămuire “ASYCUDA World” permite informatizarea tuturor operațiunilor vamale, inclusiv managementul riscurilor, controlul valorilor declarate, stabilirea taxelor, automatizarea și controlul operațiunilor de tranzit. Prin utilizarea tehnologiei WEB ofițerii vamali și agenții economici pot să efectueze marea majoritate a operațiunilor vamale prin Internet. De asemenea, se facilitează schimbul electronic de documente între vamă, alte instituții ale statului, agenți economici și serviciile vamale din alte țări.

Prin crearea a șase echipe mobile² Serviciul Vamal și-a recăpătat înputernicirile, pe care risca să le piardă, deoarece controalele mobile erau efectuate de alte organe de drept. La șapte posturi vamale au fost construite 10 copertine, astfel fiind îmbunătățite facilitățile la punctele de trecere a frontierei. Comitetul tehnic MOLDPRO, care își ține ședințele lunar, a devenit un instrument eficient de dezvoltare a facilităților comerțului. O importanță deosebită o are și cooperarea cu organele internaționale cum ar fi: ONU, OMV, INTERPOL, EUROPOL, UE, MARIN INFO, BALCAN INFO etc.

Un rol deosebit în prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri îl are Centrul chinologic al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, situat la Ocnîța, care dispune de 10 câini. Dar numărul lor este insuficient, din care motiv se preconizează procurarea a încă zece câini dresați în depistarea drogurilor.

În concluzie, Serviciul Vamal constituie o verigă de bază în stat de reprimare a traficului ilicit de droguri, acționând direct sau în conlucrare cu alte servicii și organe de stat. Implementarea celor mai noi standarde europene vor impulsiona Serviciul Vamal să realizeze în cel mai scurt timp importante măsuri în vederea facilitării comerțului, optimizării timpului necesar trecerii frontierei vamale, eficientizării interacțiunii organelor vamale cu alte organe de control, curmării fenomenului corupției și introducerii ilegale a mărfurilor, inclusiv a drogurilor, întru combaterea și prevenirea traficului de droguri, ceea ce va conduce la diminuarea considerabilă a acestui flagel.

Referințe:

1 Hotărârea Guvernului nr.547 din 7 iunie 2005 “Cu privire la aprobarea structurii și activitatea Serviciului Vamal”

2 Hotărârea Guvernului nr.108 din 30.01.2006 pentru aprobarea Regulamentului „Cu privire la activitatea echipelor mobile ale Serviciului Vamal”

Bibliografie:

1. Hotărârea Guvernului nr.547 din 7 iunie 2005 “Cu privire la aprobarea structurii și activitatea Serviciului Vamal”, www.gov.md.
2. Hotărârea Guvernului nr.108 din 30.01.2006 pentru aprobarea Regulamentului „Cu privire la activitatea echipelor mobile ale Serviciului Vamal”, www.gov.md.

3. Convenția ONU din 1961 privind circulația substanțelor narcotice, www.mfa.gov.md.
4. Convenția din 1971 privind circulația substanțelor psihotrope, www.emcdda.europa.eu.
5. Convenția din 1988 privind combaterea traficului ilicit de droguri, www.cnaa.acad.md.
6. Constituția Republicii Moldova, din 29 iulie 1994. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 18.08.1994.
7. Codul penal, nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129.
8. Codul de procedura penală, nr. 122-XV din 14 martie 2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110.
9. Codul contravențiilor administrative din 29 martie 1985. Publicat la 29.04.1985 în „Veștile...” Nr. 3.
10. Legea cu privire la poliție nr.416-XII din 18 decembrie 1990.
11. Legea cu privire la activitatea operativă de investigații nr.45-XIII din 12 aprilie 1994.
12. Legea cu privire la activitatea farmaceutică nr.1456-XII din 25 mai 1993.
13. Legea cu privire la medicamente nr.1409-XIII din 17 decembrie 1997.
14. Legea cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor nr.382-XIV din 6 mai 1999.
15. Legea privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și alte substanțe psihotrope nr. 713-XV din 6 decembrie 2001.
16. Hotărârea Curții Supreme de Justiție “Despre practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației privind infracțiunile legate de traficul cu mijloacele narcotice și substanțele cu efect puternic și toxic” nr. 12 din 27 martie 1997.
17. Hotărârea Guvernului privind crearea Comisiei interdepartamentale de combatere a narcomaniei și narcobusinessului nr. 585 din 19 iunie 2002, www.gov.md.
18. Aurel Teodor Moldovan. Drept vamal. Ed.Humanitas, Bucuresti, 2005;
19. www.customs.md;
20. www.justice.md.

Tatiana SĂIANU,
studentă, Academia „Ștefan cel Mare”

ROLUL ORGANIZAȚIILOR NON-GUVERNAMENTALE ÎN REABILITAREA BOLNAVILOR NARCOMANI

Numărul dependenților de droguri a crescut dramatic în ultimii ani din cauza accesului mult prea simplu la droguri și a lipsei echipament tehnic și de monitorizare. Astfel, Republica Moldova a devenit un teritoriu de tranzit pentru traficanții de droguri din Europa și producătorii din Asia Centrală. Acest fapt, precum și insuficiența informației adecvate despre consecințele consumului de substanțe psihotrope, lipsa comunicării eficiente și a susținerii din partea familiei, școlii, comunității, incertitudinea în ceea ce privește viitorul, situația social-economică în familie și în țară generatoare de stresuri favorizează consumul de droguri și alte substanțe psihotrope de adolescenți și tineri. La acestea se mai adaugă problema organizării timpului liber și lipsa unor spații adecvate și sigure, unde tinerii și-ar putea petrece timpul liber și comunica, reliefată de 56,7% din tinerii, care au participat la proiectul „Promovarea ideilor tinerilor”, desfășurat de Centrul național de resurse pentru tineri.

Potrivit Dispensarului Narcologic Republican, deși datele statistice pe anul 2006 denotă, că răspândirea narcomaniei s-a stabilizat, situația narcologică în republică rămâne tensionată. În anul 2006 au fost depistați 1.679 narcomani (dintre care 1/5 sunt adolescenți) — cu 429 mai mulți decât în 2005, iar în primele șase luni ale anului curent au fost înregistrați alți 649 de dependenți de stupefiante. Astfel, în prezent la evidența medicală se află peste 8.400 de persoane afectate de narcomanie. Numărul bolnavilor sub 18 ani se dublează la fiecare doi ani. Raportul UNICEF „Situația copilului și a familiei în Republica Moldova”¹ pentru 2006-2007 constată, că cea mai periculoasă vârstă pe plan narcologic este cea de 15-18 ani. Direcția Asistență medicală, mamă și copil a constatat, că în 2007 situația cea mai nefavorabilă s-a atestat la Chișinău, unde au fost înregistrate 1.347 persoane consumatoare de droguri, care nu atinsese vârsta de 18 ani, la Bălți – 529 persoane, la Soroca – 56 persoane și la Edineț – 48 persoane. Majoritatea (90%) utilizatorilor de droguri au studii medii incomplete, 7% au studii liceale, 3% au studii superioare.

Întru atingerea scopurilor, care asigură dezvoltarea persoanei, societății și a statului, un rol important revine ONG-urilor, care reprezintă una dintre instituțiile sociale de bază ale societății civile și ale statului de drept. Fiind numite și „al treilea sector al societății”, ONG-urile dispun de un important potențial social-cultural.

Ion SLISARENCO,
student, Academia „Ștefan cel Mare”

**CIRCULAȚIA ILEGALĂ A SUBSTANȚELOR NARCOTICE,
PSIHOTROPE SAU A ANALOAGELOR LOR
CU SAU FĂRĂ SCOP DE ÎNSTRĂINARE**

Fenomenul narcomaniei, ca devianță socială, are caracter global și Republica Moldova în această sferă nu poate fi o excepție. În ciuda acțiunilor întreprinse atât pe plan național, cât și internațional problema răspândirii narcomaniei și a traficului ilicit de droguri devine tot mai complicată, situația agravându-se cu fiecare an.

Eforturile de preîntâmpinare și reprimare a narcobusinessului și a consumului de droguri sunt ineficiente fără a fi înfaptuite o serie de măsuri concrete de modernizare a structurii organizatorice a forțelor implicate în această luptă, dar și a legislației.

Un rol deosebit în prevenirea și curmarea narcomaniei și a narcobusinessului revine organele de ocrotire a normelor de drept, cum ar fi Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Serviciul Grăniceri, Ministerul Sănătății, Procuratura și alte structuri de stat. Însă, cu părere de rău, nu întotdeauna faptelor ilicite, ce țin de traficul și consumul de droguri, li se dă o apreciere juridico-penală corectă, fapt care conduce la încadrarea juridică incorectă a acțiunilor prejudiciabile, premisă, care generează mai multe efecte negative, consecința cărora este înfăptuirea incorectă a justiției.

Dacă la calificarea altor infracțiuni, ce țin de droguri, organele de drept nu întâmpină dificultăți, atunci la încadrarea infracțiunilor de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a analogilor lor fără scop de înstrăinare (art. 217 al CP) și a celor de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a analogilor lor cu scop de înstrăinare (art. 217/1 al CP) deseori se admit erori. Iată de ce este necesar să evidențiem delimitările dintre aceste două infracțiuni incriminate în Codul penal, care, la prima vedere, au multe puncte de tangență.

O metodă simplă de a scoate la iveală delimitările dintre aceste două tipuri de fapte infracționale este elucidarea conținutului componentelor infracțiunilor respective. Art. 217 al Codului penal al Republicii Moldova prevede două componente de infracțiuni distincte:

- a) cultivarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, preluarea, utilizarea sau realizarea altor operațiuni ilegale cu aceste plante, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare (alin.1 al art. 217 al CP); și
- b) producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea,

- micșorarea traficului de droguri;
- evidența bolnavilor;
- asigurarea clientului cu medicamente, investigații necesare și supravegherea medicală în dinamică.

Potrivit Legii privind controlul și prevenirea consumului ilicit de droguri și alte substanțe psihotrope, care urmărește scopul reducerii și eradicării consumului de droguri, educării populației în spiritul abstenenței și al unui mod de viață sănătos, precum și al înlăturării consecințelor dependenței fizice și psihice față de stupeficante.

Prezenta lege prevede următoarele sarcini de combatere a narcomaniei și toxicomaniei:

- crearea unor condiții de trai, care ar asigura satisfacerea necesităților spirituale, culturale și de agrement ale populației afectate pentru a o face să renunțe la consumul ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope;
- limitarea accesului la droguri și alte substanțe psihotrope;
- crearea condițiilor de acordare a asistenței narcologice;
- desfășurarea activităților educaționale și de informare.²

În timp de nouă ani ONG-ul „VIAȚĂ NOUĂ” luptă contra narcomaniei. În organizație activează și foști narcomani. Conform unor date statistice circa 20% din numărul persoanelor, care au cerut ajutor, au revenit la viață. ONG-ul activează în baza programului «12 pași» ,dispune de un centru de reabilitare și ambulator, care este vizitat în fiecare zi de grupele de reabilitare, în cadrul căruia se fac treninguri, consultații psihologice individuale și în grup. În prezent centrul poate primi circa 15 persoane de sex masculin.

Tratamentul narcologic este benevol, la dorință, anonim. Reabilitarea durează de la 3 la 6 luni. Persoanele supuse reabilitării sunt izolate de societate, de grupul de prieteni și cu ei se lucrează permanent până la momentul, când se realizează, că viața lor poate continua fără droguri. După ce persoana s-a reabilitat, ONG-ul îi acordă sprijinul necesar pentru a se reintegra în societate, în familie. În timpul tratamentului persoanei dependente de droguri un grup de psihologi lucrează cu familiile acestora, cu grupul de prieteni în scopul recăpătării încrederii, evitării izgonirii acestuia sau maltratării ei de către cei din jur.

ONG-ul în activitatea de profilaxie a consumului ilicit de droguri și tratament al dependenței narcotice își asumă angajamentele:

- să desfășoare sistematic activități de profilaxie, informare și educare, în special printre copii și tineret;
- să acorde asistență socială și psihologică familiilor, care se confruntă cu probleme de narcomanie în vederea asanării mediului acestora și ocrotirii lor contra violenței;
- să sprijine mișcările obștești, persoanele juridice și fizice, care contribuie la soluționarea problemelor generate de consumul ilicit de droguri, cu care se

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

confruntă anumite persoane, familii, societatea.

ONG-ul „VIAȚĂ NOUĂ” conlucrează activ cu instituțiile medicale din domeniu, unde regulat se organizează (cu narcomanii) discuții, treninguri, suport, propunându-li-se ajutor. Atingerea obiectivelor propuse se datorează numărului mare de voluntari, care activează în cadrul ONG-ului.

Centrul de zi din cadrul ONG-ului acordă următoarele servicii:

- sală de computere;
- discuții pe diverse teme;
- jocuri;
- sfaturi ale specialistului;
- discuții private de ordin personal.

ONG-ul „MIDAS” este creat de tinerii îngrijorați de starea deplorabilă a societății, cauzată de consumul drogurilor cu impact asupra tinerilor, lezându-le drepturile. Problema se încadrează nemijlocit în menirea principală a organizației: de a susține și a proteja tinerii, care activează în teritoriu, și propagarea drepturilor acestora. Organizația realizează următoarele obiective: acordă sprijin tinerilor vulnerabili prin informare și instruire, asigură răspândirea liberă a informației utile pe întreg teritoriul.

1 Obiectivele principale ale organizației:

- sensibilizarea opiniei publice asupra problemei reale a narcomaniei ;
- schimbarea atitudinii și comportamentului indiferent al adulților față de consumul drogurilor de către tineri;
- diminuarea interesului tinerilor față de consumul de droguri.

2 Obiectivele specifice:

- inocularea în mediul tinerilor a ideii de susținere și ajutorare reciprocă în diverse situații de risc.

Potrivit art. 9 al Legii nr. 713 din 6.12.2001 Ministerul Sănătății în comun cu Ministerul Învățământului realizează strategia de realizare a programelor educaționale și de profilaxie a narcomaniei, propunând următoarele obiective:

a) pregătirea unui corp didactic apt să formeze la elevi și studenți motivațiile și necesitatea practicării abinenței în calitate de premise ale unui mod de viață sănătos, capacitatea de-a contribui la soluționarea problemelor altor persoane și familii, generate de consumul ilicit de droguri și alte substanțe psihotrope;

b) specializarea sociologilor, psihologilor și medicilor în profilaxia, tratarea persoanelor consumatoare de droguri, acordarea de asistență la resocializarea persoanelor cu dezadaptare socială în urma consumului ilicit de droguri. ³

Dispozițiile acestei norme intensifică lucrul cu corpul didactic din cadrul instituțiilor de învățământ și ONG-urilor în vederea elaborării unui program de prevenire a consumului de droguri în școli.

Strategia europeană în domeniul drogurilor pentru anii 2005-2012 în

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

contextul realizării Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană identifică următoarele priorități:

- îmbunătățirea accesului la programele de prevenție și creștere a eficienței acestora;
- măsurile de prevenire trebuie să includă factorii timpurii de risc, depistarea, prevenirea țintită și cea bazată pe familie și comunitate;
- îmbunătățirea accesului la programe precoc de intervenție, în special pentru tinerii, care consumă experimental substanțe psihoactive;
- îmbunătățirea accesului la programele de tratament, inclusiv tratament integrat psiho-social și farmacologic.⁴

Abordarea actuală a problemei reducerii cererii și ofertei de droguri prin metode integrate, multidisciplinare și echilibrate va constitui baza abordării problemei drogurilor de ONG-uri și pentru viitor. Această abordare necesită cooperare și coordonare. ONG-urile au drept scop protejarea și îmbunătățirea nivelului de bunăstare a societății și a individului, protejarea sănătății publice, asigurarea unui nivel ridicat de securitate pentru cetățeni.

Referințe:

1. UNICEF Republica Moldova „*Situația copilului și a familiei în Republica Moldova. Evaluare și analiză. 2006-2007*”.
2. Legea Republicii Moldova privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotropice, nr. 713-XV din 6.12.2001.
3. Legea Republicii Moldova privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotropice, nr. 713-XV din 6.12.2001.
4. Strategia europeană în domeniul drogurilor pentru 2005-2012 www.ec.europa.eu

Bibliografie:

1. UNICEF Republica Moldova „*Situația copilului și a familiei în Republica Moldova. Evaluare și analiză. 2006-2007*”.
2. Legea privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și alte substanțe psihotropice nr. 713-XV din 6 decembrie 2001. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 36-38/208 din 14.03.2002.
3. Strategia europeană în domeniul drogurilor pentru 2005-2012, www.ec.europa.eu

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Plenului CSJ din 27 martie 1997, cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației privind infracțiunile legate de mijloacele narcotice și substanțe cu efect puternic și toxic).

Transportarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor constă în deplasarea dintr-un loc în altul cu ajutorul oricărui tip de transport – auto, feroviar, maritim, fluvial, aerian, indiferent de modul de transportare și locul de păstrare a substanțelor transportate.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. 2 al art. 217/1 al CP în linii mari coincide cu latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. 2 al art. 217 al CP. Deosebirea constă în faptul, că această componentă prevede mai multe acțiuni: distribuirea și înstrăinarea ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor.

Distribuirea ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor reprezintă activitatea, efectuată fără autorizația Comitetului permanent de control asupra drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății, de furnizare a acestora altor persoane.

Înstrăinarea ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor reprezintă activitatea efectuată fără autorizația Comitetului permanent de control asupra drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății, care se exprimă prin orice acțiuni, în urma cărora posesor al substanțelor respective devine o altă persoană (achitare a datoriei, vânzare, donare, schimb, dare cu împrumut, injectare altei persoane cu acordul ei etc.).

Latura subiectivă a infracțiunilor prevăzute la alin. 1 și 2 al art. 217 al CP se caracterizează prin vinovăție în forma intenției directe. Legea cere ca aceste fapte să fie comise fără scopul înstrăinării substanțelor narcotice, psihotrope, analogilor lor sau plantele, care le conțin.

În cazul circulației ilegale a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor în scop de înstrăinare latura subiectivă a acestor infracțiuni se caracterizează prin vinovăție în forma intenției directe de a realiza scopul înstrăinării, ceea ce o deosebește esențial de infracțiunile prevăzute la alin. 1 și 2 ale art. 217 ale CP.

În cazul cultivării ilegale a plantelor, care conțin substanțele respective, nu este necesară determinarea intenției vinovatului de a obține din ele anume substanțe narcotice sau psihotrope. Astfel vom fi în prezența acestei infracțiuni și în cazul, în care persoana cultivă aceste plante în proporții mari pentru a obține semințe (de exemplu, de mac), fabrica țesături (de exemplu, din cânepă) sau pentru acoperirea altor necesități.

Subiecte ale acestor infracțiuni pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice. Persoana fizică trebuie să fie responsabilă și să atingă vârsta de 16 ani. Doar pentru comiterea faptelor enumerate ca fiind circumstanțe agravante, prevăzute la lit.b) a alin. 4 al art. 217 „în proporții deosebit de mari” răspunderea

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor lor, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare (alin.2 al art. 217 al CP).

Infracțiunea incriminată în art. 217/1 al CP are multe tangențe cu cea de la art. 217 al CP, însă putem identifica și unele deosebiri. Reieșind din aceasta, putem conchide, că și gradul prejudiciabil al acestor fapte este diferit.

Deci, **obiectul juridic nemijlocit** al infracțiunii de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor lor fără scop de înstrăinare (art. 217 al CP) este format din relațiile sociale referitoare la circulația legală a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor¹. Totodată infracțiunea respectivă poate atenta și la alte relații sociale, cum ar fi securitatea socială (lit. c) a alin. 3 al art. 217 al CP), ordinea publică (lit. e) a alin. 3 al art. 217 al CP), relațiile de dezvoltare fizică și psihică normală a minorilor (lit. a) a alin. 4 al art. 217 al CP), activitatea normală a organelor statului, a instituțiilor de învățământ, a instituțiilor de reabilitare socială, a penitenciarelor, unităților militare (lit. e) a alin. 3 al art. 217 al CP). Iată de ce aceste relații alcătuiesc obiectul nemijlocit facultativ al acestui tip de infracțiuni.

Obiectul material al acestui tip de infracțiuni îl constituie plantele, care conțin substanțe narcotice, psihotrope și semințele lor. La acestea se referă: cânepa (Cannabis), macul somnifer (Papaver Somniferum), arbustul coca (Erythroxylon coca), alte plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope².

În mod obligatoriu trebuie să stabilim, că plantele au fost cultivate în proporții mari – în eventualitatea survenirii pasibilității de răspundere penală. Mărimea acestora se determină în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora³:

— cantități mari de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, depistate în circulație ilegală, se consideră cantitățile, care depășesc cantitățile mici până la cantitățile maxime, indicate în tabelul cantităților mari;

— cantități deosebit de mari de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, depistate în circulație ilegală, se consideră cantitățile, care depășesc cantitățile mari.

Obiectul juridic nemijlocit și obiectul material al infracțiunii de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor lor în scop de înstrăinare (art. 217/1 al CP) coincid cu elementele respective proprii componentelor de infracțiune prevăzute de art. 217 al CP. Unica excepție ține de faptul, că pentru existența acestor infracțiuni nu sunt necesare operațiuni cu substanțele date în proporții mari — este suficientă stabilirea oricărei cantități de substanțe narcotice, psihotrope sau a precursorilor lor sau ale plantelor, care le

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

conțin. Accentuăm, că stabilirea cantităților mari ale acestor substanțe reprezintă o circumstanță agravantă a infracțiunilor date și se califică conform lit. f) a alin. 2 al art. 217/1 CP.

Pentru realizarea **laturii obiective** a infracțiunii prevăzute la alin. 1 al art. 217 al CP este necesară realizarea următoarelor acțiuni alternative:

- a) cultivarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope;
- b) prelucrarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope;
- c) utilizarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope;
- d) alte operațiuni ilegale cu plantele, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.

Dacă ne referim la fiecare dintre aceste modalități, atunci cultivarea de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, se va considera ilegală, dacă va fi efectuată fără autorizația Comitetului permanent de control asupra drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății. Această activitate presupune însămânțarea, răsădirea, îngrijirea și recoltarea de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope⁴. Nu are importanță, dacă aceste activități sunt realizate pe teren propriu sau pe teren străin.

Indiferent de faptul, dacă plantele au răsărit și s-au dezvoltat normal, însămânțarea și răsădirea a astfel de plante se va considera consumată. Procurarea semințelor și semănarea lor în ghivece sau pe o suprafață mică de teren, unde ele nu pot atinge maturitatea, trebuie considerate drept acțiuni pregătitoare.

Îngrijirea presupune acțiuni de asigurare a creșterii plantelor, atingerii etapei de maturitate, când ele pot fi utilizate pentru fabricarea substanțelor narcotice sau psihotrope.

Prelucrarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, presupune acțiuni, care ușurează păstrarea, depozitarea lor, precum și modificarea calităților lor în scopul asigurării ulterioare a producerii substanțelor narcotice sau psihotrope. Asemenea operațiuni pot fi mărunțirea plantelor, uscarea lor, separarea de impurități mecanice etc.

Dacă în urma prelucrării din plante se obține o substanță narcotică sau psihotropă, fapta va constitui acțiunea de producere a substanțelor narcotice sau psihotrope, prevăzută de alin. 2 al art. 217 al CP.

Utilizarea ilegală de plante, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, constituie acțiunea ilegală de întrebuințare a acestora în alte scopuri, decât producerea de substanțe narcotice sau psihotrope. De exemplu, folosirea neautorizată a semințelor de mac în scopul fabricării articolelor de panificație, prelucrarea neautorizată a cânepei în scopul fabricării țesăturilor din cânepă.

Alte operațiuni ilegale cu plantele, care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, pot fi acțiunile de procurare, păstrare, expediere, transportare a lor.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. 1 al art. 217/1 al CP coincide cu latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. 1 al art. 217 al CP.

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin. 2 al art. 217 al CP îl constituie, după caz, substanțele narcotice, psihotrope sau precursorii lor. Acest obiect material se caracterizează prin două semne de bază - fizic și juridic. Primul constă în capacitatea acestor substanțe de a influența funcțiile psihice ale omului: provoacă starea de ebrietate narcotică, euforie etc. Al doilea constă în includerea lor în listele oficiale ale substanțelor narcotice și psihotrope.

În conformitate cu prevederile art. 134/1 al NP, prin substanță narcotică sau psihotropă se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică și preparatul conținând o astfel de substanță, care provoacă dereglări psihice și dependență fizică de la consumul lor abuziv.

Prin analog al substanței narcotice sau psihotrope se înțelege substanța, care, conform componenței sale și efectului pe care îl produce, se asimilează substanței narcotice sau psihotrope. Listele acestor substanțe se aprobă de Guvern.

Latura obiectivă a infracțiunii descrise la alin. 2 al art. 217 al CP se exprimă prin săvârșirea alternativă a uneia dintre următoarele acțiuni: producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor. Deși în textul legii nu este prevăzut expres, se are în vedere realizarea ilegală a acestor activități, adică fără autorizația Comitetului permanent de control asupra drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății.

Producerea sau prepararea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor presupune orice acțiuni de obținere a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor gata de utilizare. De cele mai dese ori această acțiune se exprimă prin obținerea drogurilor din materie vegetală sau pe calea îmbinării prin diferite metode a anumitor substanțe.

Experimentarea constituie activitatea creativă a autorului, care inventează o nouă substanță narcotică, psihotropă sau un analog al lor sau încearcă să obțină un drog cunoscut pe calea îmbinării diferitor substanțe.

Extragerea presupune obținerea substanțelor respective din plante sau alte materiale, care le conțin.

Prelucrarea și transformarea se exprimă prin activitatea de modificare a calităților de consum a substanțelor respective, în vederea sporirii acestor calități.

Procurarea acestor substanțe este considerată obținerea lor de către o persoană printr-o tranzacție ilicită, în urma căreia devine posesoarea lor.

Păstrarea reprezintă orice acțiune intenționată legată de aflarea lor în posesia celui vinovat — asupra sa, în încăpere, în ascunzătoare sau în alt loc.

Expedierea substanțelor respective constă în transmiterea lor prin poștă sau în bagaje, adică fără participarea nemijlocită a expeditorului (p. 3 al Hotărârii

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

substanțe narcotice scade nivelul vieții sociale în ansamblu. Deci, pentru lichidarea cauzelor și condițiilor narcomaniei se cer nu numai eforturile organelor ocrotirii sănătății și de drept, ci și ale întregii societăți.

Lupta contra narcomaniei constituie o problemă complexă, rezolvarea căreia necesită eforturile întregii societăți. Cu toate acestea, primul loc în această luptă revine organelor afacerilor interne, deoarece relațiile de drept în această ramură sunt reglementate, în primul rând, de legislația penală. În această direcție poliția conlucrează cu instituțiile curative și publice.⁶

La 17-18 iunie 2004 Consiliul Europei a adoptat Noua Strategie Europeană în domeniul drogurilor pentru anii 2005-2012, care se bazează pe principiile fundamentale ale UE. Strategia ține să protejeze și să îmbunătățească securitatea societății, să promoveze sănătatea publică, să ofere un nivel mai înalt de securitate pentru cetățeni și să adopte o politică echilibrată în soluționarea problemei drogurilor.

Problema drogurilor poate fi abordată din diverse perspective — de la cele politice la cele de cercetare științifică și de practică cotidiană în domeniu.

Tot mai multe state au dezvoltat strategii naționale echilibrate, investind eforturi în coordonare și evaluare, la nivel atât național, cât și european, au implementat metode politice și și-au dezvoltat și adoptat cadrul lor legislativ la evoluția fenomenului drogurilor. Analiza stăsticii juridice denotă, că narcomania în Republica Moldova ia amploare și devine un factor social alarmant, care exercită influență asupra securității sociale și economice a țării.⁷

Pentru contracararea narcomaniei este nevoie de unirea eforturilor tuturor țărilor, care se confruntă cu această problemă. Astfel, în activitatea de prevenire a consumului de droguri se va impune pentru viitor abordarea globală a fenomenului și stabilirea în comun a măsurilor de prevenire a narcomaniei, de pedepsire a traficantilor și consumatorilor de droguri, de protecție a victimelor consumului ilicit de droguri.

Referințe:

- 1 Dimitrescu D., Bujor V. *Traficul de droguri: Reglementări internaționale și naționale*. Chișinău 2004, pag. 64.
- 2 Traian D. *Traficul și consumul ilicit de stupefiante*. Lumina Lex, București, 2001, pag. 123.
- 3 *Îndrumarul activității de prevenire a consumului de droguri*. Chișinău, 2004, pag. 70-88.
- 4 *Manualul Consiliului Europei*. București, 1999, pag. 215-218.
- 5 Legea Republicii Moldova privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, nr.713-

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

penală poate surveni de la vârsta de 14 ani.

Alin. 4 al art. 217/1 al CP, spre deosebire de alin. 4 al art. 217 al CP mai conține o circumstanță agravantă, prevăzută la lit. b): acțiunile prevăzute la alin. 1 și 2, săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora.

De menționat, că agravanta prevăzută la lit. c) a alin. 4 al art. 217/1 al CP coincide cu agravanta prevăzută la lit. d) a alin. 3 al art. 217/1 al CP. Astfel vom avea de-a face cu o evidentă greșeală în textul legii, corectarea căreia necesită excluderea lit. c) de la alin. 4 al art. 217/1 al CP al Republicii Moldova.

Referințe:

- 1 Brânză S., Ulianoschi X., Stati V., Țurcanu I., Gros V. *Drept Penal.P.S.Vol II*, Chișinău, Cartier, 2005, pag. 362.
- 2 Art. 9 al Legii RM cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, nr. 382-IV din 06.05.1999
- 3 HG nr.79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.
- 4 Brânză S., Ulianoschi X., Stati V., Țurcanu I., Grosu V. *Drept penal. P.S.* Chișinău, Cartier, 2005, pag. 362.

Bibliografie:

1. Brânză S., Ulianoschi X., Stati V., Țurcanu I., Grosu V. *Drept penal. Partea Specială*. Chișinău, Editura Cartier, 2005;
2. Legea Republicii Moldova cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, nr. 382-IV din 06.05.1999;
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.79 din 23.01.2006, privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.

Svetlana ȚURCAN,
studentă, Academia „Ștefan cel Mare”

**PERICOLUL SOCIAL AL NARCOMANIEI:
METODE ȘI OPORTUNITĂȚI DE PREVENIRE**

A distinct danger for contemporary society and special in nowadays of the developing of society, it is presented the ceaseless expansion of the drugs phenomenon. The challenge of illegal drugs is setting up one of the most important thing and is in sight of the legal authority of all the world states for many years .

Problema narcomaniei și consumului ilegal de droguri este una dintre cele mai actuale, aflându-se în vizorul organelor de drept ale statelor lumii de mai mulți ani. Pe plan internațional au existat mai multe reglementări în domeniu¹. Producerea și traficul ilicit de droguri, dar și consumul lor abuziv constituie în zilele noastre un fenomen, cu care se confruntă numeroase țări. Chiar dacă o țară nu cunoaște, pe plan intern, fenomenul grav al consumului de droguri, ea poate fi, totuși, afectată de operațiunile de tranzit ori de prelucrare a acestora. Din acest motiv toate țările sunt interesate să coopereze în lupta împotriva producerii și traficului ilicit de droguri.

În ultimul timp nu trezește îndoieli faptul, că în contextul problemei de reducere a criminalității un loc deosebit revine luptei contra narcomaniei și narcobusinessului, care contribuie la săvârșirea multor infracțiuni. A devenit o axiomă în știința dirijării sociale faptul, că succesul oricărui program social în mare măsură este determinat de realizarea lui sistematică. Nu este o excepție nici problema în cauză. Anume lipsa realizării în sistem a muncii de profilaxie și eradicare a narcomaniei nu permite eficientuarea a ei. În legătură cu aceasta este necesară motivarea teoretică și asigurarea practică a introducerii unei metode sistematice de combatere a narcomaniei. În acest scop trebuie studiate multilateral rădăcinile ei sociale, socio-economice, socio-psiologice, moral-juridice și de altă natură.²

Flagelul drogurilor reprezintă fenomenul cel mai complex, mai profund și mai tragic al lumii contemporane. Fiind cunoscut din cele mai vechi timpuri, consumul de droguri a luat o deosebită amploare abia în zilele noastre pe plan mondial. Substanțele narcotice și preparatele, care conțin stupefiante, sunt de origine naturală sau sintetică. Din punct de vedere medical, narcomania este o maladie, care provoacă schimbări patologice în organism, ce se caracterizează prin așa numitul „sindrom al narcomanului”, cuprinzând:

- schimbări ale reacției organismului, adică capacitatea de a rezista, fără urmări, folosirii sistematice a unor doze mărite de substanțe narcotice;
- dependență, adică starea de insatisfacție, nemulțumire, de depresie emoțională în lipsa substanțelor narcotice, gândirea fiind în permanență orientată la folosirea lor;
- dependență fizică;³

Unul din marile pericole ale consumului de droguri constă în aceea, că narcomanul cauzează pagube materiale și morale atât familiei, cât și societății. Narcomania conduce la degradarea personalității și determină persoana să săvârșească infracțiuni. Fenomenul narcomaniei daunează mult sănătății, societății, economiei și ordinii de drept.

Consumul de droguri și substanțe superficante a devenit la sfârșitul secolului al XX-lea una dintre problemele sociale majore, punând în pericol întreaga comunitate internațională. Din această cauză și comunitatea europeană își amplifică eforturile în lupta împotriva narcomaniei⁴.

Metodele de combatere a narcomaniei reprezintă o componentă importantă a politicilor sociale ale statelor, care preconizează:

- crearea de condiții de trai menite să asigure satisfacerea necesităților spirituale, culturale și de agrement ale populației pentru a o face să renunțe la consumul ilicit de droguri și substanțe psihotrope;
 - prevenirea și eliminarea consumului de droguri;
 - desfășurarea activităților educaționale și de informare a cetățenilor privind pericolul narcomaniei.
- Există mai multe oportunități de profilaxie a narcomaniei:
- evidențierea cauzelor și condițiilor, ce contribuie la răspândirea narcomaniei;
 - înlăturarea cauzelor și condițiilor, ce duc la răspândirea consumului de droguri;
 - asigurarea unui control permanent asupra respectării regulilor stabilite de producere, evidență, păstrare, transportare și eliberare a substanțelor narcotice;
 - organizarea propagandei în scopul explicării legislației în vigoare de luptă contra narcomaniei;
 - desfășurarea sistematică în teritorii a activității de profilaxie, informare și educare, mai ales în mediul copiilor și tineretului.⁵

Abuzul de substanțe narcotice îi influențează puternic atât pe cei care le consumă, cât și societatea, în care aceștia trăiesc. Într-o măsură mai mică sau mai mare persoanele, care fac abuz de substanțe narcotice, se pot ciocni de probleme serioase de ordin fizic, psihologic, emoțional, financiar, comportamental. Abuzul influențează asupra studiilor, activității de muncă, conduce la complicarea și chiar ruperea legăturilor personale, mai ales în cadrul familiei. Ca efect al abuzului de

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

Flugzeug nach Deutschland; für den Transport werden zumeist Frauen aus sozial schwachem Milieu herangezogen; oft selbst Drogenabhängige

- Cannabis wird - überwiegend in Holland oder Deutschland - in speziellen Zuchtanlagen geerntet (siehe Ermittlungsverfahren „Medusa“ der KPI Augsburg)
- Synthetische Drogen werden in diversen Labors in Deutschland, Osteuropa und Holland hergestellt

➤ Aufgrund der sinkenden Preise und den steigenden Wirkstoffgehalten ist ein erheblicher Angebotsdruck zu erkennen; der Hintergrund hierfür dürfte in der Lageberuhigung in Afghanistan und den nahezu uneingeschränkten Liefermöglichkeiten von Drogen aufgrund der Grenzöffnungen zu sehen sein

➤ Im Jahr 2007 waren im Großraum Augsburg insgesamt 2260 Rauschgiftdelikte zu verzeichnen. Im Vergleich zum Vorjahr 2006 war somit ein Rückgang von 257 Fälle zu beobachten. Dies liegt zum einen daran, dass sich im Jahr 2007 weniger Ansätze für gruppenorientierte Ermittlungen wie in den Jahren zuvor ergeben hatten, zudem entstand durch die Zerschlagung eines schwarzafrikanischen Verteilerrings ein regelrechter „Versorgungsengpass“

- Die Anzahl der Drogentoten betrug im Jahr 2007 26, im Vorjahr 2006 21
- Tätergruppen
 - Kurden (Türken, Iraker)
 - Kosovo Albaner
 - „Russen“/Deutsche aus der ehem. Sowjetunion
 - sehr straffe Organisation mit hierarchischem Aufbau
 - Leitungsebene - die oberste Hierarchieebene ist oft nicht in Deutschland ansässig; teilweise Steuerung aus dem Ausland
 - Verteilerebene, diese ist im Prinzip in jedem Bundesland zu finden
 - Ausführungsebene - örtliche „Stadthalter“, auch in Augsburg
 - arbeiten arbeitsteilig - so sind z.B. mit der Bestellsannahme, Geldeintreibung, Übergabe des Rauschgiftes etc., meist unterschiedliche Leute beauftragt

Für den Rauschgifttransport und den Straßenhandel werden überwiegend Asylanten rekrutiert; daraus ergibt sich auch ein enormes Potential für diese Tätigkeiten

- starke Abschottung der Gruppen nach außen
- die wichtigsten Fragen werden nur im engsten Kreis behandelt; Originalaussage eines Irakers: „Ich traue nur meinem Bruder, meinem Schulfreund oder mit wem ich beim Militär war“

▪ Die Organisationen verfügen über ein eigenes Sanktionssystem; am Beispiel einer versuchten Entführung aus einem Asylantenwohnheim im Ermittlungsverfahren „Ali Baba“ zu sehen; im Rahmen dieser Sanktionen wird sehr hart und konsequent durchgegriffen; Sanktionen finden auch innerhalb der Gefängnisse bei inhaftierten Gruppenmitgliedern statt.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

XV din 6.12.2001.

6 Solop V. *Narcomania — pericol al societății // Legea și viața*, 3/27, 1998.

7 Macari I. *Наркомания под запретом закона*. Chișinău, 1990.

Bibliografie:

1. Dimitrescu D., Bujor V. *Traficul de droguri: reglementări internaționale și naționale*. Chișinău, 2004.
2. Traian D. *Traficul și consumul ilicit de stupefiante*. Lumina Lex, București, 2001.
3. Roibu I., Mircea Al. *Flagelul drogurilor*. Editura Mirton, Timișoara, 1997.
4. *Manualul Consiliului Europei*. București, 1999.
5. Legea Republicii Moldova privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, nr. 713-XV din 6.12.2001.
6. Solop V. *Narcomania - pericol al societății*. Legea și viața 3/27, 1998.
7. Macari I. *Наркомания под запретом закона*. Chișinău, 1990.

Klaus WALTRICH,

Leiter Polizeipräsidium Schwaben-Nord

**BEKÄMPFUNG DER DROGENKRIMINALITÄT
AM BEISPIEL DER GROSSSTADT AUGSBURG
MIT IHREN ANGRENZENDEN GEMEINDEN**

- Anrede
- Stellenwert – in Relation zu Alkohol-/Nikotin-/Medikamentenmissbrauch
 - Legale Drogen (Suchtmittel)
 - Ca. 120 000 Todesfälle durch Tabak
 - Ca. 3000 Tote durch Passivrauchen
 - Ca. 40000 Tote durch Alkohol
 - Konsumenten/Abhängige von „harten“ Alkoholica werden immer jünger
 - Illegale Drogen
 - Weniger als 1500 Tote
- „Kontroll–Delikt“, d.h. die Polizei bestimmt überwiegend selbst, ob, wie viel und was von dieser Kriminalität entdeckt wird.
 - Der Drogenmissbrauch stellt eine gesamtgesellschaftliche Herausforderung dar, wobei der Polizei eine sehr zentrale Rolle zukommt
 - Wir nehmen bestimmte Entwicklungen/Erscheinungsformen wesentlich früher wahr als andere Institutionen
 - Zur Problemlösung sind allerdings auch andere Organisationen/Institutionen gefordert
 - Justiz
 - Sicherheitsbehörden
 - Soziale Dienste
 - Drogenhilfe
 - „Drogenhilfe Schwaben“ (u.a. Kontaktladen in Augsburg – Wärme/Dach über dem Kopf, kostenloses Essen/Getränke)
 - MUDRA in Nürnberg
 - Rolle der Medien
 - Die Polizei arbeitet mit diesen Stellen eng zusammen
 - Wichtig: Wer macht was? – viel soziales Engagement von verschiedenen Gruppen/Einrichtungen, jedoch (kein) ganzheitliches Konzept?
 - Uns eint das Bestreben den gesamtgesellschaftlichen Schaden (Beschaffungskriminalität; Gesundheitskosten;) zu minimieren und das individuelle Leid der Opfer zu lindern.

- Die Zusammenarbeit mit diesen Stellen wird auch in Zukunft von enormer Wichtigkeit sein, denn der Polizei sind bei der Drogenbekämpfung aufgrund ihrer Möglichkeiten und der Komplexität des Themas Grenzen gesetzt
- Trotzdem muss die Polizei ihren bestmöglichen Beitrag leisten, denn die Vorstellung von einer drogenfreien Gesellschaft wird eine Utopie bleiben
- In meinem Vortrag möchte ich die Drogenproblematik in Augsburg darstellen und Bekämpfungsmöglichkeiten vorstellen
- Im Ballungsraum Augsburg (Stadt Augsburg, Landkreise Aichach-Friedberg und Landkreis Augsburg) leben mehr als 600.000 Einwohner
- Seit Anfang der 70er Jahre - polizeiliche Erkenntnisse über Rauschgiftszene
- Bedingt durch polizeiliche Maßnahmen wechselten die Szeneangehörigen mehrmals die Örtlichkeiten
- In den 90er Jahren erlebte die RG-Kriminalität einen erheblichen Aufschwung (Öffnung des Ostens, Zuwanderung von Albanern, Russlanddeutschen, Asylbewerbern)
- Es bildete sich eine feste Szene an einem zentralen Platz (Königsplatz)
- Brennpunkte in Asylbewerberunterkünften
- Jedoch auch Konsumenten/Abhängige in der Fläche und in kleineren Gemeinden
- In Augsburg und den angrenzenden Gemeinden gibt es ca. 2500 Drogensüchtige (überwiegend Heroinabhängige)
- Nicht nur regional ein „Fass ohne Boden“
- Geht man von einem täglichen (Mindest-) Bedarf von 1 Gramm Heroin aus, ergibt dies - auf alle Heroinabhängigen in Augsburg bezogen - eine tägliche Menge von 2,5 kg und einen Jahresbedarf von mindestens 1 Tonne an Heroin
- die Ermittlungsverfahren in den letzten Jahren haben diese Mengen durchaus bestätigt
- Ständige Steigerung der im Umlauf befindlichen Cannabisprodukten und synth. Drogen zu beobachten; der Konsumentenkreis besteht hier vorwiegend aus jüngeren Menschen (Disco-Drogen)
- Die Wirkstoffgehalte der Drogen sind in den letzten Jahre drastisch angestiegen; bei Heroin wurden Werte bis zu 70 % festgestellt, vielfach um die 30 % (früher lag der Wirkstoffgehalt bei ca. 8 %); bei Cannabis Wirkstoffgehalt von bis zu 40 %, in Einzelfällen mehr als 50 %
- Bei den verschiedenen Rauschgiftprodukten sind unterschiedliche Lieferwege bzw. Herstellungsortlichkeiten festzustellen:
 - Heroin wird vorrangig aus dem Bereich Afghanistan angeliefert, es wird zumeist mit einem Lkw oder per Schiff nach Holland transportiert und von dort in kleineren Mengen von 1 bis 10 kg nach Deutschland eingeführt
 - Kokain kommt vorwiegend mit sogenannten „Bodypackern“ per

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

- Weisungsbefugnis definieren (Stab – E 3)
 - Klare Zuständigkeiten
 - Infosammelstelle bestimmen (Lagebild)
 - Regelmäßige Besprechungen zwischen den RG-Sachbearbeitern
 - Abordnung von RG-Sachbearbeitern der Schutzpolizei zur Kriminalpolizei
 - Anlassbezogen gemeinsame Arbeitsgruppen einrichten
- Zusammenarbeit mit anderen Stellen und Behörden
- Durch verwaltungsrechtliche Maßnahmen wie z.B. bei der Vergabe von Genehmigungen nach dem GastG oder Einschränkungen diesbezüglich durch die Stadt Augsburg (z.B. keine Außenbewirtschaftung bei Gaststätten an den Brennpunkten)
 - Durch die bei den Staatsanwaltschaften speziell eingesetzten Rauschgift-Sachbearbeiter wurde die Zusammenarbeit mit der Polizei weiter verbessert. Durch die Spezialisierung dieser Staatsanwälte weitere Optimierung bei der Abarbeitung von Ermittlungsverfahren. Die eingesetzten Staatsanwälte sind immer „im Verfahren drin“ und für alle Rückfragen seitens der Polizei offen
 - Die internationale Rechtshilfe zwischen den Schengenstaaten wurde zwischenzeitlich vereinfacht, da ein direkter Kontakt zwischen den jeweiligen Staatsanwaltschaften besteht
 - Auch zwischen dem Bundeskriminalamt und dem Landeskriminalamt findet ein regelmäßiger Informationsaustausch statt. Dadurch wird eine rechtzeitige Verfahrensübernahme durch die jeweilig andere Stelle vereinfacht
 - Internationale Bezüge
 - Die Institutionen Interpol und Europol zeigen sich insbesondere bei polizeilichem Informationsaustausch auf internationaler Ebene als sehr hilfreich
 - In der Zusammenarbeit mit neuen EU-Staaten wie Rumänien und Bulgarien wurden bislang sehr gute Erfahrungen gemacht
 - Sofern Ermittlungshandlungen im Ausland erforderlich sind, werden diese im Rahmen der internationalen Rechtshilfe abgewickelt
 - Bei polizeilichen Fragen innerhalb der Schengenstaaten werden die Polizeien dieser Länder zwischenzeitlich direkt kontaktiert, somit entfällt ein oft zeitaufwendiger Verwaltungsweg.
- Hilfe durch Substitution/Therapie
- Schlusswort
- Die Drogensucht - mit all ihren negativen Begleiterscheinungen - trifft nicht nur die Menschen in Deutschland. Drogen kennen keine Grenzen. Deshalb müssen wir der Drogenkriminalität auch grenzübergreifend begegnen, in Europa und weit darüber hinaus.
 - Diese Veranstaltung sehe ich als bestes Beispiel für die Stärkung der notwendigen internationalen Zusammenarbeit.

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- Bekämpfungskonzept
- Das Konzept zur Drogenbekämpfung in Augsburg beruht auf 3 Säulen - Prävention – Repression – Hilfe durch Substitution/Therapie
 - Ziel
 - Verhinderung von offenen Drogenszenen in Augsburg (auch um die Glaubwürdigkeit des Staates zu gewährleisten)
 - Verfolgung von Kleindealern und Konsumenten
 - Leidensdruck erzeugen mit dem Ziel Therapie
 - Einstieg in die Abhängigkeit verhindern
 - Prävention (- Angst vor Entdeckung; - „Schuß vor den Bug“ – Eltern)“
 - Keine „offene Szene“ – keine offenen Angebote
 - Keine „Verführung“ auf Schulwegen/zentraler Ort
 - Subjektives Sicherheitsgefühl stärken
 - Handel verhindern/unterbinden durch nachhaltige Verfolgung der Händlerszene (u.a. auch durch Gewinnabschöpfung)
 - „roter Faden“ für Ermittlungen (größere Verfahren/ Delikte)
 - Abhängige heilen
 - Dies geschieht durch einen hohen von der Polizei ausgeübten Kontrolldruck. Mit Unterstützung anderer polizeilichen Einheiten, wie z.B. das USK der Bereitschaftspolizei, wird an Brennpunkten im Stadtzentrum durch regelmäßige und konzentrierte Kontrollaktionen eine offene Szene weiterhin verhindert. Allerdings weicht die „Szene“ teilweise aus und verlagert sich in andere Stadtteile bzw. in Privatwohnungen.
 - Prävention
 - das enge Zusammenwirken aller an der Suchtprävention beteiligten Stellen gilt als unabdingbare Voraussetzung für eine erfolgreiche Präventionsarbeit
 - Polizei, Justiz, Stadtverwaltung, Ärzte und Apotheker sowie die Drogenhilfe tauschen regelmäßig Informationen aus und stimmen ihre Maßnahmen/Ziele ab
 - Der Streetwork – Kontaktladen „KIZ“ der Drogenhilfe Schwaben e.V. bietet eine freie Rückzugsmöglichkeit von der Szene auf niederschwellig akzeptierender Basis. So werden dort die Möglichkeiten einer Entwicklung der Eigeninitiative der Drogenabhängigen durch angebotene Freizeitaktivitäten, Werkraum, Workshops und einer Musikgruppe angeboten. Sie erfahren dort aber auch Hilfe und Unterstützung. Ziel ist es die Klienten ins Hilfesystem einzubetten und mit ihnen individuelle Strategien zu erarbeiten, bis hin zum Ausstieg aus der Abhängigkeit.
 - Weitere Einrichtungen der Drogenhilfe in Augsburg mit ähnlichen Angeboten sind „BEPSY“ (Beschäftigungsinitiative für psychisch Kranke und Suchtkranke), das „Condrobs Statthaus“ (Krisenintervention etc.) sowie das Gesundheitsamt der Stadt Augsburg.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

- Bislang kann das KIZ auf 16.000 Kontakte von Abhängigen verweisen.
- Verstärkung der Methadon – Substitution in Augsburg; zur Zeit ist mit ca. 600 Plätzen dieser Bedarf in Augsburg gedeckt
- Aus polizeilicher Sicht wird eine angedachte Heroin-Substitution in Augsburg sehr skeptisch gesehen. Unabhängig von den möglichen medizinischen Vorteilen, dürfte dies bei der Bevölkerung als erster Schritt zur Freigabe von Drogen gesehen werden. Aufgrund der eher ländlichen Struktur in Augsburg könnte ein solches Programm auch nicht mit bereits in München und Nürnberg laufenden Substitutionsprogrammen verglichen werden
- In den Augsburger Schulen wird durch die Lehrkräfte selbst aber auch durch Polizeibeamte im Rahmen von Vorträgen Präventionsarbeit durchgeführt. Regelmäßige Lehrerfortbildungen zum Thema Drogen sind hierfür die Voraussetzung. Im Rahmen der Möglichkeiten werden auf Anfrage von Schulleitern auch außerplanmäßige Infoveranstaltungen durch die Polizei durchgeführt
 - Repression
 - Ziel:
 - Keine offenen Drogenszenen
 - Nachhaltige Verfolgung der Händlerszene
 - Gewinnabschöpfung
- Durch die Bildung von speziellen Arbeitsgruppen bei umfangreichen Ermittlungsverfahren werden gezielt Beamte ausschließlich mit einem bestimmten Fall betraut. Mit den Rauschgiftbeamten der zuständigen PI wird intensiv zusammengearbeitet. Dabei kann oftmals auf die fundierten örtlichen Kenntnisse der PI-Beamten zurückgegriffen werden.
- Zuständigkeiten für die polizeiliche Sachbearbeitung:
 - Aufgrund der immer höheren Anzahl von Ermittlungsvorgängen im einschlägigen Bereich wurde die Sachbearbeitung – neben dem Fachkommissariat bei der Kriminalpolizei (vorwiegend im Bereich des Mittleren Handelns) - teilweise auch auf die Ermittlungsgruppen der Schutzpolizeiinspektionen übertragen
- Nachhaltige Verfolgung der Händlerszene durch eine Bündelung des Personals im Kommissariat für Rauschgiftkriminalität bei der Kriminalpolizeiinspektion Augsburg
- durch eine speziell für organisierte Kriminalität zuständige Kriminalpolizeiinspektion -Z-, welche auch im Bereich der RG-Bekämpfung tätig ist
- durch eine enge Zusammenarbeit diesen Kriminalpolizeiinspektionen mit den örtlich zuständigen Polizeiinspektionen mit ihren Rauschgift-sachbearbeitern
- die KPI sind hierbei vorwiegend für den überregionalen Rauschgifthandel zuständig, die PI mit ihren speziellen Rauschgiftsachbearbeitern für den konsumnahen Handel

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- Um an möglichst alle bei der Polizei vorhandenen Informationen zu gelangen bedient man sich eines speziellen Informations- und Auswertungssystems auf EDV-Basis. Durch diese Vernetzung sind schnellstmöglich für das Verfahren relevante Verbindungen und Informationen zu erhalten
- Die für Rauschgiftverfahren mittlerweile unverzichtbaren TÜ-Maßnahmen liefern zwischenzeitlich für das EASy-System ca. 650.000 Datensätze jährlich. Oftmals gelangt man jedoch aufgrund des sehr konspirativen Verhaltens der Tatverdächtigen nur durch TÜ-Maßnahmen in Verbindung mit einer gleichzeitig durchgeführten Observation zu relevanten Erkenntnissen
- Der Einsatz einer Vertrauensperson (VP) oder eines Verdeckten Ermittlers (VE) ist aufgrund der extrem hohen Abschottung dieser Gruppierungen nur in der Verteilerebene erfolgversprechend
- Die sogenannte Kronzeugenregelung gem. § 31 BtmG erweist sich als wichtigstes Instrument in der forensischen Tatklärung
- Dabei wird zunächst durch intensive Ermittlungsarbeit ein entsprechender Druck auf die Beschuldigten aufgebaut. Freiheitsstrafen (in der Regel 7 Jahre und mehr) wären die Folge. Unter diesem Druck erfolgt dann die Aussage des Beschuldigten zur Verringerung der Strafe. Mithilfe dieser Aussage können dann weitere Taten geklärt bzw. weitere Beschuldigte ermittelt werden.
- Durch die Kronzeugenregelung erfolgen mit Abstand die meisten Tatklärungen
 - Anlaß für kriminalpolizeiliche Ermittlungen sind z.B.
 - Erkenntnisse durch VP
 - Zuweisung durch LKA
 - Erkenntnisse der Zollfahndung
 - Mitteilungen von anderen Kriminaldienststellen
 - Mitteilungen von RG-Sachbearbeitern der Schutz-polizeiinspektionen
 - usw.
 - Anlaß für Ermittlungen der Schutzpolizei
 - Kontrollen durch Schichtbeamte (z.B. Mahsan-Test)
 - Erkenntnisse aus geklärten Beschaffungsdelikten (z.B. Ladendiebstahl)
 - Eigene Wahrnehmungen (z.B. auch außerhalb der regulären Dienstzeiten)
 - Erkenntnisse aus Kontakten
 - zur örtlichen Szene
 - ehemaligen Konsumenten
 - Gastwirten
 - Eltern/Schulen
 - sonstigen Auskunftspersonen
 - Nahtstellen zwischen Schutz- und Kriminalpolizei

- In zurück liegenden Weltdrogen-Berichten wurde von einer Eindämmung des Weltdrogenproblems im Sinne einer Stabilisierung der Situation von Angebot und Nachfrage gesprochen. Die aktuellen Entwicklungen belegen, dass der erreichte Status gefährdet ist.

- Das gegenwärtige Überangebot von illegalen Drogen (namentlich Heroin und Kokain) im Zusammenspiel mit der Entwicklung neuer Methoden des Drogenschmuggels (z.B: Kokainschmuggel über Westafrika) indizieren eine neuerliche Anfeuerung der Nachfrage in den bereits bestehenden Märkten als auch die Erschließung bzw. Schaffung neuer Absatzmärkte (v.a. in aufstrebenden Ländern).

- Aus der Sicht des UNODC wird akuter Handlungsbedarf in folgenden drei Bereichen gesehen:

1. Der Sektor des öffentlichen Gesundheitswesens – sozusagen die Grundlage der Drogenkontrolle – muss wieder ins Zentrum der Betrachtung gestellt werden. Gegenwärtig übertreffen die Anstrengungen in den Bereichen der öffentlichen Sicherheit und der Strafverfolgungsbehörden deutlich die hierzu korrespondierenden Aufwendungen auf dem Gesundheitssektor. Dies muss wieder in eine ausgeglichene Relation zurück geführt werden.

2. Drogenkontrolle muss in einem umfassenden Kontext von Kriminalprävention und konsequenter Durchsetzung des Rechts gesehen werden, v.a. um die Verbindungen zwischen Drogenschmuggel, Organisierter Kriminalität, Korruption und Terrorismus zu kappen. Einige der weltweit größten drogenproduzierenden Regionen (v.a. in Afghanistan, Kolumbien, Myanmar) sind nicht mehr unter staatlicher Kontrolle. Der Drogenhandel untergräbt z.T. regelrecht die nationale Sicherheit ganzer Staaten (z.B. in Teilen Zentralamerikas, der Karibik, Mexiko und Westafrika). Illegale Drogengelder dienen als Schmiermittel im Rahmen der Korruption und zur Finanzierung terroristischer Aktivitäten; im Gegenzug fördern und erleichtern korrupte Amtspersonen und Funktionäre als auch terroristische Gruppierungen die Produktion und den Handel mit illegalen Drogen.

3. Der Schutz der öffentlichen Sicherheit und die Sicherstellung der öffentlichen Gesundheit sollten in einer Weise gefördert werden, die im Einklang mit den Menschenrechten und der Menschenwürde steht. Wenngleich Drogen töten, sollten wir nicht wegen Drogen zu diesem Mittel greifen. Bei all unseren Bemühungen im Rahmen der Drogenkontrolle sollte die Einhaltung der Menschenrechte integraler Bestandteil sein.

- In wenigen Worten: Zur Wahrung des Erreichten und weiteren Reduzierung der von illegalen Drogen ausgehenden Bedrohung gilt es

- die Anstrengungen zur Nachfragereduzierung zu intensivieren,
- die öffentliche Sicherheit und Entwicklung in den weltweit bedeutsamsten Anbau- und Produktionsregionen zu fördern,

Torsten WITTKE

**POLIZEILICHE RAUSCHGIFTBEKÄMPFUNG
IN EINEM SOZIAL - UND RECHTSSTAAT**

Vorbemerkung:

- Ziel des Vortrages ist nicht die umfassende Darstellung polizeilicher Bekämpfungskonzeptionen (wäre zeitlich auch gar nicht machbar); vielmehr Darstellung der umfassenden Zusammenhänge, in denen der polizeiliche Beitrag eingebettet ist. Damit auch Thematisierung wichtiger Aspekte, die zum Nachdenken anregen sollen!

- Gedanken zur Dunkelfeldproblematik

- Weder aus der Kriminalstatistik noch aus der Dunkelfeldforschung noch aus beidem zusammen lassen sich Rückschlüsse auf Ausmaß und Struktur der Gesamtkriminalität ziehen!

- Die Kriminalstatistik rekonstruiert die gesellschaftliche Deutung von Kriminalität durch registerführende Instanzen der strafrechtlichen Kontrolle, die Dunkelfeldforschung deutet die gesellschaftliche Deutung von Kriminalität durch ausgewählte befragte Bevölkerungskreise, die in der Befragungssituation in die Rolle potentieller Opfer oder Täter versetzt worden sind.

- Drogenabhängigkeit und – kriminalität sind als gesellschaftliches Problem zu sehen.

- Zur Problemlösung ist es wichtig, über Art und Ausmaß des Problems Bescheid zu wissen.

- Insoweit gilt es die Grenze zwischen Hell- und Dunkelfeld soweit zu verschieben, dass man ausreichend Mosaike erkennen kann, die es erlauben das Problem beurteilen und entsprechend intervenieren zu können.

- Die polizeilichen/politischen Diskussionen liefen überwiegend in die Richtung, zur RG-Bekämpfung könne man immer wieder Personal investieren; richtig wäre vielmehr die Herangehensweise in der Weise, zu hinterfragen, ob das Personal ausreichend ist, um das Dunkelfeld genügend aufzuhellen.

- Die Polizei alleine verfügt über eine gewisse Anzahl an Mosaiksteinen (Erkenntnisse aus dem Blickwinkel der Kontrollkriminalität); sie ist aber nicht alleine. Institutionen der Suchthilfe, medizinische Einrichtungen, Schulen, Ausbildungseinrichtungen, Eltern verfügen ebenfalls über entsprechende Mosaiksteine, deren Inhalt der Polizei oftmals nicht bekannt sind. Nur wenn es gelingt, diese Mosaiksteine zusammen zu fügen, hat man ein umfassendes Bild

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

über die tatsächlichen Probleme. Alleine schon diese Betrachtung unterstreicht das Erfordernis der Vernetzung und Kooperation.

- Gesamtgesellschaftlicher Schaden durch Drogenkonsum – hoher 2stelliger Milliardenbetrag – unterstreicht den volkswirtschaftlichen Nutzen einer entsprechenden Kooperation.
- Thema der Konferenz unterstreicht die Notwendigkeit eines gesamtgesellschaftlichen Ansatzes bei der Suche nach Problemlösungen.
- Spannungsfeld zwischen dem verfassungsrechtlichen Anspruch der Bevölkerung auf Innere Sicherheit (Art. 99 BV) und dem grundgesetzlich garantierten Minderheitenschutz (in diesem Fall zu Gunsten der Drogenkranken).
 - Dieses Spannungsfeld illustriert den deutschen Sozial- und Rechtsstaat
 - Menschenbild des Grundgesetzes; Art. 1 Grundgesetz – Die Würde des Menschen ist unantastbar
- Diese Gegenpole finden sich – wenn auch in unterschiedlicher Gewichtung und Ausprägung – in dem in Deutschland praktizierten „Säulen-Modell“(Prävention – Repression – Therapie).
- Möglichkeiten und Grenzen der in Frage kommenden Interventionsträger auf allen gesellschaftlichen Ebenen.
 - Bsp.: Prävention im Kindergarten/in der Schule (kein polizeiliches Thema)
 - Polizei oft missbraucht im Rahmen eines Reparaturbetriebes für gesellschaftliche Defizite (wie auch der Drogenabhängigkeit und daraus resultierender Kriminalität)

Grundlagen der „Suchtpolitik“:

- Suchtentstehung
 - Sucht als Ergebnis einer Wechselbeziehung individueller defizitärer Erfahrungen im sozialen Raum (Milieu), im Rahmen der Persönlichkeitsentwicklung (Mensch) und im Umgang mit bestimmten Mitteln (Stoffe o. Aktivitäten)
 - Modell zur Suchtentstehung mit Risiko- und Schutzfaktoren
 - Frühere Fragestellung: Warum wird man süchtig?
 - Heute: Warum wird man nicht süchtig?
- Zielgruppen
 - Nicht-Süchtige und damit die überwiegende Bevölkerungsmehrheit!
 - Auf der Angebotsseite die internationalen RG-Kartelle und Drogenhändler!
 - Auf der Nachfrageseite die Drogensüchtigen!
- „Drei-Säulen-Modell“
 - Prävention um die Nicht-Süchtigen vor der Suchtmittelabhängigkeit zu bewahren

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- Einschränkung der Verfügbarkeit von Suchtmitteln durch polizeiliche und justizielle Maßnahmen zur Verminderung des Angebotsdrucks
- Beratung, Therapie und Nachsorge, um den Betroffenen aus ihrer Suchtmittelabhängigkeit zu helfen; damit Ausdünnung des Marktes auf der Nachfrageseite!
- Entwicklungsphasen der Drogenpolitik
 - Erläuterung der unterschiedlichen Drogenwellen
- Drogenpolitische Grundstrategien
 - „liberal approach“(v.a. Liberalisierung der Drogenkontrolle)
 - „social approach”(v.a. therapeutisch-pädagogische Ausrichtung)
 - “legal approach”(v.a. Pönalisierung des Umgangs mit sozialschädlichen Drogen)
 - Wichtig ist letztlich eine Verzahnung aller Strategien!
- Zweck des deutschen Betäubungsmittelrechts
 - Schutz der Gesundheit des Einzelnen und der Bevölkerung vor den von Drogen ausgehenden Gefahren
 - Bewahrung der Bevölkerung und der Jugendlichen vor der Drogenabhängigkeit
 - Schutz des sozialen Zusammenlebens vor den sozialschädlichen Wirkungen des Umgangs mit Drogen (Heranführung der Jugend an Rauschmittel!)
 - Verpflichtung aufgrund supranationaler Übereinkommen, vor allem UN-Suchtstoffübereinkommen aus dem Jahre 1988
 - Anerkennung der Strafwürdigkeit jeglichen Umgangs mit Suchtstoffen
 - Solidarität der Staatengemeinschaft hinsichtlich der entschlossenen Bekämpfung der Ursachen des Drogenmissbrauchs, einschließlich der unerlaubten Nachfrage, die den Markt stützt.
- Regelung des Betäubungsmittelverkehrs mit den Maßgaben
 - Gewährleistung der Sicherheit und Kontrolle des BtM-Verkehrs
 - Sicherstellung der notwendigen medizinischen Versorgung der Bevölkerung
 - Verhinderung des Missbrauchs von BtM
 - Vermeidung des Entstehens bzw. des Erhaltens einer BtM-Abhängigkeit
 - Schaffung der Voraussetzung für eine angemessene Ahndung vor allem auch der besonders gravierenden Rauschgiftdelikte
 - Motivierung („mehr als bisher“) kleiner bis mittlerer drogen-abhängiger Straftäter zu einer notwendigen therapeutischen Behandlung - in dem Bewusstsein, dass Strafdrohung/-vollstreckung nur Hilfsmittel sein können, den erforderlichen „Initialzwang“ zur Therapiebereitschaft auszulösen

Feststellungen von Herrn Antonio Maria Costa, Executiv Director/ United Nations Office on Drugs and Crime, im Weltdrogen-Bericht 2008:

Violeta ZMUNCILĂ,
studentă, Academia “Ștefan cel Mare”

OBIECTUL INFRACTIUNILOR DE CIRCULAȚIE
ILEGALĂ A SUBSTANȚELOR NARCOTICE,
PSIHOTROPE SAU A ANALOAGELOR LOR

“Nowadays the illegal circulation of drugs, psychotropic substances and precursors represents an activity with an international character. The investment of money represents for some people the “life-buoy” which brings an easy and rapid profit. Understanding what drugs are, is fundamental for understanding their potential abuse.”

Procesul constituirii statului de drept, trecerea de la autoritarism la democrație în mod obiectiv sunt însoțite de un complex întreg de fenomene negative. În această ordine de idei trebuie menționată răspândirea substanțelor narcotice, psihotrope și a analogilor lor și a narcomaniei, care derivă din aceasta – una dintre cele mai periculoase boli sociale ale contemporaneității.¹

Odată cu coștientizarea faptului, că omenirea se confruntă cu un fenomen de amploare, s-au atestat numeroase consecințe ale consumului de droguri, care au intrat în vizorul organizațiilor internaționale. Astfel, comunitatea mondială și-a exprimat neliniștea în legătură cu faptul, că traficul ilicit de droguri și abuzul de substanțe narcotice pune în pericol sănătatea fizică și morală a popoarelor, dar mai ales a tinerilor². Ulterior s-au înregistrat evoluții, la nivel internațional, pe linia formării unui limbaj comun, în special sub aspect juridic, cu privire la fenomenul traficului și consumului de droguri, deciziile astfel adoptate fiind transpuse în legi și alte acte normative în majoritatea țărilor, ținându-se cont de specificul și interesele locale și regionale.³

În ultimii ani ciuma traficului și a consumului de droguri reprezintă fenomenul cel mai complex, mai profund în condițiile în care, anual, miliarde de dolari și sute de mii de oameni sunt antrenați în acest “mariaj al morții”.⁴

Știința dreptului penal a acordat și acordă atenție cercetării problemelor răspunderii penale pentru circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor lor.

Să analizăm unele noțiuni legate de acest tip de infracțiuni.

Prin „drog” se înțelege literalmente substanța de origine vegetală, animală sau minerală, care se întrebuințează la prepararea unor medicamente, dar și ca stupefiant.⁵ În repetate rânduri termenul „drog” este utilizat în textul Programului

- Länder, die sich im „Kreuzfeuer” von Drogenhändlern befinden, zu unterstützen und
- die Erschließung und Manifestierung von neuen Absatzmärkten in aufstrebenden Regionen und Ländern zu verhindern.

Ableitungen aus den Feststellungen des UNODC:

- Teilung der Lageeinschätzung, v.a. auch bezüglich der erforderlichen Bewusstseinsschaffung in allen gesellschaftlichen Bereichen

- Stichwort: „Lobby der Kinder/Jugendlichen“ in der Gesellschaft
- Stellenwert der Prävention (Reduzierung öffentlicher Gelder)
- Zukunft der „künftigen geistigen Eliten”
- Diskrepanz zwischen gesellschaftlicher Problemwahrnehmung und politischer Prioritätensetzung

- Polizei nicht nur Reparaturbetrieb für gesellschaftliche Defizite, sondern kompetenter Ansprech- und Kooperationspartner als auch wesentlicher Teil eines gesellschaftlichen „Frühwarnsystems”

- Ständiger Wandel der Phänomenologie
- „traditionelle RG-Kriminalität” vs. neue Erscheinungsformen
- BZP – TFMPP – GBL – GHB – Tilidin – Captagon – Propoxyphen
- Betrachtung d. Begleiterscheinungen in der modernen Leistungsgesellschaft (z.T. problematische Vorbildwirkungen; z.B. Tabletten für jedes Problem)

- Situation der „Zulieferindustrie”(Grundstoffüberwachung – Streckmittel – Vorläufersubstanzen)

- Problematik „biogene Drogen“(Stichwort: Experimentierverhalten der Jugend)

- Rückzug aus öffentlichem Raum aufgrund des polizeilichen Verfolgungsdrucks

- Internet-Problematik
- Kokain-Problematik/Westafrica
- rückläufige Prävalenzraten i.d. USA
- zunehmende Prävalenzraten in Europa
- rd. 150 – 170 t der weltweiten K-Produktion sind für West-Europa bestimmt; davon werden 25 – 30 % über Westafrika geschmuggelt

- Umdenken der NL bzgl. Cannabis (Erhöhung Verfolgungsdruck)
- Indoor-/Outdoor-Plantagen in D (mit hohen Wirkstoffgehalten)
- Indoor-Plantagen in Tschechien (Vietnamesen)
- Metamfetaminproblematik („Crystal”); AG Crystal
- Herbsttagung in Tschechien mit dem Ziel einer Sensibilisierung der betroffenen Anrainer

- Freier Bezug von pseudoephedrinhaltigen Medikamenten in Tschechien

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

- Grenzüberschreitender „Dienstleistungsverkehr – Chemiker“
 - Abstrakte Bedrohungslage durch islamist. Täterstrukturen in den westlichen Staaten; aber: Konkrete Re-Finanzierung vor Ort u.a. durch RG-Handel/-Schmuggel
- Daher 2 Chancen:
 - Gewinnung von Erkenntnissen
 - Beschneidung finanzieller Ressourcen
- RG-Tote (Crux zw. Rückläufigen H-PKS-Zahlen und steigender Anteil von RG-Toten)
 - RG in zahlreichen Deliktsbereichen/Milieus existent
 - Jugendgewalt/-delinquenz (Drogen + Alkohol)
 - Rotlicht/Rocker
 - Straßenkriminalität
 - PKS als „pars-pro-toto-Ausgangsbasis“ erklärt nicht alles
 - H-Abgabe/Methadon-Substitution aus polizeilicher Sicht relativ unspektakulär
 - Bewusstsein der begrenzten Heilungschancen bei Drogenabhängigen
 - Erfordernis angepasster Bekämpfungsstrategien
 - In Bayern Konzept der sog. „Bayerischen Zange“; d.h. Bekämpfung des überregionalen/internationalen Großhandels durch die GER beim BLKA und Bekämpfung regionaler Strukturen durch die Rauschgiftdienststellen der Polizeipräsidien in der Fläche Bayerns.
 - Polizeiliche Ziele:
 - Zerschlagung von Händlerstrukturen durch konsequente Durchsetzung des Rechts
 - Verhinderung der Entstehung offener Drogenszenen und sog. no-go-areas
 - Verringerung der Attraktivität als Drogenumschlagsplatz
 - Reduzierung der Sogwirkung auf auswärtige Drogenabhängige
 - Erschwerung des Zugriffs auf illegale Drogen, insbesondere für gefährdete Kinder und Jugendliche
 - Reduzierung der direkten und indirekten Beschaffungskriminalität
 - Erhöhung der Akzeptanz der Kontakt- und Beratungsangebote der Träger der Suchthilfe
 - Verbesserung des subjektiven Sicherheitsempfindens der Bevölkerung
 - „Phantasie“ im Rahmen des täglichen Dienstbetriebes unumgänglich
 - Anpassungsverhalten des polizeilichen Gegenübers
 - Problematik „Medienlandschaft“ (Transport von polizeilichem know how über die Medien)
 - Grenzüberschreitende Kooperation, v.a. auch im verdeckt operativen Bereich
 - JIT-Herausforderung

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- CD-Thematik
- AG S.-O. – STAR-Themen
- Vertrauensbildende Kontakte
- Organisationsreformen im polizeilichen Bereich (in Deutschland und Europa)
 - Prio-Setzung vs. Dunkelfeldproblematik
 - Bild „fire-fighter“ in den USA (Waldbrände – „teure Häuser“ vgl. Jugend)
 - Rechtsprechung auf höchstrichterlicher Ebene in Deutschland und Europa (z.B. iZm. Anonymen Zeugen/verdeckte Maßnahmen (BGH – EGMR))
 - Öffentlichkeitsarbeit
 - Sensibilisierung/Bewusstseinsschaffung vs. Geheimhaltungserfordernisse
 - Aber wichtig: Werbung in eigener Sache („Gratwanderung“)
 - Nahtstelle Staatsanwaltschaft
 - Hohe Fluktuation
 - Fehlendes RG-Erfahrungswissen
 - Rückzug auf staatsanwaltschaftliches Weisungsrecht
 - Zusammenarbeit der Polizei mit Trägern der Suchthilfe
 - Historischer Rückblick
 - Stichwort: „gegenseitige Feindbilder“
 - Vorurteilsproblematik
 - Fehlende Kenntnisse über die jeweiligen Möglichkeiten, Grenzen und Schwierigkeiten
- Allmählich punktuelle Zusammenarbeit
- Problematik „graue Substitution“ durch einzelne „schwarze Schafe“
- Persönliche Kontakte – Schaffung einer Vertrauensbasis
- Bayerische Akademie für Suchtfragen in Forschung und Praxis e. V:
- Hintergründe – Ziele – Themen – Mitglieder/Teilnehmer
- Verbundsystem der Drogenhilfe (Schaubild)

infracțiunilor, legate de traficul ilicit de droguri, îl constituie relațiile sociale, care asigură circulația drogurilor în condiții de legalitate și de securitate pentru sănătatea populației”²⁵ Asume consumul de droguri afectează, în mod nemijlocit și efectiv, sănătatea publică. Toate celelalte fapte, care țin, într-un fel sau altul, de traficul ilicit de droguri, nu pot afecta această valoare. Susțin ideea lui A.Iu. Martinovici, că: „Traficul ilicit de mijloace narcotice și substanțe psihotrope este doar una dintre condițiile consumului lor nemedical de către populație. Însă, numai această condiție nu este suficientă, fiind necesare și altele (dorința persoanei de a consuma drogurile, existența posibilităților materiale de a le procura etc.)”²⁶. Însă identificarea obiectului juridic generic se face prin derivația către obiectul nemijlocit al infracțiunii, adică obiectul juridic special.

Totodată, producerea, procurarea, păstrarea, transportarea și alte operațiuni ilegale, săvârșite cu substanțelor narcotice, psihotrope sau analogilor acestora, ca și cultivarea plantelor, care conțin astfel de substanțe, precum și alte fapte legate de traficul ilicit de droguri, nu pot de felul lor să lezeze sănătatea publică. Aceasta este lezată prin consumul repetat de droguri, iar consumul ilicit de droguri nu este penalmente condamnat.

Deci, este necesar ca toate normele, care prevăd infracțiunile săvârșite în sfera circulației legale a substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor sau precursorilor acestora, să fie concentrate într-un capitol aparte. Relațiile sociale cu privire la circulația legală a substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor acestora trebuie considerate obiectul juridic generic al acestor infracțiuni.

Urmând schema de determinare a obiectului juridic special în conținutul incriminării, propusă de S. Brânză,²⁷ considerăm, că acest obiect îl constituie relațiile sociale cu privire la circulația legală a plantelor, care conțin numitele substanțe, apărute împotriva producerii, preparării, experimentării, extragerii, prelucrării, transformării, procurării, păstrării, expedierii, transportării ilegale a acestor substanțe, cultivării; prelucrării sau utilizării acestor plante fără autorizație, săvârșite în scop de înstrăinare.

Obiectul juridic specific și obiectul material coincid cu elementele respective proprii componentelor de infracțiune prevăzute la art. 217 CP. Unica excepție se referă la faptul, că pentru existența acestor infracțiuni nu sunt necesare operațiunile cu substanțele date în proporții mari – este suficientă stabilirea oricărei cantități de substanțe narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor acestora sau ale plantelor, care le conțin. Accentuăm faptul, că stabilirea cantităților mari ale acestor substanțe reprezintă o circumstanță agravantă a infracțiunilor date și se califică conform lit. f) a alin. 2 al art. 217/1 CP.²⁸

Deci, între traficul de droguri și sănătatea publică există o strânsă legătură, în cadrul căreia sănătatea individului depinde de sănătatea colectivă, care poate fi

de combatere a narcomaniei și narcobusinessului pentru anii 2000-2001⁶, dar și în Regulamentul Comisiei Interdepartamentale de Combatere a Narcomaniei și Narcobusinessului. De asemenea avem și Regulile de implementare a terapiei substitutive în tratamentul bolnavilor dependenți de drogurile din grupul opiaceelor.⁷

O altă definiție a drogului ar fi: substanță supusă controlului internațional, sintetizată sau extrasă prin diverse procedee din produse naturale, în scopul utilizării, în afara cadrului medical, în vederea determinării, în mod voluntar și conștient, a unor stări temporare de plăcere, care au la bază mutații produse la nivelul funcțiilor organismului uman; termenul include, practic, toate stupefiantele și substanțele psihotrope definite.⁸

Sensul juridic autentic al noțiunii „drog” este definit de legiuitor, ca: „substanță narcotică (stupefiant) sau psihotropă de origine naturală ori sintetică, preparat, care conține o astfel de substanță, altă substanță, preparat medicinal sau inhalant chimic cu efecte narcotice sau psihotrope”.⁹

„*Substanța narcotică*”, deci, poate fi definită astfel: „substanța de origine naturală sau sintetică și preparatele conținând astfel de substanțe, care provoacă dereglări psihice și dependență fizică de la consumul lor abuziv”.

Lista substanțelor narcotice include 139 de denumiri.¹⁰ Varietatea acestora condiționează clasificarea substanțelor narcotice, adică „gruparea obiectelor pe clase după anumite criterii, în ordine ierarhică și în unitate și organică, astfel încât fiecare clasă să ocupe un anumit loc, în conexiune cu celelalte clase”.

Prin „*substanță psihotropă*” se înțelege „substanța de origine naturală sau sintetică, care provoacă dereglări psihice și dependență fizică în cazul consumului ei abuziv¹¹, dacă această substanță este indicată în lista substanțelor psihotrope, aprobată de Guvern”. Lista substanțelor psihotrope include 127 de denumiri.¹²

Trebuie de menționat, că legea penală ține cont de acest criteriu de clasificare. Astfel, la lit.c) a alin.(3) al art. 217 și la lit.c) a alin.(3) al art. 217/1 al CP se folosește formula „cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor, a căror circulație în scopuri medicale este interzisă”. Totodată, la lit.e) a alin.(2) al art. 217/6 al CP se utilizează formula „cu substanțe narcotice sau psihotrope, a căror circulație în scopuri medicale este interzisă”.

Aceste formule desemnează o circumstanță agravantă: dacă substanța, care reprezintă obiectul material al infracțiunii, este inutilizabilă în scopuri medicale, există temeiul agravării răspunderii penale.

În funcție de originea lor, substanțele psihotrope se clasifică în: substanțe psihotrope naturale și substanțe psihotrope sintetice și semisintetice.

Deși răspunderea pentru circulația ilegală a substanțelor narcotice și psihotrope este stabilită în aceleași norme (penale sau administrative) la nivel internațional și național se statuează regimuri juridice distincte pentru cele două

tipuri de substanțe. Aceasta se exprimă în stabilirea de liste (tabele) deosebite pentru substanțele psihotrope și substanțele narcotice. Tocmai din acest motiv în procesul aplicării răspunderii penale trebuie să se opereze nu cu conceptul hybrid „substanță narcotică (stupefiant), substanță psihotropă”,¹³ ci cu conceptele diferențiate: „substanță narcotică (stupefiant)” și „substanță psihotropă”.¹⁴

Prin „*analog al substanței narcotice sau psihotrope*” se înțelege substanța, care, conform componenței sale și efectului pe care îl produce, se asimilează substanței narcotice sau psihotrope.¹⁵

Nu putem face abstracție nici de vectorul internațional al subiectului. Astfel, nici în Convenția unică asupra stupefiantelor, nici în Convenția asupra substanțelor psihotrope, nici în Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiant și substanțe psihotrope nu se utilizează noțiunea „analog al substanței narcotice sau psihotrope”.

Termenul „*precursor*” este folosit în cadrul reglementărilor internaționale și interne în materie de circulație a substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor acestora. Punerea precursorilor sub control internațional s-a făcut prin Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiant și substanțe psihotrope. În legislația Republicii Moldova noțiunea de precursor este definită ca: „substanță de origine naturală sau sintetică utilizată ca materie primă la producerea de substanțe narcotice sau psihotrope”.¹⁶

Prin „*consum ilicit de droguri*” se înțelege administrarea nejustificată a drogurilor în scopul periculos de a cunoaște și a simți efectul lor asupra fizicului și psihicului omului, de regulă, în cantități mai mari decât dozele terapeutice, fără ca ele să fie prescrise de medic și fără ca în organism să se ateste procese patologice, care ar face indicată administrarea lor.¹⁷

În continuare vom elucidă aspectele obiectului ce vizează infracțiunile privind substanțele narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora.

Noua societate promovează regulile statului bazat pe lege, democrație și respectarea drepturilor omului. Scopul legii penale devine în acest caz ocrotirea valorilor sociale fundamentale ale societății bazate pe economia de piață și apărarea idealurilor noii societăți. Tot în acest sens vom menționa, că doctrina penală susține concepția, potrivit căreia obiectul infracțiunii îl reprezintă valoarea socială și relațiile sociale, care sunt puse în pericol prin săvârșirea faptei socialmente periculoase.

Reieșind chiar din titlul Cap. VIII al Părții Speciale a CP, *obiectul juridic generic al infracțiunilor*, săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor acestora, îl reprezintă relațiile sociale cu privire la sănătatea publică și conviețuirea socială.

În literatura de specialitate, ca infracțiuni, care aduc atingere relațiilor de conviețuire socială sunt considerate infracțiunile prevăzute la art. 220-222 ale CP. Deci, o valoare mai mare este sănătatea publică, privită drept componentă a valorii sociale fundamentale, care este obiectul juridic generic al acestor

infracțiuni.^{18, 19.}

Prin „*sănătatea publică*” vom înțelege sistemul de măsuri orientate spre prevenirea bolilor, promovarea sănătății, sporirea potențialului fizic și psihic al omului prin canalizarea eforturilor societății spre asanarea mediului de viață, educația pentru sănătate și promovarea modului sănătos de viață, organizarea asistenței medicale și de îngrijire, perfecționarea mecanismului social de asigurare a accesului la standarde de viață, care asigură sănătatea.²⁰

Doctrina penală susține, că infracțiunile, legate de traficul ilicit de droguri, aduc atingere sănătății individului.

Drogurile sunt caracterizate de criteriul social, care se manifestă prin aceea, că consumul lor nemedical atinge proporții de relevanță socială. N.A. Miroșnicenko susține: criteriul social al drogurilor se exprimă prin aceea, că abuzul pune în pericol sănătatea publică.²¹ Similară este și opinia lui A.Iu. Martinovici: criteriul social al drogurilor constă în aceea că, în rezultatul traficului ilicit, consumul lor medical sporește în permanență și, ca urmare, se crează stare de pericol pentru sănătatea unei părți considerabile a populației”.²²

Dezvoltând această idee, T.Dima și C.Turianu²³ susțin, că în cazul infracțiunilor, ce țin de traficul ilicit al drogurilor, legea ocrotește sănătatea în raport cu toți membrii societății (*ut universi*), socotind că societatea este interesată vital de consolidarea sănătății întregii colectivități. În alți termeni, toți acești autori consideră, că abuzul de droguri a atins asemenea proporții, încât aduce atingere sănătății publice; dacă o anumită substanță corespunde nu doar criteriului medical și juridic, dar și criteriului social, acea substanță este considerată drog, implicând pericol deja nu pentru sănătatea persoanei, dar pentru sănătatea publică.

Noțiunile „sănătate publică” și „sănătatea persoanei” sunt interdependente. Scopul ocrotirii sănătății populației este păstrarea și fortificarea sănătății fizice și psihice a fiecărui individ, promovarea modului sănătos de viață de către fiecare individ, acordarea asistenței medicale în caz de necesitate. Aceasta, însă, nu știrbește din însemnătatea sănătății publice, care rămâne a fi sănătatea unei mase mai mari de oameni, a unui sume nedeterminate de indivizi.

Literatura de specialitate conține punctul de vedere, în conformitate cu care recunoașterea, în condițiile actuale, pentru narcomanie a semnificației de epidemie permite formularea concluziei, că *obiectul juridic generic al infracțiunilor*, legate de traficul ilicit de droguri, îl formează securitatea țării sub aspectul reproducerii unor generații sănătoase; după caracterul prejudiciabil, traficul ilicit de droguri se aseamănă cu genocidul.²⁴

Din legile penale ale Republicii Moldova, Federației Ruse, României etc. rezultă, că obiectul comun al infracțiunilor, legate de traficul ilicit de droguri, îl constituie relațiile sociale cu privire la sănătatea publică.

A.Iu. Martinovici este de părere, că „*obiectul juridic special al*

REZOLUȚIA
Conferinței științifico-practice internaționale
“Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei”

Necesitatea cunoașterii situației reale și a implementării unor măsuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenului narcomaniei, ratificarea de către Republica Moldova a celor mai importante acte internaționale în materia respectivă, imperfecțiunile legislative, precum și lipsa unui mecanism adecvat menit să combată acest fenomen au determinat Ministerul Afacerilor Interne și Academia “Ștefan cel Mare”, în colaborare cu Fundația „Hanns Seidel” (Germania), să organizeze și să desfășoare, la 9 octombrie 2008, Conferința științifico-practică internațională cu genericul: „**Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei**”.

Actuala conferință prezintă un pas calitativ nou în direcția eradicării narcomaniei și narcobusinessului. Aceasta își găsește reflecție în discuțiile, care abordează probleme cu caracter preponderent în materie penală, de procedură penală, criminalistică, execuțional-penală, criminologică, investigativ-operativă, civilă, psihologică și sociologică, avându-se la bază ideea aplicativității legislației naționale și internaționale în vigoare, precum și eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a acestui fenomen.

Raportorii au constatat în comunicările lor, că perioada de tranziție la principiile economiei de piață a generat apariția și evoluția unor noi particularități și forme ale narcomaniei în Republica Moldova și în majoritatea țărilor din spațiul ex-sovietic și ex-socialist. De asemenea, evoluând sub aspect istoric, narcobusinessul a parcurs mai multe etape, înglobând cele mai periculoase forme și modalități infracționale, care au ajuns la grad de extremism penal. Prin urmare, aceasta a amenințat și continuă să amenințe interesele vitale ale persoanei, dezvoltarea și prosperarea societății, securitatea națională, prezentând, totodată, un pericol real pentru procesul de edificare a societăți democratice.

Prin proporțiile, pe care le-a atins, narcomania constituie o preocupare nu doar pentru guverne și autorități, ci și pentru întreaga comunitate. Cauzele evoluției noilor forme ale fenomenului narcomaniei țin de acutizarea problemelor de ordin economic, social și spiritual. Sporirea tendințelor negative are drept urmare extinderea bazei sociale a criminalității organizate, care implică în activitatea lor diferite pături sociale. În cadrul forului științifico-practic au fost supuse unei examinări minuțioase și complexe problemele legate de narcotizarea societății, rezolvarea cărora necesită exigență maximă din partea instituțiilor guvernamentale. Participarea și implicarea în discuțiile purtate a unor personalități notorii din

periclitată prin astfel de fapte ilicite. Prin incriminarea traficului ilicit de droguri legiuitorul ocrotește și sănătatea persoanei fizice, care s-ar putea pomeni victimă a narcomaniei tocmai datorită acestei activități ilicite.²⁹

Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor și precursorilor acestora este o activitate infracțională cu caracter internațional, cei implicați urmărind scopul obținerii de beneficii financiare fabuloase.

Este regretabil, că traficul și consumul ilicit de droguri nu se oprește la frontierele statului, ci le penetrează. Deci, în cadrul cooperării internaționale în temeiul Convenției din anul 1988 statele la nivel național trebuie să ia măsuri pentru reprimarea traficului ilicit de droguri.

Pentru ca procesul prevenirii și combaterii circulației ilegale a substanțelor narcotice să fie eficient, este nevoie de noi abordări în soluționarea problemelor privind răspunderea penală pentru aceste fapte infracționale.

Referințe:

1. AZosim. *Probleme de politică penală în domeniul prevenirii și combaterii traficului ilicit de droguri*. Chișinău, 2007, pag. 5.
2. Declarația cu privire la contracararea traficului ilicit de droguri și a abuzului de substanțe narcotice, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 14.12.1984.
3. Primele încercări de abordare unitară la nivel internațional a problemei traficului și consumului de droguri (atât privind terminologia, cât și politica promovată față de aceste fenomene) datează de la începutul sec. al XX-lea. Astfel, Conferința de la Shanghai, din 1909, care a reunit treisprezece delegații ale țărilor implicate activ în comerțul cu opiu (SUA, China, Marea Britanie, Franța, Germania, Italia, Olanda, Portugalia, Austro-Ungaria, Rusia, Japonia, Siam și Persia), a vizat stabilirea unor criterii privind aceasta activitate. Ulterior, în cadrul Conferinței de la Haga din 1912, au fost stabilite noi reguli privind comerțul cu opiu, morfină, cocaină și codeină, fiind acreditată și acceptată ideea necesității instaurării unui control rigid asupra utilizării acestor substanțe în scop medical. În anul 1925 a avut loc Conferința de la Geneva, care a stabilit noi reguli privind comerțul și utilizarea opiului și a substanțelor mai sus amintite (printre care, pentru prima dată, au fost incluse cannabisul și heroina) și s-au pus bazele unui “Comitet central permanent”, care urma să se ocupe de supravegherea punerii în acțiune a noilor reguli. Ulterior, în anii 1931-1953, au mai avut loc șase conferințe, care au vizat traficul și consumul de droguri, încercându-se astfel abordarea unitară a controlului asupra acestui flagel și eradicării lui.

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

4. Alecu Gheorghe. *Incriminarea traficului și a consumului ilicit de droguri*. Teză de doctor în drept.
5. Dicționarul Explicativ al Limbii Române. București, 1996.
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.303 din 30.03.2000.
7. Anexa nr.4 la Ordinul nr.6 din 12.01.2001 al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova cu privire la tratamentul substitutiv al bolnavilor de narcomanie.
8. Convenția Unică Asupra Stupefiantelor, adoptată în anul 1961 și modificată prin Protocolul din 1972: Convenția ONU asupra Substanțelor Psihotrope din anu1971.
9. Art.1 al Legii nr.382/1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor.
10. Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora din Hotărârea nr.79/2006 a Guvernului RM.
11. Art 134/1 al CP.
12. Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora din Hotărârea nr.79/2006 a Guvernului RM.
13. Art.1 al Legii nr.382/1999 și alin.(1) al art.1341 al CP al RM.
14. Hadârcă Igor. *Problemele răspunderii penale pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotripe, a analogilor lor și precursorilor acestora*. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2007.
15. Alin. (2) al art.134/1 al CP al RM.
16. Art.1 al Legii nr.382/1999, alin.(3) al art.134/1 al CP al RM, precum și nota la art.152/13 al Codului cu privire la contravențiile administrative al RM.
17. Art.1 al Legii nr.713/2001.
18. Hadârcă Igor. *Problemele răspunderii penale pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotripe, a analogilor lor și a precursorilor acestora*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2007.
19. Cap. VIII al Părții Speciale a CP.
20. Art.1 al Legii Republicii Moldova privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației, adoptate la 16.06.1993.
21. Мирошниченко Н.А. *Уголовная ответственность за незаконное изготовление, приобретение, хранение, перевозку или сбыт наркотических веществ*. Харьков, 1984 г.
22. Мартынович А.Ю. *К вопросу об объекте и предмете преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств и психотропных веществ* // СибЮрВестник, 2002, № 3, стр.18-21.
23. Dima T., Turianu C. *Dacă subiectul activ al unei infracțiuni poate fi și*

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

- subiectul pasiv al acesteia, cu referire specială la infracțiunile de producere, consum și trafic de droguri*. Dreptul, 2002, nr.1, pag. 98-102.
24. Hadârcă Igor. *Problemele răspunderii penale pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotrope, a analogilor lor și precursorilor acestora*. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2007.
 25. Мартынович А.Ю. *К вопросу об объекте и предмете преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств и психотропных веществ* // СибЮрВестник, 2002, № 3, стр.18-21.
 26. Idem.
 27. Brânză S. *Obiectul infracțiunilor contra patrimoniului*. Chișinău. Tipografia centrală, 2005, pag. 87-96.
 28. A. Zosim. *Probleme de politică penală în domeniul prevenirii și combaterii traficului ilicit de droguri*. Chișinău, 2007, pag. 80-
 29. Croitoru D. *Studiu comparat privind tratamentul juridico-penal al drogurilor în legislația țărilor Uniunii Europene, României și Republicii Moldova*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2006, pag. 87.

общества. Причины эволюции новых форм наркомании кроются в обострении экономических, социальных и духовных проблем. Рост отрицательных тенденций вызывает расширение социальной базы организованной преступности, которая втягивает в свою деятельность различные слои общества.

На настоящем научно-практическом форуме были детально и скрупулёзно проанализированы проблемы, связанные с наркотизацией общества, решение которых должно пользоваться максимальной поддержкой правительственных учреждений. Участие в дискуссиях видных деятелей из Республики Молдова, Германии и Украины позволило уточнить некоторые наиболее актуальные аспекты, в поддержку которых были приведены веские аргументы; они были хорошо обоснованы как в законодательном, так и в научно-практическом плане. Удачными были криминологические замечания участников конференции, которые считаем особо важными для обоснования последовательной политики по предупреждению и борьбе с наркоманией и наркобизнесом в соответствии с требованиями общества. В то же время было подчеркнуто, что для того чтобы соответствовать этим требованиям, правовые органы должны располагать высококвалифицированным персоналом, который обладал бы специфической способностью заранее прогнозировать и пресекать действия лиц, замешанных в преступлениях, связанных с наркотиками.

Участники конференции выразили уверенность в том, что соответствующие учреждения посчитают полезными и своевременными ее выводы и рекомендации для разработки и внедрения различного рода стратегий предупреждения и борьбы с наркоманией и наркобизнесом. Основными из них являются:

— постоянная гармонизация и приведение национального законодательства в соответствие с международными стандартами и требованиями, вытекающими из международных документов, к которым присоединилась Республика Молдова, особый упор делая на Единую Конвенцию по наркотикам, принятую в Нью-Йорке 30 марта 1961 г.; Конвенцию по психотропным веществам, принятую в Вене 27 февраля 1971 г.; Конвенцию ООН о незаконном трафике наркотиков и психотропных веществ, принятую в Вене 20 декабря 1988 г. и др.;

— постоянное констатирование и анализ криминогенных факторов, обуславливающих наркотизацию общества и развитие наркобизнеса, а также принятие необходимых мер по их устранению и нейтрализации;

Republica Moldova, Germania și Ucraina a permis relevarea unor aspecte deosebit de actuale, cu soluții de rezolvare bine argumentate și justificate pe plan legislativ și teoretico-practic. Sunt reușite implicațiile criminologice în materie făcute de participanții la conferință, considerate deosebit de importante în ideea fundamentării unei politici coerente de prevenire și combatere a narcomaniei și narcobussinesului, în concordanță cu exigențele impuse de societate. Totodată, s-a relevat, că pentru a putea corespunde acestor exigențe, organele de drept trebuie să dispună de personal calificat, care să posede abilități specifice și capacități de a prognoza și a contracara acțiunile celor implicați în comiterea infracțiunilor legate de droguri.

Participanții la conferință și-au expus convingerea, că instituțiile de resort vor considera utile și oportune concluziile și recomandările rezultate din discuțiile purtate în vederea implementării diferitelor strategii în domeniul prevenirii și combaterii narcomaniei și narcobussinesului, cele mai relevante dintre ele fiind următoarele:

— armonizarea și ajustarea continuă a prevederilor legislative naționale la standardele și exigențele internaționale, care rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu referire specială la Convenția unică asupra stupefiantelor, adoptată la New York la 30 martie 1961; Convenția asupra substanțelor psihotrope, adoptată la Viena la 27 februarie 1971; Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Viena la 20 decembrie 1988 etc.;

— constatarea și analiza permanentă a factorilor criminogeni, care condiționează narcotizarea populației și dezvoltarea narcobussinesului, precum și întreprinderea unor măsuri necesare în vederea înlăturării sau neutralizării lor;

— elaborarea și implementarea unor măsuri complexe de prevenire și combatere a narcomaniei și a traficului ilicit de droguri, de comun acord cu subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne și ministerele de resort sau alte organe și servicii interesate (Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Tineretului, Serviciul vamal etc.);

— intensificarea relațiilor de colaborare cu organisme internaționale și cele europene de ocrotire a normelor de drept (Interpol, Europol etc.) în vederea contracarării activității criminalității transnaționale în domeniul traficului ilicit de droguri, precum și implementarea practică a experienței internaționale referitoare la strategia prevenirii și combaterii acestui fenomen în Republica Moldova;

— crearea și gestionarea eficientă a bazelor de date și informații cu privire la crimele și grupările criminale transnaționale, precum și la persoanele bănuite de activitate infracțională în domeniul traficului ilicit de droguri;

— crearea unor laboratoare de instruire teoretico-practică în cadrul instituțiilor specializate de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne, precum și elaborarea diferitor cursuri metodico-didactice privind procedeele avansate de

contracarare a narcomaniei și folosirea lor ulterioară în procesul de instruire și perfecționare a studenților și practicienilor din domeniu;

— valorificarea unor posibilități pentru antrenarea organizațiilor neguvernamentale și a societății civile în contracararea narcomaniei și narcobussinesului;

— desfășurarea campaniilor axate pe prevenirea consumului ilicit de droguri prin informarea populației despre pericolul și consecințele narcomaniei;

— remiterea materialelor prezentei Conferințe științifico-practice internaționale cu genericul ***Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei*** factorilor de decizie responsabili de prevenirea și combaterea fenomenului infracțional, în general, și a fenomenului narcomaniei, în special.

***Participanții Conferinței științifico-practice internaționale,
9 octombrie 2008***

РЕЗОЛЮЦИЯ

Международной научно-практической конференции «Роль общества и правоохранительных органов в борьбе с наркоманией»

Необходимость знания истинного положения дел и применение эффективных мер по предупреждению и борьбе с наркоманией, ратификация Республикой Молдова самых важных международных документов по данной тематике, несовершенство законодательства, а также отсутствие адекватного механизма борьбы против этого явления – все это определило Министерство внутренних дел и Академию «Штефан чел Маре» МВД, в сотрудничестве с Фондом «Hanns Seidel» (Германия), организовать и провести 9 октября 2008 г. Международную научно-практическую конференцию с темой ***«Роль общества и правоохранительных органов в борьбе с наркоманией»***.

Настоящая конференция является качественно новым шагом в искоренении наркомании и наркобизнеса. В основном она нашла отражение в дискуссиях по уголовной, уголовно-процессуальной, криминалистической, уголовно-исполнительской, криминологической, оперативно-розыскной, гражданской, психологической и социологической тематике, а в основу всей ее работы ставилась идея применимости действующего национального и международного законодательства, а также повышения эффективности мер по предупреждению и борьбе с этим явлением.

Выступающие отметили в своих сообщениях, что период перехода на рыночные принципы экономических отношений вызвал возникновение и эволюцию новых особенностей и форм наркомании как в Республике Молдова, так и во всех бывших социалистических странах. К тому же на протяжении своей исторической эволюции наркобизнес прошел различные этапы, подобрал в себя самые опасные формы и способы преступных действий, вплоть до уголовного экстремизма. Следовательно, такое положение угрожало и продолжает угрожать жизненным интересам личности, развитию и процветанию общества, национальной безопасности, представляя в то же время реальную угрозу для процесса строительства нового демократического общества.

По своим пропорциям наркомания становится проблемой не только для правительств и управленческих структур, но и для всего

Rolul societății și al organelor de drept în contracararea narcomaniei

grenzüberschreitenden Drogenkriminalität sowie Verwendung aktueller internationaler Erfahrungen bei Prävention und Bekämpfung dieser Taten in der Republik Moldova;

- Einrichtung und effiziente Nutzung einer Datenbank über Straftaten und grenzüberschreitende kriminelle Gruppierungen sowie über die Personen, die der Straftaten im Bereich des unerlaubten Verkehrs der Drogen angeschuldigt werden;
- Einrichtung im Rahmen der speziellen Bildungseinrichtungen der Innenministerien von Labors für praktische und theoretische Ausbildung sowie Einführung von methodischen und didaktischen Lehrgängen zwecks Vermittlung fortschrittlicher Methoden der Drogensuchtbekämpfung und ihrer weiteren Verwendung im Lernprozess und Weiterbildung der Studenten und Mitarbeiter aus der Praxis;
- Nutzung der Möglichkeiten zur Einbindung der NGOs und der Strukturen der Zivilgesellschaft in die Bekämpfung der Drogensucht und des Drogenhandels;
- Durchführung der Aktionen zur Vorbeugung des unerlaubten Drogenkonsums mittels Information der Bevölkerung über die Schäden und Folgen der Drogensucht;
- die Materialien der Internationalen Konferenz „Die Rolle der Gesellschaft und der Organe der Rechtspflege bei der Bekämpfung der Drogenabhängigkeit und Drogenkriminalität“ werden an die für die Prävention und Bekämpfung der Straftaten zuständigen Behörden, insbesondere mit dem Drogenbezug, gerichtet.

***Teilnehmer der Internationalen
Konferenz Chisinau, am 9. Oktober 2008***

Materialele Conferinței științifico-practice internaționale

— разработка и применение комплексных мероприятий по предупреждению и борьбе с незаконным трафиком наркотиками в тесном сотрудничестве со специализированными подразделениями МВД и другими министерствами и заинтересованными органами и службами (Министерство юстиции, Министерство здравоохранения, Министерство образования и молодежи, Таможенной службой и др.);

— интенсификация сотрудничества с международными и европейскими правоохрнительными организациями (Интерпол, Еуропол и т.д.) по борьбе с деятельностью транснациональной преступности в области незаконного трафика наркотиками, а также внедрение передового международного опыта по предупреждению и борьбе с этим явлением в Республике Молдова;

— создание и эффективное использование баз данных и информации о преступлениях и транснациональных преступных формирований, а также о лицах подозреваемых в преступной деятельности в области незаконного трафика наркотиками;

— создание в рамках специализированных учебных заведений МВД лабораторий по теоретическому и практическому обучению, а также разработка различных методико-дидактических курсов по изучению передовых методов борьбы с наркоманией и их дальнейшему использованию в процессе обучения и повышения квалификации студентов и практических работников;

— использование возможностей для вовлечения неправительственных организаций и гражданского общества в борьбу с наркоманией и наркобизнесом;

— развертывание кампаний по предупреждению незаконного потребления наркотиков путем информирования населения о вреде и последствиях наркомании;

— направить материалы Международной научно-практической конференции «Роль общества и правоохрнительных органов в борьбе с наркоманией» должростым лицам, ответственными за предупреждение и борьбу с преступностью, особенно с явлением наркомании.

***Участники Международной научно-
практической конференции,
9 октября 2008 г.***

RESOLUTION

der Internationalen Konferenz „Die Rolle der Gesellschaft und der Organe der Rechtspflege bei der Bekämpfung der Drogenabhängigkeit und der Drogenkriminalität”

Die Notwendigkeit die wahre Situation zu wissen sowie effiziente Mittel zur Prävention und Bekämpfung der Drogensucht einzusetzen, die Ratifizierung von wichtigen internationaler Abkommen über diese Problematik durch die Republik Moldowa, mangelhafte Gesetzgebung sowie das Fehlen angemessener Mechanismen zur Bekämpfung dieser Erscheinung – all das bewegte das Innenministerium und die Akademie „Stephan chel Mare” in Zusammenarbeit mit der Hanns-Seidel-Stiftung die Internationale Konferenz über das Thema „**Die Rolle der Gesellschaft und der Organe der Rechtspflege bei der Bekämpfung der Drogenabhängigkeit und der Drogenkriminalität**” am 9. Oktober 2008 zu organisieren.

Diese Konferenz ist ein neuer Schritt auf dem Wege zur Eliminierung der Drogensucht und der Drogenhandels. Das findet seinen Niederschlag in den Diskussionen über Strafrecht, Strafprozessrecht, Kriminalistik, Vollzug, Kriminologie, Einsatz und Fahndung, Rolle der Gesellschaft, Psychologie und Soziologie. Grundlegend sind dabei die Überlegungen über die Anwendbarkeit des geltenden nationalen und Völkerrechts sowie die Effizienzsteigerung bei Prävention und Bekämpfung dieser Erscheinung.

In ihren Beiträgen wiesen die Konferenzteilnehmer darauf hin, dass die Transformationszeit neue Besonderheiten und Formen der Drogensucht in der Republik Moldowa wie auch in allen anderen ehemals sozialistischen Ländern hervorbrachte. Hinzu kommt, dass während der ganzen historischen Evolution die Drogenkriminalität verschiedene Etappen durchlaufen und neue äußerst gefährliche Formen – bis hin zum kriminellen Extremismus – angenommen hat. Folglich war und bleibt diese Situation bedrohlich für die Lebensinteressen des Menschen, für die weitere Entwicklung und das Prosperieren der Gesellschaft, für nationale Sicherheit. Das ist eine reale Gefahr für den Aufbau einer demokratischen Ordnung.

Ihrem Ausmaße nach wird die Drogenkriminalität zum Problem nicht nur für die Regierungen und Verwaltungsstrukturen, sondern auch für die ganze Gesellschaft. Die Ursachen für die Evolution neuer Formen der Drogenkriminalität wurzeln in der Zuspitzung wirtschaftlicher, sozialer und geistiger Probleme. Zunehmende negative Entwicklungen führen zur Ausweitung der sozialen Basis

der organisierten Kriminalität, welche verschiedene Bevölkerungsgruppen für sich gewinnt.

Auf diesem wissenschaftlichen Forum wurden die mit der Narkotisierung verbundenen Probleme, deren Lösung von den Regierungen maximal befördert werden sollte, eingehend und detailliert analysiert. Die Teilnahme an den Diskussionen, welche im Rahmen der Konferenz stattfanden, renommierter Experten aus Moldowa, Deutschland und der Ukraine ermöglichte die Präzisierung einiger wichtiger Aspekte, welche mit überzeugenden Argumenten belegt wurden. Sie wurden sowohl im Hinblick auf das geltende Recht wie auch wissenschaftlich gut begründet. Treffend waren auch die Ausführungen der Konferenzteilnehmer über kriminologische Aspekte, die für die Begründung der konsequenten Politik zur Prävention und Bekämpfung der Drogensucht und der Drogenkriminalität von besonderer Bedeutung sind, was den Erwartungen der Gesellschaft entspricht. Gleichzeitig wurde hervorgehoben, dass damit diesen Anforderungen entsprochen werden kann, bedarf es hochqualifizierten Personals, welches imstande ist, die Handlungen der in die Taten im Zusammenhang mit dem Rauschgift verstrickten Personen im Vorfeld zu prognostizieren und so zu unterbinden.

Die Konferenzteilnehmer bringen ihre Sicherheit darüber zum Ausdruck, dass die zuständigen Institutionen die Schlussfolgerungen und Empfehlungen der Konferenz bei Erarbeitung und Einführung verschiedener Strategien der Prävention und Bekämpfung der Drogensucht und des Drogenhandels für nützlich und aktuell erachten werden. Die wichtigsten davon sind:

- konsequente Harmonisierung des nationalen Rechts mit den internationalen Standards und Anforderungen, welchen die Republik Moldowa beigetreten ist, insbesondere mit dem Einheitsabkommen über die Betäubungsmittel vom 30. März 1961; der Konvention über psychotrope Substanzen, die am 27. Februar 1971 in Wien beschlossen wurde, dem Übereinkommen der Vereinten Nationen gegen den unerlaubten Verkehr mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen vom 20. Dezember 1988 etc.
- ständige Beobachtung und Auswertung kriminogener Faktoren, welche die Narkotisierung der Gesellschaft und Entwicklung des Drogenhandels bedingen, sowie Ergreifung notwendiger Maßnahmen zu ihrer Beseitigung und Neutralisierung;
- Erarbeitung von komplexen Maßnahmen zur Prävention und Bekämpfung des unerlaubten Drogenverkehrs in enger Zusammenarbeit mit den Spezialeinheiten des Innenministeriums und sonstigen zuständigen Ämtern und Stellen (Justizministerium, Gesundheitsministerium, Bildungsministerium, Zolldienst etc.);
- Intensivierung der Zusammenarbeit mit den internationalen und europäischen Organisationen wie Interpol und Europol bei der Bekämpfung der

